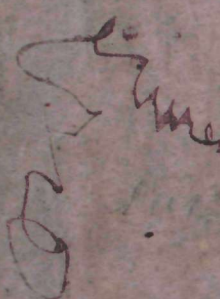

Kai maso wāpā
kōngē kōt māshūle
te fone ilana tōtō

Kai maso wāpā

3186

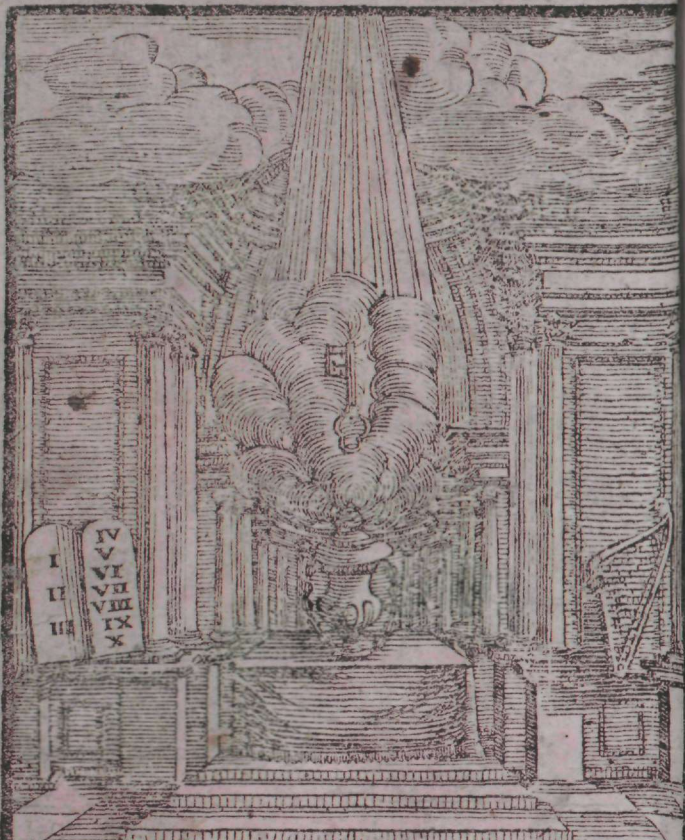
Je Kome

Seom Miska Jakob
Welle Carl. Fremm
Nobor July 11 1780

Seom Miska
Seom Miska

Seom Miska Jakob
Carl. Fremm
July 18 1780

Seom Miska
Je Kome

Tarto - Ma Kele
Kã - si Hamat.

K J G A,
ben Gotilob Christ. Frölich.

Swangeliumi

ninē

Epistli,

Eggä

Maastan tullewa Nig-

Bühhä, ninē Sure Bühhä, ka
mu wajel tullewa Bühhi

Päivi päle.

Zarto = Ma Rele sisse kirjotetu.

N J G U,

bey Gottlob Christian Erdlich.

3786

Kristusse Tullemise 1. Pühäl.
Epistel Röm. 13. 11 = 14.

Sest et meije seddä Uiga tijaime, et meil nüüd
jo se Tund om, Unnest ülestousta. Sest
nüüd om meije Onsus lähhemb, kui sis, kui
meije uskime. O om möda lännu, nink
Päiw om lähhüde tulnu. Sis heitkem nüüd ärrä Pim-
medusse Tello, nink tõmbkem henne päle Walgusse
Riista. Käügem ausalikkult, kui Päiwä Ujal: Ei mit-
te Lijan-Sögin nink Jogin: Ei mitte Porbo-
Nulgan, nink Turakusien, ei mitte Riian nink
Wihhan. Enga tõmbke henne päle
Jofandat JEsust Kristust, nink ärge
tekke omma Lihha Kassunist Hinnustamisest.

Ewangeliun eesmätsel Kristusse Tullemise
Pühäl. Matt. 21, 1 = 9.

Sink kui nemmä Jerusalemmi lähhüde tub-
liwa, nink Petwagehe se Oli: Mäe man-
nu saitwa, sis kähhat JEsus kato Jüngerit, nink
üttel neile: Minge sinnä Allewette, kumb teije
een om; Nink seddamaid sate teije löidma üt-
te Enmä. Geslit kirni leüdetu ollewat, nink
Warsa temmä man. Wäike seddä wallale,
nink toge neid mulle. Nink kui teile keäke suap-
muddäke üttema, sis üttele, et Jofandalle om

neid waja: Nink temmä saap neid seddamaid lähätama. Ent se om fik sündinu, et täude-
tus saas, mes üteld om läbbi Proweeti, kumb
üttele: ütlege Zioni Tütrelle: Nätse, sinno
Kunningas tulley sinno mannu, hiljamelelik,
nink söidap ütte Emma-Gesli, nink koorma-
kandja Emma-Gesli Warsa Säljän. Ne Jung-
re lätsiwa, nink teiwa nida, kui JEsus neid olli
käsknu, nink röiwa seddä Emma-Geslit nink sed-
dä Warsa; nink panniwa omme Keiwid neide
päle, nink istutiwa teddä temmä Sälgä. Ent
paljo Rahwast laotiwa omme Keiwid Te
weerde. Ent mu raijewa Osse Puist, nink
puistiwa neid Te weerde. Ent se Rahwas,
kumb een käwwe, nink kumb perrän tulli, tän-
nit nink üttele: Hossanna Lawida Poiale.
Kittetu olgo, keä tulley JEsanda Himmel.
Hossanna Kõrgen.

II. Kristusse Tullemise Pühäl.

Epistel Rom. 15, 4-13.

Ses enne om kirjotetu, se om melle Oppusjes kirjotetu, et meil läbbi Kannatusse nink Kirja Rõ-
mustamisje Lotust olles. Ent se Kannatusse nink Rõmo
Jummal andko teile, üttesuggust Meeld piddäda tõine
tõise seän, Kristusse JEsusse perrä. Et teije üttemelik-
kult, üttele Suga kittäsie Jummalat nink meije JEsanda
JEsusse Kristusse Esä. Seperräst wõtke tõine tõist
wasta, nida kui ka Kristus teid om wastawõtnu Jum-
mala Auwustusjes. Ent minna üttele, et JEsus Kristus
om

om Umbreleikamisse Sullane olnu, Jummalat Tõtte
perräst, Wannambide Towotussi kinnitãdã: Nink et
Paggana Armo eest Jummalat kittaasse. Nida kui kir-
jotet om: Seperräst tahha minna sinno Pagganide
seãn kitta, nink sinno Nimmese laulda. Nink taas üt-
lep temmã; Rõmustage hendã, Paggana, temmã
Rahwaga. Nink jalle: Ritke Issandat, kik Paggana,
nink aumustage teddã kik Rahwas. Nink taas ütlep
Esaia. Se saap ollema Jesse Juur, ke saap tousma
Pagg nid wallit ema; Temmã päle sawa Paggana
lootma. Ent se Lotusse Jummal täutko teid kige Rõ-
mo nink Rahhoga Ussun, et teil rikkalikult Lotust ol-
les, läbbi pühã Waimo Wãe.

Ewangeliium tõisel Kristusse Tullemisse

Pühãl. Luc. 21, 25 - 36.

Sink Tãhhe sawa ollema Pãiwon, Kuun
nink Tãhten. Nink Ma pããl saap Rah-
wal Dyt ollema, suren Peljun. Nink Merri-
nink Wee-Bo sawa mürisema. Nink Jumi-
misse sawa ärrãhãlgõima Peljo nink neide Uls-
ju Dotmisse perräst, kumma Ma päle sawa tul-
lema. Sest Tãjwa Wãe sawa heljoma. Nink
sõs sawa nemmã nãggema seddã Janimisse
Poiga tulleswat Piltwon, sure Wãe nink Uu-
mustu-sega. Ent kui se nakkap sündima, sõs
kãjege ülles, nink tõjke omma Pããd ülles, sest
et teje Ärrãjunnastaminne lähhõnes. Nink
temmã üttele neile Moistutõ met: Kãjege Wiji-
Puid nink kik Puid: Kui nemma jo tãrk wa,
nink teje seddã nãete, sõs tunnete neist, et Suw-

wi jo lähhüfessen om. Nida ka teije, kui teije
näete seddä sündawat, sis teid'e, et Jummal
Riik lähhün om. Töttelikult, minna üt-
teile, et sessinnane Suggu ei sa hukka sama, sen-
ni kui kit jü nip. Tauras nink Ma saap hukka
minnema, ent minno Sdäna ei sa mitte hukka
minnema. Ent hoitke henda, et teije Sdäna
ei sa koormatus Lija, Sögi nink Lija. Jögiga,
nink Päröitisse Murrega, nink et se Päiw ä-
kutselt teije päle ei tulle; Sest temmä saap tul-
lema kui Keel Kabbel kufe päle, kumma sa fog-
gona Ma pääl elläwa. Sis wahoie nink,
nink pallege eggäl Ujal, et teije auwas saisse, se
Pige eest ärräpaggema, mes saap tullema, nink
saisma se Innimisse Poja een.

III. Kristusse Tullemisse Pühäl.

Epistel I Kor. 4, 1-5

Nida arwako meid Innimenne, kui Kristusse Sula-
losid, nink Jummal; Sallaste Majapiddäid.
Päle se, sis otsit's Maja Piddäist, et üts saas usi-
taw löitus. Ent sest om mul weidi (Murret) et min-
no teist sunnitas, ehk Innimisselikust Päiwäst. Ent
essi ei sunni minna henda ka mitte. Sest minna ei tija
middäke henne päle, ent seperräst ei olle minna diges
arwatu. Ent Issand om se, ka minno sunnip. Seper-
räst ärge sundke middäke enne Uiga, senni kui Issand
tulley, ka ka saap selges teggema, mes Pinnedän om
ärräpedetu, nink Sdämide Nourwo arwaldama.
Nink sis saap eggäüttelle Jummalast Kirtust sama.

Ewangeliumi

Ewangelium Kolmandal Kristusse Tullemise
Pühäl. Matt. II, 2 : 10.

Ent kui Jaan Bangi Tornin Kristusse Im-
meleffu kuuld, sis lähhät temmä kats o n-
must Jungriist, nink üttel tälle. Sinmas se ol-
let, se peap tullemä, ehk, kas peame töist oot-
ma? Jesus koste nink üttel neide wasta: Wrin-
ge nink ülege Janille jälle, mes teije näete nink
kulete. Söggeda näggewa nink Jallotuma
kääwa, Piddalitöbbuse sawa wuhtas, nink
Körwötuma kuulwa, Koolja kouswa ütles,
nink Waistille saap Urmo. Oppus kuletetus;
Nink önnis om se, se hendä minnust ei pah-
handa. Ent kui nemmä ollwa ärrä lännu,
sis näst Jesus kōnnelema Nahwa wasta
Janist: Mes teije ollete wälja lännu Jaan-
de kajema? ütte Pilli. Koga, kumb Tulest
sinnä nink tännä heljus? Ehk mes teije ol-
lete wälja lännu kajema? Innimist pehme
Reiwastega kattetu? Nätse, kumma pehmid
Reiwid kandwa, ne omma Kunningide Ma-
jun. Ehk mes ollete teije wälja lännu ka-
jema? ütte Proweeti? Ja, minna üttele teile,
se ka wöel ennämb om kui Proweet. Sest
sestunane om se, kummas kirjotet om: Nät-
se, minna lähhäta omma Englit sinno
Walge ette, se sinno Teed sinno een peap
walmistama.

IV. Kristusse Tullemise Pühhal.

Epistel Wilip. 4, 4-7.

Solge ikkes rõõmsa Jesandan. Taas ütle minna: olge rõõmsa. Teije Helbus olgo tutroa figille Inimissille, Jesand om lähhün. Urge murretage middäke, enge lisse figin omme Valwid Valwussen nink Pallemissen Tennoga Jummalalle tedä sada. Nink Jummalala Rahho, kumb kõrgemb om kui kük Moistus, hoidko teije Sõamid nink Meeld Kristusse Jesusse sissen.

Ewangelium Neljandal Kristusse Tullemise

Pühhal. Jan. 1, 19-28.

Sink se om Jani Tunnistamine, kui Juudalisse Jerusalemist lähhätüwa Preestrid nink Lewite, et nemmä temmält küssisse: Kes sa ollet? Nink temmä tunnist ülles, nink es salga mitte. Nink temmä tunnist ülles; Minna ei olle mitte Kristus. Nink nemmä küssewa temmält: Mes sis? Kas sa ollet Elias? Nink temmä üttel: Minna ei olle. Kas sa ollet se Proweet? Nink temmä koste: ei mitte. Sis ütliwa nemmä temmä wasta: Kes sa sis ollet? Et meije woime Kostast anda neile, kumma meid omma lähhätänu. Mes sa hennest essit ütlet? Temmä üttel: Minna olle Heltana Hääl Lanen: Tette Jssanda Teed tassaties; nida kui Esaias se Proweet om ütletnu. Nink ne lähhätetu ollüwa Wariseerist. Nink nemmä küssewa temmält, nink ütliwa temmä wasta: Mes sa

sa sis ristit, kui sa ei olle Kristus, ei ka Elias, ei ka se Proweet? Jaan koste neile nink üttel: Minna risti Weega. Ent se om kessette teije sekkä astnu, kumba teije ei tunne. Temmä om, kã minno perrãn saap tullema, ke enne minno om olnu; kummal minna ni ausa ei olle, et minna temmä Rãnga-Rihma päästas. Se sündi Pet-Albaran tol pool Jordanit, kun Jaan olli ristman.

Wesmätsel Talwiste-Pühha Päiwäl.

Epistel Tit. 2, 11-14.

Seft Jummal: õnsalik Arm om hendã kigille Inimistille ilmoitanu, nink karristap meid, et meije peãme ärrãsalgama Jummalawallato Ollemist, nink ülmikko Himmu; nink parraussi, õigede nink Jummalapelglikkult sensinnatsen Ilman ellãma: Õnsalikko Potust, nink se sure Jummalã nink meije Sunitteggia Jesusse Kristusse Jummustusse Arwawaldimist oten. Kã hendã essi meije eest om andnu, et temmä meid ärrãlunnastas kigest Üllefokrust, nink hennete essi Rahwast pohhastas Ommandusses, kumb ussin olles häle Tõle.

Evangelium Talwiste-Pühhã eddimãtsel

Päiwäl. Luk. 2, 1-14.

Ent neil Päiwil sündi, et Kãst Keisrist Augustussest wãhã lãts, et kã Ilmapiddi sama ülles kirjotetus. (Sesamma eesmanne Ülleskirjotaminne sündi, kui Kãrenius (se üle) Üllemb olli Süria-Maal) Nink kã lãrswa, et nemmä hendã lasseste ülles

üles kirjotada, eggäüts omma Lina. Sis
 läts üles Josef, Kalilea. Maalt, Maatsfaretē
 Linaast, Juda Male, Zawida Lina, kumb
 kutsutas Petlehem; (sest et temmä Zawi-
 da Koast nink Suggust olli:) et temmä
 hendä lassēs üles kirjotada Maria, omma
 ärräkiblata Naifega, kumb olli rässe. Ent
 se sündi, kui nemmä sääl olliwa, sis tulli
 Nig, et temmä pididi Ilmale toma. Nink
 temmä töije omma eesmäst Poiga, nink
 mähtē teddä Mähkmitte, nink pand teddä
 Sõime sisse. Sest neil es olle mujal Maad
 Maian. Nink Kariusse olliwa sesamma
 Wäljä pääl, omma Tahra man, nink hoit-
 siwa Sse omma Karia. Nink nässe, se Is-
 sanda Engel sais neide kõrwal, nink se Issan-
 da Luuwustus paist neide ümbre. Nink nemi-
 mä pelgsiwa wäega. Nink se Engel üttel nei-
 de wasta: Urge peljate. Sest nässe, minna
 koluta teile suurt Rõmo, kumb figel Rahwal
 taap ellemä. Sest teile om täämbä Önnisteg-
 gija sündinu, kumb om Kristus, se Issand,
 Zawida Linan. Nink se olgo teile Tahhes:
 Teije sate Iddimä Last Mähkmitte mähhitu,
 nink Sõime sisse pantu ollewat. Nink sed-
 dämäd olli se Engli man se taiwalikkō Sõa-
 wde Hulk, ne kittiwa Jummalat nink ütliwa:
 Harw olgo Jummalalle Kõrgen, Rahho Ma
 pääl, nink Jannimistille hä Meel.

Talwiste-Pühha tõisel Päiwäl.

Epistel Tit. 3, 4-7.

Ent kui Jummalä meije Onnisteggija Heldus nink' Arm hendä näüt, ei mitte Digusse Teggude pers-
rast, kumbe meije olleme tennu, enge omma Hillesta-
missse perrä om Temma meid õnsas tennu läbbi Jäl-
lesündimisse Wihtmisse, nink' läbbi Pühha Waimo
Wastseteggemisse: kumba Temmā rikkalikust meije
päle om wäljä kallanu läbbi JEsusse Kristusse, meije
Onnisteggija: et meije, Temmā Armust õiges tettu,
iggawetse Ello Perrändajis saasse Lotusse perrä. Se
om tõttelik Sõnna.

Ewangelium Talwiste-Pühha tõisel Päiwäl.

Luf. 2, 15-20.

Sink' se sündi, kui ne Engli neide mant olli-
wa Taiwatte lännu, sis ütliwa ne Ju-
nimisse, ne Karjusse tõine tõist wasta: Läk-
kem nüüd Petlehemä, nink' kajegem seddä
Asia, mes saäl sündiru, kumba se Jssand
meile om tedä andnu. Nink' nemmā tulluwa
rühken, nink' löisüwa Maria nink' Joesppit,
nink' seddä Last Sõimen maggawat. Ent kui
nemmā seddä olluwa nannu, sis laoriwa nem-
ma seddä Sõnna wäljä, kumb neile sest Lat-
sest olli ürteldu. Nink' kük, kumma seddä ku-
liwa, pannuwa Jmmes seddä Rõnnet, mes
neile ne Karjusse olluwa üttelnu. Ent Maria
pand' tallele kük neid Sõnnu, nink' möttel neide
päle om nan Sõämen. Nink' ne Karjusse käl-
niwa taggast, kütüwa nink' auruustiwa Jum-
malat,

malat, fige eest, mes nemmä olliva kuulnu
nink nännu, nida kui neide wasta olli üteldu.

Epistel Talwiste: Pühhä Kolmandal Päiwäl.

Jes. 7, 14. 15.

Sätse, üts Meitsi om rasse, nink saap Poiga ilmale
toma, ja temmä Niinne kutsma Immanueel.
Woisind nink Met saap temmä söma, et temmä tun-
nep kurja mahha jätta, nink hääd ärrä wallitseda.

Ewangelium Talwiste: Pühhä Kolmandal.

Päiwäl. Jan. 1, 1 = 14.

Algmissen olli se Sönnä, nink se Sönnä olli
Jummala man, nink Jummal olli se
Sönnä. Sesamma olli Algmissen Jummala
man. Kik om läbbi temmä tettu, nink mid-
däke ei olle temmä tettu, mes tettu om.
Temmä sissen olli Ello, nink se Ello olli In-
nimiste Walgus. Nink Walgus paist Pim-
medän, nink Pimmedus ei olle teddä wasta
wötnu. Üts Inniminne lähäteti Jumma-
last, sel olli Nimmi Jaan. Sesamma tulli
Tunnistusse perräst, et temmä Walgusfest
tunnistas, et kik temmä läbbi ussusse. Temmä
es olle mitte Walgus, enge et temmä tunnis-
tas Walgusfest. Edisine Walgus, kumb kik In-
nimissi walgustap, tulli Ilma sisse. Se olli
Ilman, nink Ilm om temmä läbbi sanu.
Nink Ilm es tunne teddä mitte. Temmä
tulli omma sisse, nink Ommatse es wötra
teddä wasta. Ent mitto teddä wasta wö-
twa,

tiva, neile and temmã Boimust, Jummalä
 Latsis sada, kumma temmã Nimme sisse
 ušwa. Kumma ei olle sündinu Berrest, ei
 ka Eihha Tahmissfest, ei ka Mihhe Tahmissfest,
 enge Jummalast. Nink se Sõnna saije Eih-
 has, nink elli meije seän (nink meije näime tem-
 ma Aurustust, kui aino sündinu (Poja) Au-
 rustust (Essäst) täüs Armo nink Tõuet.

Pühhä: Päiwäl perräst Talwiste: Pühhä.

Epistel Kal. 4, 1-7.

Ent minna üttele, senni kui Perrändäjä Lats om, sis ei
 olle temmã nink Sullase wajjel Bahhet, ehk tem-
 mã kül Essand om üttele kige Hä. Enge temmã om U-
 lekæjide nink Majapiddäjide al, ni kawa kui Essäst om
 säetu. Nida ka meije, kui meije Latsse ollime, sis ollime
 Sullasen wäljaliste Säduste al. Ent kui Uig täüs
 saije, sis lähhat Jummal omma Poiga, ke sündinu om
 Naisest, nink Säduste alla pantu; Et temmã neid,
 kumma Säduste al ollima, ärräostas, et meile Laste-
 Kohhus saas. Gest et teije nüüd Latsse ollete, sis om
 Jummal omma Poja Waimo teije Sõänette lähhä-
 tanu, ke tännitap, Abba, Essä. Sis ei olle sinna nüüd
 enämb Sullane, enge Lats. Ent kui Lats ollet, sis
 ollet ka Jummalä Perrändäjä, Kristusse lähbi.

Evangelium Pühhä: Päiwäl perräst Talwiste:
 Pühhä. Luuk. 2, 33-40.

Nink Jesusse Essä nink Emma vanniwa sed-
 dä Immes, mes temmãst üttele. Nink
 Simeon õnnist neid, nink üttele Maria
 temmã Emma wasta: Nätse, sesinnane pan-
 tas

tas Saddamissēs nink' Ullestõssēmīssēs mitma-
 le Israelin, nink' Zāhhes, kummale wasta paja-
 teras (Nink' sinno omma Henge lābbi saap Mõõk
 tūma:) Et mitma Sõāmide Mõõte aw-
 walikkus sawa. Nink' Hanna, ists Broweti
 Emmānd olli, Wanueli Tūtār, Uferi Sug-
 gust. Se olli eālinne, nink' olli omma Mihhe-
 ga ellānu sātse Ujastaiga, perrāst omma Jum-
 pro (Meitss) Saisust. Nink' temmā olli Lāsk,
 lābbūd kattessa kummend pāle nelli Ujastaiga,
 se es tulle eāle ārrā Jummalā Koast, orjas
 Jummalat Paastmisse nink' Pallemissega S
 nink' Pāiwa. Sesamma aste ka sinna mannu
 selsammal Tunnil, nink' lit Isandāt, nink' kōn-
 nel temmāst kike wasta, kumma Jerusalem-
 in Urrālunnastamīst odiwa. Nink' kui nem-
 ma lit oliwa tāttnu Isanda Sādusse perrā,
 sis kāniwa nemmā jālle taggasi Kalilea Male,
 omma Lina Naatsareti. Ent se Lats kaswi
 nink' saije kanges Waimun, tāus Tarust. Nink'
 Jummalā Urm olli temmā man.

Talwiste-Pūbhā Olletusse Pūbhāl: ehk Wast-
 sel Ujastajal, Epistel Kalat. 3, 23-29.

Ent enne kui Usk' tulli, sis hoijeti meid Sādusse al,
 nink' olline kinni sulletu tullewatse Usu pāle, kumb
 pidbi awwalikkus sama. Nida om niūd Sādus meije
 Karristaja olnu Kristusse pāle, et meije lābbi Usu õiges
 saasse. Ent sest et Usk' om tulnu, sis ei olle meije ennārub
 Karristaja al. Sest teije ollete kīk Jummalā Latsē lābbi
 Usu, Kristusse Jesusse sissen. Sest mitto teid Kristusse
 pāle

påle omma ristitu, ne omma Kristust henne påle tõmbnu. Siin ei olle Judalisk, ei ka Grekalisk. Siin ei olle Sullast, ei ka Wabbandikkõ. Siin ei olle Meest nink Naist. Gest teije ollete kii üks Kristusfen Jesussen. Ent kui teije Kristuse perräst ollete, sis ollete jo Abrahami Semen, nink Towotusse perrä Perrandaja.

Ewangelium Wastset Ujastaiga. Luk. 2, 21.

Sinik kui kattesa Päiwa äüis saiwa, et seddä Last piddi umbreleigatama, sis nimmiteti temmä Nimmi Jesus, kumb Englisk olli nimmitetu, enne kui temmä (omma Emma) Jhho sisse sadi.

Pühhä-Päiwäl perräst Wastset Ujastaiga.

Epistel 1. Petr. 3, 20-22.

Soa Kirstun hoijeti weidi (se om kattesa) Henge Been. Kumma Wast-Palge se Kristminne ka meid nüüd õnsas teep (ei mitte Rojusse Arrawõdminne Lihha päält, enge hä Süddäme-Teedmissse Lepping Jummalag.) läbbi Jesusse Kristusse üllestõsemisse, ke ülles om lännu Saiwatte, nink om Jummalala hääl Käel, nink Engli nink Woismusse nink Wäe omma temmäle allaheitlikko.

Ewangelium Pühhä-Päiwäl perräst Wastset Ujastaiga. Matt. 2, 13-23.

Ent kui ne Targa ollowa ärrälännu, nätsse sis näüt henda Jossanda Engel Joseppille Unnen nink üttel: Tõsse ülles, wõrta jeddä Last nink temmä Emma henne mannu, nink pakte Egipti-Male, nink olle sääl, senni kui minna sulle ütle. Gest Herodes saap seddä Last orsima, teddä ärrähukkata. Nink temmä tõssi ülles,

nink wöt seddä Last nink temmä Emma henne mannu Sjel, nink taggasi ärrä Egipti-Male; nink olli sääl, senmi kui Herodes olli ärräkolu. Et täüdetus saas, mes Jesandast om ütteledu läbbi Proweeti, kumb ütley: Egipti-Maalt olle minna omma Poiga heiganu. Kui niüd Herodes näggi, et temmä neist Targust olli ärräpettetu, sis saije temmä wäega wihhatses, nink lähhat wälja, nink last ärrätappa kii Latfi, Petlehemin nink kike temmä Pire päääl, kumma kätte ajastalisse nink noremba ollowa, se Uja perrä, kumba temmä neist Targust olli ärräpoudnu. Sis saije täüdetus, mes üttele om läbbi Proweeti Jeremia, kumb ütley; Kaman om kuultu üts Hölli, paljo Raibmist, Jlmist nink Hundamist; Rahel it omme Latfi, nink es tahha hendä mitte laske römüstada, sest nemmä ollowa hukkan. Ent kui Herodes olli ärräkolu, näitse, sis näüt hendä se Jssanda Engel Joseppille Unnen, Egipti-Ma sissen, nink üttele; Tösse ülles, nink wötta seddä Last nink temmä Emma henne mannu nink minne Israeli Male. Sest nemmä omma ärräkolu, kumma se Latse Ello otsewa. Nink temmä tösse ülles, nink wöt seddä Last nink temmä Emma henne mannu, nink tulli Israeli Male. Ent kui temmä kuuld, Arkelaut Juda Ma ülle walitsewat, omma Esä Herodesse Ussemel, sis peljas temmä sinna tulla. Ent Unnen sai temmä

Jummalast mannitsetus, nink läts Kalilea-
Ma Rottuste sisse. Nink tulli nink elli ätten
Linan, kumb kutsutas Naatsaret. Et täides-
tus saas, meä ütteld om Proweete läbbi:
Teddä peap Naatsarenusses kutsutama.

Sel Pühapäiwäl selletetas ka se Ewangs-
gelium Matt. 3, 13-17.

Sol Ujal tulli JEsus Kalilea-Maalt Jor-
danihe Jani mannu, et temmä tem-
mäst saas ristitus. Ent Jaan keeld temmä-
le nink üttel: Minnul om waja sinnust sada
ristitus, nink sinmä tullet minno mannu?
Ent JEsus koste nink üttel temmä wasta: Las-
se nüüd ni olla. Sest nida sünnis meile tii
Digust täita. Sis last temmä nida sündida.
Nink kui JEsus olli ristitu: sis ast temmä
seddamäid Weest Wälja. Nink näitse: se tai-
was arwas hendä temmäle ülles nink (Jaan)
näggi seddä Jummalä Waimo, kui Tuwikest
hendä mahha lastwat nink temmä päle tulles-
wat. Nink näitse: üts hääl Taiwast üttel:
Se om minno armas Poig, kummast min-
nul hä Meel om.

Koline Runninga Päiwäl Epistel

Esa. 60, 1-6.

Söffe, sa walges, sest sinno Walgus tulley, nink
Jesanda Luwustus tösepy sinno päle. Sest näit-
se, Pimmedus kastap Maad kinni, nink Hammerus
Rahwast; Ent sinno ülle tösepy se Jesand, nink temmä

Augustus näis sinno pääl. Nink Paggona sawa sinno Walgussen kääma, nink Runninga sinno Tösfengo Paistussen. Tösta omme Silmi Töri ülles, nink kae, fik ne üttekoggotu tulleva sinno mannu. Sinno Poja sawa kaugeit tulleva, nink sinno Tüttere Kõrwal kawatetus. Sis saat sinna seddä näggema nink ütte joostma. Nink sinno Südda saap heitima nink hendä laotama; Sest Merre Hull saap hendä sinno pole kääma, nink Rahwa Wäggi sunnole tultema; Kameelde Hull saap sinno katma, nobbeda Kameli Midianist nink Hewast. Nemmä sawa Sabast fik tulleva, Kulda nink Wärokit toma, nink Isanda Kirtust kolutama.

Ewangelium Kolme Runninga Päiwäl.

Matt. 2, 1-12.

Kui Jesus olli sündinu Petlehemin, Juda Maal, Runninga Herodesse Ujal, näitse, sis tulliwa Targa Hommungo - Maalt Jerusalemi, nink ütliwa: Kus om se sündinu Judaliste Runningas? Sest meije olleme nännu temmä Tähte Hommungo Maal, nink olleme tulnu teddä kummaidama. Ent kui Herodes se Runningas seddä kuuld, sis heiti temmä ärrä, nink temmäga koggona Jerusalem; Nink koggus kofko kii Kõrge - Preestrid nink Rahwa Kirjatundsid, nink juurdle neist, kum es Kristus pididi sündima. Ent nemmä ütliwa temmäle: Petlehemin Juda Maal sissen: Sest nida om kirjotetu läbbi se Proweeti: Nink sinna Petlehem, Juda - Maal, ei olle minkisuggutset kumbel se wähhämb Judaliste Wörste seän.

Sest

Gest stannust peap minnole tullesma se Wallitse-
 ja, kumb minno Jsraeli Nahwast saap kaitfma.
 Sis kuts Herodes sallajalt neid Tarku, nink
 nous neilt ussinaste sedda Uiga, kummal se Tãhe
 olli paistnu. Nink lãhbãt neid Petlehemì,
 nink üttel: Minge nink noude uff-naste se Latse
 perrã. Ent kui teije teddã idowate, sis kuluta-
 ge minnole, et minna la tulle, nink teddã kum-
 marda. Ent kui nemmã seddã Kunningat ol-
 liwa kulu, lãtsiwa nemmã ärrã. Nink nãrse, se
 Tãht, kumba nemmã Hommungo-Maal olli-
 wa nãnnu, lãts neide een, senni kui nemmã tulli
 nink saifati sääl kotral illemãn, kun se Lats olli.
 Ent kui nemmã seddã Tãhte nãjewa, saiwa
 nemmã wãega röömsas. Nink nemmã lãtsiwa se
 Koa siisse, nink lãtsiwa seddã Last Maria tem-
 mã Ennãga, nink sattewa mahha nink kum-
 mardiwa teddã, nink arwastwa illes omma
 Barra, nink kinksiwa tãlle Kulda, Tãmminat
 nink Murre. Nink nemmã saiwa Unnen Jum-
 malast mannitsetus, et nemmã hendã es peã
 mitte ennãmb Herodesse pole lããndma; Nink
 lãtsiwa tãist Teed jãlle ommale Male.

Lesmãtsel Pũbhã-Pãiwãl, perrãst Kolme-Kun-
 ninga Pãiwã. Epistel Rom. 12, 1-6.

Seperrãst mannitse minna teid, Wellitse, lãbbi Jum-
 mala Armo, omma Jhho ellãwas, pũhhas nink
 Jummalã meleperrãlisses Ohwris anda, (se olgo) teije
 moistlik Jummalã Orjus. Nink ärge sage sesinnãse Is-
 ma saarnãses, enge muutke hendã ärrã lãbbi omma

Mele Wastseusse, et teije kiusasse, mes Jummalahä, meleperrälinne nink tärowellil Taheminne olnes. Gese minna üttele läbbi se Armo, kumb mulle om anta, eggäüttele, se teije seän om, et henda teäke targembas ei panne, kui sunnis taril olla, enge porraussi taril olla, se perrä kui Jummal eggäüttele Ussu Mäto om ärräjagganu. Gese ötse kui meil üttele Jhho kullen paljo Eulikkuisi om, ent Eigit Eulikkuisil ei olle üttesuggune Eö: Nida olleme paljo üts Jhho Kristusen, ent meije olleme essi töine töise Eulikkuisse. Ent meil omma essisuggutse Arde, se Armo perrä, kumb meile om antu.

Ewangelium eesmätsel Pühhä - Päiwäl perräst Kolme Kuninga Päiwä. Eul. 2, 41-52.

Sink JEsusse Wannamba lätsiwa eggä Mastaja illes Jerusalemi, Pasja-Pühhäle. Nink kui temmä kats töijikummend Mastaja wanna olli, sis lätsiwa nemmä illes Jerusalemi, Pühhä Kombe perrä. Nink kui ne Päiwä olliwä täüdetu, nink nemmä jälle taggasi kaniwa, sis jaije Eats JEsus Jerusalemi. Nink temmä Wannamba es tija seddä mitte. Ent nemmä mötliwa teddä Seldsi man ollewat, nink tulliwä üttele Päiwä Teed, nink otsiwa teddä Hdimo nink Tutwide seän. Nink kui nemmä teddä es löiwä, sis lätsiwa nemmä jälle Jerusalemi, nink otsiwa teddä. Nink sündi koime Päiwä perräst, sis löisiwa nemmä teddä Jummalakoan isiwat, Dypetajide kessel, wink neid kuulwat, nink neist küssitellewat. Ent kii kumma teddä kuliwa, panniwa Jmes

mes temmâ Moistust ninſ Kostust. Nink
 kui nemmâ teddâ nâijewa, sis heitiwa nemmâ
 ärrâ. Nink temmâ Emma üttel temmâ wasta:
 Poig, kuis sinna meile nida ollet tennu?
 Nâsse, sinno Issâ ninſ minna olleme sinno
 Wairwaga otsnu. Nink temmâ üttel neide
 wasta: Mes teije minno ollete otsnu? Es teije
 tiijâ, et minna peâ ollema se sissen, mes minno
 Essâ verrält om? Nink nemmâ es moista sed-
 dâ Sönnâ mitte, mes temmâ neidega kônnel.
 Nink temmâ lâts neidega alla, nink tulli Naat-
 saretti, ninſ olli neile sönnawötkliſ. Nink tem-
 mâ Emma piddi kiiſ neid Sönnu omman Sö-
 ämen. Nink JEsus kaswi Tarkussen ninſ
 Eän ninſ Armun, Jummalâ ninſ Innimiste
 man.

Töisel Pühhä-Päiwäl perräst Kolme-Runninga
 Päiwâ. Epistel Rom. 12, 6-16.

Kui kelleke om Kirja Selletamine, sis sündko se lles-
 suga ütte. Kui kelleke Ammet om, sis hoidko
 temmâ Ammetit; esi keäke oppetap, sis hoidko temmâ
 Oppust. Kui keäke manniseſep, sis hoidko temmâ
 Manniseſemist. Ke annap, se andko helde Söämeſega.
 Ke wallitsep, se wallitſego ussinaste. Ke Armo hei-
 dap, se tekko seddâ Rômoga.

Ewangeliumi töisel Pühhä-Päiwäl perräst Kol-
 me-Runninga Päiwâ. Jan. 2, 1-11.

Nink kolmandal Päiwäl saiwa Saja Ka-
 nan Kalilea Maal. Nink JEsusse Em-
 mâ

mä olli sääl. Ent JEsust nink temmä Jün-
 grid kutsuti ka Saja. Nink kui Wina pudu,
 sis üttel JEsusse Emma temmä wasta Neil
 ei olle Wina. JEsus üttel temmä wasta:
 Mes mul ännoga teggemist, Naine? Minno
 Lünd ei olle weel tulnu. Temmä Emma
 üttel Sullasille: Mes temmä teile ütley, sed-
 dä tekke. Ent sinna olli kuus krowist Wee-
 Annumat pantu, Judaliste Pohhastamisse
 perräst, nink eggäutte sisse läts kads ehk kolm
 Mõto. JEsus üttel neide wasta. Täütke neid
 Wee Annumid Weega. Nink nemmä täüt-
 siwa neid Were tassani. Nink temmä ütrel
 neile: Ammutage niüd, nink wigge Saja Tal-
 litajalle. Nink nemmä weiwa. Ent kui Saja-
 Tallitaja seddä Wet maits, kumb Winas olli
 sanu, (nink temmä es tijä, kustas se olli; ent
 ne Sullase testwa, kumma seddä Wet olliwa
 ammutanu:) sis kuts se Saja Tallitaja Põig-
 meest, nink üttel temmä wasta; Eggamees
 annap eesmält hääd Wina, nink sis, kui
 nemmä omma jo küil sanu, alwembat; Sin-
 na ollet hääd Wina fenni Ajani taggasi
 piddanu. Se om se eesmanne Täht, kum-
 ba JEsus teggi Kanan Kalilea Maal, nink
 arwald omma Nurustust. Nink temmä
 Jüngre uskšwa temmä sisse.

Kolmandal Pühhä: Päiwäl perräst Kolme: Run-
ninga Päiwä. Epistel Rom. 12, 17: 21.

Arge pange hendä essi targas. Arge tasoge kelleke
Kurja Kurjaga. Hoitke Aulusst like Jnnimiste
wasta. Kui se woip olla, sis pidäage like Jnnimiste-
ga Rahho, ni paljo kui teije polest om. Arge tasoge
essi ommam Bihhan, arma, enge andke Bihhale
Maad. Gest kirjotet om: Sundus om minno per-
ralt. Minna tahha tasfoda, ütlep Issand. Kui nüüd
sinno Wainlanne isfones, sis söda teddä. Kui tem-
mä jannones, sis joda teddä. Gest seddä tetten saot
sinna tullitsid Hütse temmä Pä päle fogguma. Urrä
lasse hendä Kurjast ärräwäärdä, enge wärä sinna Kur-
ja ärrä Häga.

Ewangelium Kolmandal Pühhä: Päiwäl perräst
Kolme: Runninga Päiwä. Matt. 8. 1: 13.

Ent kui JEsus Wäest alla läts, käwwe paljo
Rahwast temmä perrän. Nink näitse,
iuts Piddali. Eöbbine tulli, kunnard teddä
nink üttel: Issand, kui sinna tahhat, sis woit
sinna minno kül pohhastada. Nink JEsus
kunit wäljä Kä, putte teddä nink üttel: Min-
na tahha, olle puhhastetu. Nink seddämaid
saije temmä ommast Piddali Eöbbest puhtas.
Nink JEsus üttel tälle, kae, et sinna seddä kel-
leke ei üttele, enge minne nink näüda hendä Prees-
trille, nink to seddä Uudet, mes Moses om käst-
nu, neile Tunnistusfes. Ent kui JEsus Ka-
pernaumi sisse läts, aste temmä mannu iuts
Södda Pämees, se pallel teddä nink üttel:
Issand,

Jffand, minno Sullane om Kottun Luwallo-
ne, nink waiwatas wäega. Nink JEsus üttel
tälle: Minna tahha tulla nink teddä terwes
tättä. Nink se Södda Pamees koste nink üttel:
Jssand, minna ei olle mitte ni ausa, et sinna
minno Kottusse alla tuelles, enge üttele ennege ütse
Södda, sis saap minno Sullane terwes. Sest
minna olle ka Jnniminne Boimusse al, nink
minno al omma Södamihhe, nink kui minna
üttele üttele, minne, sis lät temmä, nink töisele,
tulle tännä, sis tulley temmä: Nink minno
Sullaselle, te seddä, sis teep temmä. Ent kui
JEsus seddä kuuld, sis pand temmä seddä Jm-
mes, nink üttel neide wasta, kumma temmä
perrän kätowewa: Töttelikkult, minna üttele tei-
le, Israelin ei olle minna säräst Usku mitte töid-
nu. Ent minna üttele teile, et paljo sawa tullemä
Homungo nink Söddango polest, nink Abra-
hami nink Isaki nink Jakobiga Taima. Ri-
lin istma. Ent ne Riki Latse sawa wäljä
tougatus Pimmedusse sisse, kumb wäljän om.
Sääl saap ollema Hundaminne nink Ham-
maste Kärriseminne. Nink JEsus üttel se
Söda-Pämihhe wasta: Minne, sulle sundko ni-
da, kui sinna ollet usknu. Nink terämä Sul-
lane saaje terwes selsammal Tunnil.

Neljandal Pühhä: Päiwäl perräst Kolme-
Kuninga Päiwä. Epistel Rom. 13, 8-10.

Merge olge kelleke middäke wölgo, kui ennege töine töist
armastada: Sest, te töist armastap, se om Sä-
dust

dust täütenu. Gest se, mes üttele om: Sinna ei peä mitte Abbi = Ellis rikma. Sinna ei peä mitte tapma. Sinna ei peä mitte warrastama. Sinna ei peä mitte karwalat Tunnistust andma. Sinna ei peä mitte himmustama. Nint kui weel üttele maud Kästu om, se woetas se Sönnä sissen üttele: Sinna peät omma Lähhembät armastama kui henda esji. Armastus ei te Lähhembälle Kurja. Sis om nüüd Armastus Sädusse Täütminne.

Ewangelium neljandal Pühhä = Päiwäl perräst Kolme = Runninga Päiwä. Matt. 8, 23 = 27.

Sint kui Jesus Laina sisse asti, sis lätsiwa temmä Jüngre temmä perrä. Nint näste, suur Tuist tössi Jerwe pääl, nida et ka se Lain Lainist saije kattetus. Ent temmä maggas. Nint ne Jüngre astsiwa temmä Mannu, nint ärrätiwa teddä ülles, nint ütliwa: Jesand, ärwita meid, meije läme hukka. Sis üttele temmä neide wasta: Kuis teije ni pelglikko ollete, teije wäiko Uskja? Nint tössi ülles nint ähwärd seddä Tuuld nint seddä Jerwe. Sis saije kohhalt wait. Ent Rahwas pand seddä Immes, nint üttele: Märänes se om, et Tuul nint Jerw temmäle sönnawötlit om?

Wijendal Pühhä = Päiwäl perräst Kolme = Runninga Päiwä Epistel Kol. 3, 12 = 17.

Sis wötte nüüd henne päle, kui Jumala ärräwalitsetu Pühhä nint Arma, söämelikko Hallestamist, Heldust, Maddalust, Lassfaust, Vittämeeld. Sallige töine töist, nint andke töine töisele andis, kui kelleke töise wasta om Raibust, ötse kui ka Kristus teile om andisandnu, nida ka teije. Ent päle se sigi (wötte henne päle) Armast

Hemastamist, kumb om Tawweusse Keärdus. Min
 Jummalat Nahho wallitsego teije Söämen, kumma sisse
 teije ka ollere kutsutu ütten Jhhun, nink olge tenmolikko.
 Kristusse Söäna ellägo rikkalikkult teije seän, tigen Tar
 kussen. Opperage nink mannitsege hendä essi Laulo
 nink Kirtusse Laulo nink waimolikko Luga arinjaste, nink
 laulke Jossandalle omman Söämen. Nink kii, mes
 teije eäle tete, Söäna ehk Teggoga seddä tekke kii
 Jossanda JEsusse Dimmel, nink rennäge Jummalat
 nink Essä läbbt temmä.

Ewangelium wijendal Pühhä: Päiwäl perräst

Kolme: Runninga Päiwä. Matt. 13, 24-30.

Jesus pand neile töist Moistu: Könnel
 ette, nink üttel: Tawane Kii om üttel
 Innimisse saarnane, kumb hääd Semend om
 ma Pöllo päle kiiw; Ent kui Nahwas mag
 gasti, sis tulli temmä Wainlanne, nink kiiw
 Umbrohto Nisso sekkä, nink läts ärrä. Kui
 niüd Orras laswi nink Wilja kand, sis nätti
 ka se Umbrohhi. Sis lätsiwa Sullase se Ma
 ja Essanda mannu, nink ütliwa tälle: Essand
 es sinna olle hääd Semend omma Pöllo päle
 kiiwonn? Kustas sis se Umbrohhi teggines?
 Ent temmä üttel neile: Sedda om Wainlanne
 tennu. Ne Sullase ütliwa temmä wasta
 Kas sinna sis tahhat, et meije läme nink korja
 me seddä lokko? Temmä üttel: Ei mitte, e
 teije ka Nisso üttelisse ärrä ei fitsso, kui teije
 Umbrohto lokko korjate. Laske möllembat kas
 wada Poimo Ujani; Nink Poimo Ujal tahha
 minn

minna Poimjille üteldä: Koggoge eesmäst se Umbrohhi folklo, nink keütke Kuppo, et teddä är-räpallotetas. Ent se Niisso koggoge minno Uita. Epistel kuwendal Pühhä-Päiwäl perräst Kolmet. Päiwä. Kol. 3. 18-25. Pät. 1, 1.

Saife, olge allahetitlikko omnille Meestelle, nida kui sunnis Issandan. Mihhe, armastage omme Naissi, nink ärge olge kärkeada neide wasta. Laife, olge sönnawötlikko Wannambille, Eigin Usjun. Eest se om Issanda Mele perräst. Wannamba, ärge kly-hotage omme Latzi mitte Wihhale, et nemmä ei lärgas. Sullasie kuulge Eigin omme ihholikko Essandid, ei Silmi een orjaten, kui Innimiste Mele perräst olta, ärge Söame Waggausfen, Jummalat peljaten. Nink kük, mes teije eäle tete, seddä tekke Süddämest, kui Issandalle, nink ei mitte Innimistille. Nink teedke, et teije Issandast sate Perrandusie Tassomist sama. Eest teije orjate Issandat Kristust. Ent kâ Kõwwerust om tennu, selle saap tassotus, mes Kõwwerust temmä om tennu. Nink sääl ei olle Innimisse Kaemist. Essandä, mes dige nink parras om, seddä tekke Sullasille, nink teedke, et teileke Essandat om Taiwan.

Ewangelium kuendal Pühhä-Päiwäl perräst Kolme-Runninga Päiwä. Matt. 25, 1-13.

Sis saap taiwane Running Kuit kümme Jumpro (Meitst) saarnane ollema, kumma omma Olli-Lühte wöttiwa, nink lätfiwa wäljä Põigimihhe wasta. Ent wiis neide seäst olliwa targa, nink wiis olliwa rummala. Ne rummala wöttiwa omme Olli-Lühte, ent nemmä es wõtta mitte Olli hennega. Ent ne Tar-

ga wõttiwa Süi omme Annumide sisse, omme Süi-Pühtega. Kui nüüd Põigmees wiwi, sß saida nemmä kii unnitses, nink uinowa maggama. Ent lest Sse tetti üts Höli. (Matse,) Põigmees tulley, minge wäljä temmä wastä. Sis tõssiwa nesanma Jumpro ülles, nink ehitiwa omma Süi-Pühte. Ne rummala ütliwa tarku wastä; Andke meile ka oru mast Süist, sest meie Süi-Kiimla ristusse ärä. Ent ne targa kostsiwa nink ütliwa: Ei mitte, et meile nink teile ei pu. Ent minge Mijide maru, nink ostke hennele essi. Ent kui nemmä ostma lätsiwa, tulli Põigmees. Nink kumma walmi olliwa, ne lätsiwa temmäga Saja, nink Us panti kiini. Wimäte tulliwa ka ne tõisse Jumpro, nink ütliwa: Essand, Essand, awwa meile ülles. Ent temmä koste nink üttele Tõttelikkult, minna üttele teile, minna ei tunne teid mitte. Seperräst walwke, sest teije ei tija mitte seddä Miga, ei ka seddä Tundi, kummal Jannimisse Poig tulley.

Epistel üttesamal Pühhä. Päiwäl enne Kristusse. Üllestõsemisse Pühhä. 1 Kor. 9, 24. n. 10, 15.

S teije tija, et ne, kumma woito joostwa, ne joostwa, kii kii, ent üts saap Boitusse Hinna. Joostnida, et teije seddä sate. Ent eggäüts maadley, se om tigin Tassin. Nesanma (tewa seddä) seperräst, et nemmä hukkanninewät Wannikut saissi, ent nreije, üttele hukkanninemäta. Minna jõe nüüd nida de, kui se perrä, mes teedmatta ei olle. Mitma taple nida.

nida, mitte kui se, keä Tuuld lööp. Enge minna sunni omma Jhho nink te tedda Orjas, et minna muite Juttust ütteleiden essi ei sa ärräheitlikkus. Ent minna ei tahha, et teije ei pea teedina, Wellitse, et meije Wanznamba omma kii Pilwe al olnu, nink omma kii läbbi Merre lännu; Nink nemmä omma kii Molesse päle ristieu Väwen nink Merren. Nink omma kii üttesuggust waimolikko Söki sönu, nink kii üttesuggust waimolikko Joki jonu. Sest nemmä jöwä waimolikkust perratullejast Paest. Ent se Paas olli Kristus. Ent minna päle neist es olle Jummalal hä Meel. Sest nemmä omma Lanen-mahha lödu.

Ewangeliun üttesamal Pühhä-Päiwäl enne Kristusse Üllestössemisse-Pühhä.

Matt. 20, 1-16.

Se Tairwa Nink omi ütte Mäsa. Esfanda saarnane, ke Hommogult warra wälä läts, Töteggijid palkma omma Wina-Mä te. Nink kui temmä neide Töteggijidega leppi Tenga päle Päiwäs, sis lähhäc temmä neid omma Wina-Mäkke. Nink temmä läts wälä kolmandal Tunnil, nink näggi toisi Turro pääl tühja saiswat, nink üttel neide wasta: Minge teije ta Wina Mäkke. Nink mes öige om, seddä tahha minna teile andä. Nink nemmä lästüwa sinnä. Nink temmä läts jälle wälä kændäl nink üttesamal Tunnil, nink teggi nisammute. Ent üttestöistümne Tunni Mäl läts temmä wälä, nink löis muid tühja saiswat, nink üttel neide wasta: Mes teije sin saisate kige Päi-wä

wä ilma Tõta? Nemmä üliwa tälle: Me ei olle keäke palganu. Temmä üttel neil Minge teije ka Wina-Mäke, nink mes lohhi om, seddä peäte sama. Kui niüd Soddal saije, sis üttel se Wina-Mäe Essand omn Pälekaeja wasta: Kutsu neid Tõteggijid ka ko, nink massa neile Palka, nink naktä wima sest ammat eddimätseni. Sis tulliwa kumma üttetõistruime Tunni Ajal ollin palgatu, nink saiwa eggämees omma Tenga. Ent kui ne esmätse tulliwa, mõclim nemma hendä ennämb säwat. Nink nemm saiwa ka eggämees omma Tenga. Ent nemmä seddä saijewa, sis nürriwa nemmä Mäeja-Essanda wasta, nink üliwa: Nestä natse wimatse omma ütte Tunni Tõöd tenn nink sinna ollet neid meije arwolisses tenn kumma se Päiwä Koormat nink Pallawat o leme kandnu. Ent temmä koste nink üttel ü tele neide seäst: Sõbber, minna ei te sulle mit te liga. Es sinna minnoga olle Tenga pä lepnu? Wõtta mes sinno om, nink minne om ma Teed. Ent minna tahha selle wümsel ka nida anda, kui sulle. Eht, es mul olle Luba ommaga tettä, mes minna tahha? Kas on sinno Meel se perräst pahha, et minna ni held ole? nida sawa wimatse eddimätse ollema nink eddimätse wimatse. Sest paljo omn kutsutu, ent weidi ärräforjatu.

Kattessamal Pühhä: Päiwäl enne Kristusse U-
lestõssemisse Pühhä. Epistel 2 Kor. 11,
n. 12, 1-9.

Teie sallite hääl Melel Hullu, kunnä teije targa ol-
lete. Sest teije sollite, kui teid keäke Sullases
ep, kui teid keäke ärräsõõp, kui teid keäke wõtt p, kui
keäke teije wasta surustellep, kui teid keäke Palge päle
õõp. Minna üttele jeddä Häü kumbel, õtse kui ollesse
teije nõrgas lannu. Ent mink päle ütts julge om,
(minna üttele Hullusen) se päle olle minna ka julge.
Kui nemmä Heebrealisse õmma, minna olle ka. Kui
nemmä Israelitre õmma, minna ka. Kui nemmä
õraammi Semen õmma, minna ka. Kui nemmä
õ Kristusse Sullase õmma, (minna tõnnele Hullo
õrki) minna olle weel emämb. Minna olle emämb
õõd tennu, minna olle emämb Lõki kannatanu, minna
õ emämb Wangin, saggembe Surma Häddän ol-
õ. Minna olle wiiskõrd Judalissist, üttele waja, nel-
õ õmmend Lõki sann. Minna olle kolmkõrd Witsus-
õ lahhytu, üttskõrd Kiuwega lödu, kolmkõrd Kaiwas
õ äddä kannatanu, minna olle õ nink Päiwä Merre
õ iuwiusse õlnu. Minna olle saggede Te pääl Käüz
õ, minna olle Häddän õlnu Wee pääl, Häddän
õ õwõlde seän, häddän Judaliste seän, Häddän Pag-
õ nide seän, Häddän Linan, Häddän Panen, Häddän
õ erre pääl, Häddän Kawwala Welliste seän. Lõõn
õ k Waiwan, paljo Wakomissen, Näljän nink Zan-
õ a, paljo Paastmissen, Kälman nink Allastussen,
õ a feddäta, mes muudo eggapäiw minno päle tullep,
õ õl like Roggoduste cest. Kes nõrk om, nink min-
õ ei lä nõrgas? Kes pahhandetas, nink minna ei pah-
õ mitte? Kui tittä sinnis, sis tahha minna hendä om-
õ mast

maſt Nörkuffeſt kitta. Jummal ninſ meije Iſſanda
 Jeſuſſe Kris. uſſe Eſſä, ke om kittedu iggäwes, tijap
 et minna ei wölſi. Kunninga Ureta Lina-Päliſ ho
 Linaſſun Linaſſeenride Lina, ninſ taht minno kii
 ni wötte. Ninſ minno laſti läbbi Alna Korwig
 Märi läbbi mahha, ninſ päſſi ärrä temmä Käeſt.

Ritminne ei lä jo mulle tarbis. Siſki tahha minn
 Iſſanda Näütmiſte ninſ Alwaldamiſte päle tulle
 Minna tunne ütte Jniniſt Kristuſſen neljatoſtkunn
 Ajastaja eeſt, (kaſ temmä Jhhun olnu, ſeddä ei tij
 minna; Ehk kaſ temmä Jhhuſt ärrä olnu, ſeddä ei tij
 minna ka mitte; Jummal tijap ſeddä:) ſeſamma haart
 ärrä animak kolmanda Laitwatte. Ninſ minna tun
 ſeddäſamma Jniniſt (kaſ temmä Jhhun, wai Jhhuſt
 ärrä olnu, ſeddä ei tijä minna: Jummal tijap ſeddä
 Temmä haarti ärrä Paradiſi ſiſſe, ninſ kuuld ärrä
 kōnnelematta Sōnnu, kumma Jniniſſel ei ſunni üt
 dä. Seſſammaſt tahha minna hendä kitta, ent henn
 ſeſt ei tahha minna joht kitta, kui ennege ommat Nō
 kuffeſt. Seſt kui minna hendä tahhaſ kitta, ſiſ es olle
 minna ſeperräſt hul. Seſt minna kōnneleſ Tōttet. En
 minna jättä ſeddä, et keäke minnuſt ennāmb ei mötle
 kui temmä minnuſt näep, ehk meſ temmä minnuſt
 kulep. Ninſ et minna hendä ſuurde Alwaldamiſte
 perräſt es üllendäſ, ſiſ om mulle antu. Tulp Lihha ſiſ
 ſe, Satana Engel, ke minno Kuſſikidega lööp, e
 minna hendä ei üllendä. Seſamma perräſt olle min
 na kolmförd Iſſandat pallelnu, et temmä minnuſt ä
 rätagganeſ. Ninſ temmä om mulle üttelelnu: Minn
 Armo ſaap ſulle kii. Seſt minno Wäggi om Nō
 kuſſen wägger. Seperräſt tahha minna hendä en
 nāmbē ennāmbēſte ommat Nōrkuffeſt kitta, et Kris
 tuſſe Wäggi minno ſiſſen elläſ.

Ewangelium kattesamal Pühhä-Päiväl eime
Kristuse ülestõsemise Pühhä.

Luf. 8, 4-15.

Ent kui paljo Rahvast koon olli, nink Ei-
nust JEsuse mannu rüht, sis üttel
temmã läöbi Moistukõnne: Üts Kõlvjã läis
vãl õ omma Semend kõlvma. Nink kui
temmã kõlv, satte mõnni Te weerde, nink
jõkkuti ärrã, nink Linno Tãrva al sõiva sed-
dã ärrã. Nink mõnni satte Pae vãle, nink
kui se ülles kãrvi, sis kõiwi temmã ärrã, sest
et temmãl Rõhkust es olle. Nink mõnni satte
Ohhãide sekkã, nink Ohhãka kãrviwa ülles,
nink lãmmãtiwa seddã ärrã. Nink mõnni sat-
te hã Ma vãle, nink se kãrvi, nink kand saa-
võrrast Wilja. Nink kui temmã seddã üttel,
sis heigast temmã: tel Rõrwi om kõiulda, se kõi-
go. Ent temmã Jõngre kõiße:wa temmãlt,
nes se Moistukõnne olles. Ent temmã üt-
tel: Teile om antu Jummalã Riki Sallaus-
õ redã, ent muile Moistukõnnin, et nemmã
nãtten ei nãe, nink kõiulden ei moista. Ent
õ om se Moistukõnne: Se Semen om Jum-
malã Sõnna. Ent ne, kumma Te weren om-
ma, omma ne, kumma seddã kõiulwa; perrãst
üllep Kurrat, nink wõttap seddã Sõnna nei-
de Sõãmejt ärrã, et nemmã ei ussu, nink õn-
tas ei sa. Ent ne, kumma Pae pãäl om ma,
kumma ne; kui nemmã kõiulwa, sis wõrwa nem-

ma seddä Sömma Römoga wastä, nint neil ei olle Juurd: irifest Uiga uskwa nemmä, ent Riufatusse Ujal tagganewa nemmä ärrä. Ent mes Ohtude sekä om saddanu, omma ne, kumma seddä kuulwa, nint låwa se sinnatse Elo Murre, Rikkusse nint Himmu alla, nint läppätasse ärrä, nint ei kanna walwist Witja. Ent mes hä Ma päle satte, omma ne, kumma seddä Sömma kuulden seddä tollele pannewa hä kauni Söäme sisse, nint towa Suggu Kannatussen.

Epistel Paetro Pühhä-Päiwäl, 1. Kor. 13, 1-13.

Kui minna Jannimiste nint Englide Keliga pajatas, nint mul es olles Armo, sis olles minna kui kummit saw Wast, ehk hõllisaw Kuuljus. Nint kui mul olles Kirja-Selleramist, nint tijäs kiz Sallaust nint kiz Tundmist, nint kui mul olles kiz Ust, nida et minna ka Mäkke ärrätostas, ent mul es olles Armo, sis es olles minna middäke. Nint kui minna kiz omma Sädä Waisille jaas, nint kui minna omma Jhho ärrä anas, et ma saas ärräpalloterus, ent mul es olles Armo, sis es arwitas se minno middäke.

Arm om pikkämelelinne nint helde, Arm ei wihtas telle, Arm ei aja Wallatust, temmä ei paiso ülles, temmä ei peä hendä kurjaste, ei otsi omma Kaswu, temmä ei sa wihtases, temmä ei mõtle Kurja. Temmä ei rõnusta hendä Ullekohtust, ent temmä rõnustap hendä Tõttest. Temmä sallip kiz, temmä ussup kiz, temmä todap kiz, temmä kannatap kiz. Arm ei wäsji eäle ärrä. Kulutas misse sawa ärrälöpina, nint kele sawa ärrälöpina, nint Tundminne saap ärrälöpina. Gest meije Tundminne

le om tükfilinne, nink meije Kirja-Selletäninne om tükfilinne. Ent tui Tärwelinne saap tullemä, sis saap tükfilinne ärrälöpma. Kui minna Vats olli, sis kōn-
 heli minna kui Vats, minna olli tark kui Vats, nink mut
 olli Vatsse Mōtte. Ent kui ma Mihhes saije, sis jätti
 minna mahha, mes Vatsse Wiis om. Sest meije nāe-
 ne nūūd läbbi Barjo-Rajetusse pimmedän Sōnnan,
 at sis Valgest Valgeni. Nūūd tunne minna Tükfi
 pätki, ent sis ja minna tundma, nida kui minnake olle
 uttu. Ent nūūd jääp Uff, Locus, Arm, ne kolm; ent
 uremb neist om Arm.

Ewangelium Paasto Pühhä-Päiwäl,

Euf. 18, 31-43.

Ent JEsus wōt henne mannu neid kats-
 töistkūmmend, nink üttel neide wasta:
 Mātsse, meije läme illes Jerusalemi, nink kii
 peap täudetäma, mes Proweete läbbi om kirjo-
 etu Innimisēse Pojast. Sest temmä saap
 krrāantus Pagganille, nink williteldus, nink
 teotetus nink temmä päle saap sülletus. Nink
 kui nemmä teddä onima pesuu, sis sara nem-
 ma teddä ärratapma. Nink kolmandäl Päi-
 wäl saap temmä jälle illes toufma. Nink
 nemmä es moista sest middäke. Nink se Kōn-
 ne olli neide eest ärrapedetu, nink es moista
 mes ütledi. Ent johto, kui temmä Jeriko
 lähhude tulli, sis iste ütē Sōgge Tee weren,
 nink kerjās. Nink kui temmä kuuld Rahwāt
 möda miinewat, sis kūsse temmä, mes se ol-
 nes. Ent nemmä kulutiwa tälle, et JEsus

Maatsfaretist lát móda. Sis tánnit temmä
nink úttel: Jesu, Sawida Poig, heidá Armo
minno päle. Et ne, kumma een látswa, tór-
reliwa teidá, et temmä wait olles. Ent tem-
mä tánnit weel ennám: Sawida Poig,
heidá Armo minno päle. Ent Jesus sahati,
nink kásk teddá henne mannu tuoma. Ent kui
temmä lähhüde temmä mannu tulli, sis kússe
temmä temmált, nink úttel: Mes sa tahhat,
et ma sulle peá teggema? Ent temmä úttel: Is-
sand, et minna näes. Nink Jesus úttel tälle:
näe: Sinno usk om sinno arowitanu. Nink
temmä nággi seddamaid, nink láts Jummalat
kit'en temmä perrá. Nink kit Rahwas, lá
feddá nággi, and Jummalalle Kirtust.

Epistel eddimátsel Pühhá, Päiwál Paaotun.

2. Kor. 6, 1-10.

Ent meije mannitseme ka kui Abbilisse teid, et teije
Jumjala Armo rühjas wasta ei wotta. Sest
temmä ütelp: Minna olle sinno wastawótlikkul Ajal
Aulau, nink olle sinno Onsusse Päiwál arowitanu.
Nátse, niüd om wastawótlík Aig, nátse, niüd om On-
susse Päiw. Meije ei anna kelleke minki sissen minki-
suggust Pühhandust, et meije Annmet ei teoteta: Enge
meije náidáme hendá kige Asja sissen ülles, kui Jum-
mala Sullase, suren Kannatamis.en, Willikusen,
Háddán, Ohhun, Hawur, Wangin, Mássamissen,
Eöön, Watomissen, Paastmissen, Puhtusen, Tund-
nussen, Pikkámelen, Söbrussen, pühhá Wainun,
Harwalusjeta Armun, Eötte Söman, Jumjala
Wäen,

Wäen, läbbi Sigusse Sõa-Niista, hääd nink kurrat
 Käel. Läbbi Luwo nink Häu, läbbi Kurja Kõnne nink
 hä Kõnne, ni kui Huklutaja nink siski tõttelikko; ni kui
 tundmatta, nink siski tutwa; ni kui koolwa, nink näse,
 ureije elläine; ni kui karristeru, ei siski tapperu: Ni kui
 murrelikko, ent siski ikkes rõõmsa; ni kui Waise, ent
 kumma paho rikkas teggewa; ni kui no, kummil mid-
 dake ei olle, nink kummil siski kii om.

Ewangelium eesinätse Pühhä-Päiwäl Paastun.

Matt. 4, 1-11.

Sis saije Iesus Pühhäst Waimust Laande
 widis, et temmä Kurratist saas kuusatus.
 Nink kui temmä nellikümmeend Päiwä nink
 nellikümmeend Sõd olli paastnu, sis isjust tem-
 mä wimate. Nink se Kuusaja aste temmä
 mannu nink üttel: Kui sinna ollet Jummalala
 Poig, sis üttele, et nestinatse Kiwwi Leiwast
 sawa. Ent temmä koste nink üttel: Kirjotet
 om: Innimenne ei ellä mitte ütfindä Leiwast,
 enge egg ättest Sõnnast, kumb Jummalala Su
 läbbi wäljä tulley. Sis wõt teddä Kurrat
 hermega pühhä Lina, nink säed teddä Jum-
 mala Koa Harja päle, nink üttel tälle: Kui
 sinna ollet Jummalala Poig, sis heidä henda süit
 mahha; Sest kirjotet om, et temmä saap omme
 Engl'd sinno perräst täskma, nink neumä sa-
 wa sinno Kätte pääl landma, et sinna omma
 Jalga Kiwwi wosta ei touta. Iesus üttel
 temmäle: Jälle om kirjotet, sinna ei peä Jum-
 malat omma Issandat mitte kuusama. Jälle

wõt teddã Kurrat hennega ütte ülli kõrge
 Mäe päle, nink näüt temmãle kif Ilma Kun-
 ning: Kifi nink neide Uuwustust; nink üttel
 tãlle: Seddã kif tahha minna sulle anda, kui
 sunna mahha saddat, nink minno kummar dat.
 Sis üttel JEsus temmã wasta: Taggane ärrã
 Satan. Sest kirjotet om: Sinna peät Jum-
 malat omma Jssandat kummar dama, nink
 teddã ütfindã orjama. Sis jät teddã Kurrat
 mahha. Nink näise, Engli astiwa temmã
 mannu, nink orjasiwa teddã.

Toisel Pühhä-Päiwäl Paastun. Epistel.

I. Thessal. 4, 1-7.

Päle se, Wellitse, sis palleme teid, nink manniseme
 Jssandan JEsusien, nida kui teije meist ollete sa-
 nu, kuitas teije peäte kãuma, nink Jummalala Mele
 perrãst ollema, et teije ikkes tãrwembas lããse. Sest
 teije tijãte, mãrãtsid Kãsku meije teile olleme andru, lãb-
 bi Jssanda JEsusse. Sest se om Jummalala Tahmin-
 ne teije Pühhãndãminne, et teije tagganate Portust, nink
 et eggãuts teist tijãs omma Jhho piddãda Pühhãnda-
 missen nink Uuroun: Ei mitte Himmo-Kannatannissen,
 nida kui Paggana, kumma Jummalat ei tunne. Nink
 et keãke ei peã ülli kãrwette haarma, nink ommalt Wel-
 lelt Ahnust ajama Kauplemissen: Sest Jssand om
 Sundia ülle kige se, nida kui meije teile ka enne olleme
 üttelnu nink tunnisãnu. Sest Jummal ei olle meid
 mitte kutsru Nojusse sisse, enge Pühhãndãmissen.

Ewangeliium edisel Pühhä: Päiwäl Paastun.

Matth. 15, 21-28.

Sinik Iesus läts säält ärrä, nink taggasi Ti-
ru. se nink Sidoni Kottuste sisse. Nink
nätse, ütš Kananea-Mia Naine läts wäljä fest-
sammast Pirist, nink tännit temmä perrä,
nink üttel: Issand, Lawida Poig, heidä Ar-
mo minno päle, minno Tüttär wauwasas kur-
jaste Kurrast. Ent temmä es lauso tälle
üttele Sdnu. Sis astiwa temmä Jungre
temmä mannu, palsiwa teddä nink irtiwa:
sata teddä ärrä; sest temmä tännitap meije
perrä. Ent temmä koste nink üttel: Minna
ei olle mitte lähätet, kui ennege ärräkaddonu
Lammaste mannu Israeli Kwast. Ent tem-
mä tulli nink kummard teddä, nink üttel:
Issand, arowita minno. Ent temmä koste
nink üttel: Ei olle mitte hä, Laste Leiba wät-
ta nink Pennete heitä. Ent temmä üttel: Ja,
Issand: Ent siski söwa Pennitesse neist Ka-
sust, kumma neide Esandide Lawwa päält
mahha saddawa. Sis koste Iesus nink üttel
temmä wasta: O Naine, sinno Ust om suur.
Sulle sündto ni, kui sinna tahhat. Nink tem-
mä Tüttär saije terwes selsammal Tunnil.

Epistel Kolmandal Pühhä: Päiwäl Paastun.

Eweef. 5, 1-9.

Sis olge nüüd Jummata Perränkäuja ni kui arma-
latsse. Nink käuige Armun, nida kui ka Kristus
meid om armastanu, nink henda essi meije eest ärrä
and-

andnu Andes nink Ohwris Jummalalle, maggussas
 Haisus. Ent Portus nink Eigesuggune Rojus, ehk
 Ahnus, arrå sagoke nimmitetus teije seån, nid i kui Püh-
 hil sunnis. Ei ka Häütus ei ka hul Köñne, ehk Mal-
 ja-Heitminne, kumma ei sümü; Enge pahio ennåmbest
 Tennåminne. Sest se olgo teile tedå, et üttelge Port-
 jal, ehk Rojat'el, ehk Ahnel, kå om Wåår-Jummala
 Orjaja, ei olle mitte Verråndust Kristusse nink Jum-
 mala Rifin. Keåke arrå petko teid tühjatse Sönnuga:
 Sest neide läbbi tulley Jummalala Wihha Umbussu
 Laste päle. Seperråst årge olge mitte neide Ossalis-
 se. Sest teije ollite ennemuste Pintmedus, ent müüd
 ollete Walgus Issandan; Kåuge kui Walgusse Latse.
 (Sest Waimo Suggu om Eigesuggune Heldus, Digus
 nink Tõtte.)

Ewangelium Kolmandal Pühhä-Päiwäl

Paastun. Luf. 11, 14-28.

Sint Jesus aije Kurratit wåljå, nink sesam-
 ma oli keletõ. Ent se sündi, kui se Kurrat
 olli wåljå lannu, sis kõnneli se Keletõ. Nink
 Rahwas pand seddå Immes. Ent mõñne
 neide seåst ütliwa: Temmå aiap Kurratid
 wåljå läbbi Peeltsebubbi, Kurratide Pålifo.
 Ent mu kiusiwa teddå, nink pusiwa temmålt
 Tähte Tairwast. Ent temmå moist neide
 Mõrtid, nink üttel neide wasta: Eggåüts Kun-
 ningriit, kumb essi hennega wihhatses saap, se
 lät verråtus, nink Kodda saddap Roa päle.
 Ent kui Kurrat essi hennega wihhane om, kuis
 sis temmå Riit saap saisma? Sest et teije ütle-
 te, minno, läbbi Peeltsebubbi, Kurratid wåljå

ja ajawat. Ent kui minna läbbi Peeltsebub-
 bi Kurratid wäljä aja, keni läbbi es teije Karse
 neid wäljä ajawa? Seperräst sawa nemmä
 teije Sundja ollema. Ent kui minna, läbbi
 Jumjala Sörme, Kurratit wäljä aja, sis
 tulley jo Jumjala-Kui teije mannu. Kui
 kange Sda Riistuga ehhitetu (Söddamees)
 omma Moifat hoijav, sis om temmä Häräh-
 hul. Ent kui üts kangerab teddä päle tulley,
 nint wäräp teddä ärrä, sis wöttap temmä ä-
 rä temmä Sda-Riisto, kum be päle temmä isot,
 nint jaap ärrä temmä Saki. Kä minno pool
 ei olle, se om minno wasta, nint se minnoga
 ei koggio, se villap ärrä. Kui rojane Waim
 Jnnimmissesst om wäljä lämmu, sis käip tem-
 mä läbbi weta Pa ku, nint otsip Hengust.
 Nint kui temmä seddä ei löwwä, sis ü lep tem-
 mä: Minna tahha taggasi minnä omma
 Maija, kust ma olle wäljä lämmu. Nint kui tem-
 ma tulley, sis löwwap temmä seddä pühhitu
 nint ehhitetu ollewat. Sis lät temmä, nint
 wöttap hennega säitse muud Waimo, kumma
 kurjemba omma, kui temmä eest. Nint kui
 nemmä sinnä tullewa, sis elläwä nemmä sääl.
 Nint se wiimne Luggu lät sesamma Jnnimis-
 sega kurjembas, kui eddimanne. Ent johto, kui
 temmä nisuggust üttel, sis töst üts Naine
 Rahwa seäst Häält, nint üttel tälle: Onnis oia
 se Jhho, se sinno om kandnu, nint ne Rinna,
 kum be

kumbe sinna ollet immenu. Ent temmã üt-
tel: Ja, õnsa omma ne, kumma Jummalä
Sõnna kuulwa nink seddã hoitwa.

Epistli neljändal Pühhä-Päiwäl Paastun.

Kalat. 4, 21-31.

Sitlege mulle teije, kumma tahhate Sädusse al olla,
es teije Sädust olle kuulau? Sest kirjotet om, et
Abrahamil olli kaks Poiga: ütš Näätsikust, nink ütš
Wabbast. Ent kã Näätsikust olli, se om Eihha perrã
sündinu. Ent kã Wabbast olli, se om Iabbi Towo-
russe sündinu. Neil Sõnnal om omma Tãhhendã-
mine: Sest nesamma omma ne kaks Leppingut; ütš
Sina-Mäest, kumb Sullases sunnitap, se om Agar.
Sest Agar om Sina, se Mäggi, Arabia-Maal, nink
om se Jerusalemi arwolinne, kumb nüüd om, kumb
omme Lasrega oriap. Ent Jerusalem, kumb üllerwã-
om, se om se Wabba, kumb meije kike Emma om. Sest
kirjotet om: Olle rõõm'a sinna Sugguta, ke Jlmale ei
to; Tõsta Häälid nink heika, ke rässe ei olle, sest sel, kã
ütjindã om, om ennãmb Latsi, kui sel, kel Mees om.
Ent meije, Wellitse, olleme kui J'ak, Toworusse Latsi.
Ent õtse kui sis se, ke Eihha perrã olli sündinu, seddã per-
rãnkusas, ke Waimo perrã olli sündinu; Nida om ka
Jãrg nüüd. Ent mes Kirri ütley? Heidã wãljã
Näätsikust, nink temmã Poiga. Sest Näätsiko Poig
ei peã mitte perrãndãma se Wabba Pojaga. Sis ei
olle meije nüüd, Wellitse, Näätsiko, enge se Wabba
Latsi.

Ewangelium neljändal Pühhä-Päiwäl Paastun.

Jan. 6, 1-15.

Perrãst seddã lãts JESUS ille Kalilea-Ma
Jerwe Liberia Lina man. Nink paljo
Kah,

Rahwast lats temmã perrã, et nemmã temmã
 Imme-Tãhti nãiwã, kumbe temmã Tõbbiste
 man teggi. Ent JEsus lats ülles Mãe pãle,
 nink iste sinnã mahha omme Jüngridega Ent
 Pasja, Judaliste Pühhã, olli lähhiin. Sis
 tõst JEsus Silmi ülles, nink näggi suurt Hul-
 ka Rahwast henne mannu tullewat, nink üttel
 Willippi wasta: Kustas meije Leiba ostame,
 et ne sõwa? (Ent temmã üttel seddã, teddã
 kuusata; Sest temmã tees esñ kũl, mes tem-
 mã taht, tetta) Wilip koste tãlle: Katte saa
 Tengã eest Leiba ei olle neil kũl, et eggãuts neist
 Pallakest wõttas. Sis üttelõts temmã Jün-
 grist temmã wasta, Andrees, Simoni Petri
 Welli: õts Poiskenne om sin, sel om wiis Kes-
 wast Leiba, nink kats Kallakeist. Ent mes se ni
 mitma seãn om. Ent JEsus üttel; Laske Rah-
 wast mahha istn. Ent paljo Haina olli ton Pai-
 gan. Sis istewa mahha lähhiid wiis tuhhat
 Mest. Ent JEsus wõt neid Leibu, tennãs,
 nink and neid Jüngriõle, ent ne Jüngre Maan-
 Jstõile; nida ka neist Kallakeist, ni paljo kui
 nemmã tahsiwa. Ent kui nemmã olliwa sõnus
 sanu, sã üttel temmã omme Jüngride wasta:
 Korjake fokko neid õllejãnu Kasu, et middã-
 le hukka ei sa. Sis korjasiwa nemmã fokko, nink
 tãntsiwa kats tõstõkummend Korwi Kasuga,
 neist wijest keswatsesst Leiwast, kumma Sõjist
 olliwa õllejãnu. Kui niõid Rahwas seddã Im-
 me,

me. Tähte näggi, mes JEsus teagi, sis ütliwa
nemmä: Se om töttelikult se Proweet, te J
ma siöse peäp tullema. Kui niüd JEsus
moist, et nemmä tahhiwa tulla, nink tedda
finni haarda, et nemmä tedda Kuningas tees
se, sis taggasi temmä jälle Mäe pä'e es
ü:finda.

Epistel wijendäl Pühhä: Päiwäl Paastun.

Heebr. 9, 11-15.

Ent Kristus, tullewatse Hä Kõrge: Preester, om
tulnu, läbbi suremba nink tarowemba Teldi
kumb ei olle Kättega tettu, se om, kumb nida ei olle eh
hitetu, ei ka läbbi Sikka ehk Wasjika Werre, eng
temmä om läbbi omma Werre ütškõrd Pühhä siis
lämmu, nink iggawest Lunnastamišt löidnu. Sest k
Härja nink Sikka Berri, nink Lehma Tuhk, kumb
rojatsid jügutap, neidsammu pühhändap Lihha Poh
hastamisses: Kuis paljo ennämbest saap Kristus
Berri, te läbbi iggawetse Waino hendä esji Jumi
malalle pürretämätta om ohwritsemu, meije Südda
me: Teedništ pohhastama kolu Teust, ellawat Jumi
lat orjama? Nink seperräst omi temmä ka wastse Leppin
go Wahhe: Mees, et, perräst seddä, kui (Kristus)
Surm om sündinu Arrälunnastamisses Esitussišt,
kumma eesmätsse Leppingo al olliwa, ne, kumma omma
kutsutu, towotetu iggawest Pervändust wöttasse.

Ewangelium 5. Pühhä: Päiwäl Paastun.

Mat. 8, 46-59.

JEsus üttel Judaliste wasta: Kes woi
teije seäšt ürteke Pattu minno päle ülles
tunnistada? Ent kui minna Lõttet üttele, mel
led

es teije minno ei ussa? Ke Jummalast om,
 se kulep Jummalala Sõnna. Sepperräst ei
 kule teije, et teije Jummalast ei olle. Sis kostõ-
 wa Judalisse, nint ütliwa temma wasta:
 Es meije õigede ütli, et sinna ollet Samoriti-
 inne, nint sul om Kurrat? JEsus koste: Mui
 ei olle Kurratit, enge minna aawusta omma
 Essä, nint teije teotate minno. Ent minna ei
 otsti mitte omma Uuwo: ütli om, se sedda ot-
 lip nint sunnip. Tõttelikult, tõttelikult min-
 na ütli teile: se minno Sõnna saap piddama,
 se ei sa iggawel Surma näggema. Sis üli-
 wa Judalisse temma wasta: Müüd tunne-
 ne, et sul Kurratit om. Abraham nint
 Proweeti omma ärräoolnu, nint sinna ütlet:
 Pää minno Sõnna saap piddama, se ei sa ig-
 gawel Surma maitsma: Kas sinna ollet su-
 semb meije Essä Abrahami, se om ärrä-
 oolnu? Nint Proweeti omma ärräoolnu:
 Reddäs sinna hendä essi teet? JEsus koste:
 Kui minna hendä essi aawusta, sis ei olle
 minno Uuw middäke. Minno Essä om, se
 minno aawustap, kumba teije ütlete, et tem-
 mä om teije Jummal. Nint teije ei tunne
 eddä mitte. Ent minna tunne teddä. Nint
 kui minna ütles, et ma teddä ei tunne, sis ol-
 s minna säräne Wõlsja, kui teije. Ent
 sinna tunne teddä, nint peä temmä Sõnna.
 Abraham teije Essä olli rõmus, et temmä
 D minno

minno Päiwa saas näggema, nink temmä näggi, nink rõmust henda. Sis ütliwa Judalisse temmä wasta: Sinna ei olle weel wiistümmend Ajastaiga wanna, nink olle Abrahami nannu? JEsus üttel neide wasta: Tõttelikult, tõttelikult minna ütle teile, enne kui Abraham sai, sis olli minna. Sis wõttiwa nemmä Riwe üles, et nemmä temmä päle heidässe. Ent JEsus peet henda ärwä, nink läts keskelt neide läbbi minnen, Jummalala Roast wäljä.

Epistel Urbe, ehk Palmipuije Päiwäl.

Wilib. 2, 5 = II.

Säräne Wõtte olgo teil, kui Kristusel JEsusel ka olli, ke, ehk temmä kül Jummalala Palgen olli, es arwa Müsmisfes, Jummalala Wroolinne olla: siski alland henda essi, wõt Sullase Palget hennele, nink sai ötle kui tõine Inimmine, nink löiti Kombist kui Inimmine, nink alland henda essi, nink olli sõnna wõtlik Surmani, ja Risti Surmani: Seperräst om reddä ka Jummalüllendänu, nink tälle Nimme andänu, kumb kige Nimme ülle om: Et JEsusse Nimmet peäwa kummardama fik neide Põlwe, kumma Taiman nink Ma pääl, nink Ma al omma. Nink fik Kele peäwa tunnistama, Jesust Kristust Jsfandat olawat, Jummalala se Jsfä Wõwus.

Ewangelium Urbe, ehk Palmipuije Päiwäl om sesamma, kumb löitas eesmätsel Kristusse

Tullemisse Pähhal, Matt. 21, 1 = 9.

Sink kui nemmä Jerusalemmi lähhüde tulüwa, n. t. f. kae 5. lehhe pole pääl.

Epistli

Epistli Kristusse Ülestõsemise Pühhä ees-
mätjel Päiwäl. 1. Kor. 5, 6-8.

Teije Kittus ei olle mitte hä. Es teije rija, et weidi
Juretust rorwet Taignet hapnes teep? Seper-
ist pühhige wäjä wanna Juretust, et teije wastne
Taigne ollesse, nida kui teije hapnematta ollere. Gest
teijeko Basja-Lammus om meije eest ärrätapperu,
ristus. Seperrast plöddagem Pühhä, ei mitte w-
an Juretusen, ei ka Kurjusse nink Tiggedusse
Juretusen, enge Selgusse nink Tötte hapnematta
Taignen.

Evangelium Kristusse Ülestõsemise Pühhä
eesmätjel Päiwäl. Mark. 16, 1-8.

Nink kui se suur Pühhä olli n öda lännu, sis
ostsiwa Maria Maddalena nink Maria
Jakkabi, nink Salome kallist Salwi, et nemmä
üllesse nink teddä wõjasse. Nink nemmä
ülliwä Hawwa mannu eesmätjel Madda-
e Päiwäl, ülli warra, kui Päiw lössi. Nink
nemmä ütliwa tõine tõist wasta: Kes meile se
kiriwi Hawwa Uffe eest ärräweritap?
Nink nemmä, kajewa finnä, nink näiwa, et se
kiriwi olli ärräweritetu. Gest temmä oli
wäega suur. Nink nemmä lätsiwa Hawwa
isse, nink näiwa ütte noort Meest hääl wölel
stwat, sel olli pil walge Särk Säljan. Nink
nemmä heitiwa ärrä. Ent temmä üttel neide
wasta: Urge heitige mitte. Teije wstite J-
raatjaretust, se Nisti päle olli wodu. Tem-
nä om ülles tõnu, nink ei olle mitte sin.

Mätse, sin om se Uusse, kohhe nemmä tedd
olliva pannu. Ent minge, nink ütlege ten
mä Süngville, nink Peetrille, et temmä tei
ette lät Kalilea Male, sääl sate teije tedd
naggema, nida kui temmä teile om üttele
Nink nemmä lätšiva äktselt wäljä, nink pag
gestwa Harowa mant; Sest Wärriseminn
nink Hirn olli neide päle tulnu. Nink nem
mä es üttele kelleke middäke, sest nemmä pelg
šiva.

Epistel Kristuse illestössemiese Pühhä töise
Päiwäl. Ap. Teg. 10, 34-41.

Ent Peter arwas ülles omma Suud, nink üttele
Nüüd tunne minna töttest, es Jummal ei kol
mitte, määräst Suggust Jamininne om. Enge kige
suggutse Rahwa seän om se temmä wastawötkik, et
teddä pelgap nink Digust teep. Se om se Sönnä,
kumba temmä om lähätanu Israeli Latsile, nink kua
lutanu Rahho Jesuse Kristuse läbbi; fesumma om
kike Esand. Teije tihäte seddä Sönnä, kumb om sündi
nu ülle kogona Juda-Ma, nink alleu Kalilea-Maalt,
perräst seddä Kristust, kummašt Jaan Juttust üttele
kuitao Jummal Jesust Maatsaretist om woidnu
pühhä Wainu nink Wäega, kää om umbrekaot
käänu nink Hääd tennu, nink šättitanu kii, kum
ma Kurratist okiwa ärräwäärtu, sest Jummal
olli temmäga. Nink meije olleme Tunnistaja
kigest, mes temmä om tennu Juda-Maal nink
Jerusalemia, kumba nemmä omma ärrätapnu
nink Pu külge ponu. Seddä om Jummal ülles
ärrätanu kolmandal Päiwäl, nink om teddä lastnu
arwas

owalikkus sada, ei mitte figille Rahwale, enge Zunnalast enne ärrawallitsetu Zunnistajulle, meile, Zunnin teminäga olleme sönu nint jonu, perräst seddä, ei teminä om illestösnu Kooljist.

ewangelium Kristusse illestösemisse = Pühhä Eefmetse Pühhäl. Luk. 24, 13 = 35.

Mint näitse, kats neist olliwa selsammal Päiwäl minneman ütte Alletwette, stinnä ol Jerusalemmist kuuskümmend Waggo Raad, sel olli Nimmi Emaus. Mint nemina kõnneliwa tõine tõisega figist neist Usjust, umma olliwa siändinu. Mint joko, kui nemina nida kõnneliwa, nint tõine tõiselt kūsstrelwa, sis tulli ka JESUS essi neide mannu, nint kowe neidega. Ent neide Silmi peti, ee eminä teddä es tunne. Mint teminä üttel eide wasta: Märätse Kõnue es ne omma, umbe teije kãwwen tõine tõisega peäte, nint lete murretikko? Ent ütse, kummal Nimmi olli Kleomas, koste nint üttel teminä wasta: Sinnas ütstnda Wõras ollet Jerusalemin, int ei tija, mies se sissen neil Päiwil om siändinu? Mint teminä üttel neile: Mes? Ent eminä ütliwa tälle: Se, JESUSsest Raatfaatist, kumb olli Promeet, wäggero Tõon int Sõnnan, Zummala nint fige Rahwan. Kuitao meije Kõrge Preestre nint Päiko teddä Gurma Huikatusse sisse omma kãndru, nint omma teddä Risti ponu. Ent

meije lodime teddã ollewat, fe Israelt viddi
 lunnastama. Nink rãle se fige om niüd tãã
 bã kolmas Pãiw, kui se sündi. Ent mõnne
 meije Naisist omma meid ka heiditanu
 kumma ülli warra Hawwa man omme
 olnu. Nink kui nemmã temmã Kehhã a
 lõwwã, sis tulluwa nemmã, nink ütliwa, hen
 dã Englide Nãütmist nãnnus, kumma teddã
 ütleva ellãwat. Nink mõnne meije seãst lãt
 siwa Hawwa mannu, nink lõisiwa nida, ku
 ne Naise ütliwa; Ent teddã hendã es nãe nem
 mã. Sis üttel temmã neide wasta: O tei
 rummãla nink rasseda Sõãnest, seddã k
 uskma, mes Prowecti omma üttelnu! E
 Kristus nisuggust peã kannatama nink omme
 Nuwustus se sisse minnema? Nink temmã nã
 las Mosesest nink figist Prowectist, nink selle
 neile ärrã figen Kirjan, mes temmãst oll
 Kirjotetu. Nink nemmã tulluwa se Allerõ
 lähhude, kohhe nemmã lãtsiwa. Nink temmã
 pand hendã kãrwẽmballe minnewãs. Nink
 nemmã wãisewa teddã nink ütliwa: Jã mei
 mannu, seff Sõddang jouwwap, nink Pãiw
 kaldus Otsa minnema. Nink temmã lãt
 sisse, ne de mannu jãma. Nink sündi, ku
 temmã neidega Lãrwa man iste, sis wõ
 temmã Leiba, temmãs nink murs, niu an
 neile. Sis arwoti neide Sãlmi ülles, nink
 nemmã tufiwa teddã. Nink temmã kãrw
 uel

neist ärrä. Nink nemmä ütliwa tõine tõist
wasta: Es meije Sõa meije sissen valla, kui
temmä meijega kõnnel Tee pääl, nink kui temmä
meile Kirja ärräsellet? nink nemmä tõstiva
seljammal Tannil ülles, nink kånitwa jälle tag-
gasi Jerusalemi, nink löistwa neid Utstõist-
kõmmend, nink kumma neide man olliwa,
koon ollewat, nink ütlewat: Tõsand om tõt-
telikkult üllestõsnu, nink hendä Simmonil-
le näütnu. Nink nemmä juttustiva, mes
Tee pääl olli sündinu, nink kuitas temmä Lei-
wa Murdmissen neist olli tuttu.

Epistel Kristusse Üllestõsemisse Pühhä Kolman-
däl Päiwäl. Ap. Teg. 13, 26-33.

Sihhe Bellitse, Abrahami Suggu Lapse, nink
kumma teije seäu Jummalat pelgäwa, teile om
sesinratsse Onsusse Sõnna lähätetu. Sest kumma
Jerusalemis elläwa, nink neide Pälikko, et nemmä
seddä es tunne, et ka neide Prowoete Hääl, kumbe egr-
ga pühhä Päiwä ülles loetas, ne omma neid, Kohhut
moisten, näütnu. Nink kui nemmä üttele Surina
Süda es löiwä, sis pahsiwa nemmä Pilatust teddä
ärrähukkata. Nink kui nemmä kui olliwa näütnu, mes
temmäst om kirjotetu, sis wõstiva nemmä teddä. Pu
päält mahha, nink ponniva teddä. Hauda. Ent
Jummal om teddä Koolijst ülles ärrätanu. Nink
temmä om hendä näütnu mitto Päiwä neile, kumma
temmäga Kalilea Maalt Jerusalemi ollawa ülles
läinu, kumma omma temmä Sunnistaja Mahwa
wasta. Nink meije kullutame teile ka seddä Tomoust,
kumb meije Wannambide wasta om sündinu, et Jum-

mal seddâ om tâiinu meile, neide Satsille, kui temmâ
Jesust om illes ärrätanu.

Ewangeliumi Kristusese Üllestössemiose Pähh
Kolmandal Päiwäl. Luk. 24, 36-48.

Sent kui nemmâ seddâ kōnneliwa, sis sai
SJesus essi neide lesken, aink üttel neile
Rahho olgo tejege. Ent nemmâ heitiwa
ärrâ, nink saiwa pelgikkus, nink mõliwa hen
dâ Waino näggewat. Nink temmâ üttel
neile: Kuis teije ni heitiwu ollete, nink welles
särätse Mōtte teije Sōamette tullewa? Kajege
minno Kāssi nink minno Jalgu, et minno olle
essi. Putke minno nink kajege, sest Waimul
ei olle mitte Lihha nink Luid, nida kui teije
näete mul ollewat. Nink kui temmâ seddâ
olli üttelewu, sis näit temmâ neile Kāssi nink
Jalgu. Ent kui nemmâ weel Kōmo perräst
es ussu, nink immetelliwa, sis üttel temmâ
neide wasta: Kas teil siin middäte sūwwa
om? Nink nemmâ panniwa tälle ette Tūkki
kätsetut Kalla nink Kūmmäliste Met. Nink
temmâ wōt nink sōije neide een. Ent temmâ
üttel neide wasta: Me omma ne Kōnne, kum
be minna teije wasta olle pajatanu, kui mita
na weel teijel man olli; sest kii peap tādeta
ma, meä minnust om kirjotetu Mosesese Sā
dusen, nink Droweetin nink Laulun. Sis
awwas temmâ neide Moistust, et nemmâ Kir
ja moistiwa.

m kirjotetu, nink nida piddi Kristus kanna-
ama, nink illestousma Kooljist kolmandal
päimäl, nink loštma kolutada omma Nimme
ääi Pattust Käändmist nink Pattu-Andis-
ndmist tige Mahwa seän, nink allustada Je-
salemist.

Epistel eesmätsel Pühhä. Päiwäl perräst Kris-
tuse illestõsemisse Pühhä. 1. Jan. 5, 4-10.

Tif, mes Jummalast om siändinu, se wäräp Ilma
äärä. Nink se om se Woimus, kumb Ilma
ääräwäärnu, meije usf. Kes om, kã Ilma ärrä-
äräp, kui se, kã ussup, et Jesus om Jummal
oig? Se om sesamma, ke tullep Wee nink Berrega,
Jesus Kristus; ei ütšindã Weega, enge Wee nink
Berrega. Nink Waim om, ke tunnistap, sest Waim
in Tõite. Sest kolm omma, kumma tunnistawa
Waiman, Essã, Sõmma nink pühhä Waim. Nink
kolm omma ütš. Nink kolm omma, kumma tun-
nistawa Ma pääl, Waim, Weesi nink Berri. Nink
kolm omma ütten koon. Kui meije Jnniuniste Tun-
nust wastawõttame, sis om Jummal Jummistus
reimb. Sest se om Jummal Jummistus, kumba
omma ommaast Pejast om tunnistanu. Ke Jumma-
Woja sisse ussup, sel om Jummistust hennie sissen.

Evangelium eesmätsel Pühhä. Päiwäl perräst
Kristuse illestõsemisse Pühhä.

Jan. 20, 19-23.

Kui nüüd Oddang olli tolsammal eesmätsel
Maddali Päiwäl, nink usse olliva kum-
pantu, kun ne Jüngre koon olliva, Juda-

liste Peljo perräst: sis tulli JEsus, nink sa
 neide keskette, nink üttel neide wasta; Rahh
 olgo teijega. Nink kui temmä seddä olli
 telnu, sis näüt temmä neile omme Kässi ri
 Külle. Sis saiwa ne Jüngre röömsas,
 nemmä Jssandat näijewa. Sis üttel JEs
 jälle neide wasta: Rahho olgo teijega. O
 kui Jssä minno omi lähhätanu, nida lähhä
 minna teid ka. Nink kui temmä seddä o
 üttelnu, sis puhk temmä neide päle, nink üt
 neide wasta: Wötte pühhä Waimo. Kelle te
 Pattu andisannate, neile omma nemmä and
 antu. Nink kelle teije Pattu kinnitate, ne
 omma nemmä kinnitetu. Ent Tomas u
 neist Katstöiskümnest, kumb kutsutas Kat
 keses, es olle mitte neide man, kui JEsus
 li. Sis ütliwa ne töise Jüngre tälle: Me
 ollema Efsandat nännu. Ent temmä üt
 neide wasta: Kui minna ei näe temmä Kä
 te sissen Nagla Tähti, nink panne omma
 Sörme Nagla Tähte sisse, nink panne omma
 Käät temmä Külle sisse, sis ei tahha minna u
 ku. Nink katesse Päiwä perräst olliwa tem
 mä Jüngre taas sääl sissen, nink Tomas n
 dega. Sis tulli JEsus, kui Uesse olliwa k
 pantu, nink sais neide keskette, nink üttel: Ra
 ho olgo teijega. Perräst üttel temmä Tom
 le: Kunita tänna omma Sörme, nink
 minno Kässi; Nink kunita tännä omma Kä
 ni

nink panne minno Külle sisse; Nink ärrä olgo umbusklik, enge usklik. Sis koste Tomas nink ütrel temmä wasta: Minno Issand nink minno Jummal. Iesus ütrel temmä wasta: Sest et sinna minno ollet nännu Tomas, sis ollet sinna usknu. Onsa omma ne, kumma ei näe, nink siski uskwa. Ka paljo muud Tähti teggi Iesus omme Jüngride een, kumma ei olle mitte kirjotetu sensinnatsen Ramatun. Ent ne omma kirjotetu, et teije ussusse, et Iesus om Kristus, Jummal Poig, nink et teil usken Ello olles temma Nimmel.

Epistel töisel Pühhä-Päiwäl perräst Kristusse üllestösemisje Pühhä. I. Petr. 2, 21-25.

Se päle ollete kutsutu, et ka Kristus meije eest om kannatanu, nink meile Sentirja jätmu, et teije temmä Jälgi perrä peäte kääma. Kä üttele Pattu ei olle tennu, ei olle ka Petrust temmä Su sissen löitu. Ke wasta es idina, kui teddä söimati, nink es ahwärda mitte, kui temmä kannat; ent temmä and se Kätte, ke digede sunni. Ke essä meije Pattu omman Jhunn om ülles kandnu Ju päle, et meije Pattule ärräkoolden Digusselle ellässe; Kumma Raigi läbbi teije ollete suttiretu. Sest teije ollite ötse kui ärräessinu Lamba: Ent nüüd ollete umbrekääntu omma Henge Karjusse nink Piiskoppi pole.

Ewangelium töisel Pühhä-Päiwäl perräst Kristusse üllestösemisje Pühhä. Jan. 10, 11-16.

Sinna olle se hä Karjus. Nä Karjus, jät tap omma Ello Lammaste eest. Ent Palga-

Palgalinne, se Karjus ei olle, kummal Lamba
 omma ei olle, näep Sut tulleswat, nink jättay
 Lambid mahha, nink lät pakko. Nink Susse
 harap neid, nink pillay Lambid ärrä. Ent
 Palgalinne paggep, sest temmä om Palgalin-
 ne, nink temmä ei holi Lammaste verräst.
 Minna olle se hä Karjus, nink runne Omme,
 nink sa Ommist tuttus. Nida kui se Essä minno
 tunnep, nink minna tunne Essä. Nink minna jät-
 tä omma Elio Lammaste eest. Nink minnul ont
 weel muid Lambid, kumma ei olle sest Lautast.
 Nink minna peä neid ka tennä toma. Nink
 nemma sawa minno Hääd kuulma, nink saap
 üts Karri nink üts Karjus sama.

Epistel kolmandal Pühä Päiwäl perräst Kris-
 tuse Üllestõsemisse Pühä.

I Petr. 2, 11-20.

Arua, minna manaitse teid, kui Kullakeisi nink Te-
 Käiid, hoitke henda lihhalikko Himmo eest,
 kumma Henge wasta taplewa: Nink pidage hääd
 Käüti Pagganide seän; Et ne, kumma teist Kuria
 pajatawa, kui Kurjateggijist, teije Hääd-Tekko näe-
 ten, Jummalat kiträsse Koddo-Ostmisse Päiwäl.
 Sis olge niid allahetlikko Sigelle Jumimiste Säed-
 misselle, Issanda perräst; Olgo Kuuningalle, kui Ül-
 lemballe, ehk Pälikuile, kui neile, kumma temmäs-
 omma lähätetu, Kurjateggijille kül Muhtlusse, ent
 Häteggijille Kätusjes. Sest se ont Jummalala Taht-
 minne, et teije Hääd tetten moistmatta Jumimiste
 Jummalust kinni sullesse. Kui Wabba, nink ei mitte-
 nida, õtse kui olles teil Wabbaus Kurjuse Katmisses,

enge kui Jummalala Sullase. Auuustage eggämoest. Armastage Wellitsid. Peljake Jummalat Auuustage Kuningat. Sullase olge kigen Peljun Es-sandille allahoidlikko, ei ütšindä hüwroie nink' waale, enge ka wihhatsille. Sest se om arm, kui ütš Sūd-däme-Teedmissse perräst Jummalala een Waiwa Kan-nap, Ullekohhut kannaten. Sest määränes se Rittus om, kui teije Wattu tetten, nink' pissetä kannatate? Enge kui teije Hääd tetten nink' kannaten kannatate, se om Arm Jummalala man.

Ewangeliium Kolmandal Pühhä-Päiwäl per-räst Kristusse Ullestösemisse Pühhä.

Jan. 16, 16-23.

Sri perräst sis ei sa teije minno mitte näg-gema. Nink' taas Uri perräst, sis sate teije minno näggema, sest minna lä Essä mannu. Sis ütliwa mõnne temmä Jüngerist tõine tõist wasta: Mes se om, mes temmä meile ütley: Uri perräst, sis ei sa teije minno näggema? Nink' taas: Uri perräst, sis sate min-no näggema? Nink' et minna lä Essä mannu? Nink' nemmä ütliwa, mes se om, mes tem-mä ütley, Uri perräst? Meije ei tija mes tem-mä tõnnelep. Sis moist JEsus, et nemmä temmält tahhiwa küssida, nink' üttel neide wasta: Seperräst küssitellete tõine tõisega, et minna olle üttelnu: Uri perräst, sis ei sa teije minno näggema: Nink' taas Uri perräst, sis sate minno näggema? Tõttelikult, tõttelikult minna üttele: teije, sate ilma nink' kaibma,
ent

ent Ilm saap rõõmsa ollema. Teije sate mur-
retama, ent teije Murre saap Rõmus minne-
ma. Kui Naine Ilmale toop, sis om tal
Murret, sest temmä Tund om tulnu. Ent
kui Lats om sündinu, sis ei mõle temmä en-
n mb se Baiwa päle, Rõmo perräst, et In-
niminne Ilmale om sündinu. Nink teil om
ka nüüd Murre. Ent minna sa teid jälle näg-
gema, nink teije Süddä saap hendä rõmus-
tama, nink keäke ei sa teije Rõmu teilt ärrä
wõtma. Nink tolsammal Päiwäl ei sa teije
mult middäke küssima.

Epistel neljandäl Pühhä Päiwäl perräst Kris-
tusse Üllestõõsemisse Pühhä. Jak. I, 16-21.

Merge essige mitte, minno arna Welle. Kik hä
Andminne nink kik täwwelik Ande om ülleräst, nink
tullep mahha Walgusse Essäst, kumma man ei olle
Walgusse nink Pimmedusse Ärräwõtutamist, ehk Um-
brevahetamist. Temmä om meid sunnitanu omma
Tahmissesse perrä, läbbi Tõisidusse Sõnna, et meije
ollesse temmä Rojusse Esiko. Seperräst, minno arna
Welle, eggäüts Inniminne olgo noppe kuulma, ent
hiljak tõnnelema, hiljak Wihhaie. Sest Innimisse
Wihha ei to mitte, mes Jummalala een õige om. Se-
perräst heitke ärrä kik Rojust, nink kik Kurjust, nink
wõtke Tassaussega Sõnna wasta, kumb teije sisse om
istotetu, kumb teije Henge woip õnsas tettä.

Ewangelium neljandal Pühhä-Päiwäl perräst
 Kristusse illestõsemisse Pühhä. Jan. 16, 5-15.

Ent niid lã minna se mannu, se minno
 om lähhatanu, nint keäke teije seäst ei
 küssi mult: Kohhes sinna läät? Enge sest et min-
 na teile seddã olle üttelnu, sis om Kurbus
 teije Eõand täutnu. Ent minna üttele teile
 Tõttet, teile om hã, et minna ärrã lã; Sest
 kui minna ei lã, sis ei tulle se Rõmuustaja
 mitte teije mannu. Ent kui minna lã,
 sis tahha minna teddã teije mannu läh-
 hatãda. Nint kui sejanina tulley, sis
 saap temmã seddã Jlna nuhtlema (nomima)
 Pattu perräst, nint Digusse perräst, nint
 Kohto perräst. Pattu perräst, et nemmã
 minno sisse ei ussu. Digusse perräst, et min-
 na omma Essa mannu lã, nint teije min-
 no ennãmb ei nãe. Ent Kohto perräst, et
 sefõnnatse Jlna Pãlik om sunnitu. Mul
 om teile weel paljo ütlemist, ent teije ei kõhta
 seddã niid mitte kanda. Ent kui temmã saap
 tullema, se Tõstidusse Baim, sis saap temmã
 teid kige Tõtte sisse juhhatama. Sest temmã
 ei sa mitte hennest esst kõnnelema, enge mes
 temmã saap kuulma, seddã saap temmã kõnnele-
 ma, nint mes tullem, om teile kuulutama. Temã
 saap minno ärrãselletama, sest minno Ommaist
 saap temã wõtma, nint teile kuulutama. Kif mes
 Essãl om, se om minno; Seperräst olle min-
 na

na teile üttelnu, et temmâ saap mirno Dim-
mast wõtma, nink teile kulutama.

Epistel wijendäl Pühhä: Päiwäl perräst Kris-
tusse üllestõssemisese Pühhä. Jak. 1, 22:27.

Ent olge Sõnna Teggija, nink ei mitte Kuulja üt-
sindä, kummaga teije hendä essi ärräpetäte. Sest
ke Sõnna Kuulja om nink ei olle mitte Teggija, se om
Mihhe saarnane, ke omma ihholikko Palget Warjo-
Kajetusson kaep. Sest temmâ saap hendä kajemus, nink
lät ärrä, nink unnetap soddamaid ärrä, määrane tem-
mä olnu. Ent kâ Babbausse tärowelikko Sädu-
se sisse kaep, nink sinnä jääp; Se ei olle mitte unnetap-
ja Kuulja, enge Ed Teggija; sesamma saap õnnis olle-
ma omman Tõõn. Ent kâ hendä teije soän arwoap
Jummala Orjaja ollewat, nink ei peä omma Keäd kinn-
ni, enge pettap omma Sõänd, sesamma Orjus om tüh-
hi. Se om pohhas nink pürretämätta Orjus Jumm-
mala se Jsa een, perräto Latsi, nink Läste neide Wil-
litsussen kaema, nink hendä Beata (se om pürretä-
mätta) piddama Ilmast.

Ewangelium wijendäl Pühhä: Päiwäl perräst
Kristusse üllestõssemisese Pühhä.

Jan. 16, 23:30.

Üttelikkult tõttelikkult minna üttele teile:
Mes teije eäle Essäst sate pallema minno
Nimmel, seddä saap temmâ teile andma.
Senni Ujani ei olle teije middäke pallelnu min-
no Nimmel. Pallege, sis sate sama, et teije
Rõõm tärowelik om. Seddä olle minna teile
Meistukõnnin, kõnnelnu; Ent se Uig tub-
lep,

lep, et minna ennämb ei sa Moistufõnnin teie
 iega kõnnelema, enge arwalikkult Eesäst teie
 kolutama. Tol Päiwäl sate teie minno Min-
 mel pallema. Nink minna ei ütlet teie mitte,
 et minna seddä Eesä teie eest tahha pallelda.
 Sest se Eesä armastap teid eest, et teie min-
 no ollete armastanu, nink usknu, et minna
 Jummalast olle wäljā lānnu. Minna olle
 Eesäst wäljā lānnu, nink Ilma sisse tulnu;
 Wälle iättā minna seddä Ilma mahha, nink
 lā Eesä mannu. Sis ütliwa temmā Jüngre
 temmā wasta; Mätse, nüüd kõnnelet sinna
 arwalikkult, nink ei ütlet üttele Moistufõnnet.
 Nüüd tijāme, et sa lā tijāt, nink sul ei olle
 waja, et sult leäke kūsstis. Sest uskume, et
 sinna Jummalast ollet wäljā lānnu.

Epistel Kristuse Taiwa-Minnemiose Päiwäl.

Apost. Teg. I, I-II.

Esmäst Kõnnet olle minna kül temnu, Teowil, ki-
 gest sest, mes JEsus naksi reggema nink oppeta-
 ma, tohe Päiwāni, kummal temmā illes woeti, kui
 temmā neid Apostlid, kumbe temmā olli ärrawallit-
 senu, lābbi pühhä Waino olli kāsnu. Kummille
 temmā henda ka ellāwalt perräst omma Kannatust olli
 näitnu, mitmasugguste Tährega, nink nätti neide
 seān nelli kummend Päiwā, nink kõnnet Jummalā Ri-
 kist. Nink kui temmā neid olli kokko koggonu, es
 kāsse temmā neid Jerusalemiist minna, enge se Eesä
 Teowotust ota, kumba teie (ütlet temmā) minnust
 ollete kuulnu. Sest Jaan om lūl Weega
 E
 ristu,

ristnu, ent teid peap pühhä Waimoga ristitama, ei mitte kowwa perräst neid Päiwi. Sis kūssewa ne temmälte, kumma olliwä kofko tulnu, nink ütliwa: Essand, kas sinna sel Ujal jälle saat ülles säädma Israeli Riiki? Ent temmälte üttel neide wasta: Teil ei sinni mitte tedä Uiga ehk Tundi, kumbe se Essä omma Meles wallale om tallele pannu. Enge teije sate sama pühhä Waimo Wägge, kumb teije päle saap tullemä, nink sate ollema minno Tunnistaja Jerusalem, nink koggona Juda, nink Samaria-Maal, nink Ma Desani. Nink kui temmälte seddä olli üttelnu, sis woeti temmälte neide nädden ülles, nink Bilw wöt teddä neide Silmi eest ärrä rä. Nink kui nemmälte Taiwatte kajeliwa, kui temmälte ärrä läts, nätsse sis saisiwa kats Meest neide man walgen Reiwini, kumma ka ütliwa: Kalilea-Ma Wihhe, mes teije saisate, nink kajete Taiwatte? Sesamma JEsus, ka teist Taiwatte om ülles woetu, saap iudade tullemä, kui teije teddä ollete nänna Taiwatte minnewat.

Ewangelium Kristusse Taiwa-Minnemisse
Päiwäl. Mark. 16, 14-20.

Simate, kui ne ütstõ skümmend kowwa man istiwa, sis näüt JEsus hendä nink söimas neide Umbuskü nink Soame Kallestust, et nemmälte neid es olle usknu, kumma teddä olliwä nännu üllestõsnu ollewat. Nink temmälte üttel neide wasta: Winge kige Ilma fise, nink kulutage Armo-Oppust kigelle Lojuselle. Kä ussup nink ristitas, se saap õnsas sama; ent ke ei ussu, se saap ärräsunnitus. Ent Uskijide perrä sawa nisuggutse Tähhe tul-
lema:

lema: Minno Nimme! sawa nemmä Kurra-
 tid wäljä ajama, wastse Keeldega kōnnelema,
 Siugu ärrä ajama. Nink kui nemmä mid-
 dāse surmlikko sawa joma, sis ei peä neil mid-
 dāse wigga ollema. Tōbbiste päle sawa nemi-
 ma Kässi pannema, sis sawa nemmä porrem-
 bas sama. Nink se Issand, kui temma neidega
 olli kōnnelnu, woeti ülles Tairwatte, nink istup
 Jummalä hää! Käel. Ent nemmä lätsiwa
 wäljä, nink ütliwa Juttust Eigin Paigun,
 nink se Issand awwit neid, nink kinnit jeddä
 Sōnna läbbi perräntullerwa Tähti.

Epistel kuendäl Pühhä: Päiwäl perräst Kristus-
 se Üllestōsemisse Pühhä. 1 Pet. 4, 7: 11.

Ent Eige Usja Ots om lähhunu. Sis olge nüüd
 targa nink kaine Pakwusselle. Ent Eige Usja
 eest piddage henne wajjel kanget Armo; Sest Arm
 kattap Vattu Hulka kinni. Olge tōine tōise wasta
 Böra: Wastawõtja, ilma nūrrisematta. Eggäüts
 orjago tōist se Undega, kumba tenunä om sanu, kui
 Jummalä mitmasuggutse Armo hä Majapiddäja. Ke
 kōnnelep, se kōnnelego kui Jummalä Sōnna. Ke
 orjap, se orjago kui Jouwust, kumba Jummal an-
 nap; et Eigin Jummalat kittetas JEsusse Kristusse
 läbbi; selle olgo Aluw nink Kangus iggawest iggawettes
 Aljas! Amen.

Evangelium kuendäl Pühhä: Päiwäl perräst
 Kristusse Üllestōsemisse Pühhä.

Jan. 15. n. 16.

Ent kui se Rōmustaja saap tullema, kum-
 ba minna teile sa lähhatama Esäst,
 & 2 se

se Toisidusse Wain, kã Essãst wãljã lãt, se-
samma saap minnust tunnistama. Nink tei-
je sate kã tunnistama, sest teije ollete Ugnis,
sest minno man olnu. Seddã olle minna
teile lõnnelnu, et teije hendã ei pahhanda.
Nemmã sawa teid Roggodussist wãljã touka-
ma. Ent se Uig tullep, et se, ke teid arrã-
tappap, saap mõtlema, hendã Jummalalle
Melehdãd teggewat. Nink seddã sawa nem-
mã teile seperrãst leggema, et nemmã ei olte
seddã Essã, ei kã minno tundnu. Ent min-
na olle teile seddã lõnnelnu, et, kui se Uig
tullep, teije se pãle mõlete, et minna teile sed-
dã olte üttele. Ent seddã ei olle minna Uig-
missest teile mitte üttele, sest minna olli teije
man.

Epistel Suuwiste-Pühhã eddimãtsel Päiwãl.

Ap. Teg. 2, 1-13.

Nink kui Suuwiste-Pühhã Päiw tãudeti, sis olli-
wa nemmã kã üttemelelikkult ütten koon. Nink
Mõrriseminne sündi äkkitselt Tãiwast, õtse kui kange
Suul olles puhknu, nink tãut seddã koggona Maija,
kun nemmã olliwa istman. Nink Kele nãtti neil arrã-
jaetu ollewat, õtse kui tullitse, nink se iste egga ütte pãle
neide seãst. Nink neid tãudeti kã puhhãst Waimust,
nink naksiwa kõnnelema tõiste Keeldega, nida kui
Waim neile and kõnnelda. Ent Jerusalemin olliwa
Judalisse ellaman, Jummalapelglikko Mihhe, kigest
Nahwast, kumma Tãiwa alomma. Kui nüüd se Hããl
sündi, sis tulli se Hult kolkko, nink jãmmãti arrã; Sest
eggã

eggäüts kuuld neid ommal Keel kōnnelewat. Nink nemmä heitiwa kīl ärrä, nink panniwa Jumies, nink ütliwa töine töise wasta: Nätse, es nesinnatse kīl, kumma kōnnelewa, olle Kalilealisse? Kuis meije sis kuleme eggäüts neid kōnnelewat ommal Keel, kumman meije olleme sündinu? Parte nink Mede nink Elamite, nink kumma ellāme Mesopotamia, Juda nink Kappadootsia, Ponto nink Asia Maal, Britgian nink Pamwilian, Egipti nink Libia: Ma Piri, kumb om Kūrene Kottal, nink wōra Romalisse, Judalisse nink Juda-Ussu-Wōtja, Kreetre nink Araabe, meije kuleme neid meije ommal Keel Jummasa sūri Tekko kōnnelewat. Nink nemmä heitiwa kīl ärrä, nink olliwā kätte Kato päääl, nink ütliwa töine töist wasta: Mes fest tahtnes sada? Ent mu nariva nink ütliwa: Nemmä omma täüs maggasat Wina.

Evangelium eesinätseel Surowiste Pühhä

Päiwäl. Jan. 14, 23:31.

Jesus koste nink ütrel Juda wasta: Ke minno armastap, se saap minno Sōnna pidäma, nink minno Eßä saap teddä armastama, nink meije same temmä mannu tullesma nink temmä mannu assuma. Ke minno ei armasta, se ei peä minno Sōnna: Nink se Sōnna, kumba teije kulete, ei olle mitte minno, erge se Eßä, se minno om lähhäätanu. Seddä olle minna teile kōnnelmu, teije man ollen. Ent se Rōmustaja, se pühhä Waim, kumba se Eßä lähhäätap minno Minamel, se saap teile kīl oppetama, nink kīl

teije Meelde algatama, mes minna teile olle
 ütelnu. Rahho jätta minna teile. Omma
 Rahho anna minna teile. Minna ei anna
 teile mitte nida, kui se Jlm annap. Teije
 Sõa ärrä sago kurbas, nink ärrä peljako mit-
 te. Teije ollete kuulnu, et minna teile olle üt-
 telnu: Minna lä ärrä nink tulle jälle teije man-
 nu. Kui teije minno armastasse, sis sasse teije
 ka rõõmsa ollema, et minna olle üttelnu, minna
 lä Essä mannu. Sest minno Essä om su-
 remb minno. Nink nitüd olle minna teile
 seddä üttelnu, enne kui se sünnip, et teije us-
 sute, kui se sünnip. Minna ei sa ennamb pal-
 jo teijega kõnnelema: Sest sefännatse Jlna
 Pälk tullev, nink minnust ei sa temma mid-
 däte. Enge et Jlm tunnes, et minna seddä
 Essä armasta, nink nida te, kui se Essä min-
 no om käftau. Touste ütles, nink lätken stii
 ärrä.

Epistel Suuwiste: Pühhä tõisel Päiwäl.

Ap. Teg. 10, 42-48.

Sink Jummal om meid käftenu Rahwale kulusada
 nink tunnistada, et Jesus om se Jummalast sa-
 etu Elläwibe nink Koolside Kõhtomolstja. Sestfännatse
 sest tunnistawa kii Proweeti, et läbbi temmä Nimme
 peäwa Wattu-Andisandmist sama kii, kumma temmä
 sisse uskwa. Kui Peter peid Sõnnu weel kõnnel, sa-
 sotte pühhä Waim kike päle, kumma seddä Sõnnu
 kuliwa. Nink ne Usklikko Umbreleikamisest, kumma
 Peetriga olliva tulnu, jännätiwa ärrä, et ka Pag-
 ganide

ganide päle pühhä Waino Unde kallati. Sest nem-
mä kuliwa neid Kelil kōnnelewat, nink Jummalat
wäega kitwat. Sis koste Peter: Kas woip keäke
Bet keelba, et neid es peäs ristitāma, kumma pühhä
Waino omma sanu, nida kui meijete? Nink temmä
käst neid risi Jōsanda Nimmel.

Ewangelium Surwiste: Pühhä toisel Päiwäl.
Jan. 3, 16: 21.

Sida om Jummal seddā Ilma armastanu,
et temmä omma aino sündinu Poiga
om andnu, et kit, kumma temmä sisse usk-
wa, hukka ei sa, enge iggawest Ello sawa.
Sest Jummal ei olle omma Poiga Ilma sis-
se lähätānu, et temmä Ilma sunnis, enge
et Ilm temmä läbbi õnsas saas. Ke tem-
mä sisse ussup, se ei sunnita mitte: Ent ke ei
usfu, se om jo sunnitu; sest temmä ei usfu
mitte Jummalā amo sündinu Poja Nimme
sisse. Ent se om se Sundus, et Walgus Il-
ma sisse om tulnu nink Innimisse armastawa
ennāmb Pimmedust kui Walgust, sest neide
Teo olliwa Kurja. Sest ke Kurja teep, se
wihkaw Walgust, nink temmä ei tulle mitte
Walgusse mannu, et temmä Telko ei nuhhel-
da. Ent kō Tōttet teep, se tullep Walge
mannu, et temmä Teo arwalikkus saasse, sest
nemmä omma Jummalan tettu.

Epistel Suurwiste-Pühhä Kolmandäl Päiwäl.

Ap. Teg. 8, 14: 17.

Ent kui Apostoli Jerusalemin kuliwa, et Samaria-
Ma Jummalä Sõnna olli wasta wõtnu, sis
lähhäriwa nemma neide mannu Peerit nink Jani.
Kui ne sinnä tulliwa, sis peijewa nemmä Pakroust
neide eest, et nemmä pühhä Waimo saasse. (Sest
temmä es olle weel fenki päle neide seäst saddanu, enge
nemmä olliwa ütsandä ristitu Isfanda JEsusse Nim-
me päle) Sis panniwa nemmä Kassi neide päle, nink
nemmä saiwa Pühhä Waimo.

Ewangelium Suurwiste-Pühhä Kolmandäl

Päiwäl. Jan 10, 1: 11.

Tõttelikkult, tõttelikkult minna ütle teile,
se Usie läbbi ei lä Lammasste Lauta, en-
ge astup muujalt sisse, se om Warras nink
Kõwel. Ent se Usse läbbi sisse lät, se om
Lammaste Karjus. Selle arowap Ussehoid,
ja ülles, nink Lamba kuulwa temmä Hääl.
Nink temma kutsup omme Lambid Nimme
pidi, nink sadap neid wäljā. Nink kui tem-
ma omme Lambid om wäljā lastnu, sis kääp
temmä neide een: Nink Lamba läwa temmä
perrā, sest nemmä tundwa temmä Hääl.
Ent Wõra perrā ei lä nemmä mitte, enge
paggewa temmäst: Sesi nemmä ei tunne Wõ-
ra Hääl. Seddā Moistufõnnet üttel JEsus
neile. Ent nemmä es moietā mitte, mes se
oll, mes temmä ā neile kõnnel. Sis üttel JEsus
jälle neide wasta: Tõttelikkult, tõttelikkult

tult minna ütle teile, minna olle Lammaste Us.
 Kik kumma enne minno omma tulnu, ne om-
 ma Warga nink Rõdoli olnu. Ent Lamba
 ei olle neid mitte kuulnu. Minna olle se Us:
 Kå minno läbbi sisse lät, se saap õnsas sama.
 Nink temmã saap sisse kãuma nink wãljã min-
 nema, nink Sõtã löidma. Warras ei tulle
 mitte, kui ennege, et temmã warrastas nink
 tappas nink hukka sadas. Minna olle tulnu
 et neil Ello nink kik wiljalt olles.

Epistel Kolmainouse Pühhäl Rom. 11, 33-36.

S Nikkusse nink Tarkusse nink Jummalala Tundmisse
 Sõnwuust! Kui ärrãnoudmatta omma t minnã
 Roho, nink ärrã otsimatta temmã Tee? Sest kes om
 se Issanda Meeld tundnu? Ehk kes om temmã Nou-
 wo-Andja olnu? Ehk kes om tãlle enne middãke and-
 nu, et tãlle jãlle saas maafetus? Sest temmãst, nink
 läbbi temmã, nink temmã sissen omma kif. Temmãle
 olgo Uuro iggawetsel Ujal, Uinen.

Evangelium Kolmainouse Pühhäl.

Jan. 3, 1-15.

Ent ütõs Inniminne olli Wariseerde seãst, sel
 olli Nimmi Nikodemus, Judaliste Pã-
 lik. Se tulli Sjel JEsusse mannu, nink üt-
 tel temmã wasta: Rabbi meie tujame, et sin-
 na ollet Jummalast tulnu Oppetajas: Sest
 keãke ei woi neid Imme-Tãhti tettã, kumbe
 sinna teet, kui Jummal temmãga ei olle.
 JEsus koete nink üttel temmã wasta: Tõrte-
 likkult, tõttelikult minna ütle sulle, kui keãke

wastfest ei sunni, sis ei woi temmä Jummalä
 Niki nättä. Mikodemus üttel temmä wasta:
 Kuis woip Inniminne sündidä, kui temmä
 jo wanna om? Kas temmä jälle woip omma
 Emma Jhho sisse minnä, nink sündidä?
 Jesus koste: Töttelikkult, töttelikkult min-
 na üttele sulle, kui keäte ei sunni Weest
 nink Waimust, sis ei woi temmä Jummalä
 Niki sisse sada. Mes Lihhast om sündinu, se
 om Lihha: Nink mes Waimust om sündinu,
 om Waim. Urrä pango James, et minna
 sulle olle üttele: Teije peäte wastfest sündi-
 ma. Tuul puhhup, kohhe temmä tahhap,
 nink sinna kulet kül temmä Pöötsmist; ent sin-
 na ei tija, kustas temmä tulnes, ehk kohhe
 temmä lännes. Nida om ka eggäüts, ka Wai-
 must om sündinu. Mikodemus koste nink üt-
 tel temmä wasta: Kuis se woip sündidä? Je-
 sus koste nink üttele temmä wasta: Sinna Op-
 petaja ollet Israelin, nink ei tija seddä? Tötte-
 likkult, töttelikkult minna üttele sulle, et meije
 kónneleme, mes meije tijaime, nink tunnista-
 me, mes meije olleme nannu: Nink teije ei
 wotta meije Tunnistust wasta. Kui minna
 teile maitsist Usjust üttele, sis ei ussu teije. Kuis
 teije sis ussusse, kui minna teile taiwalikkust
 Usjust ütles? Nink keäte ei lä ülles Taiwatte,
 kui se, se Taiwast om tulnu, se Innaimisse
 Poig, se Taiwan om. Nink öise kui Moses üt-
 te

te Siurwo Lanen om üllendanu, nida peap ka seddä Junimissee Poiga üllendetäma; Et lit, kumma teinmä sisse uskwa, hukka ei sa, enge iggawest Ello sawa.

Epistel eesmätsel Pühhä-Päiwäl perräst Kolmainousse Pühhä. I Jan. 4, 17-21.

Se sissen om Arm tärwewelik meije man, et meil Zugust om Kohto Päiwäl; sest ötse kui temmä om, nida olleme meije ka sensinnatsen Ilman. Armun ei olle mitte Welgo, enge tärwewelik Arm ajap Welgo wäsjä: Sest Weljul om Waiwa. Ent Weljäjä ei olle mitte tärwewelik Armun. Armastagem reddä, sest temmä om meid eesmäst armastanu. Keä ütley: Minna armasta Jummalat, nink wihtap omma Welle, se om Wölsja. Sest ke omma Welle ei armasta, keddä temmä näep, kuis temmä Jummalat woip armastada, keddä temmä ei näe? Nink se käst om meil temmäst, et ke Jummalat armastap, se peap ka omma Welle armastama.

Ewangelium eesmätsel Pühhä-Päiwäl perräst Kolmainousse Pühhä. Luk. 16, 19-31.

Ent üts rikkas Mees olli, se ehhit hendä Purpuri nink källi linnatse Keiwaga, nink elli eggapäira Rõmun nink torredaste. Ent üts Sant olli, Minnemege Laatsarus, se olli maan temmä Usse een, täüs Paist. Nink temmä puist sõnus sada neist Rasust, kumma se Rikka Lawwa väält mahha sattiva. Sisti tulliwa Penni, nink lakkira temmä Paist. Ent johto, et se Sant ärräkoli, nink fanneti Englif Abrahami Uskä. Ent se Rikkas koli

Koli ka ärrä, nink matteti ruahha. Kui tem-
 mä nüüd Pörgun nink Wallun olli, sis töst
 temmä omme Silmi üles, nink näggi Abra-
 hami kawatsest, nink Laatsarust temmä Us-
 jän. Nink temmä heigas nink üttel: Essä
 Abrahami, heidä Armo minno päle, nink
 lähhata Laatsarust, et temmä omma Sörme
 Otsa Wette kastap, nink jahhotas minno
 Keeld?sest minna waiwata sensinnatsen Kirren.
 Ent Abraham üttel: Poig, mötle, et sinna
 omma Hääd ollet sanu omman Ellun, nink
 Laatsarus se wasta Kurja. Ent nüüd römus-
 tetas teddä, ent sinno waiwatas. Nink pä-
 le se kige om meije nink teije wajjel suur Bah-
 he kinnitetu, et ne, kumma sūt tahtwa teije
 mannu alla minna, ei woi mitte, ei ka säält
 meije mannu tulla. Ent temmä üttel: Sis
 palle minna sinno, Essä, et sinna teddä läh-
 hätät minno Essä Kotta; Sest minnul om
 (weel) wiis Welle, et temmä neile tunnistas,
 et nemmä ka ei tulle sija Wallo Paika. A-
 braham üttel tälle: Neil om Mosesst nink
 Proweete, kulgo nemmä neid. Ent temmä
 üttel: Ei mitte, Essä Abraham; enge kui
 üts Koolijst neide mannu lääs, sis saasse nem-
 ma hendä Patrust käändma. Ent temmä üt-
 tel tälle: Kui nemmä Mosesst nink Proweete ei
 kule, sis ei sa nemmä ka usama, kui üts Kool-
 jist üles tösjes.

Epistel tõisel Pühhä: Päiwäl perräst Kolmainouse Pühhä. 1 Jan. 3, 13:18.

Arge pange mitte Immes, minno Welle, kui teid Iim wihkap. Meije tijame, et meije Surmast olleme Ello tulnu, sest meije armastame Wellitsid. Ke Welle ei armasta, se jääp Surma. Eggäüts, ke omma Welle wihkap, se om Rõwel, ninf teije tijare, et ütteleke Rõdõwlil ei olle iggäwest Ello henne sissen jäädwa. Sest olleme Armastamist tundnu, et temmä omma Ello meije eest om jätnu: Ninf meije olleme wõlgo, Welliste eest Ello jättä. Ent kel ilmlikko Patoitust om, ninf näep ommale Wellele waja ollewat, ninf sullep kinni omma Sõänd temmä eest, kuis Jummalä Arm temmä sisse jääp? Minno Eatselasse, ärge armastagem mitte Sõnnaga, ei ka Kelega, enge Eõ ninf Eõttega.

Ewangeliium tõisel Pühhä: Päiwäl perräst Kolmainouse Pühhä. Luf. 14, 16:24.

Sis Jumminneteggi suur Sõdango Sõõm. Uiga, ninf kuts paljo. Ninf temmä lähhat omma Sullast Sõõm. Uija Tunnil, Kut sutarville üttelema: tulge, sest kil om wo walmis. Ninf nemmä naksüwa kil järgi möda hendä wabbandama. Esmänne üttele talle: Minna olle Põllo osnu, ninf peä wäljä minnema ninf teddä kaema. Minna palle sinno, wabbanda minno. Ninf tõine üttele: minna olle wiis pari Härgi osnu, ninf lä neid kaema. Minna palle sinno, wabbanda minno. Ninf tõine üttele: Minna olle Naist wõtnu, ninf seperräst ei woi minna tulla. Ninf

Nink se Sullane tulli taggast, nink üttel sed-
 dá onniale Essandalle. Sis saje se Maia
 Jessand wihhatses, nink üttel omma Sullase
 wasta: Minne peä wäljä Eina Ulitside nink
 Teije päle, nink to tännä sisse Waissi nink
 Häddäpolitsid, nink Jallotummi nink Sögge-
 did. Nink se Sullane üttel: Essand, se om
 sundinu, nida kui sinna ollet kaskau, ent sääl
 om weel Maad. Nink se Essand üttel Sullase
 wasta: Minne Ma Teije päle, nink Tannu-
 mid möda, nink wäitä sisse tuwwa, et min-
 no Rodda täüs saas. Sest minna ütse teile,
 et ütste neistsammust Mehhist, kumma om-
 ma kutsutu, ei sa minno Öddango. Sööm. U-
 ga maitsma.

Epistel Kolmandäl Pühhä, Päiwäl perräst
 Kolmainousse Pühhä. I. Peetr. 5, 6. II.

Sis allandage hendä niüd Jummal wäggewa Käe
 alla, et temmä reid üllendäs ommal Ujal. Heit-
 ke kük omma Murretamist temmä päle, sest temmä
 kannap Hoold teije eest. Olge kaine, walwke, sest
 teije Wainlanne, Kurrat kähp ümbre, kui röökwa
 Louw nink otsip, keddä temmä ärränelas; Sesamma
 wasta saiske kindmält Usun, nink teedke, et teije Wel-
 litsil Ilman neidsammu Kannatussi om täütmiist.
 Ent kige Armo Jummal, ke meid Kristusfen JEsus-
 ser omma iggawetse Luwustusse sisse om kutinu, se
 walmistago täwwekkult, kinnitago, tekko kanges nink
 pohiandago teid, kumma weidi (Uiga) kannatate.
 Temmäle olgo Luw nink Kangus iggawest, igga-
 wetses Ujas! Amen.

Ewangelium Kolmandal Pühhä: Päiwäl perräst
Kolmainouse Pühhä. Luk. 15, 1-10.

Ent kii Müüeniso nink Pattatse tulliwa
Jesuse mannu, teddä kuulma. Nink
Bariseri nink Kirjatundja nürrišiwä nink üt-
liwa: Sesinnane wöttap Pattatšid wasta nink
šööp neidega. Ent temmä ättel neide wasta
šeddä Moistufönnet, nink ättel: Kumbes Ju-
niminne teije seän om, kel šadda Lammast om,
nink kui temmä ätte neist ärräkaotap, ke ei jät-
tä neid ättesšä kummend nink ättesšä Zaande,
nink ei lä se perrä, kumb kaotšin om, senni kui
temmä šeddä löwwap? Nink kui temmä teddä
om löidnu, šis pannes temmä šeddä omma
Pihha päle Römoga; Nink kui temmä Koddo
šulley, šis kutsup temmä folkko omme Šöprü
nink Källaleiši, nink ätlep neile: Römuraige
šendä minnogä, šest minna olle löidnu om-
ma Lammast, kumb kaotšin olli. Minna ät-
te teile, et nida šaap Rööm olleima Taiwan
šille ätte Pattuššäändja Pattatse, ennämb kui
šille ättesšä kummend nink ättesšä Šigedat,
šummal Pattuššäändmist waja ei olle. Ehš
šumb Naine es om, šummal šumme Tengä om,
kui temmä ätte Tengä ärräkaotap, ke ei läüda
šunalt, nink ei pühhi Kotta, nink ei otš uš-
šaste, senni kui temmä löwwap? Nink kui tem-
mä om löidnu, šis kutsup temmä folkko omme
Šöprü nink Källaleiši, nink ätlep: Olge rööm-
ša

sa minnoga, sest minna olle löidnu sedda Lem-
gä, kumba minna eüi ärrätaotanu. Nida, üt-
le minna teile, saas Röömi ollema Jummal
Englide een, ülle ütte Pattustlaänja Pattatse
Epistel neljandäl Pühhä-Päiwäl perräst Kolm-
ainousse Pühhä. Rom. 8, 18, 23.

Sinna arwa, et sesinnatse Uja Kannatus ei olle
Uuustusse wäärt, kumb meije kullen peä-
awwaldetama. Sest Uod-Ussa iggaw Doctum
odap Jummal Laste Uuwaldamist. Sest Uod-
Ussi om Uühhiusse alla heidetu, ei mitte hääl me-
lel, enge se Allahetia perräst. Se Uotusse päle,
ka Uod-Ussi essi saap wabbas sama kadduwa Uru-
sest, Jummal Laste Uuustusse Wabbausse sisse.
Sest meije tijame, et kii Uod-Ussi puhkas nink wal-
watas meijega, senni Ujani. Ent se ei (puhka) üt-
tä, enge ka meije, kummil Waimo Esikut om, pu-
kame essi hennesen, Uatseust oten, meije Jhho Ärrätun-
nastamisse perrä.

Ewangelium neljandäl Pühhä-Päiwäl perräst
Kolmainousse Pühhä. Luf. 6, 36, 42.

Seperräst olge armoliik, nida kui ka teije
Esä armoliik om. Urge sundke, sis ei sum-
nita teid ka. Urge wange hukka, sis ei sa teije ka
hukka pantus. Undke andis, sis saap teile ka an-
dis antus. Undke, sis antas teile ka: Hä kinnitü-
titu, rappotetu nink Ruhja-Päga Mōdōt peä-
teije Uiska antama. Sest kumma Mōdoga teije
mōdate, sega mōdetas teile jälle. Ent temma
üttel neile Moistufōnnet: Kas woip Sōgge
Sōggedalle Teed johhatada; Es nemma mō-

lembo

emba sa Hauda saadama? Opja- Pois ei olle
 mitte ülle omma Oppetaja. Ent eggaites saap
 ärwelik ollema, kui temma ni om, kui temma
 Oppetaja. Ent mes näet sinna Pinda omma
 Belle Silmân: Ent seddâ Hirt, (ehk Palki)
 kumb sinno omma Silmân om, ei kawatse
 Inna mitte? Ehk kuis sa-woit ommale Belle
 ittelda: Oda, Welli, minna tahha seddâ Pin-
 da, kumb sinno Silmân om, wälhâ tõmmata;
 Nink slana ei näe essi Hirt (Palki) omman
 Silmân? Pilgia, tõmba eesmaht Hirt ommaht
 Silmâst, nink kae sis Pinda omma Belle
 Silmâst wälja tõmmata.

Epistel wijendâl Pühhä. Päiwâl perräst Kolm-
 ainouese Pühhä. 1 Peetr. 3, 8: 15.

Ent wimate, olge fik üttemelelisse, ka kannatalikko,
 wellelikko, armolikko, sõbralikko. Ärge tassoge
 Kurja Kurjaga, ehk Sõimamist Sõimamisega: Ent
 se wasta õnnistage, nink teedke, et teije selle ollete fut-
 futu, et teije õnnistamist perrändasse. Sest kâ
 omma Ello tahhap armastada nink hüwui Päiw-
 nättâ, se hoidko omma Keeld Kurja eest, nink omme
 Huli Petrust pajatamast. Temmâ kâändko hendâ
 Kurjast, nink tekko Hääd; Otske Rahho, nink kuusage
 se perrâ. Sest Issanda Silmâ kaewa Digide päle,
 nink temmâ Kõrwa neide Palwe päle. Ent Issanda
 Walge (kaep) neide päle, kumma Kurja teggewa. Nink
 kes om, ke teile Kurja teep, kui teije Hâ Taggaajaja
 ollete? Nink kui teije ka kannatasse Digusse perräst,
 sis ollete õnsa. Ent ärge peljake mitte neide Ahwar-
 damist,

damist, ärge hirmuge ka. Ent pühhändage Issandat
Jummalat omma Söämen.

Ewangelium wijendäl Pühhä = Päiwäl perräst
Kolmainouse Pühhä. Luf. 5, 1 = II.

Ent sündi, kui Rahwas Jesusse mannu
S tütke Jumjala Söäna kuulma, nink
temmä sais Reneetsareti Järwe weren, nink
näggi tats Laiwa Järwe weren saiwat. Ent
ne Kallamihhe olliwä neist wäljä astnu, nink
uhtsiwa Nota. Sis aste temmä ütte Laiwa,
kumb olli Simmoni perrät nink pallel reddä,
weidi Werest ärrätougata. Nink temmä iste
mahha, nink oppet seddä Rahwast Laiwast.
Nink kui temmä löppi kōnnelä, sis üttel tem-
mä Simmoni wasta: Uia Siurwä, nink
heitke wäljä omma Noot Pomusfelle. Nink
Simmon koste nink üttel tälle: Oppet ja,
weise olleme kige S Eödd tenru, nink ei olle
middäfe sanu. Ent sinno Söäna pääl tahha
minna Nota wäljä heitä. Nink kui nemmä
seddä teijewa, sis tabbasiwa nemmä sure Hulga
Kallo. Ent neide Noot kassi ärrä. Nink
nemmä heitsiwa Käega ommille Seldsi-
Meestelle, kumma töisen Laiwan olliwä, et
nemmä neile Appi tulatesse weddama. Nink
nemmä tulliwä nink täütsiwa möllembid Lai-
wu, nida et nemmä wajosiwa. Ent kui Sim-
mon Peter seddä näggi, sis satte temmä Je-
susse Pöhwille mahha, nink üttel: Issand,
minne

minne ärrä minnust, sest minna olle pattane
 Innimenne. Sest Hirm olli tulnu temmä
 nink kite neide päle, kumma temmäga sestnatisse
 Kalla Tomusse man olliwa, kumba nemmä
 ütten olliwa weddänu; Selsammal Kombel
 a Jakkabi nink Jani, Zebedeusse Poigi päle,
 kumma olliwa Simmoni Seldsi Wihhe. Nink
 Jesus üttel Simmoni wasta: Ärrä veljato,
 sest Uast sani saat sinna Innimissi vüüdä.
 Nink nemmä ajewa Laimu Kanda, nink
 üttiwa kif mahha, nink lätstiwa temmä perrä.
 Epistel kuendal Pühhä: Päiwäl perräst Kolm-
 ainousse Pühhä. Rom. 6, 3: II.

Es teije tijä, et mitto meid Kristusse Jesusse päle
 omma ristitu, temmä Surma sisse olleme ristitu?
 Sisse olleme nüüd temmäga mahha mattetu, läbbi
 ristimisse Surma sisse, et ötse kui Kristus om ülles
 rätetu Kooljist läbbi Eesa Nuwustusse, nida peame
 meije wastsen Ellun käume. Sest kui meije tem-
 mäga olleme istotetu ütte saarnatse Surma sisse, sisse
 me ka Üllestösfemisse saarnatse ollema. Sest et
 meije seddä tijame, et meije wanna Inniminne tem-
 mäga Risti päle om podu, et se patlik Jhho tühjas
 äs, et meije ennämb Pattu ei orja. Sest ke ärrä
 kolu, se om öiges tettu Pattust. Ent kui meije
 Kristussega olleme ärräkoolnu, sisse ussume, et meije ka
 temmäga same elläma; Nink tijame, et Kristus
 kooljist ülles ärrätetu, ennämb ei kole: Surm ei sa
 ennämb temmä ülle wallitsema. Sest mes temmä
 koolnu, seddä om temmä ütškörd Patrule koolnu.
 Ent mes temmä elläp, seddä elläp temmä Inimma-

lalle. Nida mõtlege teije ka, henda kül kolu ollewat
 Pattule, ent Jummalalle ellawat, meije Jõsanda
 JEsusse Kristusse sissen.

Ewangelium kuendal Pühhä. Päiwäl perräst
 Kolmainouse Pühhä Matt. 5, 20:27.

Sest minna (JEsus) üttele teile, et kui teije
 Sigus ei olle mitte paljo parremb, kui
 Kirjatundjide nink Bariseerde (Sigus), sis
 ei sa teije mitte Taima Kiki sisse. Teije ollete
 kulu, et Wannule om ütledu: Sinna ei peä
 mitte tapma: Ent keä tappap, se om Kohtoga
 wõlgo. Ent minna üttele teile, et keä ilma
 jata omma Bellega Bihha peäp, se om Kohtoga
 wõlgo. Ent keä omma Belle wasta
 üttelep: Kaka, se om Sure. Kohtoga wõlgo.
 Ent keä üttelep: Sinna Haugu, se om Põrgo
 Tullega wõlgo. Seperräst, kui sinna omma
 Andet Altari päle toot, nink saäl tulley sinno
 Weelde, et sinno Bellel weel minkisuggust
 sinno wasta om; Sis jättä sinna omma Andet
 Altari ette, nink minne, nink leppi enne ärrä
 omma Bellega, nink tulle sis, nink to omma
 Andet. Olle hämelelik omma Bihhalissegaga
 lepma, fenni kui sinna weel temmäga Te pääl
 ollet, et sinno se Bihhalinne ärrä ei anna
 Sundjalle, nink Sundja annap sinno Sullas
 selle, nink saat Wangi Torni heidetus. Tõrte
 likkult minna üttele sulle, sinna ei sa saält mitte
 wäljä pääsema, fenni kui sinna ka wiimset
 Tenga ärrämasfat.

Epistel

Epistel säitsmel Pühhä: Päiwäl perräst Kolm
ainousse Pühhä. Rom. 6, 19-23.

Sinna kōnnele Innimisse kōmbel, teije Lihha Nōr-
kusse perräst. Sest ötse kui teije omme Luliik-
missi Orjas ollere andru Rojusfelle, nink Üllefōhtulle
Üllefōhtus; Nida andke nüüd omme Luliiku:ssi Orjas
D'gussfelle Pühhäusses. Sest kui teije Pattu Sullase
ollite, sis ollite Digussfest wabba. Mārānes teil sis
Tullu olli neist Asjust, kummist teije nüüd hābbenete?
Sest neide Öts om Surm. Ent nüüd, et teije Pattust
ollite wabbandetu, nink Jummalat orjate, sis om teil
omma Tullu Pühhäusses: Ent Öts om iggawenne
Ello. Sest Pattu Palk om Surm: Ent Jummalā
Ande om iggawenne Ello Kr:tusse JEsusse meije
Jsianda sissen.

Ewangelium säitsmel Pühhä: Päiwäl perräst
Kolmainousse Pühhä Matt. 17, 1-9.

Sink kuwe Päiwā perräst wōt JEsus hen-
nega Peetrit, Jakkabit nink Jāni, tem-
mā Belle, nink weije neid ütte kōrge Māe
pāle ütfinda. Nink temmā saije neide een
ārrāfelleterus, nink temmā Palge paist kui
Pāiw. Ent temmā Keiwa saiwa walges
kui Walgus. Nink nātse, Moses nink Elias
nāw siwa hendā neile, nink kōnneliwa temmā-
ga. Ent Peter koste nink üttel JEsusse wasta:
Jōsand, sin om meil hā olla. Kui sinna tahhat,
sis tetkem sija kolm Korust, ütte sulle, ütte
Mofelle, nink ütte Eliale. Kui temmā weel
kōnnel, nātse, sis üllewarjo neid ütse selge Pilw.
Nink nātse, ütse Hāäl Pilwest üttel: Sessinnane

om minno armas Poig, kummast minnu
 Melehä om: Teddä kuulge. Kui ne Jüngre
 seddä kuliwa, sis sattuwa nemmä omma Palge
 päle mahha, nink pelgäwa wäega. Nink
 JEsus est neide mannu, putte neid nink üttel:
 Zouste ülles nink ärge peliäke. Ent kui nem-
 mä omme Siimi ülestöstsiwa, es näe nemmä
 keddäke, kui JEsust ütssindä. Nink kui nemmä
 Mäest alla läsiwa, käst neid JEsus nink üttel:
 Ärge üttelge kelleke seddä Näggemist, senni kui
 se Jannimisse Poig Kooliist ülles tösef.
 Sel Pühhä Päiwäl loetas ka wannast se Ewan-
 gelium. Mark. 8, 1-9.

Seil Päiwäl, kui Paljo Rahwast koon olli,
 nink neil middäke es olle sirowä, sis kuts
 JEsus omme Jüngrid, nink üttel neide wasta:
 Minnu om halle seddä Rahwast, sest nemmä
 omma nüüd kolm Päiwä minno man olnu,
 nink neil ei olle middäke sirowä. Nink kui
 minna neid sömata lasse Koddo minnä, sis
 säisse nemmä Tee pääl rannotus minnemä:
 sest mönne neist olliwa karwest tulnu. Tem-
 mä Jüngre kostsiwa tälle: Kustas sin ütste
 ne? Leiwaga woip sönus tettä Lanen? Nink
 temmä küsse neilt: Mitcus Leiba teil om?
 Nemmä üliwa: Säitse. Nink temmä käst
 seddä Rahwast mahha istu, nink wöt neid
 säitse Leiba, tennas nink murs, nink and om-
 mille Jüngriile, et nemmä seddä ette pannesse.
 Nink

Nink nem-mä panniwa Rahwa ette. Nink neil olli weidi Kallateisi. Nink temmä ten-näs, nink kist neid ka ette panna. Ent nem-mä söiwa, nink saiwa sönus, nink wöttiwa ülles neid ülle iänu Rasu, säitse Korwi. Ent neid, kumma söiwa, olli lähhääd nelli tuhhat. Nink temmä last neid ärrä.

Epistli kattesamal Pühhä-Päiwäl perräst Kolmainousse Pühhä. Rom. 8, 12:17.

Sis ei olle meije nüüd, Wellitse, Wölglassse Eihhale, Eihha perrä ellädä. Sest kui teije Eihha perrä ellate, sis sate ärräkoolina. Ent kui teije, läbbi Waimo, Eihha Tekko koletate, sis sate elläma. Sest kumbe Jummalala Waimust ajetas, ne omma Jum-mala Latse. Sest teije ei olle mitte Sullasusse Waimo sanu, iälle pehata, enge teije ollete Latsensse Waimo sanu, kumman meije heikame, Abba, Esä. Sesamma Waim annap ka Tunnistust meije Waimulle, et meije Jummalala Latse olleme. Ent kui meije Latse olleme, sis olleme ka Pervändäjä, Jummalala Pervändäjä, nink Kristusse Kaas-Pervändäjä: Anna meije ka kannatame, et meid ka Luuwastusse sisse töstetas.

Ewangeliium kattesamal Pühhä-Päiwäl perräst Kolmainousse Pühhä. Matt. 7, 15:23.

Soidke hendä Walle-Prowete eest, ku anna Lammasste Keiwin teije mannu tullewa, ent sisesestpidi omma nennmä kiska Soe. Meide Suagust peäte teije neid tundma. Kas forjatas Orjavitust Wina-Marju, ehk Ohakist Wiji-Marju? Mida kannap eggaites

hi Pu hääd Suggu. Ent kólbmatta Pu kannap kólbmatta Suggu. Hå Pu ei woi mitte kólbmatta Suggu kanda, nink kólbmatta Pu ei woi mitte hääd Suggu kanda. Eggäüü Pu, kumb hääd Suggu ei kauna, saap mahharajotus nink Tulle heidetus. Severrast peäte teie neid neide Suggust tundma. Kik ei sa mitte, kumma minno wasta üttelewa, Jssand, Jssand, Taiwa Kiki sisse: Enge keä teep minno Essa Tahtmist, kumb Taiwan om. Paljo sawa tol Päiwal minno wasta üttelewa, Jssand, Jssand, es meije olle sinno Nimmel kullutaru? Nink sinno Nimmel Kurratid wässi ajanu? Nink sinno Nimmel paljo wäggerwä Tefko temu? Nink sis sa minna neile tunnis tama: Minna ei olle teid weel eäle tundnu. Take ärrä minnust teije Kurjateggijä.

Epistel üttesamgl Pühhä : Päiwal perrast Kolmainousse Pühhä. I Kor. 10, 6-13.

Ent se om meile Genojus sündinu, et meije ei pe Kurja Himmustaja ollema, nida kui nemm omma himmustanu. Arge sage ka Wäär-Zummal Vallejis, nida kui mõne neist. Otse kui kirjotet on Rahwas iste mahha söma nink joma, nink tössi ülle mängnu. Arge portkem ka mitte, nida kui mõne neist omma portnu, nink satiwa üttele Päiwal ka kummend päle kolm tuhhat. Arge kiusakem ka mitte Kristust, nida kui ka neist mõne omma kiusanu, nink sawa Siuwust ärrärikotus. Arge nürvisege mitte, nida kui neist mõne omma nürvisenu, nink sawa

Kaiwa Urrahäetajast hukka. Nink se om neile kil
Eenkojus siindinu. Ent se om meije Mannitssemisshes
kirjoteru, kumbe päle se Ilma Ots om joudnu. Se
perräst ke hendä mötley saishwat, se kaego, et temmä
ei satta. Teid ei olle weel kau kui innimissellik Riusa-
tus tabbanu: Ent Jummal om ussutaw, ke teid ei
lasse Riisata ille reije Jouwwo, enge saap ka Riusa-
tussega Otsa teggema, et reije suttare kanda.

Ewangelium üttesamal Pühhä-Päiwäl perräst
Kolmainoukse Pühhä. Luk. 16, 1:9.

Ent Jesus üttel ka omme Jüngride was-
ta: Uts rikkas Mees olli, sel olli Maia-
piddäjä, sesanma päle olli temma een Keeld
pesset, kui olles temmä temmä Hääd ärrä-
hukkanu. Nink temmä kuts teddä, nink üttel
temmä wasta: Kuis minna seddä sinust kule?
Anna Urwo ommast Majapiddämissest, sest
sinna ei woi ennämb eddispäide Maia piddäjä.
Ent se Majapiddäjä üttel essi henne man: Mes
mul tetta? Minno Esand wöitap Majapid-
dämist minnust ärrä. Kaiwa ei köhta minna,
Häbbi om mul kerjädä. Minna tijä, mes
mä tahha tetta, et, kui minno Majapiddä-
misest ärräheideta, nemmä minno wasta
wöitwa omme Maiju siisse. Nink temmä kuts
henne mannu k. k. omma Esanda Wölglaist,
nink üttel eesmäitse wasta: Kuis pahjo es sinna
minno Esandalle wölggo ollet? Ent temmä
üttel: Sadda Pütti Di. Nink temmä üttel
tälle: Wöitta omma Kamat, istu mahha,

nink kirjota peä wiiskümmend. Perräst, üttel
temmä töise wasta: Ent paljo es sinna wölgo
ollet? Temmä üttel: Sadda Wafka Nisso.
Nink temmä üttel tälle: Wötta omma Na-
mac nink kirjota kattesä kümmand. Nink se
Esfand kit seddä üllekohtotset Majapiddajät,
et temmä targalikkult olli tennu; Sest sest-
natse Ilma Larse omma targemba, kui Wal-
gusse Larse, omman Suggun. Nink minna
üttele teile ka: Tefke hennele Söprü üllekohto
Wammonast, et, kui teile waja ora, nemmä
teid wasta wötwa iggäweste Korjuste sisse.

2 pistel künnel Pühhä-Päiwäl perräst Kolm-
ainousse Pühhä. 1 Kor. 12, 1-11.

Snt waimolikkust Andist, Wellitse, ei tahha minna,
et teije es peäs teedma. Teije tijäte, et teije ollete
Paggana osnu nink ollere lämmu keletumme Wäär-
Jummalide mannu, kui teid weti. Seperräst anna
minna teile tedä, et keäke ei wannu Jesust, ke läbbi
Jummalala Waimu kōnnelep, nink keäke ei woi Jesust
Esfandas kutsu, kui läbbi pühha Waimo. Ent Ande
omma mitmasuggutse, ent sesamma Waim: Nink
Ammeti omma mitmasuggutse, nink sesamma Esfand:
Nink Teo omma mitmasuggutse, ent sesamma Jum-
mal om, ke kē kēgin tallitap. Ent eggäritte sissen
näütwa hendä Waimo Ande (Lähhemba) Tullus.
Sest üttele antas läbbi Waimu Tarkusfest kōnnelda,
ent töiselle Tundmissfest kōnnelda, sesamma Waimo
perrä Ent töiselle antas Usku, sensamma Waimun.
Ent töiselle Süttitamisē Andet, sensamma Waimun.
Ent töiselle wäggewid Tefko tettä, ent töiselle Kirja
felle.

selletada, ent tõisele Waimu lahjutada, tõisele nits-
masuggu Keeld, ent tõisele Keleselletamist. Ent sed-
dä trep fik üts nink sesamma Waim, nink jaggap
eggäüttele omma, nida kui temmä tahhap.

Ewangelium künnecl Pühhä : Päiwäl perräst
Kolmainouste Pühhä. Euf. 19, 41-48.

Sink kui Jesus lähbüde tulli, sis kaije
temmä se Lina päle, nink ik teddä, nink
üttel: Kui sinna seddä tijas, sis sais sinna ka
mõtlemä selsinnajel ommal Ujal, mes sinno
Kahhule tarbis olles. Ent nüüd om se sinno
Silmi eest ärräpedetu. Sest se Alg saav sinno
päle tullemä, et sinno Wainlasse sawa sinno
ümbre Walli ülles heitma, nink sinno ümbre
piirma, nink sawa sinno figelt poolt waiwa-
ma: Nink nemmä sawa sinno mahha löma,
nink sinno Latsi sinnoga. Nink nemmä ei sa
sinno sisse Kiwwe Kiwwi päle jätma; Sever-
räst et sinna ei olle tundnu omma Koddo-
Üts-
missse Uiga. Nink temmä läts Jummalä
Kotta, nink nakk wäljä ajama neid, kumma
sääl sissen möjewa nink oñsiwa, nink üttel
neile: Kirjotet om: Minno Kodda om Pal-
wusse Kodda, ent teije ollete teddä Kõõwli
Hawwas temnu. Nink temmä olli eggaväiw
oppetaman Jummalä Koan. Ent örae-
Preestire nink Kirjarundia nink Kahwaüllemba
otsiwa teddä hukka sata. Nink nemmä es
löwwä, mes tettä; Sest fik Kahwas olli
temmä pool teddä ruulman.

Epistel üttetõistkümmel Pühhä-Päiwäl perräst
Kolmainouse Pühhä. 1 Kor. 15, 1-10.

Snt minna anna teise tedä, Wellitse, seddä Armõ
Oppust, kumba minna teise olle kolutanu, kumba
teije ka ollete wastawõtnu, kumman teije ka saisate.
kumma läbbi teije ka õnsas fate, kui teije seddä nida
peäte, kuitao minna teise olle kolutanu; Et teije muidõ
ei olle asjata usknu. Sest minna olle teise seddä eddis
mäste seän andnu, mes minna ka olle sanu, et Kristus
om ärräoolnu meije Partu eest Kirja perrä; Nink et
temmã om mahha matteru, nink et temmã om ülles
ärrätetu kolmandal Päiwäl, Kirja perrä; Nink et
temmã hendä om näütnu Kewalle, perräst neile Kats
tetõistkümmelle. Perräst om temmã nättu ennãmb
kui wiis sadda Wellitsist üttelisse, kummist weel paljo
senni Ujani allate omma, ent mõnne omma ka jo
uinonu. Perräst om temmã nättu Jakkabist, perräst
kigist Apostlist. Ent kige wiimselt, sis om temmã ka
minnust nättu, kui enne Uiga sündinust. Sest minna
olle kige wähhãmb Apostlide seäst, ke wãart ei olle, et
minna Apostlis peä kutsutama, sest et minna Jummal
Koggodust olle perrãnkusanu. Ent Jummal Armust
olle minna, ke ma olle; Nink temmã Arm minno
wasta ei olle mitte tühhi olnu, enge minna olle ennãmb
neid kike Tõdd tennu. Ent ei mitte minna, enge
Jummal Arm, kumb minno man om.

Ewangelium üttetõistkümmel Pühhä-Päiwäl
perräst Kolmainouse Pühhä. Luf. 18, 9-14.

Snt Jesus üttel ka mõnne wasta, kumma
Sest henne man mõtiwa hendä õige olle-
wat, nink muid ärrãvolgõstwa, seddä Moistu-
tõnnet: Kats Inninist lãsiwa ülles Jumma-
la

la Kotta Valwusi piddama: Uts olli Wariseer,
 nink tõine Miiütnik. Se Wariseer sais nink
 luggi essi heene man nidade: Minna tenna
 sinno, Jummal, et minna ei olle ni kui mu
 Rahwas, Riisja, Ullelokhto Teggija, Abbi-
 Ello-Ritja, ehk ka kui sesinnane Miiütnik.
 Minna paasto katskõrd Naddälen, nink anna
 Kümnest ligist, mes minnul ont. Nink se
 Miiütnik sais kawwest, nink es tahha omme
 Silmike Laiwa pole ülles tõsta, enge löi om-
 ma Rinna wasta nink üttel: Jummal olle
 mulle Pattatselle armolik! Minna ütle teile,
 sesinnane lats õigendetu alla omma Maija,
 een seddä tõst. Sest ke hendä essi üllendäp,
 se saap allandetus. Ent ke hendä essi allan-
 dap, se saap üllendetus.

Epistel Kattetõistkümnel Pühhä Päiwäl perräst
 Kolmainouse Pühhä. 2 Kor. 3, 4-9.

Ent meil om särast Totust Kristusse läbbi Jummal
 pole: Ei mitte, et meije heenesest essi kõlbame,
 middake mõtlema, kui heenesest essi, enge meije Kõlb-
 minne om Jummalast; Ke meid ka om kõlblikkus ten-
 nu wastse Leppingo Sullasis, ei mitte Tähhen, enge
 Waimun; Sest Täht koletap, ent Waim teep ellä-
 was. Ent kui Surma Ammetil Tähten, kumb Kiw-
 we sisse olli kirjotetu, Selgust olli, nida et Israeli
 latsse es woi mitte Mofesse Watge päle kaeda, temmä
 Palge Selgusse perräst, kumb ärrälõppi: Kuis es
 peäs paljo ennämbest Waimo Ammetil Selgust
 ollema? Sest kui Hukkatusse Ammetil Selgust olli,
 paljo

paho ennämbest saap Sigusse Ammetil weel surembat
Selgust ollema.

Ewangeliumi Kattetoistkümnel Pühhä-Päiwäl
perräst Kolmainousse Pühhä. Mark. 7, 31:37.

Sinik kui Jesus jälle Türo ninik Sidoni
Pirist wälja läts, talli temmā Kalilea
Järwe mannu, neide kümme Linu Piri keskette.
Ninik nemmā tõiwa temmā mannu ütte kurre
(kõrweto Jnniwaist), kel kange Keel olli, ninik
palsma teddā, et temmā omma Kät temmā
pāle pannes. Ninik temmā wõc teddā Rahwa
seäst esstärvalde ninik pand omma Sõrme tem-
mā Kõrwu sisse, ninik sülias ninik ligut temmā
Keeld. Ninik temmā taje ülles Taiwa pole,
pohhati ninik üttel temmā wasta: Ewata, se
om, awwa hendā ülles. Ninik seddāmaid
otowati temmā Kõrwu ülles, ninik temmā
Kele-Keidid pāssi wallale, ninik kõnnel selgede.
Ninik temmā keeld neid ärrā, et nemmā es
peā seddā kelleke üttelema. Ent jo ennāmb tem-
mā neid ärrākeeld, jo ennāmbeste kulutiwa
nemmā seddā ülles. Ninik nemmā immetelli-
wa ülli wäega ninik ütliwa: Temmā om kil
hāste ternu: Kõrwetumme teep temmā kuul-
ma, ninik Keletumme kõnnelema

Epistel Kolmandal toistkümnel Pühhä-Päiwäl
perräst Kolmainousse Pühhä. Kal. 3, 15:22.

Sellitse, minna kõnnele Jnnimisse wärki. Jnni-
misse Wiimset-Saedniist ei põlle-jo keäke ärrā,
kui

Kui se om kinnitetu, ei säe ka middäke sinnä mannu.
 Ent nüüd omma ne Towotusse Abrahammille nink
 temmä Seemelle ärräkönneldu. Temmä ei üttele
 mitte: Nink sinno Seemnin, kui mitmost, enge kui
 üttest: Nink sinno Seemnen, se om Kristus. Ent
 minna üttele seddä, se Säduš, kumb, perräst neljä saa,
 päle kolme kumme Njastaja, perräst om antu, ei te mitte
 kuhjas seddä Säadmist, kumb Jummalast Kristusse
 päle om enne kinnitetu, et se Towotust peäs löppeta-
 ma. Sest kui Perrändus Sädušsest om, sis ei olle
 se ennämb Towotussest. Ent Jummal om seddä läbbi
 Towotusse Abrahammille kinnitu. Mes sis Sä-
 dušsest (ütteleldä)? Temmä om Pattu perräst päle
 tulnu, senni kui se Semen tulles, kummale (Perrän-
 dus) olli towotetu, nink (Säduš) om säetu Englif,
 läbbi Wahhe: Mihhe Käe. Ent Wahhe: Mees ei
 olle mitte üttele (Wahhe: Mees): Ent Jummal om
 üttele. Kas sis Säduš Jummalala Towotusse wasta
 om? Ei mitte. Sest kui Säduš olles antu, kumb
 woiš elläwas tettä, sis tulles Jigus töttelikkult Sä-
 dušsest. Ent Kirvi om kif Pattu alla sulgnu, et To-
 wotus Usust JEsusse Kristusse sisse usjille saas
 antus.

Evangelium kolmandal töistkümnel Pühhä:
 Päiwäl perräst Kolmainouse Pühhä.

Luk. 10, 23: 37.

Sink JEsus käänd hendä omme Jüngride
 pole, nink üttele esfiärrälde: Onsa omma
 ne Silma, kumma näggewa, mes teije näete.
 Sest minna üttele teile, et paljo Proweeti nink
 Ruuninga omma tahtnu nättä, mes teije näe-
 te,

te, nink ei olle seddâ mitte nânnu; Nink kuulda, mes teije kulete, nink ei olle seddâ mitte kuulnu. Nink nâsse, üts Kirjatundja tössil les, kiasas teddâ nink üttel: Oppetaja, ma peâ teggema, et ma iggâwest Ello perrânda. Ent temmâ üttel temmâ wasta: Mes Säduksen kirjotet om? Kuis sinna loet? Ent temmâ koste nink üttel: Sinna peâ armastama Jesandat omma Jummalat kigest ommast Sõdamest, nink kigest ommast Hengest, nink kigest ommast Jouwoust, nink kigest ommast Moolest: Nink omma Pähhembat kui hendâ essi. Ent temmâ üttel tälle: Sinna ollet õiged kostnu, te seddâ, sis sa saat ellâma. Ent temmâ taht hendâ essi õigendada, nink üttel Jesus wasta: Kes sis om minno Pähhemb? Ent Jesus koste nink üttel: Üts Jnniminne lâts Jerusalemmist alla Jerikutte, nink johto Rööwliid sekkâ: Kui ne teddâ olliwâ ärrâriisnu nink peenu, sis lâtsiwa nemmâ ärrâ, nink jättiwa teddâ pool kolda mahha. Ent üts Preester lâts kogematta alla seddâsamma Teed; Nink kui temmâ teddâ näggi, sis lâts temmâ möda. Selsammal kombel ka üts Lewiit, kui temmâ se Paiga kottale saije, tulli temmâ nink kaije, nink lâts möda. Ent üts Samaritiline söi seddâsamma Teed, nink kui temmâ temmâ kottale tulli, nink teddâ näggi, sis olli täl teddâ halle. Nink temmâ lâts mannu, keit kinni

temmâ

temmä Harou, nink waui Shi nink Wina
 sinmä sisse. Perräst töst temmä teddä omma
 Löpra päle, nink weije teddä Smajja, nink
 land Hoold temmä cest. Nink töijel Päiwäl
 läts temmä ärrä, nink tömmas wälja tats
 Tengä, nink and Perre Mihhele, nink üttel
 tälle: Rae teddä, nink mes sa mudo saat huk-
 kama, seddä tahha minna sulle taggasi tullen
 massa. Mes sul nütäd tutta, les nest kolmest
 Lähhemö olnu selle, le Rööwilde sekka oli
 johonu? Temmä üttel: Se, ká tälle Armo
 näüt. Sis üttel Jesus temmä wasta: Sis
 minne sinna, nink te ka midäde.

Epistel neljändäl tö skümmel Pühhä, Päiwäl
 perräst Kolmainouse Pühhä. Kal. 5, 16-24.

Ent minna üttele: Käüge Waimun, sis ei sa teije
 Eihha Himmo mitte täüma. Sest Eihha him-
 musta, wasta Waimo, nink Waim wasta Eihha.
 Mesamma omma töine töije wasta, et teije seddä ei te,
 mes teije tahhate. Ent kui teid Waimust wetas, sis
 ei olle teije mitte Sädusse al. Ent Eihha Seo omma
 arwalikko, kumma omma; Abbi-Ello-Mikminne,
 Portminne, Nojus, Türafus, Wäär-Jummala-
 Valleminne, Röidminne, Wain, Riid, Wihhastelle-
 minne, Wihha, Lörra, Tulli, Kawwal-Oppetä-
 minne, Kaddeus, Rööwminne, Eijjominne, Eijgö-
 minne, nink mes nisuggust emämb om, kühemist min-
 na teile enne üttele, nida kui minna ka enne olle üttelnu,
 et kumma nisuggust teggewa, ne ei sa Jummala Mikki
 mitte perrändama. Ent Waimo Suggu om Arm,
 Rööm, Rahho, Pikmeel, Söbrus, Haldus, Uik,
 G
 Tas:

Tassaus, puhta Ello Piddäminne. Säräsive waste ei olle Säduft mitte. Ent kumma Kristusse perräl omma, ne panna omma Eihha Nisti, Sinim nink Tahmistega.

Ewangeliium neljandal töistkümmel Pühhä Päiwäl perräst Kolmainouse Pühhä.

Luf. 17, II : 19.

Sink johto, kui **J**esus Jerusalemi läts sis kōnd temmä kesset läbbi Samaria nink Kalilea. Ma. Nink kui temmä ütellewette tulli, sis tulliwa kumme piddalit ob bist Meest temmä wasta, ne saistwa kawwest. Nink nemmä töstiwä Häälid nink ütliwa **J**esu Oppetaja, heidä Armo meije päle. Nink kui temmä neid näggi, sis üttel temmä neid wasta: Winge nink näütke hendä Preestrille. Nink se sündi, kui nemmä lästiwä, sis saiwä nemmä puhtas. Ent üts neist, kui temme näggi, et temmä olli terwes sanu, tulli taggasi nink lit Jummalat sure Hälega. Nink temmä satte mahha Palge päle temmä Jalgu ette, nink tennas teddä: Nink sesamma olle Samaritilinne. Ent **J**esus koste nink üttel: Es kumme olle puhtas sanu? Ent kus ne üt tessa omma? Es muido keäke olle löitu, k taggasi olles tulnu, nink Jummalalle Aurw andnu, kui sesinnane Wöras? Nink temme üttel temmä wasta: Tössse ülles, minne Sinno Ust om sinno arwitanu.

Epistel wijendäl tõiſtkünnel Pühhä-Päiwäl
perräſt Kolmainouſſe Pühhä.

Kal. 5, 25. n. 6, 10.

Kui meije Waimun ellame, ſis kängem ka Waimun.
Arge olgem tühja Luwo Vuudjä, tõine tõiſt wi-
hastama, ninf tõine tõiſt wihekama. Wellitſe, kui
Juminiinne wahheſt ütte Eſſituffe ſiſſe johhus, ſis
atke teije, kumma Waimoliſſe olkete, teddä jälle
lſſemelle, taſſatſe Waimoga; Ninf kae eſſi hendä,
ſinno ka ei kiuſata. Kandke tõine tõiſe Koormat,
ninf nida ſate Kriſtuffe Säduſt täütma. Seſt kui
käte hendä möülep middäke ollewat, kumma temma jo
middäke ei olle, ſis pertap temmä hendä eſſi ärrä. Ent
iggäüts kiuſago omma Teſſo, ninf ſis ſaap täl henne-
ſt ütſindä Kirniſt ollema, ninf ei mitte tõiſeſt. Seſt
iggäüts ſaap omma Koormat kandma. Ent ke Sõn-
naga oppeteras, ſe jaggago ka kigeſugguſt Hääd ſelle,
teddä oppetap. Arge eſſige mitte: Jummal ei laſſe
hendä mitte naarda. Seſt meſ Juminiinne kälwap,
teddä ſaap temma ka poimama. Ke omma Eihha päle
kälwap, ſe ſaap Eihha päält Ärrärikniſt poimama.
Ent ke Waino päle kälwap, ſe ſaap Waimuſt iggä-
weſt Ello poimama. Ent ärge wäſſigem mitte ärrä
hääd tetten. Seſt meije ſame ka omral Njal poima-
ma, kui meije Mötten nõrgas ei lä. Kunna meil nüüd
kige om, ſis tekkem kigille Hääd, ent kige ennämbest
kile, kumma meije Uſka omma.

Evangelium wijendäl tõiſtkünnel Pühhä-
Päiwäl perräſt Kolmainouſſe Pühhä.

Matth. 6, 24-34.

Käte ei woi latte Eſſandat oriata, ſeſt eht
temmä ſaap ütte wihekama, ninf tõiſt ar-

mastama; Eht saap ütte mannu jama, nint
 töist ärrävõlgma. Teije ei woi mitte Jumma
 lat oriata nint Mammomat. Severrast üt-
 minna teile: Urge kandte mitte Hoold omma
 Ello eest, mes teije sate söma nint joma; Ei ka
 omma Jhho eest, minkga teije hendä sade kat-
 ma. Es se Ello ennamb olle, kui Eõõk, nint
 Jhho ennamb, kui Rewa? Rajege Linnoleiste
 päle Tawwa al, nemmä ei kühwa mitte, ei woi
 mä ka mitte, nemmä ei foggo ka mitte Utu sisse,
 nint teije tawwane Jsia totap neid. Es teije
 paljo parrea ba olle, kui nemmä? Ent kes woi
 teije seäst omma Hokeandmissoga hendä üt-
 Kääre Dösa pikembas tetra? Nint minkveer-
 rast kannate teije Hoold Rewasse perräst.
 Pange tähhelle Lillikuid Wälja pääl, kuito
 nemmä kaswawa. Nemmä ei te Eõõk, nem-
 mä ei tetra ka mitte. Ent minna üttele teile,
 ka Salomon figen omman Alurustus sen ei oll-
 midade olnu ehhitetu, kui ütse neist sammust
 Kui niid Jummal seddä Haina Wälja pääl
 midade ehhitap, kumb täambä saisa, nint
 Hommen Ahjo sisse heidetas, es temmä sed-
 dä paljo ennambeste teile peäs teggema, teije
 weiko Uskja? Severrast ei peä teije mitte muu-
 retama nint üttelema; Mes meije same söma,
 eht mes meije same joma, eht minkga es
 meije hendä same katma? Eest seddä kük ot-
 wa Paggana; Eest teije tawwane Esfa tija
 kük

ül, et teile seddã kif waja om. Ent otste
 edmalt Jumjala Niki, ninf Jumjala
 Sigust, sis soap teile se kif päle antus. Se
 verräst ärge murretage mitte hominette Päiwã
 est: Sest hommungonne Päiw soap henne
 est murretama. Se om kúl, et eggál Päiwäl
 mama Wigga om.

Epistel kuendäl toistkümmel Pühhä Päiwäl per-
 räst Kolmainousse Pühhä. Ewees. 3, 13:21.

Se verräst palle minna, et teije ärrã ei wãssi minno
 Willitususen teije eest, kumb teije Auw om. Se per-
 räst painota minna omma Põlwe meije Jõsanda JEsus-
 Kristusse Esã pole, ke kike õige Esã om, mes Eatsis nima-
 nitetas Taiwan ninf Ma pãäl, et temnã teile annas,
 mama Auwustusse Nirkusse perrã, wãega fanges sada,
 õbbi temnã Baimo sisselissest Innimisest; Et Kristus
 õbbi Uusu teije Sõamin ellãs: Et teije ollesse lãbbi Ar-
 mo juretetu ninf pohjandem, et teije woisse moista kike
 Pühhidega, mårãne se Eaijus ninf Pikkus, ninf Sõw-
 pius, ninf Kõrgeus olnes; ka tutta Kristusse Armo, kumb
 õige Sundnisse ülle lãt, et teid tãudetas kige Jumjala
 Eawweusfega. Ent selle, ke ülle kige paljo ennãmb woip
 ettã, kui meije palleme ninf moistame, se Wãe perrã,
 kumb meije sissen wãggew om, selle olgo Auw Koggo-
 ussen, lãbbi Kristusse JEsusse, eggal Ujal, iggawest
 iggawestis Ujas, Amen!

Ewangeliium kuendäl toistkümmel Pühhä
 Päiwäl perräst Kolmainousse Pühhä.

Luf. 7, 11:17.

Sin perräst sündi, et JEsus ütte Lina lãts,
 kumb kutsutas Nain; Nink paljo emnã

Jungriid lüts temmäga, nink paljo Rahwast. Ent kui temmä ligg. Eina Wärräjat tulli, nätsse, sis kanneti Koolja wäljä, se olli ainus Poig ominal Emmäl, nink temmä olli Läst. Nink suur Hull Eina Rahwast olli temmäga. Nink kui se Issand tedda näggi, sis hallest temmä temmä päle, nink üttel temmä wasta: Ürrä illo. Nink temmä ast mannu, nink ligut seddä Koolja Kirsto (ent ne Kandja saistuwa) nink üttel: Pois, minna tulle sulle, tösse ülles. Nink se Koolja tösse isto nink naksi tönnelema. Nink temmä and teddä temmä Emmäle. Nink Hirm tulli kile päle, nink nemmä kittiwa Jummalat nink ütliwa: Suur Proweet om meije sedm tösmu, nink Jummal om omma Rahwast koda do otsnu. Nink se sinnane Könnel laggosi temmäst wäljä ülle roggona Juda Ma, nink kige ümbreakaotse Male

Epistel säitsinel töistkümmel Pühhä Päiwäl perästä Kolmainoussse Pühhä. Eweel. 4, 1-6.

Sis mannise minna teid nüüd, minna keüdetu Issand, et teije nida kätte, kui teije Kutsmisselle jumnis, kunnman teije ollete kutsutu, kige Ullandusse nink Cassaussega, Piikkämelega, nink sallige töine töist Armun; Nink olge ussina Waimo Ütreust piddäma, läbbi Rahho Keüduisse. Üts Jhho nink üts Waim, nida kui teije ka ollete kutsutu, teije Kutsmissse ütten Totussen. Üts Issand, üts Ust, üts Kristinne, üts Jummal nink kike Essä, ke om ülle kige, nink läbbi kige, nink teije kike sissen.

Evangelium jäitsimel toistkümmel Pühhä
Päiwäl perräst Kolmainouse Pühhä.

Luf. 14, 1-11.

Nint sündi, kui Jesus ütte Wariseerde
Päiko Kotta tulli pühhäl Päiwäl Leiba
oma, sis olliwa nemmä temmä räle wahtman.
Nint näitse, üts Inniminne olli temmä een, se
lli Beetöbbine. Nint Jesus koste nint üttel
Kirjatundside nint Wariseerde wasta: Kas
annis pühhäl Päiwäl terwes tettä? Ent, nem-
mä jäiwa wass. Nint temmä wöt Kätte, nint
leggi teddä terwes, nint last teddä ärrä. Nint
temmä koste nint üttel neide wasta: Kes om tei-
seän, kummal Esel ehk Härq Kaiwo sattap,
nint temmä ei tõmba teddä seddämaid wäljä
pühhäl Päiwäl? Nint nemmä es woi tälle se-
wäle kosta. Ent temmä üttel Kutsutawide was-
ta Moisu kōnnet, kui temmä moist, et nemmä
wallitsiwa üllemban Paigan istu, nint üttel
neide wasta: Kui sinno kentsist Saja kutsutas,
sis ärrä istko mitte üllemba Paika, et ütse au-
lamb sinno temmäst ei olle kutsutu: Nint kui sis
se tulley, se sinno nint teddä om kutsu, nint
ülelep sulle: Anna selle Maad; Sis näkkat
Anna Häuga allambahē Paika istma. Enge-
ui sinno kutsutas, sis minne nint istu allam-
bahē Paika; Et, kui se tulley, se sinno om kutsu,
sinno wasta ülelep: Sõbber, istu üllemba-
hē. Sis saap sul Muw ollema neide een, kum-

ma sinnega Lawwa man istwa. Gest se henda
essi üllendap, se saap allanderus, nink se henda
essi allandap, se saap üllenderus.

Epistel Kattessamal tõistkümmel Pühhä
Päiwäl perräst Kolmainouse Pühhä.

I. Kor. I, 4-9.

Sinna tenna illes omma Jummalat teije eest, se
Jummalakarmoperräst, mes teile om anru Kristus-
sen Jesuse: Et teije läbbi temmä fige Aseju sissen ollete
rikkas sanu, figen Oppussen, nink figen Tundmissen, ni-
da kui Kristusse Tunnistus teije sissen om kinnitetu. Et
teil üttestike Undest Pudust ei olle, nink odare meije
Jossanda Jesuse Kristusse Awwaldamist: Ke teid ka
Otsani saap kinnitama, kaitmata olla meije Jossanda
Jesuse Kristusse Päiwäl. Jummal om usutaw,
Kumma läbbi teije ollete kutsutu temmä Poja meije
Jossanda Jesuse Kristusse Ossause sisse.

Ewangeliumi Kattessamal tõistkümmel Pühhä
Päiwäl perräst Kolmainouse Pühhä.

Matth. 22, 34-46.

Ent kui Bariseeri kuliwa, et Jesus Saddu-
zeerde Suud olli kinni sulgnu, sis koggo-
wa nemmä henda ütte. Nink ütts neide jädst,
ü's Kirjatundja, küsse, kiusas tedda nink üttel:
Oppetaja, kumbes se suremb Käsk om Sädu-
sen? Ent Jesus üttel tälle: Sinna peät Jum-
malat omma Jossandat armastama figest om-
mast Eädamest, figest ommast Hengest, nink fi-
gest ommast Mälest. Se om se eesmärine nink
pure ab Käsk. Ent iõine om temmä saarnane;
Sinna

Sinna peät omma Lähembat armastama,
 kui henda essi. Meide kätte Käsju kullen poov
 loggona Säduš nink Proweeti. Kui niüd
 Bariseeri koon olliva, sis kuse se JEsus neilt,
 nink üttel: Wies teil tuita Kristussest, kent
 Poig es temmä om? Nemmä ütliwa: Tarwi-
 da. Temmä üttel neide wastta: Kuis sis Tarwid
 teddä Waimun Essandas kutsup? kui temmä
 kulep: Jessand om üttelnu minno Essandalle:
 istu minno häle Käele, senni kui minna panne
 sinno Wainlausi sinno Jalgu Alutses. Kui
 niüd Tarwid teddä Essandas kutsup, kuis tem-
 mä sis temmä Poig om? Nink keäke es woi
 talle Sönnake kosta. Nink keäke es tohhi ka
 sest Päiwäst temmält middäke küssida.

Epistel üttes samal töistkümmel Pühhä:
 Päiwäl perräst Kolmainousse Pühhä.

Ewees. 4, 22, 28.

Sis sinnis teil niüd henne päält ärräheita, entsi
 Käugi perrä wanna Jnnimist, ke läbbi petlikko
 sinno henda ärrärikkup. Ent sage wastses omma
 Mele Waimun, nink tömbke wastset Jnnimist henne
 päle, kumb Jummalala perrä om lodu, töttelikkun Diaus-
 sen nink Pühhäusen. Seperräst jätke mahha Wal-
 let nink Eömelege Töttet, eggäüts omma Lähembäga;
 Sest er meije olleme töine töise Lutiikmissse. Wihhastelles
 ge nink ärge patke mitte, ärge laske Päiwa mahha min-
 na ülle omma Wihha. Ärge andke ka Maad Kurra-
 tulle. Ke warrastanu, se ärräwarraštago ennämb,
 enge tekko parrembide Tödd, nink saatto Käsfiga
 Hääd, ei täl olles anda selle, kel waja om.

Ewangelium üttesamal tõistkümmel Pühhä
Päiwäl perräst Kolmainouse Pühhä.

Matt. 9, 1-8.

Sink JESUS aste Laiwa, nink lats jälle ülle,
nink tulli omma Lina. Nink näse, sis
tõwa nemmä temmä mannu üte Ewallust,
se olli Wode pääal maan. Nink kui JESUS neide
Uste näggi, sis üttel temmä selle Ewallustse
le: Olle rõõmus, Poig, sinno Pattu omma
sulle andis antu. Nink näse, mõnne neist Kir-
jatundjist ütliwa essi henne man: Eesinnane teo-
tap Jummalat. Nink kui JESUS neide Mõ-
tid näggi, sis üttel temmä: Kuis teije ni Kurja
mõtlete omman Sõamen? Sest mes om hõlpe
samb ütelda: Sinno Pattu omma sulle an-
dis antu? Bai ütelda: Tõsse ülles nink käu?
Ent et teije tiiate, et Jummisise Pojal Boimus
om Ma pääal Pattu andis anda, sis ütley tem-
mä selle Ewallustsele: Tõsse ülles, wõtä om-
ma Wodet ülles, nink minne omma Koddo.
Nink temmä tõssi ülles, nink lats omma Koddo.
Ent kui Rahwas seddä näggi, sis immetelliwa
nemmä, nink kittiwa Jummalat, se nisuggust
Boimust Jummisistille om andnu.

Epistel katekümmel Pühhä - Päiwäl perräst
Kolmainouse Pühhä. Ewees. 5, 15-21.

Sis kajege nüüd, et teije targalikkult käu, ei mitte
kui Kummala, enge nida kui Targa. Piddäge Uiga
kallis; Sest Uig om kurri. Seperräst ärge olge rum-
mala, enge wiistlikko, mes Issanda Tahnime olmes.
Nink

Nink ärge joge henda täüs Wina, kunnast rigge Eho
 töses, enge sage täüs Waimo, nink kōnnolege töine töise
 leän Paulust nink Rittusse Luust, nink waimotikkust Lau-
 lust.

Laulage nink mängige Jōsandalle ommā
 Sōāmen. Nink tennāge ikkes kige eest, meije Jōsanda
 Jesusse Kri. tusse Nimmēl, Jummalat nink Essā.
 Nink otge töine töisele allāheitlikko Jummalā Beljun.

Ewangeliūm Kattēkūmmēl Pūbhā Päiwāl perräst

Kolmainousse Pūbhā Matt. 22, 1:14.

Sink Jesus koste nink kōnnel neile jälle läbbi
 Moistukōnne, nink üttel: Taira Riik
 om ürte Kunninga saarnane, se ommale Po-
 liale Saja teggi, nink lähhät wäljā omme Sul-
 lasid, Kutsutuid Saja kutsma. Nink nemmā
 es tahha mitte tulla. Jälle lähhät temmā töisi
 Sullasid wäljā, nink üttel: Utlege neile Kutsu-
 rawille: Mätse, minna olle omma Sōōm Niga
 walmistanu, minno Härja nink Sōōt. Tōvra
 omma tappetu, nink ki om walmis. Tulge
 Saja. Ent nemmā es holi fest, nink lätsiwa
 wäljā, üt omma Murme, töine omma Kauba
 mannu. Ent töise wōttiwa temmā Sullasid
 finni, willitelliwa nink tapsiwa neid ärrā. Kui
 se Kunningas seddā kuuld, sis saije temmā wi-
 hatses, nink lähhät wäljā omma Sōāwäkle,
 nink hukkas neid Kōōwolid ärrā, nink lāūt neide
 Lina pallama. Sis üttel temmā ommille
 Sullasille: Se Saaj om kii walmistu, em ne
 Kutsutu es olle seddāwāärt. Seperräst minge
 wäljā Ma Teije päle, nink kutske Saja, kedda
 teije

teije löwwate. Nink nesamma Sullase lätsiwa
 wäljälä Zelle päle, nink kogge siwa kottokit, kum
 be nemmä löysiwa, Häid nink Kurje. Nink
 Lawwa saiwa kit täüs Wörid. Sis läts Kunn
 ningas sisse Wörid kaema, nink näggi sää üt
 tinnimist, sel es olle Saja. Reiwast Säljäm
 Nink temmä üttel temmä wasta: Söbber, wä
 sinna ollet siä sisse tulku, nink sel ei olle Saja
 Reiwast? Ent temmä jäi kui teletumas. Sis
 üttel Kunningas omille Sullasille: Keütke
 temmä Käe nink Jalla sinni, wöike teddä nink
 heitke teddä Pimmedusse sisse, kumb wäljäm
 om; Sää saap ollema Hundinnee nink Ham
 maste Kärrifeminne. Sest paljo omma kut
 futu, ent weidi ärrälörjatu.

Epistel eddimätsel Pühhä, Päiwäl Kolmat Küm
 mend perräst Kolmainousse Pühhä.

Ewees. 6, 10:17.

Wäle se minno Belle, olge kange Jofandau, nink tem
 mä Wäe Kangussen. Wöike henne päle kit Jumm
 mala Söä-Niisto, et teije woisse saista Kurrari Lawwala
 Tabbamis e wasta. Sest meil ei olle mitte Tavlemist
 Lihh nink Berre wasta, enge Pälkuiide Walla nink
 Woinusside wasta, sesinatse Jima Pimmedusse Esfan
 dide wasta, waimolikko Kurjusse wasta taiwalikkun Us
 jun. Seperräst wöike kit Jummala Söä-Niisto, et
 teije köhtate wasta saista kurjal Päiwäl, nink kit ärrätal
 litada, nink saisma jädä. Sis saiffe nüüd omma Niis
 mise umbre wötu Editega, nink Digusse Naud-Reiwa
 ga ehhitetu, nink kängitu Jaluga, walmi Nahho kulu
 tama. Kige Usia cest wöike Usju Kilgi, kummaga teije
 woite

molte ärräkistutada fik Kurja tullisid Noli: Nink wörke
 Onsusse Raud: Kübbäret, nink Waimo Mōka, kumb
 om Jummalä Sōna.

Ewangeliūm eddimätsel Pühhä: Päiwäl kol-
 matkūmmend perräst Kolmainouse Pühhä.

Jan. 4, 47:54.

Sink üts Kuninga Mees olli, temmä Poig
 olli többine Kapernaumin. Kui temmä
 kuld, et JESUS tuli Juda: Maast Galilea:
 Male, sis läts temmä temmä mannu, nink
 pallel teddä alla tulla, nink temmä Poiga ter-
 wes teträ; Gest temmä olli Koolmisse pääl.
 Sis üttel JESUS temmä wasta: Kui teije
 Lähte nink Jmmet ei näe, sis ei usnu teije.
 Se Kuninga Mees üttel temmä wasta: Es-
 sand, tulle alla enne kui minno Läts ärrä lo-
 ley. JESUS üttel temmä wasta: Minne,
 sinno Poig elläp. Nink se Jmminne usk
 seddä Sōna, kumba JESUS tälle üttel, nink
 läts ärrä. Gut kui temmä weel alla tullemän
 olli, sis tullinwa temmä Sullase temmä wasta,
 nink kulutiwa tälle nink ütliwa: Sinno Läts
 elläp. Sis nous temmä neilt seddä Tundi,
 kummal temmä olli parrembas sanu. Nink
 nemmä ütliwa tälle: Heilä säitsme Tunni
 Mial jät teddä Pallotustöobi mahha. Sis
 moist se Essä, et se se Tund olli, kummal JE-
 sus tälle olli üttelnu: Sinno Poig elläp.
 Nink temmä usk, nink temmä loggona Maja.
 Se

Se om jälle toine Jumetäht, kumba JESUS
teggi, kui temmä Juda-Maalt Kalilea-Maalt
tulli.

Epistel toisel Pühhä-Päiwäl kolmat kümment
perräst Kolmainousse Pühhä. Wilib. 1, 3:11.

Minna tenna omma Jummalat, nisaggede kui min
na teije päle mõrle, (ikkes Egen omma Palwusise
teije kike eest Rõmoga Palwust tetten) teije Ossausse per
räst Armo Oppusen, eesmätsst Päiwäst senni Aiant
Nink olle sesamma päle kindmä, et se, ke teije sissen sedda
hääd Tõdd om nakkanu, se saap seddä ka täütma JES
susse Kristusse Päiwäni. Nida kui mul Kohhus olli
seddä teist eigist piddädä, sest et teije minno Sõamen olle
te, minno Kablun nink Eest-ostmissen, nink Armo-Op
pusse Kinnitamissen, kumma teije kike sest Armust minnoga
ossalisse ollete. Sest Jummal om minno Jummistaja,
et mul om sõamelik Jhkaminne teije kike perrä, JESUS sen
Kristussen. Nink minna palle seddä, et teije Aina wõet
ennän, best nink ennämbest rikkas lääds, Tundmissen nink
Egen Moistmissen; Et teije kiusasse, mes parremb olles,
et teije ollesse selge nink pahhandamatta Kristusse Päi
wäni, täüs Digusse Suggu, kumma tulles läbbi JES
susse Kristusse, Jummalat Arwus nink Kirtusses.

Ewangelium toisel Pühhä-Päiwäl kolmat küm
mend perräst Kolmainousse Pühhä.

Matth. 18, 23:35.

Seperräst om taiwane Nink ütte Kum
ninga saarnane, ke omme Sullastega taht
Arwo piddädä. Nink kui temmä naksi Arwo
piddäma, sis todi üts Wõlglaine temmä ette, se
olli kumme tohhat Punda wõlgo. Kui tem
mal

nal niuid es olle minniga massa, sis last temmā
 Essand arraminowa, teddā temmā Naist nint
 Katsi, nint kit, mes temmā olli, nint massa. Sis
 satte se Sullane mahha, pallel teddā nint üttel:
 Essand, kannata minnoga, minna tahha sulle kit
 massa. Sis hallest se Essand seamma Sullase
 päle, nint last teddā wallale, nint seddā Wölga
 at temā tälle ka mahha. Sis läts sesama Sulla-
 ne wāhā nint löis ütte ommist Raas Sullasit, se
 olli tälle saddā Tenga wölgo. Nint temmā wöt
 teddā kinni, nint karkist teddā, nint üttel: Massa
 malle arrā, mes sa wölgo ollet. Sis satte temmā
 Raas. Sullane mahha temmā Jalgu umbre,
 pallel teddā nint üttel: Kannata minnoga, min-
 na tahha sulle kit massa. Ent temmā es tahha
 mitte, enge läts nint heit teddā Wangi-Torni,
 fenni kui temmā arrāmas, mes temmā wölgo
 olli. Ent kui temmā Raas. Sullase näiwa mes
 sūndi, sis sawa nemmā wāega kurwas, nint tul-
 siwa nint ütliwa seddā kit ommale Essandalle,
 mes olli sūndinu. Sis kuts temmā Essand teddā
 henne ette nint üttel tälle: Sinna kurri Sulla-
 ne, kit seddā Wölga olle minna sulle mahha jāt-
 nu, sest et sinna minno pāsit. Es sis sul ka sūnni
 hallestada omma Raas. Sullase päle, nida kui
 minna sinno päle olle Armo heitnu? Nint tem-
 mā Essand saije wihhat ses, nint and teddā Bai-
 wajide Kātte, fenni kui temmā arrāmas kit, mes
 temmā tälle wölgo olli. Nida saap minno taiwa-
 ne

ne Eſſa teile ka teggema, kui teije ommaſt Eſſi
Dämeſt andis ei anna eggäuts ommale Belle
temmä Eſſitust.

Epistel Kolmandal Pühhä-Päiwäl Kolmatkū
mend perräſt Kolmainouſe Pühhä..

Wilip. 3, 17:21.

Slge minno Kaas-Perrätullejä, Belleſe, nink pa
ge tähhele neid, kumma nida kōndwa, öſe kui
meid Eenkojus om. Eſt mitto kätwa, kummist mint
teile ſaggede olle ütelnu, nink ütle niūd ikken, Kriſtu
ſe Niſtri Wainlaſſe, kumbe Öts om Hukkaminneimū
kummil Kōt Jummal om, nink kōtwa hendä omma
Häüſt, kummil maſſe Mōtte omma. Ent meije Kōdō
Ölleminne om Taiwan, kummast meije ka odaine Ö
niſteggijät, Jēſſandāt Jēſus Kriſtust; Ke meije alla
dillo Jhho ſaap ärrämuutma, et ſe temmä ärräſelle
tu Jhho arwoliffes ſaap, ſe Wäe perrä, kummaga tem
mä kōt wolp henne alla heitä.

Ewangelium Kolmandal Pühhä-Päiwäl Kolma
kūmend perräſt Kolmainouſe Pühhä.

Matth. 22, 15:22.

Siſ läſiwa Barifeeri nink peijewa Routwo
kuitao nemmä Jēſuſt kinnitabbas
kōnnen, nink lähhätiwa temmä mannu omma
Jūngrid, Herodianridega, nink ütliwa: Oppe
taja, meije tijaime, et ſinna ollet töttelik, nink
oppetat Jummalä Teed öigede, nink ſinna e
holi kēnki perräſt, ſeſt ſinna ei kae Jūnmiſſe Su
ruſt. Seperräſt ütle meile, meſ ſultucta? Ka
ſūnniſ Keiſrille Tatſinat anda, wai ei ſūnniſ
Em

nt fui Jesus neide Kawwalust moist, sis
 tel temmä: Dilgia, mes teije minno tiusa-
 ? Näurke mulle seddä säeta Tatsi. Mahha.
 lint nemmä annitwa tälle ütte Tengä Nint
 emmä üttel neide wasta: Kel es se Palge
 n, nint se Pääl. Kirri? Nemmä ütliwa
 lle: Keisri. Sis üttel temmä neide wasta:
 Dis andke Keisrille, mes Keisri perrält, nint
 Jummalalle, mes Jummalala perrält om.
 Cui nemmä seddä kuliwa, sis pannitwa nem-
 mä Jmmes, nint jäctiwa teddä mahha, nint
 ästiroa ärrä.

Epistel neljäändäl Pühhä, Päiwäl Kolmattüm-
 mend perräst Kolmainonsse Pühhä.

Kol. 1, 9: 14.

Seperäst ka meije, sest Päiwäst, fui meije seddä
 olleme kuulnu, ei jäctä mitte mahha, teije eest
 Walwust piddädä nint palkeldä, et teid täüdetas
 temmä Tahmisse Sundmissoga, Eigeu Tarkussen
 nint waimolikkun Moistmissen, et teije nida käässe,
 fui sunnis, Issandalle Eiges Meichääs, nint sugus
 kko ollesse Eigeu hääu Töön, nint kaswasse Jumma-
 la Sundmissen, nint Eige Wäega wäggerwas läässe,
 temmä Urwousensse Kangusse perrä, Eigeu Kauna-
 ussen nint Pikkä. Melen, Röuoga; Seddä Essä
 rennäden, ke meid om köblikkus tennu Pühhide Per-
 räändusse Ossale Walgussen: Ke meid Pänmedusse
 Boimussest om ärräpäsinu, nint umbre istotanu
 oima arma Poja Niki fisse, kumman meil om
 Ärrälunnastust, läbbi temmä Berre, Pattu Andis-
 andmist.

Ewangelium neljäändäl Pühhä, Päiwäl Kolmas
kümmeend perräst Kolmainouse Pühhä.

Matt. 9, 18, 26.

Kui Jesus nisuggust neidega pajat, näts
Asis tulli üts Pamees, nink satte temm
ette mahha nink üttel: Minno Tüttar om pa
hella ärrätolu. Ent tulle sinna nink pan
omma Kät temmā päle, sis saap temmā ell
ma. Nink Jesus tössi ülles nink läts temm
perrā, nink temmā Jüngre. Nink nätsē, üt
Naine, kummal kats töiskümmeend Ujastaig
Werritöbbi olli olnu, aste takkast temm
mannu, nink put temmā Särgi Pallistust
sest temmā üttel eßi henne man: Kui minn
ennege saas temmā Särki putma, sis sütti
minna ärrā. Sis känd henda Jesus umb
nink näggi teddā, nink üttel: Ollē rööms
Tüttar, sinno Usk om sinno süttitanu. Min
se Naine saije terwes selsammal Tunnil. Nink
kui Jesus se Pä. Mihhe Kotta tulli, nink
näggi neld Pillipuhkijid nink Rahwas mäs sa
wat, sis üttel temmā neide wasta: Take ärrā,
Sest se Tüdrifokenne ei olle mitte ärrätolu,
enge temmā maggap; Nink nemmā nariva
teddā. Ent kui Rahwas olli wäljä ajetu,
sis läts temmā sisse, nink wöt teddā Kät pitte.
Nink se Tüdrifokenne tössi ülles. Nink se
samma Kõnne laggost wäljä se koggona Ma
sisse.

Epistel

Epistel wijendel Pühhä : Päiwäl kolmat kummend perräst Kolmainousse Pühhä.

I. Tessal. 4, 13 = 18.

Ent minna ei tahha mitte, Wellitse, et teije es peäs teedma neist, kumma omma uinonu, et teije kuras ei lä. nida kui mu, kumnil lotust ei olle. Sest kui meije ussume, et JEsus om ärrätolu nink üllesidõsu, nida saap ka Jummal neid, kumma JEsusse läbbi omma uinonu, temmäga ette toma. Sest jeddä kelleme teile, läbbi JEsanda Sõnna, et meije, kumma elläme, nink ülle jäme JEsanda Tullemissen, ei sa mitte neide ette joudma, kumma omma uinonu. Sest temmä essi, se JEsand, saap Hõlli nink Pä: Engli Dale, nink Jummalala Pašfunaga Tairwast maha kullema, nink Koolja Kristussen sawa eesmält üllestõusma. Perräst peap meid, kumma elläme, nink olleme allejānu, üttelisse neidega ärrähaartama Pilwin JEsanda wasta Tule: Tairwatte. Nink nida same kkes JEsanda man ollema. Sis rōmustage nüüd kōine tõist neide Sõnnuga.

Evangelium wijendel Pühhä : Päiwäl kolmat kummend perräst Kolmainousse Pühhä.

Matt. 24, 15 = 28.

Kui teije nüüd sade näggema seddä Ärrä: Häetamisse Hirno, kummast om üttelõdu läbbi Tanieli se Proweti, ei temmä saisap pühhäl Paigal. (Ke seddä leep, se pango tähhele.) Kā sis Juda: Maal om, se pagogo Mätte päle. Ke Tarre pääl om, se ärrä astko mahha, middäle wõtma ommast Koast. Nink se Wälja pääl om, se ärrä tulgo mitte

toggast, omme Keiwid wõtma. Ent Hädda
 Rasfeiallutsille nink Immetajille tol Ujal!
 Ent pallege, et teije Paggeminne ei johhu
 Talswel, ehk pühhäl Päiwäl. Sest sis saap
 ni suur Willitsus ollema, kui weel ei olle olnu
 Ilma Algmisfest, senni Ajani, kui ta ei ia
 sama. Nink kui neskinnatse Päiwä es saas
 ärrälühhendetus, sis es saas ütst Innimin-
 ne ütles petus. Ent Ärräwallituide perräst
 sawa neskinnatse Päiwä lühhendetus. Kui
 teile sis teäke ütlep: Nätse, sin om Kristus,
 ehk sääl; Sis ärge usfuge mitte. Sest Wöls-
 Kristusse nink Wöls. Proweti sawa tozma,
 nink suri Tähte nink Immetekku teggema,
 nida et ta saisst ärrä essitetus, kui se wois olla,
 Ärräwallitu. Nätse, minna olle teile (seddä)
 ette ärräüttelnu? Seperräst, kui nemma teile
 ütlerwa: Nätse, temmä om Lanen; Sis ärge
 minge mitte wälj. Nätse, temmä om Kam-
 bren; Sis ärge usfuge. Sest ötse kui Wält
 tösses Hommungust, nink paistap annmat
 Öddangohe, nida saap ta ollema Innimisse
 Poja Tulleminne. Ent kun eäle Reibe om,
 sinnä koggusse Kotka.

Epistel kuendel Pühhä, Päiwäl Kolmat kum-
 mend p.rräst Kolmainousse Pühhä.

2. Tessal. 1, 3. 10.

Seije olleme wölgö ikkes teije eest Jummalat tennäs
 dä, Wellitse, nida kui sünnis, sest teije üst
 fastwap wäega, nink eggäutte Arin teije kife sean wõt-
 sap

tap Weerd tõine tõise wasta. Nida et meije henda teist kirtame Jummalala Roggodussin, teije Kannatamisse nink Ussu perräst, eigen omman Perränkiusatusfen nink Willitsussen, kumbe teije kannate, Jummalala õige Kohto Üllesnäutmisses, et teije Jummalala Niki wäärt saasse, kumma perräst teije ka kannatate. Sest Jummalala man om Digust, neile Willitsust tassoda, kumma teile Willitsust saatwa. Nink teile, kumma Willitsust kannatate, meijega Hengust, Isfanda Jesusse Awwaldamissen Tairwast, omma Wäe Englidega, Tulle: Kirren, neile tassoma, kumma Jummalat ei tunne, nink kumma melje Isfanda Jesusse Kristusse Armo Oppust ei kule; kumma Sundusses sawa kannatama iggawest Hukkatus, Isfanda Palgest nink temmä Wäe Awustussest, kui temmä saap tullesma, ülles awustetus sama ommin Pühhin, nink Immes pantama Eigin Uskjin (et meije Tunnistus teije man om ussutu) tollammal Päiwät.

Ewangelium Euendel Pühhä: Päiwäl Kolmat kummend perräst Kolmainousse Pühhä.

Matt. 25, 31, 46.

Sint kui se Innimisse Poig saap tullesma omma Awustussen, nink kii pühhä Engli temmäga, sis saap temmä istma omma Awustusse Järje pääl. Nink temmä ette saap kofko sama koggotus kii Mahwas. Nink temmä saap neid tõine tõisest ärralahhutama, nida kui Karjus lahhetap Lambid Sikko seäst. Nink temmä saap Lambid ommale häle Pole, nink Sikku kurrale Käele säädma. Sis saap se Kunnin-

gas üttema neile, kumma temmä hääl Kael omma: Zulge tänna, minno Gosa Dnistetu, perrändage seddä Running-Riki, kumb teile om walmistetü, Ilma Allmissest. Gest minna olle issone olnu, nink teije ollete mulle sijnwä andnu. Minna olle jannone olnu, nink teije ollete minno jootnu. Minna olle wöras olnu, nink teije ollete minno wasta wötü. Minna olle allaste olnu, nink teije ollete minno fatnu. Minna olle többine olnu, nink teije ollete tulnu minno faema. Minna olle Wangin olnu, nink teije ollete minno mannu tulnu. Sis sawa tälle ne Digeda kostma, nink üttema: Issand, kunnas meije olleme nännü sinno issone ollewat, nink olleme sinno söötü? Ehl jannonu, nink olleme sinno jootü? Kunnas meije olleme nännü, sinno wöra ollewat, nink olleme sinno wasta wötü? Ehl allaste, nink olleme sinno fatnu? Kunnas olleme nännü sinno többitse, ehl Wangin ollewat, nink olleme sinno mannu tulnu? Nink se Runningas saap kostma, nink neide wasta üttema: Töttelikkult, minna üttele teile, me teije eäle ollete tennü üttele, neide minno wähhämbide Welliste seäst, seddä ollete minnole tennü. Sis saap temmä ka üttema neile, kumma kurräl Kael omma: Take ärrä minnust, teije ärräwannotu, se iggawetse Tulle sisse,

sisse, kumb walmistetü om Kurratille nink temrã Englile. Sest minna olle isstone olnu, nink teije ei olle mulle sijnwã andnu. Minna olle jannone olnu, nink teije ei olle minno jootnr. Minna olle wõdras olnu, nink teije ei olle minno wastawõtnu. Minna olle allaste olnu, nink teije ei olle minno katnu. Minna olle tõbbine nink Wangin olnu, nink teije ei olle tullu minno kaema. Sis sawa nemmã temmale ka kostma nink ütlemã: Is sand, kunnas meije olleme nãnnu, sinno issonu, ehk jannonu, ehk wõra, ehk allaste, ehk tõbbitse, ehk Wangin ollewat, nink ei olle sinno orsanu? Sis saap temmã neile kostma nink ütlemã: Tõttelikult, minna ütle teile: Mes teije ei olle tennu üttele neide tige wãhãmbide seãst, seddã ei olle teije ka minnole tennu. Nink nemmã sawa iggãwetse Wallo sisse minnema: Ent Dgeda iggãwetse Ello sisse.

Epistel säitsmel Pühhã: Päiwäl kolmat kunnã mend perrãst Kolmainouse Pühhã.

I. Tessal. 5, 1-11.

Ent neist Njust nink Tunnist, Wellitse, ei olle wã ja teile kirjotada: Sest teije tijãte essi tõttest, et Isanda Päiw saap tullemã õtse kui Barras Osel. Sest kui nemmã sawa ütlemã; Müüd om Rahho nink ei olle Hãddã, sis saap Arrãritminne äkkitselt neide päle tullemã, õtse kui Hallo rassejalla Naise pä-

le: Nink neminä ei sa ärräpässema. Ent teije, Wel-
litse, ei olle mitte pimmedan, et se Päiw teid kui Bar-
ras peäs kinnitabbama. Teije ollete kii Walgusse
Latsse, nink Päiwä Latsse. Meije ei olle mitte Döst,
ei ka Pimmedast. Sis ärgemogaagem nüüd mitte,
nida kui mu, enge walwakem, nink olgem kaine. Sest
kumma maggawa, ne maggawa Ose; Nink kumma
joobnu omma, ne omma Ose joobnu. Ent meije,
kumma Päiwäst olleme, olgem kaine, nink wotkem
henne päte Ussu nink Armo Kaudreitwast, nink Kaud-
Kubbawat, Onsusse Lotust. Sest kummal ei olle
meid mitte säädnu Bihhate, enge Onnistusse Sa-
misselle, läbbi meije Issanda Jesusse Kristusse;
Kä meije eest om ärräpöötü, et meije, ehk meije wal-
wame ehk maggame, üttelisse temmaga ellässe. See-
perräst wannusege töine töst, wink parrandage üt-
töist, nida kui teije ka tete.

Ewangelium säitsmel Pühä Päiwäl Kolmat.
kümwend. perräst Kolmainouse Pühä.

Matt. 25, 1, 13.

Sis saap taiwane Kuning, Nink kümme
kumpro (Neitsi) saarnane ollema, kum-
ma omme Oli. Lühte wöttiwa, nink latsiwa
wäija Pöigmiöhe wasta. p. 31.

Epistel Maria Pohhasamisse ehk Künle
Päiwäl. Malak. 3, 1, 4.

Sätse, minna lähätä omma Englit, te minno.
Walge een Teed peap walmistama. Nink peä
saap omma Tempii mannu tullesse se Issand, kumba
teije

teije orsite, nink se Leppingo = Engel, kumba teije him-
 mustate. Nätse, temmä tulley, ütley se Jssand
 Sebaoot. Ent kes suttap temmä Tullemissse Päiwä
 kannatada? Nink kes saisma jääp, kui temmä hendä
 näüdap, Sest temmä saap ollema dtse kui Ruldseppa
 Tulli, nink nida kui Möskjide Seep. Nink temmä
 saap isima nink sullatama, nink Höbbedat puhhastama;
 Nink temmä saap Lewi Latsi puhhastama nink
 selletama, kui Kulda nink Höbbedat. Sis sawa
 neminä Jssandalle Söök = Ohwrid wima Digussen.
 Nink sis saap Juda nink Jerusalemi Söök = Ohwer
 Jssandal maggus ollema, nida kui mustsil Ajul, nink
 mitma Ajastaja perräst.

Ewangelium Maria Pohhastamisse Päiwäl,
 ehk Rüünle Päiwäl. Luk. 2, 22 = 32.

Sink kui Maria Pohhastamisse Päiwä
 tulliva, Mosesse Säduisse perrä, sis
 toiva neminä teddä Jerusalemi, et nem-
 mä teddä Jssandalle ette säesse, (nida kui kir-
 jotet om Jssanda Sädussen: Eggäüts Pois-
 tats, kumb Emma Kohto awway, peap
 Jssandalle puhhas tutsutama.) Nink et
 nemmä annasse Ohwrit, se perrä kui Jssan-
 da Sädussen om üteldu, Pari Hütta, ehk
 tats noort Tuwifest. Nink nätse, üts Inni-
 minne olli Jerusalemi, sel olli Nimmi
 Simeon. Nink sesamma Inniminne elli
 wagga nink Jummalavelglit, nink oot Israeli
 Römo, nink puhha Waim olli temmä sissen.
 Nink temmääl olli Kostus sanu puhhast Wai-

must, et temmä es saas Surma näggema enne, kui temmä Jõsanda Kristust näes. Nink temmä tulli läbbi Waimo (Ujamisse) Jummalala Kotta. Nink kui ne Wannamba seddä Last, JEsust, Jummalala Kotta tõtwa, et nemmä temmäga teesse Sädusse Kombe perrä; sis wõt temmä teddä omma Hõlma, nink kit Jummalat nink üttel: Jõsand, niüd lasset sinna omma Sullast Rahhun wallale, nida kui sa ollet üttelnu. Eest minno Silmä omma sinno Snnisteggijat nännu, kumba sinna ollet walmistanu kigelle Rahwalle, Walgusses, paistma Pagganille, nink sinno Israeli Rahwa Kittusses.

Epistel Maria Kulutusse Päiwäl, Esa. 7, 10-15.

Nink Jõsand (Jehowa) pajat weel Ahasse (Sudaliste Kuninga) wasta nink üttel: Küssi henniselle ütte Tähe Jõsandast omma Jummalast, Surowiussest allast, ehk üllewäst Kõrgest. Ent Ahas üttel: Minna, ei tahha seddä mitte küssida, et minna Jõsandat ei kiusa. Sis üttel Prowcet: Sis kuulge teije, Dawida Kodda: Kas se teit weidi weel om, et teije Innimissi wihhastate? Et teije ka weel minno Jummalat peäte wihhastama? Severrast saap Jõsand essi teile ütte Tähte andma. Nääse, ütse Jumpro (Meitsit) om rasse, nink saap Poiga Jsmale toma, nink temmä Nimme kutsma Immanuel. Woisind nink Met saap temmä sõma, et temmä tunney Kurja mahha jättä, nink Hääd ärrawallitseda.

Ewange

Ewangelium Maria Rulutusse Päiwäl.

Luk. 1, 26: 38.

Ent kuendel Kuul lähäteti Engel Raab
 riel Jummalast ütte Kalilea. Ma Eina,
 kumb kutsutas Naatsaret, ütte Jumpro (Meitsi)
 mannu, kumb olli ärratihlatu Mihhele, kum-
 mal Nimmi olli Josef, Tarwida Roast. Nink
 se Jumpro Nimmi olli Maria. Nink se En-
 gel tulli sisse temmä mannu, nink üttel: Terre
 sinna, ke Armo ollet sanu; Issand sinnoga,
 sinna önnistetü Naiste seän. Ent kui temmä
 eddä näggi, sis heiti temmä ärrä ülle temmä
 Köne, nink möttel, märanes Terwitaminne
 se olnes? Nink se Engel üttel temmä wasta:
 Ärrä peljako, Maria, sest sinna ollet Armo
 löidnu Jummal man. Nink näse, sinr
 saat rasses sama Jhhun, nink Poiga Ilmi
 toma, nink sinna peät temmä Nimme kut
 JESUS. Sesamma saap suur
 nink peap tige Kõrgemba Poias kut
 Nink Issand Jummal saap tälle temn.
 Tarwida Järje andma; Nink temmä
 wallitsema ülle Jakobi Roa iggawes, n.
 temmä Kunning. Kikil ei sa Otsa ollema. En
 Maria üttel se Engli wasta: Kuis se saap
 sindima, sest et minna middake Mihhest ei
 tija? Nink se Engel koste, nink üttel temmä
 wasta: Pühhä Waim saap sinno päle tulle-
 ma, nink tige Kõrgemba Wäggi saap sinno
 üttele

üllewarjoma. Seperräst peap ka sedda
 Pühhä, kumb sinnust saap sündinus, Jum
 mala Pojas kutsutama. Nink näitse, Elisabet
 sinno Höim, om ka rasset ütte Pojaga, om
 mal wannal Gal; Nink se om temmäl fue
 ku, kedda üteldas sugguta ollewat. Sel
 Jummal man ei olle iisike Assi woimatta
 Sis üttel Maria: Näitse, minna olle Issand
 Näütsik; mulle sündlo sinno Sönnä perra
 Nink se Engel lahku temmast ärrä.

Epistel Surel Neljä Päiwäl.

I. Kor. II, 23: 37.

Sest minna olle sedda Issandast sanu, mes minni
 teieke olle andnu: Et Issand Jesus, sel Osel
 unal temmäl ärrä anti, wöt Leiba, tennäs nink
 sedda, nink üttel: Wötke, söge; Se om minno
 kumb teije eest murtas; Sedda tekke minno
 is. Sellsammal kumbel wöt temmäl ka
 perräst Oddango-Sömist, nink üttel: Se
 arrik om se wastne Lepping minno Berren;
 tekke nisaggede, kui teije sedda jote, minno
 etuskes. Sest nisaggede kui teije sedda Leiba söte,
 sedda Karrikat jote, sis kulutage Issanda Sure
 ma, semmi kui temmäl tulley. Kä niid kurraste sedda
 Leiba sööp, ehk Issanda Karrikat joop, se om Issan
 da Jhho nink Berrega wölgo. Ent Jminimne
 kiusako hendä essi, nink sögo nida fest Leiwast, nink
 jogo fest Karrikast. Sest ke kurraste sööp nink joop,
 se sööp nink joop hennete essi Sundust, fest et temmäl
 Wahhet

Bahhet ei te Issanda Jhhust. Seperräst om ka
 paljo Nörku nink Többitfid reije seän, nink mitro
 maggawa. Sest kui meije hendä essi sunnisse, sis
 sunnitas meid mitte. Ent kui meid sunnitas sis
 verristetäs meid Issandast, et meid se Ilmaga ärrä
 sunnita.

Evangelium Surel Neljä = Päiwäl.

Jan. 13, 1, 15.

Ent enne Wasia, Pühhä, kui JEsus tuus,
 et temmä Tuud olli tulnu, et temmä
 Ilmast piddi Essä mannu mannema, otse
 kui temmä Ommatfid siin Ilman olli armasta-
 m, nida armast temmä neid Otsani. Nink
 verräst Sööm-Uiga, (kui Kurrat jo Juda,
 Simmoni Poja, Iskariotti Söämette olli
 andnu, et temmä teddä ärrä annas:) Kui
 JEsus tuus, et Essä fik temmä Kätte olli
 andnu, nink et temmä Jummalast olli wäljä
 ännu, nink Jumkala mannu läts: Sis
 koste temmä Sööm-Ujast ülles, nink heit om-
 me Keiwid mahha, nink wöt Pölle, nink keüt
 heue umbre. Verräst walli temmä Wet
 pekki sisse nink näksi Jüingride Jalgu möskma,
 nink se Pöllega kuitwatama, kumb temmä
 umbre olli keüdetu. Sis tulli temmä Sim-
 moni Peetri mannu. Nink temmä üttel tem-
 mä wasta: Essand, sinnas minno Jalgu
 mösset? JEsus koste nink üttel temmä wasta:
 Mes

Mes minna te, seddâ ei tija sinna nûüd mitte, ent sinna saat seddâ perrâst tedâ sama. Peter üttel temmâ wasta: Jggawel ei peâ sinna minno Jalgu möskma. JEsus koste tälle. Kui minna sinno ei sa möskma, sis ei olle sul Oõsa minnoga. Simmon Peter üttel temmâ wasta: Essand, eimitte ütstndâ minno Jalgu, enge ka Râssi nink Pâäd. JEsus üttel tälle: Râ möstu om, selle ei olle ennâmb waija, kui Jalgu möske, enge temmâ om kôhhalt pohhas. Nink teije ollete puhta, ent eimitte kîk. Sest temmâ tees kûl omma Urrâandjat. Seper râst üttel temmâ: Teije ei olle kîk puhta. Kui temmâ nûüd neide Jalgu olli mösknu, sis wõt temmâ omme Keiwid, iste jâlle mahha, nink üttel neide wasta: Kas teije tija te, mes ma teile olle tennu? Teije kutsute minno Oppetajas nink Essandas. Nink teije ütlete digede sest minna olle se ka. Kui nûüd minna se Essand nink Oppetaja teije Jalgu olle mösknu, sis peate teije ka tõine tõise Jalgu möskma. Sest minna olle teile Genkojo andnu, et teije ka nida tete, kui minna teile olle tennu.

Jani Päiwäl. Epistli Luggu. Esa. 40, 1-5.

Rõmustage, rõmustage minno Rahwast, ütles teije Jummal. Pajatage Jerusalemita armsaste, nink juttustage temmale, et temma Sõddamin-

Utsan om, et temmä üllekohhus andis om antu,
 et temmä katterwera Issanda Käest om sanu fige omma
 Wattu eest. Heikaja Hääl om Lanen: Walmistage
 Issanda Teed, tekke Wälja pääl Teed tassatses meije
 Summalalle. Kik Org peap üllendetama, nink kii
 Mäkke nink Kenko peap allandetama: Nink mes kdw-
 wer om, se peap diges sama, nink mes korplik om,
 peap tassatses Tees sama. Nink Issanda Luwustus
 saap arwalikkus sama, nink kii Lihha üttelisse saap
 äggema, et Issanda Su om pajatanu.

Evangelium Jani Päiwäl.

Luk. 1, 57-80.

Ent Elisabetti Uig tulli, et temmä pididi
 Ilmale toma. Nink temmä töije Poiga.
 Nink temmä Kulla. Rahwas nink Höimo ku-
 liwa, et Issand suurte Armo temmä man olli
 tennu, nink rõmustiwa hendä temmäga.
 Nink sündi, katressamal Päiwäl tulliwa nem-
 mä seddä Last umbreleikama, nink nimmiti-
 wa teddä temmä Essä Nimmelt Zakkarias.
 Ent temmä Emma koste nink üttel: Gimitte,
 enge temmä peap Janis kutsutama. Nink
 nemmä ütliwa temmä wasta. Sinno Höim-
 laiste seän ei olle jo keäke, kel säräne Nimmi
 om. Nink nemmä pilgotiwa temmä Essäle,
 kuis temmä teddä tahhas nimmitada? Nink
 temmä wüüs Lawwakest, kirjut nink üttel:
 Jaan om temmä Nimmi. Nink nemmä im-
 metelliwa kii. Ent temmä Su nink Keel
 aw.

awwati seddāmaid üles; nink temmā kōnnel
 nink kit Jummalat. Nink suur Hirn tull
 fige neide Kulla-Rahwa päle. Nink sesam
 ma Assi saije tedā fige Juda-Ma Wāggiste
 pääl. Nink kit, kumma seddā kuliwa, wōd
 tiwa Soāmette nink ütliwa: Mes sest Latsest
 sanes? Sest Issanda Kässi olli temmāga.
 Nink temmā Essā Zakkarias täideti pühhä
 Waimoga; Nink temmā kulum nink ütlet:
 Kittetu olgo se Issand, Israeli Jummal, sest
 temmā om kōddo otsnu nink ärrälunnastanu
 omma Rahwast; Nink om meile üles säädnu
 Snsusse Sarwe, omma Sullase Lawida
 Koan: Nida kui temmā ennemüste om pāssi
 tanu, läbbi omma pühhä Prowete Su; et
 temmā meid ärräpāstas meije Wainlaisist,
 nink kite Käest, kumma meid wihtawa: Nink
 Armo näudas meije Wannambille, nink näo
 les omma pühhä Leppingo päle; Se Wand
 misse perrā, kumba temmā meije Essale
 Abrahamille olli wandnu, meile anda, et
 meije Deljota, perräst seddā, kui meije omme
 Wainlaiste Käest olleme ärräpāstetu, teddā
 orjame, Pühhäusen nink Sigusien temmā
 een, fige meije Ello Päiwil. Nink sinna Lats
 peät Kigelörgemba Prowetis kutsutama; sest
 sinna saat Issanda Palge een kääma, temmā
 Teed walmistama; Nink andma Snsusse
 Tundmist temmā Rahwale, neide Pattu Un

disandmissen; läbbi meije Jummalä soämeli-
likko Arno, kumman meid om keddootsnu
Tösseminne Kõrgest. Et temmä paistas
neile, kumma Puumedan nink Surma War-
jun istwa, nink säes meije Kalan Rabho Te
päle. Ent se Lats kaswi, nink sai kanges Bai-
mun. Nink temmä olli Lanen senni Päiwa-
ni, kui temmä hendä Jraeli Rahwale piddi
näutma.

Epistli Maria Kaemisse ehk Roddo-Otsmissse
Päiwäl Rom. 12, 9-16.

Mrem olgo Kawwalussseta. Wihkage Kurja, nink
jäge Hä mannu. Wellesik Rem tõine tõise was-
tä olgo soämelik, üts rühkigo Luwustamisfega tõise ette.
Urge olge laisa se sissen, mes teil sümis teitā. Olge
pallawa Baimun, nink säedke hendä Uja sisse. Olge
rõõmsa Lotussen, kannatalikkõ Häddän. Palwussen
kindmä. Alwitage Pühhide Pudust, wõtke Wõrid
hää Meel wasta. Onnistage neid, kumma teid
perränkufawa. Onnistage nink ärge wanduge mitte.
Olge rõõmsa Rõmulikkuga, nink ifge Jkudega. Olge
ittemelelisse tõine tõise wasta. Urge püüdke kõrgid
Alju, enge piddäge hendä Maddalide mannu.

Ewangelium Maria Roddo-Otsmissse Päiwäl.
Luk. 1, 39-56.

Snt Maria tõsse üles neilsammul Päiwil,
nink läts ülle se mäggitse (Ma) äritseit,
Zuda Lina. Nink temmä tuli Zakaria Kot-
ta, nink terwit Elisabettit. Nink sündi, kui
Elisabet Maria Terwitamist kuuld, sis korras
se Lats temmä Jhhun. Nink Elisabet täüdeti
J pühhä

pühhä Waimoga. Nink temmä tännit sure
Hålega nink üttel: Önnistetü ollet siina
Maiste seän, nink önnistet om sinno Jhhu
Suggu. Nink rustas se mulle (johhup,) et
minno Jssanda Emma minno mannu tulley?
Sest nässe, kui sinno Terwitamisse Hääl
minno Körwu sisse tulli, sis karras Römoga
se Lats minno Jhhun. Nink önnis ollet sin-
na, et sa ollet usknu; Sest se saap täudetüs,
mes sulle Jssandast om ütteldu. Nink Maria
üttel: Minno Heng awustap wäega Jssan-
dat, nink minno Waim römustap henda Jum-
malaminno Önnisteggija sissen. Sest tem-
mä om kaenu omma Näütsko Maddalusse
päle. Sest nässe, sest Ajast sani sawa minno
önsas kitma fik Pölwe. Sest temmä om suri
Ussu minnole tennu, kumb wägger om, nink
kenne Nimmi pühhä om. Nink temmä Hal-
lestus püssip Pölwest Pölweni, neide man,
kumma teddä pelgawa. Temmä teep Wäffe
omma Käewarrega, nink pillap ärrä neid,
kumma förgi omma omman Süddame Me-
len. Temmä toutap mahha Wäggerid Järie
pöält, nink üllendap Maddalid. Näljätid
täudap temmä Häga, nink lassap Rikkid tühja
ärrä. Temmä om wasta wötnu omma Sul-
last Jraael, et temmä möles omma Urmo
päle, (nida kui temmä pajatanu om meise
Wannambille, Abrahamille nink temmä
Seewnelle,)

Seemnelle,) iggawes Ent Maria järe
temmä mannu lähhid kolm kuud, perräst
läts temmä jälle Roddo.

Epistli Luggu Mihkli Päiwäl.

Jan. Uw. 12, 7-12.

Nink Södda tössi Taiwan. Mihkli nink temmä
Engli söddasiwa Piisohanna waasta; nink Piiso-
hand söddas nink temmä Engli. Nink temmä es köh-
mitte, neide Paik es löira ka ennamb Taiwan.
Nink se suur Piisohand heide i wäljä, se wanna Siug,
Kumb Kurratis nink Satanas kutsutas, ka lik Jima
arräpettap, heideri Ma päle. Nink temmä Englid
heideri ka wäljä. Nink minna kuli sure Häle Taiwan
kewat: Müüd om Onsus nink Wäggi nink Kunnings-
meije Jummalalle, nink Woinus temma Kris-
tusjelle sanu; Gest et meije Welliste Wälekai baja
om wäljä heidetu, ke neide päle kaibas meije Jumma-
la een S nink Päiwä. Nink nemmä omma teddä
arräwäärnu läbbi Wona Berre, nink läbbi omma
Junnistusse Sömma. Nink nemmä ei olle omma
Ello armaetanu Surmani. Seperräst olge rödmsa,
Taiwa, nink kumma neide sissen elläte.

Ewangelium Mihkli Päiwäl.

Matt. 18, 1-11.

Selsammal Sunnil astsiwa Jüngre JEsusse
mannu, nink ütliwa: Kes om jälle su-
renb Taiwa-Rikin? JEsus heigas ütte Last
henne mannu, nink sääd seddä heide kessette,
nink üttel? Töttelikkult, minna üttele teile, kui
teije umbre ei kána, nink ei sa kui Latse, sis

ei sa teije miute Taira Riki. Kå nuüd he
 essi allandav kui sesinane Lats, se om se
 remb Taira Rikin. Nink se eåle säråst L
 wasta wóttap minno Nimmel, se wóttap m
 no wasta. Ent feå pahhandap útte neist w
 fust, kumma minno sisse uskwa, selle olles p
 remb, et úts Westi. Kiriwi saas podus te
 má Kaela, nink et temmá saas árrå uppote
 Merre, kun fige siuwemb om. Hådda
 male Pahhandusse perråst! Pahhandus pe
 jo tullemá: Siski Hådda selle Innimissi
 kumma låbbi Pahhandus tullep. Ent
 sinno Kåssi, ehk sinno Jalg sinno pahhand
 sis rajo neid mahha, nink heida hennesest å
 Sul om parremb, jallota nink håddapolit
 sise minná, kui et sul tats Kåt, ehk tats
 ga om, nink saat iggawetse Tulle heidetu
 Nink kui sinno Silm sinno pahhandap,
 Lisso keddá wålå, nink heida hennesest å
 Sul om parremb, útte Silmaga Elio
 minná, kui et sul tats Silma om, nink sa
 Põrgu Tulle heidetus. Raege, et te je útte
 neistinat sise wå: teist årrå ei pólle; Sest min
 na útle teile, et neide Engli Taiwan någgete
 ikkes minno Esså Pa'get, kumb Taiwan om
 Sest Janimisse Peig om tulnu ónsas tegg
 ma, mes árrátaddonu om.

Jesusse, meije Önnisteggijä ja Ello = Käük ilma päääl, neljä Ewangelisti perrä, kofko säetu.

Jesinane Jesusse Kristusse Ello = Käük om seperräst
 kofko kirjotetu, et eggäüts temmäst selgede nättä
 ap, kuitao sesamma Jesus Matsaretist se dige Zum-
 masta säetu Ilma = Önnisteggijä om, kummara keäke,
 siin ei ka sääl, iggawel önsas ei sa.

Sest ahjast niüd ei tunnista ennege Jesusse Kris-
 tusse omma juttus, kumba temmä, rahwa wasta,
 omma suga, ilma päääl, om piddanu; enge ka kii,
 temmä man, ello eäl, sündimissest ammal sur-
 mani, om nättä olnu, ja ka, temmä man, Proweete
 önnast ärrätäüdetus, ehk ka temmäst esfi tallitetus
 anu.

I. Pätük.

Jesusse sündimissest nink kaspwatamisest.

Jesusse Kristusse sündmist puttup; kio om kii
 niida temmä pelest käänu, kui pühä Proweete
 abbi, Önnisteggijä sündimisse perräst, enne om kulu-
 tetu olnu. Pettehemi linan piddi Önnisteggijä, se
 perrä, mes Mik. N. 5, 1. enne om kulu tetu, sündima,
 nink sääl samunon om ka Jesus Kristus sündinu. Uts
 neitsi piddi Önnisteggijät ilmale toma, Es. 7, 1.
 nink wätsse! Maria, Jesusse Kristusse emmä, olli ka
 weel omman neitsi = saissusen, kui temmä Jesus Krist-
 tus ilmale wäije. Sawida suggust piddi Ilma = Önnis-
 teggijä olkema Jer. 33, 15. nink wätsse! Maria, Je-
 susse emmä olli ka Kuninga Sawida koast. Sesama

ma neitsi, Maria mannu, nüüd, kumb üttel mihhe
 ärräkihtatu oli, kel nimmi olli Josef, sai ütseõrd
 Issanda Engel, Kabriel lähätetus, et temmä tälle
 meije Issanda Jesuse Kristusse samist nink sündimist
 pididi kolutama. Seddä kolutamist omi sesamma En-
 gel Kabriel, nida õigede tallitanu, et temmä, kui ta
 Mariat, se sõnaga, olli terwitatu: terre sinna, k
 armo ollet sana! Issand sinuga, sinna õnnistetu nä-
 ste seän! tälle kolut nink üttel: näise! sinna saat ras-
 ses sama ihhun, nink poja ilmale toma, kumma
 nimme sinna peät kutsma Jesus. Sesamma saat
 suur ollema, nink peap' õigetõrgemba poja kutsu-
 sama. Nink et Maria seddä mu päle es wois arwo-
 da, kui se tootetu Jima, õnnisteggiä päle, kumma
 tõttelikult kummeke ütse mu keäke suremb weel wo-
 olla; sis pand Issanda Engel weel neid sõnnu mannu
 nink üttel: nink Issand Jummal saap tälle temmä
 Essä Dawida järge andma, nink temmä saap wallit-
 sema ülle Jakobi koa iggawes. Best Esa. 9, 6. 7.
 olli Kristussest enne jo kolutetu nink üteldu, et temmä
 wallitus saap suur ollema, Dawida järje pääl, nink
 temmä kuningriikkussel iggawel ütseke lõppetus ei sa-
 tullemä. Se pühhä Neitsi kaste se päle, nink üttel:
 kuis se saap sündimä; sest et minna mihhest middäke
 ei tija? Se päle üttel weel se Engel Kabriel, kenne
 läbbi õigede se suur asfi saap sama. Temmä üttel:
 pühhä Wain saap sinno päle tullemä, nink Issanda
 wäggi saap sinno ülle warjoma; kumb ni poja õigede
 olli, õtse kui alles se Engel Maria wasta ütelnu: se
 lots, kuida sinna saat ilmale toma, saap pühhäst
 Wainust sama, nink Issand esfi saap se mar sin-
 nulle tullemä. Kumma pääl se pühhä Neitsi ka õige
 rahj

rahholikkus jäi, nink Engli wasta nida üttel: minna olle Jssanda neitsik, mulle sündko nida, kui sinna ollet üttelnu. Siski, et se pühhä Meitsi weel ennambaste saas ussun kinniterus, sis kutut se Engel Kabriel tälle ka weel seddä, et ka temmä hõimo, Elisabeti man, ütse särane imme saap sündimä. Sest, üttel Engel Kabriel, ehk temmäst kül üteldäs, teddä sugguta ollewat; sis om se tälle ommete jo kues ku, kui temmä ka ütte pojaga kääimä pääal om.

Se sönna perräst tõssi ka se pühhä Maria, pea perrän seddä, kui se Engel temmäst ärrälakku, ülles, omma hõimo, Elisabeti pole minnemä. Kui pühhä Meitsi sinmä tulli nink Elisabetit terwit; sis karras se lats Elisabeti Jhhun, nink teddä täüdeti pühhä Waimoga, ja pühhä Waimo waigustus se läbbi tuus temmä ärrä, kui suur se Meitsi olli, ka tälle tulli kääimä. Seperräst üttel temmä remmä wasta surehålega: Önnistetü ollet sinna naiste seän, nink önnistet om sinno ihho suggu. Nink kustas se mulle johhup et minno Jssanda enimä minno wannu tullep? Kumma päle pühhä Maria Jssandat temmo nink kirtusse-Eauloga naksi kitemä. Nink nida kullu-tiwa ne kats pühhä naise, tähhüd kolme kuu aiga, tõine tõisfega koon, Jssanda häteggemissi kullutaman, nink Jssandat neide ülle kütman nink tennaman.

Perräst lats pühhä Maria jälle koddo; ent Elisabet tõi ütte poiga ümale, kelle nimmi Janis kutsuti, nink kumb se päle Jssandast säeru nink ärräkaeru olli, et temmä Önnistegghalle piddi een kääimä nink temmäle teed walmistama. Sest nida olli Jssanda Engel Zakariasse, Elisabeti mihe wasta üttelnu: sinno emmänd Elisabet saap sulle poiga ümale toima, nink

sinna peat temmä nuume kutsima Janis — temmä saap temmä een käämä — nink selle Jssandalle walmistetu tahwast valmistama. Kumba ammetit Jaan, kää muido ka ristias kutsutas, perräst, ka Jssanda mele perräst ammat surmani om pruuknu nink talitanu.

Ent mes pühhä Mariat jälle puttup, sis johto, et temmä pididi omma ärräkiblatu mihhe, Juseppiga Betlehemini minnemä. Sest Keisrist Augustussest olli sädus wäljä antu, et kii rahwas, Juda ma sissen, pididi wa sama ülleskirjotetus, eggäüts omman litan. Sesamma sädusse perräst niüd latsiwa Jusep nink Maria Zawida lina, se om Betlehemini; sest et nemmä Zawida koast nink suggust olliwa. Kui nemmä sinnä saiwa; sis es löwä nemmä hendile üttele maad majan; sest et jo, enne neid, paljo wörid sinnä olliwa tulnu, nink se weikenne lün jo wäega täüs olli. Se perräst wöttiwa nemmä ütten lautan hendile õmaja. Nink näse! kui nemmä saäl olliwa, sis tulli pühhä Maria aig, et temmä pididi ilmale toma; nink temmä löi omma eesmäst poiga, mähk teddä mähkmiide, nink pand teddä söime sisse.

Keäke es olles niüd kii moistnu arwada, et se lats siin lautan se Ilma Onnisteggijä wöis olla. Ent üts Engel lähhäteri taiwast mahha, nink sesamma ast neide karjuste mannu, kumma sääl samman, lina lähhäkessen, omma tahra man, olliwa nink üttel karjuste wasta: näse! minna kulluta teile suurt römo, kumb kigel rahwal saap ollema; sest teil om tämbä Onnisteggijä üündinu. Nink se olgo teil tähhes: teije fade löi mä last mähkmiide mähkitu nink söime sisse pantu ollewat. Nink et se Jesusse latsesesse suras kar-

Karjustille weel selgembas saas nink nemmä kindmäste ussukse, et se latsen, ehk temmä kii lautan sündinu olli, ommere se tootetu Ilma-Onnisteggijä om: sis olli seddämaid, se Engli man, se taiwalikko sõawäe, se om fige Englide hulk, ne kittiwa nink ütliwa: Muu Jummalalle kõrgen, rahho ma päääl, nink figil innimistille hä meel! Nink seddämaid lahkušwa ne Engli karjuste mant ärrä. Ent ne karjusse rühkšwa lina minnemä, seddä asja, mes Jffanda Engel neile olli kolutanu, kaema. Nink kui nemmä sinnä saiwa, sis löšiwä nemmä ka kii nida, kui se neile Englif olli üteldu. Nemmä uskšwa sis ka kindmäste, seddä latsenest, söime sis:n, seddä tootetu Onnisteggijat olleswat, nink kaniwä, Jummalat kitiwän, nink Onnisteggijä sündmissest wäega rõmustaman, taggasi.

Katresa päiwä perräst sai Jesus se latsen ümbreleikatus, nink tälle panti, se man, se nimmi Jesus; sest et se Engel Rabriel, kã Mariale temmä sanist nink sündmist olli kolutanu, temmä wasta olli üteldu: nink sinna peät temmä nimme Jesuses kutsma. Temmä pididi kãrne nimmi ollema, selle et temmäst jo eggäüts wois ärrätutta, et temmä üts Onnisteggijä om. Sest se nimmi Jesus om, meije keele päle ärräselletetu, ni paljo, kui üts Lunnastaja nink Onnisteggijä.

Seni ajani olli niüd Jesus, meije Onnisteggijä weidi rahwale ennege weel tutwa. Ent kui Maria pohhastamisse päiwä tulliwä, nink temmä latsen wõdelt kerkude tulli; sis sai se sääl mitmalle tedä, et Jesus, se latsen, se õige Ilma-Onnisteggijä olli. Sest sis olli sääl üts wanna wagga mees, nimmega Siimeon, sel awwalderi, pühhä Waino läbbi, ülles,

Ees se Jesus olli. Se wõt sis teddâ hölma, römüst temmäst, kui ommast Onnisteggijäst soämeliikkult, nink nakkas, fige rahwa een, temmäst, kui sest tootetust Ilma-Onnisteggijäst, kōnnelema, nink Jummalat temmä perräst kitmä nink tennäma. Seddâsanmma teggi ka üts wanna Prowete emmänd, ka tol puhhul ni, kui eggäl ajal, Templin olli. Se ast ka Jesusse mannu, nink es römusta essi ütfindä temmäst, enge kulut teddâ ka figille, kumma sääl man olliwa; nida et ka Jesusse esä nink emmä seddâ immes pan-niwa, mes neide latsfest ütteldi.

Ent ei ennege Juda-ma sissen sai se assi tijo perräst, et Petlehemin se Ilma-Onnisteggijä olli sündinu; enge ka Kawwa hommungo-ma sissen nätti üts täht taiwa kullen, kumb Onnisteggijä sündimisse päle tähhend. Seperräst tulliwa kolm targa inimisse, säält, hommungo-maalt teddâ otsma, nink kummaradanta. Se täht saat neid eddimält Jerusalemi, selle et seddâ wiisi Jerusalemi rahwalle, nink essiärräikkult rahwa wannambille ka pididi tijo perräst sama, et Onnisteggijä, ka seni ajni olli odetu olnu, jo olli ilmale tulnu. Jerusalemist saat se taiwa-täht neid kolm targa inimissi jälle ni Kawwa, kui Petlehem linä; ötsä kui ka ne kirjatundja Jerusalemin, kumbe Judaliste Kuningas Herodes olli lassnu kōkko-kutsu, nink kummist temmä seddâ paiga olli perrä noudnu, kun se tootetu wastne Judaliste Kuningas pididi sündima, neid ka sinnä lähätiwä; sest et nemmä kirjäst tesiwä, et Petlehem temmä öige sündimisse paik pididi ollema. Ne targa inimisse löiwiä ka seddâ latsfest sääl, heidiwä hendä temmä ette, pōlwe päle, mahha, kummaridiwa teddâ, nink kinkjā temmäle kuida, wiwe.

Eit nink miehhe. Nink kui ne targa innimisse seddã
 olliwa ärrätallitanu, nink Jesussele ütte Kunninglikko
 auruustamist näürnu; sis kãniwã nemmã jã'le onnalle
 male taggasi. Herodes se Kunningas olli neile kũl
 ütelnu, et nemmã temmã mannu jãlle piddiwa tag-
 gasi tullemã, nink tãlle ütelnu, kũ es nemmã seddã
 wastset sũndinu Kunningat olliwa löidnu. Ent fest et
 Herodesse Kunningale kurja mõtre, temmã perrãst,
 olli; kũnna temmã henne man olli tostanu, teddã ärs
 rãhukkotada: sis saiwa nemmã Jummalast mannitse-
 tus, et nemmã es peã Jerusalemi lina lãbbi; enge
 tõisse tee pããl, onnalle male taggasi minnema. Kũn-
 ma pãle Herodesse Kunningas wãega wihhatses jãi,
 nink sõawãkke Betlehemi lãhhãt, et nemmã kũl latsi
 kũnna kãtte ajastalisse nink noremba olliwa, Betle-
 hemin, ärrätappasse; kũnna temmã mõttel, et seddã
 wiisi kã Jesus se latsken pididi tappetus nink ärrãhãe-
 tetus sama. Ent se Herodesse nouw lãts tãlle pohhas
 narus. Sest Jummal olli Josefpiit unnen mannitse-
 fenu, et temmã Jesusst nink temmã Emma pididi mõt-
 ma, nink neidega Egipti male paggema; kũnba kã
 Josefõ reggi, nink Egipti ma sisse ni kãnwa jãi, seni
 kui Herodes, se Kunningas olli ärrãkoolnu. Pãle se
 sai temmã jãlle Issandast mannitsetus, et temmã
 Maria nink temmã pojaga pididi Juida ma sisse tag-
 gasi tullemã. Nink nemmã tulluwa, nink lãtsiwã
 Matsareti ellãmã. Sããl nõud om meije Onnisteggijã
 Jesus Kristus sanu illeskãswatetus.

Ehf nõud kũl weidi emege Jesusse Kristusse,
 meije Onnisteggijã Kaswatamisfest illes om kirjotetu;
 siesti woime temmã polest õnniete ni paljo hõlpsaste
 kũl

Kül arwada, et temmä muido mitte, kui waise kombe
 nink waise rahwa wiñ perrä, siski kige piddi Jum-
 mala meleperrälikkust om sanu ülleskaswatetus. Gest,
 ehk temmä wannamba kül surest suust olliwä; sis olli-
 wa nemmä ommete waise, nink nemmä es woi hendä
 seperräst muido mitte toita, kui waise rahwa wiñ,
 tuggewaste tööd tetten, orjaten, nink paljo waiwa
 nättän; kummašt neide latsfeken ka ifs om omma ossa
 kandnu; dse kui meije ka jo, temmä sündnisse man,
 remmä kicfast luggu, ihholikko asju polest, olleme
 nännu. Siski woime seddä se man ka julgeste kül
 usku, et Jummal omma aino sündinu poja, nink
 temmä pätoitusse rest, kül om hoolt kandnu; dse
 kui ka se ütš Jummal holkandminne olli, et ne targa
 inni nisse hommungo maalt tälle kulda, wirokeit nink
 miyhhe töiwa; kumma läbbi Jesuse wannambille se
 nouw nüäd kæn olli, et nemmä Egipiti male weisüwa
 minnä, hendä sääl tük aiga ülls piddäda, nink säält
 jälle taggasi ka tulla. Nisammute woime Jesuse
 ülles kaswatamisest ka seddä julgeste kül äräarwada,
 et temmä muido mitte, kui Jummal meleperrälikko
 wiñ om sanu ülleskaswatetus. Gest, temmä wana
 namba olliwä waa nink jummalapelglikko rahwas,
 kumma Jummalast, temmä sönnast nink üttest
 moistlikkust nink hämeleperrälikkust Jummal orjussest
 suurt luagu piddiwa. Nemmä latsiwä eggä kōrra
 aigu Templice, wai kerkude, nink es jättä ka fortun
 mahha, eggät ajal pahwen nink pallemissen, Jum-
 mala kitmissen nink temmämissen, ja ka temmä söuna
 nink temmä suurde reggode kaemissen omata Jumma-
 lat orjada, nink tödä, waitun kummadada.
 Kumma man Jesus, se latsfeken aigaste kül, säcäste
 Jummal

Jummalala ning temmä sõnna tundmisest ning moisi-
 missega, sai ehiterus, et, temmä noven eän, eggäüts
 jo temmä tarkust ning moistust piddi inimes pannema.
 Sest kui Jesus katstö skünmend ajastaiga wanna
 olli, ning temmä wannamba Jummalala kotta Jerusa-
 lemi ülles lätsiwä, ja temmä ka ütten neidega sinnä
 lärs; sis sai sääl nättä kül, missugguse tarkusse ning
 Jummalala tundmissega Jesus, se latsken ehitetu,
 ning missuggune himmo tälle olli, särätsen tundmissen
 ikkes ennamb ja ennambaste kaswada. Sest, temmä
 es tahha eäle Templiit, oppetajide ning neide oppes-
 tusse mant, ärrätulla. Seperräst kui Jesusse wan-
 namba Jerusalemit jälle n kfiwä koddö pole minnema,
 jäi Jesus weel, wannambide teednata, sinnä. Nink
 kui temmä wannamba, mõnne päiwä perräst, tag-
 gasi tulliwä, teddä otma; sis es löwwä nemmä teddä
 miijal kumneke, kui Templin, oppetajide keskel, ning
 neid kuulwat, ja neist küsitllawat; kumma man
 temmä tarkus ning moistus eggäüttele ni selgeste silmi
 sisse päit, et kii, kumma sääl man olliwä seddä sures
 inimes panniwä. Sisti, kui temmä wannamba
 tahhiwä, et temmä jälle ütten neidega piddi koddö
 minnema; sis lärs temmä ka ärrä, olli ominille wan-
 nambille sõnawõtiik, ning kaswi, päiwäst päiwäni,
 tarkussen ning eän ning armun Jummalala ning inimis-
 ste man. Säräne, arma welle! om meije Ünnisteg-
 gijä ülleskaswataminne olnu. N da om temmä, kol-
 manda kumneni Ajastajani, Jummalala sõnna opman
 ning oppetaman, wannambide sõnna kuulman, ning
 tödd teggemän, ellänu. Ent kas nüüd eggäüts mid-
 leja inniminne, kã kii neid asju õigede tähhele panney,
 neist selgede kül tutta ei sa, kes Jesus Kristus om?
 Kas

Kas Jesusse immetaal^{ik} saminne nink sündminne; kas Englide tallitamine temmä mon; kas Jummalas es-
siärräl^{ik} hokeandminne Jesusse üllespidämisse eest,
temmä pästminne Herod'sse Runninga perränkiusa-
missest, sesamma Jesusse surust selgede kül ei awwal-
da? Ja kas se Engli kulutamine karjuste wasta teil
om tämbä Dnisteggijä sündinu, selgede kül ei näütä,
et Jesus töttelikult se õige Ilma-Dnisteggijä om?
Kas säräne suur tarkus nink moistus, kumb Jesusse
Kristus'sl, jo noren eän, olli, muul kellelke iggawel
parrembide sünnis, kui Ilma-Dnisteggijäl, kã, kui
se õige ilma walgus, ilmale piddi tullesma, et temmä
kik innimissi walgustas? Ent mes siin weel, Jesusse
Kristusse ello-käükist saap sama kulutetus, saap seddã
asja ikkes selgembãs weel teggemã, teddã seddã olle-
wat, kã meile lunnastusses piddi tullesma.

II. Pätuf.

Jesuse, kui se õige Ilma - Dnisteggijä
ammetist.

I. Tuf.

Ammeti allustamisest.

Enne kui Jesus Kristus omma ammetit, kumma
pãle temmä, kui se õige Dnisteggijä, Jum-
malast säetu olli, allust, olli Jaan Zakariasse nink
Elisabeti poig, kumma sündmissest enne jo om juttu-
stetu, omma ammetit, hãäd tiik aiga, jo tallitana.
Se ammeti perrãst piddi Jaan Dnisteggijãlle teed
walmistama; se om, temmä piddi, oppetamisse nink
mannit.

mannitsemisse läbbi, Zuda = rahwast fihhotama, se Jummalast teotetu Onnisteggijä päle mõtlema, nink temmä perrä himmustama, selle, et kui Jesus se õige säetu Onnisteggijä nüüd ettetulles, rahwas teddä häste saasse wastawõtnia. Seddä omma ummetit tallit Jaan se ristja se kombe perrä ärrä.

1) Temmä and rahwale tijo perräst, et Onnisteggijä aig jo olli lähhükesse tulnu. Seddä and Jaan neide sõnuga tedä, kui temmä, õtse kui Matt. 3, 2. om ülleskirjotetu, rahwast mannits nink üttel: Eäändke hendä pattust; sest se taiwanne riik om lähhüde tulnu. Seddä and ka Jaan rahwale tedä, kui temmä, se perrä, mes Jan. 1, 26. ülles om kirjotetu, neile, kumma temmä mannu, rahwa wannambide polest, ollis wa lähhätetu, et nemmä temmält küssisse, kes ta olnes, seddä kostust and nink üttel: minna ei olle Kristus. — Ent temmä om keftete teije sekkä astnu.

2) Tallit Jaan omma ummetit ka se kombe perrä ärrä, et temmä, omma sõrmega, Jesusse päle tähhend, nink rahwale 'awwalikkult üttel, et Jesus Matsaretist tõttelikkult se õige Jummalast säetu Onnisteggijä olli. Seddä teggi Jaan eggakõrd, kui ta Jesusst näggi umbrekõndwat nink kui temma rahwa wasta heik: näitse! se om Jummalala woon, kumb ilma pattu kannap. Jan 1, 29. 36.

3) Tallit Jaan se wiisi pääl omma ummetit ärrä, et temmä neid, kumma seni ajani henge holetusen ollis wa ellänu, nink üttele patlikko ello, lihhalikkko himmo perrä, ollis wa ajanu, kõrowaste noom,

noom, ninf neid ütte dige pattustkäändimisse ja ello parandamisse pole manmits, ötse kui seddä fik woip perrä luggeda Matt. 3, 1-12. Luk. 3, 1-18.

- 4) Wimäte sis tallit pühhä Jaan ka weel se läbbi omma ammetit ärrä, et temmä neid, kumma temmä mannu tulliwa ninf temmä juttusi, söämelikko tootussega, omma ello parrandada, wasta wöttiwa, Jordani Jö sissen, ärräristi, ninf nida Önnisteggijale ütte walmisteru rahwast oppetaman ninf ristman, walmist.

Kui Jaan se ristija hääd tük aiga nida omma ammetit olli tallitanu, sis naksi Jesus Kristus ka ette tulles; et temmä ka omma säetu ammetit awwas likkult wois tallitada. Kige eddimält tulli Jesus Kristus Jani mannu, et temmä teddä ka piddi ärräristma. Jaan pand kül eddimält wasta ninf üttele: minna olle ülli alwo, kui et ma sinno peäs ristma; kumma minnul kül tarwis tulles, et ma sinnu ristitus saas. Ent kui Jesus üttele: et lasse ni olla; sest nida sinnis meil fik digust täütä: sis rist Jaan Jesust ärrä. Ent sündi, et kui Jesus weest wälhä aste, taiwas hendä ülles: awwas, ninf Jaan, seddä Jummal Waimo, kui Jumakenne, näggi, hendä Jesusse päle mahha lastwat, ninf temmä päle jäwät. Ninf nätsse! ütse hääl taiwast üttele: se om minno armas poig, kumma minnul hä meel om. Matt. 3, — 17. Sis sai Janil se täht kätte, kumma Jummal essi tälle sest digest Juma: Önnisteggijast olli tootanu anda, üttele den Jan. 1, 33. Kumma päle sinna saat näggema seddä Waimo mahha tulleswat ninf temmä päle jäwät, se om sesamma, kä pühhä Waimoga ristip.

Siin näggi Jaan pühha Waino, turwikesse kombel, Jesusse päle tulawat nink temmä päle jäwat. Seperräst es woi temmä ka temmä man sugguke katrite mõttelda, Jesust sedda õiget tootetu Messias ehk Onnistreggijat ollewat. Seperräst kulus temmä tedda rahwale ni julgeste, saat kii rahwast temmä, kui se õige henge abhimihhe mannu, nink üttel eggatõrd, kui ta Jesust näggi kõndwat, sure julgussega: se om se Jummalala Woon, kumb kige ilma pattu kannap. Nink nida tallit Jaan ikkes weel omma ammetit, sem kui temmä perräst, ilma süütä, wangi torni heidetus nink ka wäega üllekohto wisi, Herodesse Runninga kaskemisse pääl, ärratappetus sai. Luk. 3, 19. 20. Matt. 14, 1-10. Ent Jesus Kristus naksi, päle se, kui temmä Jordani jõe sissen olli sanu ristitus, arowa-likkult Juttust piddama, Jummalala rikkussest.

Siski enne kui Jesus Kristus weel sedda omma oppetamisese ammetit õigede allust; sis sündi weel üts assii temmä man, kumb Matt. 4, 1-11. om ülles pantu nink kumba siin ka weel peap tähhele pantama. Sest Jesus sai Wainust laande widus. Sääs es peä temmä ennege, nellikümmend päiwä nink nelliküm- mend Dõd, paastma; enge ka Kurratist wäega paljo kurje kiusatussi kannatama. Sest kurrat kiusas tedda wastapannemisse pole, omma taiwatse Essä wasta. Temmä kiusas tedda ka liig-julgusse nink wimäte kohhalt wäär jummalala orjusse pole. Ent Jesus Kri- stus pand Jummalala sõnnaga ni tuggewaste säraste kiusamiste wasta, et kurratit ütteke woinust temmä ülle es sa; ja Jesus wäär tedda wimäte nida ärrä, et temmäle ka ennamb sääs ütteke mahto es-jä; enge et temmä Jesust piddi mahha jätmä; kumma päle ka

ne pühhä Engli teddä, sest ajast sani, jälle tulliva orjama. Säräne luggu, arma welle! om nüüd meije Dnisteggijalle tööst seperräst johtonu, et temmä ötse kui pühhä Pawel ütlep Ebr. 4, 15. Üts helde Kõrgpreester olles, rahwa pattu leppitada; kumma temmä esfi Eigin, ni kui meijefe, om sanu kiusatus; siski ilma pattuta.

2. Lük.

Jesusse Tallitamisest omman ammetin.

Kui neid asju paljo om, kumbe melie Dnisteggijä omman ammetin, kumma päle temmä, kui se öige Ilma-Dnisteggijä, säetu olli, om tallitanu; sis tahhame neid, neide pasla - Pühhi mödä, kumbe Jesus Kristus, ma pääl, omma ammetil ajal, om plödanu, ärräjutustada.

Mes eddimätsfest Pasja - Pühhäst töisseni om sündinu nink weidi aiga enne seddä.

Enne kui meije Dnisteggijä Jesus Kristus weel Jerusalemi ülles läts; sis koggus temmä weel mönne hennele Jüngriis; kumma ilmjätmäta piddiva temmä mannu jämä, Eif temmä juttussid ikkes kuulma, ja ka temmä immetekku, Eigin paigun, tähhele pannema, selle et nemmä, seddä wisi, Eigin oppetusen, ja kindman ussun temmä sisse, häste saasse kinniterus nink nida häste walmisteru ollesse, ütškõrd wälja minnema, nink temmä nimel arms oppust, Eigele lojussele, kulutama. Neide Jüngridega, kumbe Jesus nüüd hennele olli ärräwallitsenu, läts temmä ütsefaja, kumb Kana linan peti. Kui sääl nakkas wina puduma; sis teggi temmä wet winas, nink awwals se läbbi omma suurt awwustust; nida et ka temmä Jüngride usf temmä sisse, se läbbi, wäega sai kinnitus.

tus. Jan. 2, 1 & II. Sijast ärrätullen läts Jesus
 ökwa Kapernaumi; temmä einmä, temmä welle, ja
 temmä Jüngri, kumma ütten temmäga sajan olliwä
 oluu, lätsiwä fik ütten temmäga.

Ent Jesus es jä kauges Kapernaumi; enge sest et
 Pasja-Pühhä päle-joudsiwa, sis rühk temmä omme,
 Jüngridega Jerusalemi minnema. Kui Jesus sinnä
 tulli, nink seddä hiemsat luggu sääl, Jummalä kwan,
 löis, et Jummalä koddä olli kauba-koas tertu; kumma
 temmä sääl herjä, lamba nink tuwikeste müjid nink
 rahha wahhetajid näggi istwat: sis nakkas temmä
 neid piitsaga wäljä ajama, nink Jummalä koddä
 säräsest teotus est pohhastama; ötse kui se k. Jan. 2,
 14. 15. ülles om fi-jotetu. Se läbbi näüt Jesus Kri-
 stus ülles, hendä Templi, wai Jummalä toa Jssan-
 dat ollewat, kumma man müüd se sönnä naksi ärrä-
 täüdetus sama, kumba pühhä Prowet Maleakia
 Malak. 3, 1. enne olli kulutanu, ütelden: Nätse!
 minna tahha omma Englit lähätädä, kää minno een
 peap teed walmistama. Nink pea saap tullemä
 ommalle templille se Jssand, kumba teije öfite,
 nink se leppingo-Engel, kumma perä teije himmus-
 state. Nätse! temmä tulley, ütley Jssand Zebaoth.

Perräst naksi Jesus meije Omisteggijä Templin
 rahwa wasta juttust piddäma. Henne polest üttel
 temmä rahwa wasta seddä moistukönnet: kiffuge
 mahha seddä Jummalä kotta, nink kolmandal päiwäl
 tahha minna teddä ülles sädä. Kumba moistukönnet,
 tol puhhul, weel käl keäke selgede ärrä es moistq.
 Ent kui Kristus, perräst, kolmandal päiwäl, päle
 omma surma minnemisse, koolhst üllestössi; sis sai se
 sönnä temmä man käl ärrätäüdetus, nink fik temmä

Zingri saiwa sis temmäst targas kül. Ent Jesus es peä ennege süin Jerusalemi linan rahwa wasta juttust; enge temmä teggi ka paljo inmetekku neide een; kumma läbbi se sis ka sai, et paljo wöttiwa temmä sisse usku; ehk kül fige usk sārāne weel es olle, et temmä henda neide kätte olles usknu Jan. 2, 23. 24.

Üttel ööl tulli üts Koli-wannamb nimmega Nikodemus Jesusse mannu, nink nous temmä kääst taiwas riiki perräst oppust, sest et tälle himmo olli, henge polest önsas sada. Jesus es jättä ka mahha, henda süin, se Nikodemusse pallemisse pääl, nida ülles näütma, kui se selle sünnis, ka, kui se öige Zima Önnisteggijä, olli ilma sisse tulnu, rahwa pimmedust nink rummalust ärrähätada, nink rahwa meeld walgustada nink neile seddä öiget önsusse teed juhhatada. Temmä and Nikodemussele kostust nink üttel temmä waste, et, kui keäke wastsest ei sünni; se om wastses ei sa, omma meele nink mötte, himmo nink tahtimisse polest, temmä sis ei kōlba, sest önsussest ossa sada, kumba se suur Zimmal, Önnisteggijä ajal, tahnu arwaldada, nink ka temmä läbbi walmistada. Nink ötse kui Nikodemus jeddä sönna ärrä es moista: nida juus Jesus Kristus temmäle seddä weel ennāmbāste ärrāselle-tada nink teddä temmäst öige targas tettä. Jan. 3, 1 = 15.

Perräst juttust Önnisteggijä weel rahwa wasta sest armolikkust nouwust, kumba se taiwanne Essä pidänu, kui temmä omma ainust sündinu Poiga olli ilma sisse lähhätānu, nink üttel, et se nouw pohhas rahwa önnistusse pole kānāp. Temmä nomis ka rahwa tiggedust nink söāme kallestust, kumma perrä temmä jo selgede

selgede kül näggi, et nemmä temmä oppust nida wasta es wotta, kui kohhus olles olnu. Jan. 3, 11. 16. 21.

Kui Pühha otsa sai: sis läts Jesus jälle Jerusalemist male, nink naksi omme Jüngridega oppetama nink rahwast ristma. Jaan se ristja olli ka seni ajani weel ristnu, ja muido, Eige wisi pääs, omma ammes tit tallitanti. Kui Jant Jüngri näiwä, et Jesus omme Jüngridega ka rist; sis kulutiwa nemmä seddä Janille, möttelden, et Jaan seddä asja ei sa kitmä, et Jesus ka ni kui temmä olli wotnu risti, ehk temmä essi ka kül es risti enge temmä Jüngri Jan. 3, 26. 4. 2. Ent Jaan üttel, seddä õige nink kohhust ollewat, et Jesus ristip; kumma temmä se õige henge pöigmees om, ka üllewäst ses asjas õigede olli tulnu, et temmä rahwa henge hennele sadas. Henne polest es üttele Jaan henda müüd keddäke ollewat, kui pöigmehhe söbber, ka kawwest ennege saissap, nink pöigmihhe hääst luust henda rõmustap. Se rõõm, üttel Jaan, om mulle nüüd ärratäüdetu, kui ma seddä Jesussest Natjaretist kuulda sa, mes teije mulle temmäst parhilla kulutate. Temmä peap kaswama, ent minna wäghenemä, minna peä ärralöpma; ent temmä peap jäma. Perrän seddä tunnistust nüüd, kumba Jaan, se ristja, sün weel Jesussest and, sai temmä, Herodesse sömma pääs, kumba temmä, temmä kurja teo perräst, olli nominu, wangi torni heidetus; kummast temmä ka ennamb es pääse; enge sääl sissen tappetus sai.

Ent õtse kui Herodes se Kuningas henda Janist pahhand: nida pahhandiwa henda ka ne Warisere Jesussest, kut nemmä näiwä nink kuliwa, et Jesusse juttustamine tälle ni wäega kõrda läts, et temmä se libbi hennele weel ennamb Jüngrid teggi, nink en-

nämb weel rist, kui Jaan. Jan. 4, 1. Kui Jesus seddá tedá sai; jis jät temmá Juda-ma mahha, ninf láts jálle Kalísea male. Ent temmá wõt teed sinná pole, lábbi Samaria ma. Kui temmá, se ma fisien, ütte lina tulli, kel ninmi olli Sikar; ninf se kairwo man, kumb se lina lihühükesen olli, mahha iste; sest et temmá kóndmissest árrá olli wássinu; jis jehto, et úts naine linast kairwo mannu wájjá tulli. Ehk niind kúl Samaritilisse Juda rahwal sáráne pólletu rahwas olli, et nemmá neidega iggawel es kónnele, esk muids rídega umbre es káá: jis es te ommete Jesus Kristus siin midade. Temmá nakkas ommete se naisega heldeste juttu ajama, ninf es kae seddá sugguke, et temmá wóra ma naine ja wórast suggust ninf wórast ussust olli. Ninf nida sündi se ka selle, ká kigile rahwale olli rómus ilmale tulnu, ninf kigille üttes Ohnistegá gijás olli sündinu. Jesus juttust sel naisel, hendá Kristus, seddá tootetu Onnisteggiját ollawat, ninf temmá káen seddá woinust saismat, tálle ello-wet, se om henge onnistust anda. Se juttus olli sel naisel ni armas, et temmá sure rómoga seddá táhhele pand. Ninf kui Jesus tálle kóhhalt temmá omma luggu, esfiárrálikkult et se mees, kummaga temmá niind elli, temmá omma mees es olle, moist ülles kulutada, ehk temmá kúl sáát Sikari linan wóras olli: jis es mõtte se naine ka enuámb sugguke kassite, et Jesus se Kristus, se om se tootetu Onnisteggijá olli. Temmá jooff lina, kulut ommale rahwale kík, mes Jesus tálle olli üttele, ninf kuts kík wájjá, kaema, kas temmá ei olle Kristus. Samaritilisse tulliwa ka linast wájjá, pafsiwa Jefust neide mannu jámä. Jesus jái ka kass páiwá neide mannu, ninf kulut neile armo-oppust.

Kumma

Kumma päle paljo Samaritiliissi temmä sisse uskšiva
 nink tõine tõist wasta ütšiva: meije olleme esši kuulnu
 nink tundnu, et sefinane om tõttelikult se Ilma Onnis-
 teggiä, Kristus. Jan. 4, 42.

Katte päiwä perräst läts Jesus jälle Sikari linast
 ärrä, nink tulli Kalilea ma sisse. Ne nüüd, kumma
 Kalilea maalt ka Jerusalemi Pühhides olliwä käänu,
 nink olliwä sääl Jesusse suri immetekku nännu, wõtti-
 wa teddä ausaste siin wasta. Kana lina, kum Jesus
 enne ütškõrd Sajani wet olli winas tennu, es jättä
 temmä ka nüüd mitte käämata. Sel ajal johto, et
 ütš Kunninga mees Jesusse mannu tulli nink teddä
 pallel, temmä poiga Kapernaumin terwes tettä. Eh
 nüüd käl Jesus se poia mannu alla es lä: ommete sai
 temmä, se sõnna pääl, kui Jffand se Kunninga riikhe
 wasta ütštel: minne! sinno poig elläp, dige terwes.
 Kumma sure immetes perräst ka se Kunninga mees
 nink temmä koggona maja Jesusse Kristusse sisse kind-
 mäste usk. Jan. 4, 43-54. Nink nida teggi Jesus
 Kristus ka muido weel paljo immetõdd, nink täüt
 armo oppussega fik seddä kottust ärrä; nida et Pro-
 wete sõnna nüüd ärrätäüdetus sai, kui Es. 9, 1. nida
 enne oli: kullutetu: se rahwas kumb pimmedän ist, om
 suurt walgust nännu nink neile, kumma istšiva surma
 warjun, om walgustus üllestõsnu.

Ent ouman, se om Natšareti lina, keeld teddä
 rahwa umbusk, kumman nemmä ennege hendä tem-
 mäst pahhandiwa, et temmä es woi särätsid imme-
 tekku tettä, kui temmä muijal teggi. Seperräst jät
 temmä ka seddä lina mahha, nink kätis sääl umbres-
 kaut, Jummalä sõnna oppetaman, nink tõbbitsid
 suttitaman. Mark. 6, 1. 6. Esfiärrälikkult kõnd

temmä ütškörd Kalilea järwe weren, nink näggi Simonit Petri nink Andrest temmä welle, kumma Kallamihhe ollima nota wälhä heitwät, neid mannits Jesus, et nemmä temmä perrä tullesse. Seddäsamma manmits temmä ka Jakobit nink Jani Zebedeusse poigi. Nemmä jättiwä sis ka kirk mahha nink kausiwä temmä perrä. Ent Onnisteggija läts ökwa neidega Kapernaumi. Säält oppet temmä puhhät päiwäl kerkun ni kangeste, et kirk se ülle ärräheitwä; sest Jesus oppet ni, kui se, kel woinnus om, ei mitte ni kui ne kirjätundja. Tol puhhul olli sääl ütš häddälinne, kel rojane waim olli. Seddä aije Jesus temmäst wäljä, nink saat, omma eigewäggewä sönnaga ütšindä, kel häddälissel abbi; nida et ka kirk, kumma seddä näggewa, säwäst suurt woinnust Jesusse man innes paninwa. Seddä teggiwä rahwas ka kui Jesus perräst Petri Amme nink paljo muid többitsid, inmetaolikkowisi, terwes teggi; ötse kui seddä kirk Mark. 1, 16:45. woip perrä luggeda.

Perräst pidäs Jesus ütškörd, Petri laiwa päält, rahwa wasta juttust, nink perrän juttust önnist temmä Petrille suurt saagi kallo; kumma läbbi Peter nink temmä seldsi mihhe ka wastsest saiwa hälitse üs, Jesussele perräkawwä. Nink nemmä jättiwä ka kirk mahha nink jättiwä, sest ajast sani, otsani, Jesusse mannu. Luk. 5, 1:11. Matteus sai ka se ajaga Jesusse Zingris wasta woerus. Wäle se teggi Jesus ütš pidali többist terwes, läts jälle Kapernaumi nink teggi ka jälle sääl ülli paljo többitsid terwes, aije kurratit wälja, nink olli, omman oppetamissen nink inneteggode talkitamissen, ni suur, et temmäst koggona Kalilea ma, ja ka Siria ma sisse kōnne wälja laggost, nink

nink ei sárást suurt woimust nink sárást suurt tarkust, kui Jesusse man náttá olli, — immes panníwa, nink temmást, kui üttest sárást asjast, kumba iggawel keáke ei olle nánnu nink kuulnu, tóine tóissele kónneliwa. Nink nida löppi se ajastaig otsa.

3. Tük.

Mes tóissest Pasja-Pühhäst kolmandeni om sündinu.

Kui Jesus Kristus jälle Pühhides Jerusalemi tulli, sis láts temmá, se perrá, mes Jan. 5, 1. ülles om kirjotetu, Eige eddimáit, se Tüki mannu, kumma man iks paljo többisid maan olliwa; sest et se tüki man se luggu olli, et üts Engel ommal ajal, mahha tulli, nink seddá wet, se tüki sissen, ligut. Kes nüüd, enne nüüd, eddimáinne olli, kumba se tüki sisse lasti, se sai seddámaid terwes. Muide többiste seán olli nüüd fáál üts inniminne, ká jo kattesa nehkátkummend ajastaiگا olli többine olnu. Selt kússe Jesus, kas temmá tahhap terwes sada. Nink kui temmá olli kostnu, et temmá tahhap; sis ütrel Jesus ennege ni paljo temmá wasta: tósse ülles, wótra omma woder nink káü! Nátse! se sónna páál, sai se inniminne seddámaid terwes. Ent kui Jesus seddá pühháit páiwál olli tennu: sis wóttiwa Judalisse seddá wihhas, nink otsiwa kóhhalt Jesust árrátoppa. Jan. 5, 16. Ent Jesus wabband hendá neide kúsamisest Jummalá sónna fellerusséga, kumma sis se temmá rahwale kulut, et temmá muud ei te, kui mes temmá taiwatse Essá tahminne om, nink et seperrást tebdá ka ei sünni, temmá teggode perrást, teotada; enge et temmá teg-

godist sünnis ärräärwada, et temmä töttelikult Jummalast om neide mannu lähhatet, ja et tedda seperräst kohhus om uskikult wasta wotta.

Perrän Pühhä läts Jesus jälle male. Nink ütten Kerkun teggi temmä ütte innimist ärräkuionu kägea terwes; kumma man temmä pühhä päiwä pühhendamisest wöt juttust piddada nink näütä, et pühhäl päiwäl kül lubba om, haäd tetta nink többitsid ärräsüttitada Mark. 3, 1. 5. Ent kui Bariseere ommete naksiwa nouwo piddama, kuitas nemmä tedda hukka sadasse; sis taggasi Jesus saält ärrä, jerwe weerde. Nink paljo rahwast, kumma mitmalt maalt, temmä mannu olliwä tulnu, lätsiwä temmä perrä, nink temmä teggi neide többitsid kil terwes. Mark. 3, 7. 8. 9.

Perräst wallits temmä kigist muist kumma temmale perräkäüsiwä neid katstõistkümme ärrä, et nemmä ikkes temmä man ollesse. Temmä and neile ka woimust kigesuggust többe süttitada nink kuje waimo wäljä ajada nink särätse woimussega lähhat temmä neid wäljä juttust piddama. Nemmä lätsiwä ka wäljä, ja tulliwä römoga, ülle se sure woimusse, mes Jssand neil olli andnu, nink kumma perrä nemmä suri tekku olliwä joudnu teggema, jälle taagasi.

Pea perräst sedda piddi Jesus meije Onnistegijä sedda kallist juttust ütte mäe pääl, kumma Matt. 5. 6. 7. Pär. ülles om kirjotetu. Se jutusse sissen sellet Jesus ärrä, kumb es ne digede omma, kumbe õnsalikkus innimissis woip kutsu. Temmä üttel, et ennege neid särätsis woip kutsu, kumma omma maddala, pattu perräst murrelikko, õigusse perrä waidseja, hihämetelisse, armolisse nink rahho-

tikko

likko inimisse; kumma üllekohhut kannatama ning
 sõame puhtusfest henne man hoiusewa. Jeesus juttust
 ka, et temmä Jüngri, dese kui ma sool ning ilma-
 walgus peäwa ollema, kumma muud omma hä ello-
 käugi läbbi peäwä ello - riggedusfest pästma, ning
 neid hälitsema, ärräleppitamisse pole tõine tõisse
 waijel; nisammute ka ütte hä piddamisse pole abbi
 ello sissen. Jeesus juttust jälle, et temmä ommatse
 särätse peäwä ollema, kui nemmä waiste wasta ar-
 melikko omme; Jummalat waimun ning tõtten kum-
 mardama; ahnusse eest henda hoidma; muud rah-
 wast ärrä ei põlle ning ei sunni; enge särätse kumma
 figin püwäwäwa õige ning tõttelikko rahwas olla, ja
 kumma sissestpidi ni õigede omma, kui nemmä,
 wäljēstpidi, näitwä ollewat.

Kui Jeesus mäest alla tulli wõt temmä seddämaid
 essi nida tettä, kui temmä muud olli oppetanu.
 Temmä näüt üttel piddalitõbbitsel, kã teddä pallel,
 armo, ning teggi teddä puhtas. Matt. 8, 1-4.
 Ütte sõa - wäe päliko sullast teggi temmä ka terwes
 Matt 8, 5-13. Se man wõt Jeesus sest Jumma-
 likkust nouwust jutustada, kumma perrä Jummal ka
 pagganid olli tootanu taiwa riiki sisse kirsu ning ka
 neid se sissen õnsas tettä.

Perräst läts Jeesus Naini lina, ning arwald sääl
 sure immeteoga omma suurt woimust; kumma temmä
 sääl ütte kooljat, kumba jo mattussele wäljä widi,
 kooljist ülles ärrät. Luf. 7, 11-17.

Sel ajal lähhat Jaan se ristia eddimäst kõrd
 kars ommist Jüngrist Jeesusse mannu, selle et nemmä
 Jeesusega turwas saasse ning teddä ka ommas Onni-
 steggijäs wasta wõttasse. Luf. 7, 18.

Perräst

Perräst seddä kuts üts Bariseer Jesust henne
 mannu sömajale. Jesus läts. Nink kui temmä
 sääl olli; sis tulli linast üts naine ka sunnä, ka muide
 eest üts suur pattane olli. Se naine aste takkasti
 Jesusse mannu, ik nink kasti Jesusse jalgu silmiwega,
 ja kuwat neid jälle omme juustega; and ka Jesusse
 jallulle suud nink wois neid ütte kalli õliga. Kummä
 armo näütmissega se naine Jesust taht hälitseä, et
 temmä teddä temmä pattust wois ärräpää. Se
 Bariseer, ka Jesust olli sömajalle kutsnu, wõt kül se
 naise piddämist siin wihas, naksi ka, omman söda
 men, Jesust teotama, mõttelden, õtse kui es peäs
 Jesus teedmä, märäne innimine se naine olli. Ent
 Jesus tees kül, märäne suur pattane temmä olli.
 Sisti sest et temmä olli tulnu pattatsid õnsas teggema:
 sis olli temmääl temmäst hä meel, et se pattane inni
 minne siin ni söamesikkult pattu andisandmist ots.
 Temmä es kela tälle ka seddä; enge üttel; sinno pattu
 olgo sulle andisantu. Kummä päle Jesus Kristus
 jälle seperräst Judalissist sai teotus, et temmä naisela
 olli pattu andis andnu. Sest ne wainlasse es tahha
 iggawel usku, Jesust seddä Jummalast säetu Kristust
 ehk Messiasst ollewat. Luk. 7, 36. 50.

Sel ajal olliwa Jerusalemist Bariseeri tulnu, felle
 et nemmä Jesusse wasta asja otsisse, teddä hukka
 saata. Kui ne näggiwä, kuitas Jesus omma lige
 wäggewä sönnaga kurratid wäljä aije: sis teotima
 nemmä teddä hirmsaste nink ütliwä: temmä ajap kurratid
 wäljä Weeltseubi läbbi. Kummast teotussest
 Jesus hendä jälle, tassatse wainwoga, se kombe perä
 wabband, et temmä wainlaistille neide kummalust,
 särätsse

säräitse teotamisse man, õige selgede nättä and.
Mark. 3, 20. 30.

Verräst kõnd Jesus jälle Järwe weeren nink paljo rahwast koggosi temmā mannu. Temmā lāts sis ütte laiwa sisse, nink laiwa päält nässi temmā jälle rahwast oppetama nink neile selletama, mārāne Jummalala sõnna kuulutamisse luggu om, nink minē läobi Jummalala sõnna wäggi keeltus saap. Kui Jesus olli lõpnu kõnneida, lāts temmā laiwaga säält ärrā, nink kui nemmā kesset Järwe oliwa, tõssi suur tuul, nink laiw olli jo hukkaminemisse päält. Nemmā ajjewa Jesust, kā maggama olli lānnu, ülles. Se nüüd lait neide weiko usku, nink ahwerd ennege tuuld nink jerve; kumma päle ka kē õige tassatses jai.
Matt. 8, 23 = 27.

Kui Jesus meije Önnisteggijā töissele pole sai, neide Bergeseenride ma sisse; sis tulliwa temmāle säält kats inimist, kumma hirmsaste kurratist waiwatu oliwa, wasta. Meid pääst Jesus armolikkult fest waiwast wallate nink and kurratille labba Ziggade sisse, kumma säält wäljä päält oliwa, minnā. Nink natsē! se terwe Zea hulk ajeti ülle se kõrge perwe, järwe sisse, nink kōliwa kē, wee sissen ärrā. Matt. 8, 23 = 37. Sest et nüüd se rummal Bergeseenre rahwas jeddā häteggemist, kumba Jesus neile siin olli näütnu, kui temmā neid kats inimist ärrā olli suttitanu, es tahha ärrätutta; enge ennege Jesust pālšima, et temmā neide pirišt ärrälääs: sis lāts temmā ka jälle laiwaga ärrā, nink tulli Kapernaumi. Säält suttit Jesus ütte luwallust ärrā, ärrāt Jairusse tuttart, kā ärrā olli koolnu, ülles, suttit ka ütte näist, kā 12. ajastaiga werretõbbe sissen olli olnu; and
Fattele

Kattele pimmedille näggemist, ja üttel mehhel kōnnele mist. Pāle se lāts Jesus jālle Matsareti lina, piddās neile ka juttust; ent lina rahwas es wōtta ka sekōrd teddā ja temmā juttust muido mitte, kui õige kurjast wasta Mark. 6, 1-6. Matt. 3, 35-38.

Perrāst lähāt Jesus jālle omme katstōistkōmmend Jūngriid wālja, temmā nimmel oppetama nink tōbbitsid sūttitama. Temmā lähāt neid katsi ja katsi; ütš paar sinna, tōine paar tenna. Nemmā lātsiwā ka wālja nink ütliwā juttust, et innimist henda piddiwā pattust kāandmā; teggiwa ka tōbbiste man sārātsid suri asju, et ka Kuningas Herodes temmāst kuulda sai, nink kōggona Juda nink Kalilema sisse, Jesussest nink temmā ja temmā Jūngriide teggodist, kōnne wālja laggosi. Kui Jūngri olliwa taggasi tulnu, nink Jšandalle rōmoga kulutanu, kuitao neile, temmā nimmel, kē ni hāste olli kōrda lānnu: sis üttel Jesus: lākkem ārrā esšārrāide ütte tuhjā paiga nink hengāke weidike. Nink nemmā lātsiwā ka laiwaga ārrā. Ent kui neid rahwas nāggi ārrāminnewāt; sis josiwa nemmā jalksi, nink saiwa, enne neid, sinna, nink tulliwa Jesusse mannu, ja es anna talle üttele aiga hengādā. Onnisteggijāt olli neid ka halle; sest nemmā olliwa õtse kui lamba, kummil karjust ei olle. Nink temmā nakkas neid jālle oppetama, ja ka neile ihholikko toidust andma; kunnā temmā, wiije leibu nink kätte kallakeistega, lähhūd wiis tuhat meest, sūn sōnus teggi Mark. 6, 1-44. Wahhel lāts Jesus esši ütte māe pāle palwust piddāma.

Mi kawwa kui Jesus olli lānnu palwust piddāma olliwa temmā Jūngri laiwaga ārrā lānnu. Ent keset merre

merre waiwati neide laiw lainist. Häddä olli suur. Rigesuremb murre olli ommere to, et Jssand man es olle. Siski Jssand es lasse omme Jüngrid hukka minnä. Temmä läts perrä, nink kōnd jerwe pääal ni, kui kuiwa ma pääal. Kui Jesus weel kawwen olli, sis es tunne nemmä teddä, heitiwä seperräst äträ nink mötliwa hendä waimo näggerwät. Ent o! seddä suurt rõmo, kui temmä neile lähükesse tulli, nink nemmä teddä ärrätusiwa. Abbi olli neile ka seddämaid kâen. Sest Jesus waigist tuuld nink järwe. Nink nida saiwa nemmä Kenetsareti male. Säält töiwa nemmä seddämaid kâ többitsid kōkko, nink temmä teggi kâ terwes; kumma ka kōhalt ne häddäst päsiwa, kumma ennege temmä särgi pallistust puttiwa. Matt. 14, 22 = 36. Mark. 6, 33 = 56. Jan. 6, 15 = 22.

4. Tük.

Mes sündinu kolmandast Passia - pühhäst wimätse reisini Jerusalemi.

Kui Jesus meije Onnisteggijä seddä kolmandat Passia - pühhä Jerusalemin olli ärräpiddanu, läts temmä seddämaid, perrän Pühhä, säält ärrä; sest et temmä Jerusalemin wariseerde nink kirjätundjide man muud es olle töidnu, kui suurt wiha temmä wasta; kumma läbbi nemmä ka nüüd, mitma wisi pääal, olliwä otsnu, teddä hukka saata. Ent sest et Jesus tees, et temmä säetu aig, surmale minnema, weel kâen es olle; kumma temmäle weel oppetusse ammetin ma pääal paljo tallitamist olli: sis läts temmä wainlaste filmi eest ärrä, selle et temmä neide perwänkiusa-

ränkiusamisfe eest wois rahho olla. Ent ne wihtatse wainlasse latsiwä temmä perrä, otšiwä teddä figin paigun ülles, nink olliwä ikkes temmä päle wähtman, felle et neile ašja saas teddä hukka saata. Nink kui nemmä Jesuse man ütteke ašja es löwwä: sis otšiwä nemmä seddä temmä Jüngride man. S perrä mes Matt. 15, 1. 20. ülles om pantu nakšiwä Jesuse wainlasse seperräst temmäga riidlema, et temmä onmille Jüngrille lubba and, Kerko = wakk nambide sädussi ülle astu. Jesus sais omme Jüngride eest, nink näüt Wariseerille selgede kül, et temmä Jüngri se man waa omma; kumma jo ne kasku, kumma wasta temmä Jüngei reggiwä, selge innimiste kasku omma; ent et neil hendille suur süüd om; kumma nemmä särätse innimiste kasku perräst Jummalä kasku ülleastšiwä nink mahha jättiwa.

Kui se jut wainlastega olli otša sanu; sis jät Jesus neid mahha, nink lats Sidoni nink Tirusse kottusse sisse. Sääi sai ürs Kananea ma naine, kumma uff suur olli, Jssandast onmalle tütrele abbi. Ürs kōweto, nisammute ka ürs keletō saiwa ka ni häste, kui mu paljo häddäsi omma terwust. Matt. 15, 25. 31. Päle se saiwa ka nelli tuhhat meest, ilma naiste nink lasteta, seitse leiba nink weidi kallakeistega, wäega immetaolikko wisi pääl, södetus; sest et Jssandalle neid halle olli, kui ta näggi, et neide toidus olli ärrälöpnü; kumma nemmä jo kolm päiwä temmä man olliwä oluu, nink temmä juttust taiwa rikkus, sest, sure himmoga, olliwä tähhele pandnu. Matt. 15, 32. 39.

Perräst sedda aste Jesus laiwa nink tulli Magdala piri päle. Sääi tulliwä jälle Jesuse wainlasse,
ne

ne Bariseeri nink Saduzeeri temmâ mannu, Eüsa-
 siwa teddâ nink püüsiwâ ütte tâhte taiwast temmâst
 närrä sada. Ent Jesus es arwa seddâ waja ollewat;
 enge tõrrel neid wainlassid, et nemmâ neid tâhti õige-
 de es tahha tähhete panna, kumma siin allan neide
 silui een olliwâ. Temmâ jät jälle neid wainlassid
 mahha. Nink kui temmâ omme Jüingridega ilmaüt-
 sindâ olli; sis mannts temmâ neid, hendâ Bariseer-
 de nink Kirjätundjide eest hoida nink essi tõttelikko
 rahwas olla. Matt. 16, 1-12. Pâle se küsse Jes-
 sus neilt, kes nemmâ essi ommete arwawa, teddâ
 ollewat. Peter koste maide eest nink üttel: Sinna
 ollet Kristus se ellâwâ Jummalâ poig. Kumma pâle
 Jesus neid õnsas heit, et nemmâ seddâ olliwâ tutta
 sanu. Ent temmâ näkkas nüüd ka õige eddimält n-ile
 ommaft kannatamisfest juttust piddâma. Nink kui se
 kulutaminne Petri mele perrâst es olle, sis tõrrel Jes-
 sus teddâ nink mannts teddâ, et temmâ es peä se pâle
 mõtlema, mes inntimiste melest hä om; enge mes
 Jummalâ nouwoga ütte junnip. Matt. 16, 13-28.
 Mark. 8, 27-34.

Omnia harjotusse perrâ läts Jesus üttsõrd jälle
 ütte mäe pâle ülles, palwust piddâma. Ent se kõrd
 es lä temmâ mitte üttsindâ; enge temmâ wõt Petrit,
 Jakobit nink Jani mannu. Sâäl nüüd sai Jesus
 neide Jüingride een ärrâselleteretus; se omi temmâ au-
 nink auwustus anti neil Jüingril arwalikkult näütâ.
 Sest temmâ palge paist kui päiw. Temmâ reüwa
 saiwa walgus, kui walgus. Nink näts! Moses nink
 Elias näütsiwa hendâ neite, nink kõnnelüwa temmâga;
 sest otsast kumba temmâ Jerusalem'n p ddi ärrâcâüt-
 mä. Üts selge pilw üllwarjo neid rik, nink üts hääl

Kuulti pilwist, se üttel: Se om minno armas poig; teddä kuulge! Matt. 17, 1:13.

Mäest alla tullen löis Jesus ütte Eesä, kä om malle pojalle abbi ots, nink kumba abbi Jesusse Jüngri tälle es olle woinu näütä. Jesus awwit teddä seddämaid nink törrel Jüngride nink rahwa umbusk, kumma perräst ne Jüngri seddä häddälis es olle woiu awwitada. Eddesi minnemän Kapernaumi lina pole kõnnel Jesus jälle ommast kannatusfest, selle et ne Jüngri temmä wasta häste walmistenus saasse. Ent nemmä es panne iggawel weel seddä häste tähhele; enge kõnneliwa ennege tõine tõisse wasta fest, kes ommete ütškörd piddi figesuremb ollema Jesusse rikku sen. Jesus kuts ütte last henne mannu, nink mannits neid särätse latse saarnatse olla nink mitte kõrgi asju püüdma. Luk. 9, 37:50.

Leht - maja Pühhä tulli nüüd kätte, nink Jesand naksi ka pühhäle minnema. Se pääl kulutiwa Jüngri, et nemmä teddäke nännu, Jesusse nimmel kurratid wäljä ajawat. Jesus kit seddä tödd, nink käsk säräst innimist rahho järä. Temmä naksi ka jälle ommast kannatusfest kõnnelema. Ent ka nüüd es panne Jüngri seddä õigeste tähhele. Meide tee läts Samaria läbbi. Temmä Jüngri tahhiwa tälle ütten majan õ - maja walmis tetta. Ent ne Samaritilisse es tahha temmäle seddä anda; sest et temmä Jerusalemi pole minneman olli, ja Samaritilisse Jerusalemi päle wihtatse ollowa. Jüngri küssewa Jesusfest lubba tullega taiwast seddä Samaritilisse rahwast ärrähukforada. Ent Jesus es kitta seddä; Sest, üttel temmä, minna ei olle tulnu ärrähukforada; enge ülles piddäda. Luk. 9, 51:56.

Eddesi

Eddesi minnen tulli üts Jesusse mannu, se toot Jesussele perräkawwä, kohhe temmä ennege lääs. Ent kui Jesus tälle üttel, et ilmsikko hä pelest, temmä man, middäte ei olle sada; sis käänd se inniminne taggasi. Luf. 9, 57. 58. Üts neist, kumb Jesussele perräkäüs, küsse temmält lubba, minnema omma Essä matma. Se nüüd olles hä tö kül olnu. Ent ommere keeld Issand teddä minnemäst; sest es ännmä tees, et temmä sääl pididi sama temmä mant ärräpetetus. Luf. 9, 59. 60.

Leht-maja Pühhä ollen pididäs Jesus hendä edimäält sallajan, nida et teddä mõnne päiwä otsiri nink keäke teddä nättä es sa. Jan. 7, 10. 11. Ent kui jo pool pühhä olli ärräpetu, sis läts Jesus ülles Jummalä kotta nink oppet. Temmä oppus olli ka nisuggutse tarkusse nink maggususse täüs, et ka paljo temmä ülle immetelliwa. Jan. 7, 15. Ent wainlasse es jättä mahha, teddä ka, se oppetusse perräst, teotada nink kiusara. Enne kui Jesus Jerusalemist ärräläts säet temmä weel seirsekümmend Jungriid ammeti sisse, nink lähhäät neid wäljä, armo-oppust kuitama. Essi jäi temmä weel Jerusalemi. Sel ajal kaibati tälle ätte abbi ello-rikja naise luggu. Jesus ättel Wariseerde wasta, et kes hendä neide seäst tunney ilmsüütä ollewat, eddimäst kirowe temmä päleheidäs. Perräst tunnist Jesus weel hennesest seddä, et temmä olli Jummalast tulnu, nink ka jälle temmä mannu minnemän om. Ent se tunnistusse perräst püüsiwä wainlasse teddä, Templi kirsto man, kirowiga kolus heitä. Ent temmä kätte neist äkkitselt ärrä. See pääl and temmä ättel sökke sündinu innimissel näggemist. Ent kui se pühhäl päiwäl õigede sündi; sis wöttiwa

wõttima wainlasse tedda jälle seperräst, nisammute
ka sedda süttitu inimist perränkuisata. Jan. 9.

Sissi es jättä Jesus iggawel mahha, ikkes weel
wäitada, särätsid wainlaisid, ni kurja, kui nemmä
ka temmä wasta olliwa, parrembide mõttide päle
saata, ninē neile sedda asja selges tetta, henda sedda
õiget Jummalast säetu ninē ilma sisse lähhatetu Onni
steggijät ollewat, selle et nemmä omman umbussun
es woisse hukka minnä; enge et nemmä ussusse ninē
õnsas saasse. Seperräst, kui pühhä Proweete läbbi
wannan Testamentin olli kulutetu, et Juma, Onni
steggijä ütš hä karjus saap ollema, ka ni sõameli kulle
inimiste eest saap hoold kandma, kui iggawel ütš hä
karjus omne lambide eest hoold kannap Ezek. 34, 11
33. sis kulut Jesus neile ninē üttel: minna olle se hä
karjus; minna olle lammaste us. Kä minna läbbi
sisse lät, se saap õnsas sama. Minna jättä õige omma
ello lambide eest ninē sata neil ello ninē muido kile
wiljält. Ent ni maggus kui se jut ka olli, ninē ni
wäggewäste kui temmä ka mõne sõamette nakkas,
ni kurjaste teotima ommete mõnne sedda Onnisteggijä
jat ka seperräst ütelden: Temmäl om kurrat, ninē
temmä sonnip, mes teije tedda kulete. Jan.
10, 1. 20.

Sel ajal tullima ne 70 Jüngri, kumbe Jõsand
wälsjä olli lähhatanu juttustama, taggasi ninē kulutima
rõmoga, mes suri asju nemmä temmä nimmel olliwa
tennu, ninē kuitao neile ka kurrati olliwa allahetitli
ko olnu. Ent Jesus üttel: rõmustage ennambäste
sest, et teije nimme tairwan omma üllekirjotetu. Jes
sus esä kii sedda tairwast Jõsä rõmusten ülle rahwa
pattuskaandusje ninē se tige ülle, mes Jüngride
läbbi,

lääbi, rahwa henge õnnistusses, olli talliretus sanu; ehk neid Jügrid küü üman rummalas nink alwas peri. Luf. 10, 17 = 24.

Perräst seddä aste ürs Kirjätundja Jesusse mannu küsias reddä nink üttel: oppetaja mes ma peä teggemä, et ma iggawest ello perrända? Rumma küsümisse päle Jssand tälle üttel, et temmä ni, kui temmä kirjast olli opnu, peäp Jummalat armastama, nisam-
müüte ka omma lähhembät kui hendä essi, sis temmä küü saap elläma. Rumma man meije Õnnisteggijä weel, üttele moistukõnne lääbi, nättä and, reddäs õigede om-
mas lähhembäs sünnis piddädä, nink küis hendä tem-
mä wasta õigede sünnis näütä. Luf. 10, 25. 37.

Perräst seddä läts Jesus Petania allewette Mar-
ta maja; sel olli üts sösfar nimmege Maria. Se süin es
lä päle Õnnisteggijä mant ärrä, enge pand temma juttu
säre hõlega tähhele. Martal se wasta olli paljo tallitamist
nink temmä tabt et temmä sösfar reddä se man ka
piddi arwitama. Ent Õnnisteggijä üttel, Mariale
parrembat tallitamist ollewat, kui Martale. Seperräst
es üttele temmä hendä ka woimat, Marja tööd laita, ehk
reddä henne mant ärräajada muud tööd tallitada.
Luf. 10, 38 = 42.

Säält majast läts Jesus jälle palwust piddäma.
Kui temmä taggasi tulli, sis palwiwa reddä temmä
Jügrid, et temmä neid ka oppetas palwust piddä-
ma. Temmä oppet sis neid Jssä meije luggeda.
Luf. 11, 1 = 13.

Sel ajal todi temmä mannu üttele teletõ innimist,
kumba Jesus jalla pääl terwes teggi. Wainlais-
sille olli, se ülle, pahha meel; sest et nemmä näggiwä,
et ka se imme tõ lääbi paljo wõttiwä temmä sisse usku.
Essi ärräst kuit saiwa nemmä wäega wihsatses kui

nemmä kuliwa, et üts naine hulka sisest omma häälde
 üles tõst, ning sure hälega heikas: Onnis om se ihho,
 kumb sinno om kandnu, ning ne rinna, ku nbe sinna
 ollet immenu. Kumma päle Jesus wasta heif: ja
 õnna omma ne, kumma Jummalata sõnna kuulwa ning
 allale hoidwa. Luf. 11, 14: 54. Perräst naksi Je-
 sus Bariseerde karmalust ning kurjust laicma ning
 ni häste omme Jüngrid kui ka muid kii manniksema
 hendä Bariseerde karmala oppusse eest hoida.
 Luf. 12, 1: 12.

Üts tull, pallel Jesust kohhust moista ning temmä
 perrändust jaggada. Ent Jesus es tahha teggemist
 olla särätse asjaga. Se wasta manniks temmä kii,
 et nemmä hendä ahnusse eest hoijas, ning paljo en-
 nämbäste taima warrandust otsisse. Luf. 12, 13: 31.
 Ning et kii oppisse, mes se man tarwis tulles,
 kui keäke tahhap taimalikkust warrandusfest ossali-
 kus sada; sis pand temmä rahwale mitto moista
 kõnne ette ning oppet neid, et nemmä kui walwa
 sullasse peäwa ollema, kumma omma Essandal
 koddu ootwa; nisammute ka kui üts hä möga pidi-
 daja, ning ei mitte kui mõnni kurri tallitaja.
 Luf. 12, 36: 49.

Kui Jesus Pühhäl päiwäl kerko sisse läts, sis
 näggi temmä sääl ütte naist, kumb 18 ajastaiga ni
 kõrwer olli olnu, et temmä eäle ülles es woi kaeda.
 Essandal olli reddä halle. Seperräst üttel temmä
 temmä wasta: sa terwes ning wallale emmast tõbe-
 best! ning temmä sai ka. Ent kui kerko pämees
 jälle näggi, et Jesus seddä Pühhäl päiwäl olli tennu;
 sis teot temmä Jesusse tõdd ning tõrrel rahwast, et
 nemmä hendä pühhäl päiwäl lastwa terwes tetta.
 Ent

Ent J sus üttel temmä wasta: sinna pilgia! es eggäs üs teije seäst pästä omma härgä ehk eslii ruhhe küllest, pühhäl päiwäl, nink wiip teddä joma? Kas es pei ka sesinane, kumb Abraami tüttär om, pästetust sama? Nink rahwal olli rõõm ülle se Jესusse tö. Luf. 13, 10: 21.

Alg olli lähhün et Jerusalemin Templi pühhendamisest päiw peti. Sinnä läts J sus ka. Nink temmä wõt teed sinnä pole mitme linu nink allewe läbbi, kun temmä iggawel mahha es jättä rahwast oppetada nink neide többitsid ärräsütitada. Üts üttel ütškörd temmä wasta: Esfänd! Kas neid weidi om, kumma õnsas sawa? Ent temmä koste ennege ni paljo, et figil sunnis wäitada seddä sada; sest et wärrajä kitsas om, kumb ello sisse lääp. Sel ajal tulliwa ka temmä mannu mõnne Bariseere, ne tahhiwa tälle hirmo tetta; selle ütliwä nemmä temmä wasta: minne, nink rühhi süst ärrä, sest Herodes otsip sinno tappa! Ent Jesus es üttele hendä teddä siin pelgawät; kumma ütšik Proweet muijal hukka ei sa, kui Jerusalemin. Luf. 13, 23: 35. Nink nida läts Jesus eddest Jerusalemi lina. Kui Jesus sääl ütškörd Templin olli; sis tulliwa Judalisest temmä mannu nink ütliwä. Kuis kawa wiwitat sinna meije henge? Kui sinna oliet Kristus; sis üttele meile seddä awwalikkult ülles! Jesus koste nelle: minna olle teise üttelnu, nink teije ei ussu mitte. Ent, üttel Jesus kui teije minno sõnna ei rohhi usku, sis kaege ommete minno teggo; ne ommete tunnistawa jo selgede kül, kes minna olle. Minna nink se Esfä olleme üs. Se sõnna perräst wöttiwa wainlasest kirowe ülles et nemmä teddä kirowidega löösse. Ent Jesus

päästi ka se fõrd wael neide kimpust. Temmä läts
 säält sinnä, kun Jaan esmäält olli ristman, ja paljo
 rahwast tulli ka säält temmä mannu, nink paljo neist
 uskijwa temmä sisse. Jan. 10, 23-41.

Päle se kutsuti Jesust uskijõrd ütte Wariseeri
 mannu seibä wõtma. Kui temmä sinnä tulli löis
 temmä ütte weetõbbist, kustu perräst, sinnä pantu
 ollewat; konna Judalisse arwasijwa, et rühhäl
 päiwäl ei sunni ütteke tõbbist terwes tettä. Ent Jes
 sus es holi middäke; enge õtse kui temmä, kui se
 Ilma Onnisteggijä rahwale abbis olli tulnu: nida
 näüt temmä ka sel häddälisest abbi, nink kolut sel
 gede, et särätse armonäutmissega pühhä päiw igga
 wael ei sa ärräteoretus. Luk. 14, 1. 5.

Säält ärräminnen Kalilea ma wole, läts paljo
 rahwast temmä perrä. Kui Jessand ärrätuus, et
 paljo õige asja perräst temmä perrä es kää; konna
 mõnne ilmlikko õnne ennege temmä mant otijwa: sis
 käänd Jessand uskijõrd hendä ümbre nink üttel neide
 wasta: Kä minno mannu tullep nink ei salga kif
 ärrä; enge peäp ilmlikko õnne surembas, kui henge
 õnust, se ei woi minno Jünger olla. Nink kää omma
 risti ei kanna nink ei tulle minno perrä, se ei woi
 minno Jünger olla. Seperräst mannits Jesus kif,
 et kui keäke tahhap õnsas sada, temmä ka peäp
 perrä noudma kas temmäl se meel om, kumb sinnä
 tarwis tullep. Luk. 14, 25-35. Perräst pand
 Jesus rahwale wael mitto moistukõnne ette, kumb
 m ga temmä seddä ligille taht selges tettä, et temmä
 eggäütte hääl meel õnsas teep; konna temmä õtse
 kui ütse hä karjus om, kää kaotut lamba sure hõlega
 õstip, ehk õtse kui ütse naine, kumb omma kaotut
 rahha,

rahha, lige wisi pädal otsip, nink kumma möllemba
henda wärga rõmustawa, kui nemmä omma kätte
kawa. Luk. 15.

Warißerde suurt ahnust tähhele panneman es
kättä Jesus mitte mahha, neid temmä perräst no-
mima. Nink et nemmä näesse, mes luggu neile
wimäte tullep, kumma ilmlikko warrandust ennege
wändöwa kocko kogguda, nink omma henge est o'get
hoold ei kanna; sis juttust Jesussest rikkast miheest
ja sest waisest Latiarusssest, selle et kii temmäst, ö se
kui üttest eentähendamisest oppisse, et ilma rikkus-
sest mönnikörd suurt kahjo saap, nimitut kui teddä
kurjaste wasta woetas, ja et se wasta ihholikko wai-
susse perräst mönnele middäke wigga ei olle; enge
neil wimäte sures õnnistuskes sigginep; kui nemmä
henda ennege õigede temmä man peawä. Luk. 16.

Päle se läts Jesus jälle Kapernaumi lina. Sel
ajal korjati tatsina rahha, nink seddä küsseti ka Je-
sussest. Otse kui nüüd Jesus henda ligile wannam-
bide skädmisile, kui nemmä ennege Jummalä sä-
tusse wasta es olle, allahetit: mida es keldä temmä ka
sin seddä rahha andmast. Seperräst käft temmä
Peterit järwe mannu minnema, nink eesmätsse kalla
su sissest, kumb ülles tullep seddä rahha wäljä wõtta.
Peter läts, nink nätsse! eddimätsse kalla su sissen
idäis temmä ka ni paljo rahha, kui Issand olli üttele-
nu. Sest rahhast nüüd masseti Jesusse nink Peteri
eest. Matt. 17, 24, 27.

Wimäte tullep siin weel tähhele panna, et Je-
susse Jüngri jälle ütškörd Jesusse käft küssewä, kes
tawä riikin lige suremb om. Kumma päle Jesus
jälle üttele last henne mannu kuts nink Jüngride
wasta

westa üttel: Kå hendå essi allanday, kui sesimane
 lats, se om se suremb taima rikin. Petri küssimisse
 päle, mitto kõrd ütš tõine meije man woip patru
 tettä, ja meije tälle peäme andis andma; Kas pedä
 kül ollema seitse kõrd, koste Jesus nink üttel: minna
 ei ütš seitse kõrd, enge seitse kummend päle seitse
 kõrd. Matt. 18, 1: 22. Sest ajast sani näkk
 Jesus meije Onnisteggijä hendä walmistama wimast
 kõrd Jerusalemi minnema.

Mes sündinu wimastse reisi walmistamisest
 se päiwäni kui Jesus Kuninglikko
 aawoga Jerusalemi lina siöse lats.

Jesuse meije Onnisteggijä perrämänne minnemine
 Jerusalemi lina, kunnast Luf. 17, 11. om
 ülleskirjotetu, jous temmäle nüüd kätte. Mes nüüd
 tee pääl, Kalisea ja Samaria ma läbbi minnen, om
 sündina se peäp nüüd siin sama kullutetus. Seddä
 m id eesmätsen otsan teggi temmä neid kumme pidda
 li többist meest puhkas, kummist ütš ainus ennege ütš
 õige tennolik inniminne olli. Luf. 17, 12: 19. Ütte
 Wariseere küssimisse päle, kunnas se Jummalä riik
 nilles, and Jesus seddä kostut, et Jummalä riik ei olle
 kui ihmlikko riki, ei ka seddä wiisi ülles ei ehhiteta, kui
 ihmlikko riki; kunnä Jummalä riik sissen piddi, inni
 miste swämen om. Luf. 17, 20. 21. Perräst oppet
 Jesus rahwast, et ikkes sünnis palwust piddada; kunnä
 ütš ihmjätmata palwus ei jä kuulmata. Sissi näüt
 Onnisteggijä ka üttest Wariserist nink üttest müüni
 kust, kumma mõllemba ütškõrd ülles latsiwä palwust
 piddama, märäne ütš inniminne peäp ollema, kui
 temmä

temmä palvõus peap fuultus nink temmäle peap armo sama. Luk. 18, 9:14.

Edist puhku kinnit Jesus Zummala säduft abbi ellust nink es üttele kelleke lubba ellewat, hendä ommast abbiakasast lahhutama. Nink kui rahvas ka omme larsi temmä mannu töirwa; sis wõt Onnisteggijä ka neid heldeste wasta ja õnnist neid. Luk. 18, 15. 16.

Üttel pälikul, kã Jesussest küse mes temmä peap teggemä, et temma iggawest ello perrändas, nink kã hennesest eesti arwas, et temmä Zummala kãsku ommast norest eäst om pidanu, and temma seddã kostust nink üttele: ütse pudup sulle weel: mü ärrä mes sul om nink anna wai stille, sis saap sulle warra ollema taiwan, nink tulle nink kãu minno perrä. Kumma päle se innininne kurblikkult ärrä läts; sest et temmä wäega rikkas olli. Kui Peter seddã näggi sis üttele temmä Jesanda wasta; näse meije olleme kã machha jätnu nink sinno perrä lännu; mis meil se eest saap? Onnisteggijä koste nink üttele et taiwan ütse iggawenne tassominne kigille neile saap, kumma ma pääl Onnisteggijal õigede perräkãinu. Siski, et Zungri üttele kilmlikko õnne päle, Kristuse ossausse, lodasse: sis üttele temmä neile arwalikkult su sisse, et temmä Jerusalemin, kumma pole temmä nüüd minnemãn olli, saap kannatama nink sääl tappetus sama. Luk. 18, 1:34.

Siin todi Jesussele sõnna, et Latsarus, kumba Jesus armast, többine olli. Ent Jesus woiwit sääl weel kãts päiwä, enne kui temmä säält ärrä läts, nink senis olli Latsarus ärräkoolnu. Jan. 11, 1:6. Jani nink Zakabi emmäle, kã ommille poigle kige üllembat auwo: ammetit Jesusse Kuningrikkussen pallet,

pallel, sai siin seddä kostust, et seddä neile ei sünni anda. Matt. 20, 20:23.

Kui nemmä, eddesi minnen, Jeriko lina lähhüksesse saiwa, sis olli sääl tee weren üts pimme. Kui se kuuld et Jesus mödä läts, sis pallel temmä tödä, et temmä temmä päle armo heidäs. Jesus kuuld temmä pahvust, nink and tälle jalla pääl näggemist. Luf. 18, 35:45.

Jeriko linan olli üts Mäütnikuide pälik nimmega Zakeus. Sel mihel olli suur himmo Jesust nättä sada. Seperräst läts temmä ütte wiiji pu päle, et temmä temmä päälte Jesust häste nättä saas. Kui Jesus sinmä kottale tuli: sis heikas temmä Zakeusse wasta: Zakeus! astu mahha; sest minna peä tämbä sinno majja jämä. Nink temmä aste seddämäid mahha, nink wöt Jesust römoga wasta; kumma läbbi Jesus essi perräst üttel, et temmä majale sel päiwäl suur õnsus olli johtonu. Luf. 19, 1:9. Perraäst saiwa weel kats pimmedat tee weren, nisanute ka üts kulus pimme, Bartolomeus nimmega, Issanda läbbi, näggemist. Mark. 10, 46:52.

Kui meije Onnisteggijä Betania lähhikesse tuli, kun Zatsarus olli ärräköölnu nink ka jo mahha matretu, nink Maria Zatsarusse söösar kuulda sai, et Jesus tuli, läts temmä temmä wasta nink üttel: Esänd! Kui sinna olles siin olnu, minno welli es päle ärräköölnu. Jesus üttel: sinno welli saap ülles tousma. Nink ikken küste temmäit Jesus, kun es nina Zatsarust ollwa mahha matnu. Kui temmä nüüd hawwa mannu sai, sis käst temmä kirowe, cest ärräwõita. Nink Maria üttel: Issand temmä ihaisa, jo, sest temmä gom jo nelli, päiwä kolu olnu.

Ent

Ent Jesus es kae middäke; enge naksi palwust pid-
däma, nink päle palwust heifas temmä sure hälega.
Latsarus tulle wäljä! Nink nätsse! se koesja tulli
wäljä nink läts neidega harwa mant koddö. Sä-
râne suur immeliik asfi, märâne weel es olle iggawel
nättä nink kuulda osnu, kulumeti seddämaid neil
Bariserille. Jan. II, 17 = 46.

Bariseeri tulliwä kük kofko nouwo piddäma,
mes se man tettä. Kük ülliwä, kui meije seddä
nida jättäne, sis sawa kük temmä sisse uskma.
Kaiwas kää tol ajal Rörgepreester olli es üttele muud
nouwo ollewat, kui Jesust ärrätappa. Sis anniwä
nemmä kää sädust wäljä, et kää Jesust Matsaretist
näep nink tijäp, seddä peäp tedä andma, et temmä
saas kinnimoetus. Jan. II, 47 = 57.

Kui Jesus seddä näggi, sis läts temmä säält
ärrä lane pole, Ewraimi lina. Jaan. II, 54.
Kuus päiwä enne pasja pühhä tulli Jesus jälle Pe-
raniatte Latsarusse majja. Sääl es wötta emege
se majja rahwas teddä römoga wasta; enge Maria
weis teddä kää, üttele kalli Oliga. Nink paljo rah-
wast koggus hendä jälle temmä mannu.

Töissel päiwäl (se om meil pühhä päiwäl) läts
Jesus lina pole. Temmä päle kaeman ik temmä
teddä. Jüngri töiwä tälle üttele Esti nink istutiwa
teddä temmä sälgä. Nink nida läts Jesus, kui
Zioni Kuningas, Esti säljän, Jerusalemi sisse.
Paljo läsiwä ütten temmäga se lina sisse. Paljo
tulliwä tälle kää linast wasta, nink wöttiwä teddä,
römustamisest nink aumustamisestega, wasta; kunnä
nemmä tälle teed pu oslega ehhitiwä, ehk tälle kää
omme reiwid alla laotiwä, nink kük römuseste temmä
wasta

wasta laulsiwa: Hosianna Dawida pojalle, Kitteru olgo, kã tullep Jessanda nimmel, Hosianna kãrgen! Matt. 21, 1, 9.

Jesuse lãts õkwa templite nink aije jãlle sããt kã müüjid nink ostiid wãljã, ütelden: teije teete Jumõ mala kãdda rõõwli harwas. Matt. 21, 12, 13.

Paljo sõggedid nink jallutumme olli sinna kãkko sadetu nink Jesuse teggi kã terwes. Latse, kumma sããl man olliwa, nink Jesuse immetekku nãggirwã, naksiwa rõmoga laulina. Hosianna Dawida pojale! Sãrãne Jesuse aumustamine olli temmã wainlai: stille, neil Bariferille suur pahhondus, nemmã kãssiwa Jesuse, lãtsi keelã laulmast. Ent Jesuse kã, lãtsi hããte teggewat. Sões lãts temmã jãlle Petaniatte. Matt. 21, 14, 17.

Kolmandal, ehk meije Espãiwãl tulli Jesuse jãlle lina. Tee pããl ots temmã ütte wiji pu pããlt wãljã; nink kui temmã seddã temmã pããl es lõwã, sis üttel temmã: nüüd ärrãkãswago kã ennãmb sinna pããl üttele wãljã. Eira tullen lõis temmã jãlle Tempõlin müüjid nink ostiid. Neid aije temmã jãlle sure hienoga sããt wãljã; nink keãke es kela teddã seddã teggemãst, keãke es tohi kã temmãle se man wasta panna. Mark. 11, 15, 17.

Õddango pool lãts Jesuse jãlle Petaniatte. Eõissipã warra sããt jãlle ärrãtullen pannirwa Jüngri wãhhele, et se heilãne Wiji pu jo olli ärrãkõionu, kumba asja nemma suurem immes pannirwa. Se pãle kuuat Jesuse Jüngri, et nemmã usju nããst sãrãtsid nink kã weel surembid asju sawa teggemã. Kui Jesuse Tempõlide sai, sis küssewã temmãst ne Bariferi se heilãtse ku perrãst, kui Jesuse müüjid

miid ja ostiid Templist olli wäljä ajanu, kenne woimussest temmâ ommete seddâ tennu? Jeesus üttel: minna tahha teilt ka middäke küssida, kui teije mulle se päle kostare; sis tahha ma teile ka teije küssimisse päle kostust anda. Temmâ küsse sis ninē üttel: kussas Jani ristminne olli Jummalast, wai innimäissest? Ent wariseeri es anna tälle se päle diget kostust, enge ütliwâ ennege mi paljo: meije ei tija mitte. Kumma päle sis Jssand üttel: sis ei üttele minna teile ka mitte, määtsest woimussest minna seddâ te. Matt. 21, 23-27.

Perräst seddâ naksi Jeesus Rörgepreestride ninē Kirjätundjide kawwalust, söggedust ninē sõame kaldestust kigele rahwale awwalikkus teggenâ ninē ilma pehota kigi cen nomima; kumma temmâ mitto moistundne rahwale ette pand, kumma kii Rörgepreestride ninē Kirjätundjide päle tähhendiwâ, ninē kumma läbbi Jssand tedâ and, et nemmâ särätset piil saarnatse omma, kâ Essâ wasta root, wina mäe si se minnä tööd tettä, ninē ommete es lä; ehk särätset rahwal, kummal üts wina mäe essand omma wina mäkke numma päle andnu, ninē kumma tälle temmâ wiljä keliwâ, ja temmâ sullasid, kumma seddâ neide käest ostiwa, ärräatijewa; ja kohhalt temmâ omma poiga, kumba temmâ wimate neide mannu lähhat, ärrätappiwa; ehk ka jälle särätsele rahwale, kumba üts Kunningas saja kuts, kumba temmâ ommale pojalle teggi, ninē kumma sugguke saja es lä. Matt. 21, 28-46. Matt. 22, 1-14.

Päle se, piddiwa Jeesusse wainlasse, ne Wariseeri nouwo, teddâ, kui wois olla, kōnnelden wõr-gorada. Seperräst lähhatiwa nemmâ omme Jün-gri

grid Herodesse sullastega ütten, temmä mannu
 Me nüüd küsüwa Jesust nink ütliwä: Mes sul turtta
 kas sünnis Keisrille tatiinat anda, wai ei sünnis?
 Jesus koste nink üttel, et ikkes sünnis, Jummaladalla
 anda, mes Jummalala perrält, nink Keisrille, mes
 Keisri perrält. Matt. 22, 15 = 22.

Kui Bariserille Jesussest ütete woimust es sa-
 sis tullüwa ne Saduzeri kaema, kas nemmä tedda
 ütete wiisi pääl woi-se ärräpettä, kōanelden. Ent
 ka neide nouw läts neil narus; kunnä neile J:sus
 nida wasta kost, kui temmä kostust keäke es wō-
 laita. Matt. 22, 23 = 33.

Päsi ennāmbāste sai Bariserille suur rōdm, et
 Jesus Saduzeerde saud olli kinni sulgnu. Sisti
 rahhiwa nemmä es si weel ütškōrd kaeda, kas nemmä
 tälle ütete säräst küsümist woisse ette panna, kum-
 ma pääl temmäal woimata olles, wasta kosta.
 Nemmä küsüwä sis temmäst, kumb es kige suremb
 kāsst om sādussen. Neil hendille olli se asja perrält
 henneläskel suur küsistelleminne nink riid, nink es si es
 woi nemmä iggawel se päle kōkko lewi, et se, woi
 to se kigesuremb kāsst olles. Ent Jesus ütli neil
 seddāmaid, et arm, kigist muist kāsstust, kige suremb
 om. Matt. 22, 34 = 40.

Kui nüüd sün Bariseri koon olliwa, sis küsse
 Jesus neile ka ütete asja nink üttel: Mes teil turtta
 Kristussest, se om Juma-Onništ ggijäst, kenne poig
 es temmä onnere om? Nemmä ütliwä: Dawida
 Poig. Ent kui Jesus jälle kü se nink üttel: Kuis
 sis Dawid teddā onnere Gosandas ku sup, kui
 temmä temmä poig om; sis es moista nemmä ennāmb
 se päle middāke kosta; enge niise rummalus sai
 kigille,

ligille, kumma saäl man olliva, õige tutwas, ja
 Jesusse tarkus se wasta õige arwalikkus; kumba
 Jesus siin ka arwas waja ollewat arwalikkus teg-
 gema, selle et fik mõtlesse, et tedda nüüd ka ennamb
 sünnis usku, kui neid sõkke Wariseri. Matth. 22,
 41 = 46.

Se ajaga om se ka olnu, et suur imme tairwast
 om johtonu. Sest kui Jesus nida sedda Essä pallel-
 nu: Issa, selleta ärrä omma nimme! om üts hääl
 tairwast kuulda sanu, kumb üttel: minna olle tedda
 ärräselletanu nink sa tedda jälle ärräselletama; kum-
 ma häle perräst Jesus rahwalle ni paljo üllestunni-
 stanu nink ütelnu, et se ei olle temmä perräst; enge
 rahwa perräst sündinu. Jan. 12, 28. 30.

Perräst läts Jesus Jummalala koa rahhakiesto
 manna nink pand saäl tähhele, kuitas rahwas omme
 andid sinna sisse panniwa. Mõnne rikka panniwa
 paljo sisse nink Issand es ütles se man middäke.
 Ent kui üts läst-naine tulli, nink ütles tengä sinna
 sisse pand, sis ütles temmä. Sesinane läst om
 ennamb kirsto sisse heitnu, kui fik mu; sest temmä
 om fik omma tagga-warra sinna sisse pandnu.
 Kumma läbbi Onnisteggijä sedda taht oppetada, et
 ka waište andminne Jummalalle armas om; olgo
 kül, et temmä, päält nättä, ei näütä suuret asja
 ollewat. Mark. 12, 41 = 44.

Kui nüüd Jesus meije Onnisteggijä sedda fik
 olli ärräatkitanu nink kolm päiwä järgi mõda Jum-
 mala koa rahwast olli oppetanu, nink ka mieme
 immeteggodega omma oppust kinnitanu, kui rehmä
 ka weel se kõrd selgede kül olli ülle näütinu, henda
 sedda säetu Ilma-Onnisteggijat ollewat, wainlaste
 umbusk

umbuffu se man söämelikkult olli nominu, neise neide rummalust jummalikkun asjun ja neide söäme kallerstust arowalikkult käl olli arowaldanu: sis läts temmä Templist, wai Jummalala koast wäljä nink es tulle ka ennämb sinnä taggasi. Matt. 24, 1:2.

Templist läts Jesus jälle toise päiwäl, öddangus pole, Petaniatte. Tee pää! kōnnel temmä Templi ärrähäetamisest. Oli mäe päle ülles tullen, i:2 temmä öigede sinnä mahha, kaije weel ütškōrd sure halledussega Jerusalemi lina nink Jummalala koa päle se sissen. Nink ötse kui temmä jo Templist wäljä minnen nink ka tee pää, ni kawwa kui öli mäe mannu, lina ja Templi ärrähäetamisest olli juttustanu: nida naksi tenimä siin weel selgembide sä: rätstist tullawatstist asjust Jūngwille kōnnelema. Tem: mä üttel: pea perräst seddä sawa kurja aja tullemä; ent ärge lasse teije hendä mitte ärräpettä. Nink kui nemmä teile sawa üttelema: näkse! siin om Kristus, sääl om Kristus; sis ärge uske; Ja kui teije seddä hirmolikko ärrähäetamist näete äkkitselt päle tullawat: sis paggeke linast wäljä. Sest sis saap nisuggune willitsus ollema, kui weel ei olle olnu, ilma algmis: sest seni ajani, nink kui ka päle se ennämb ei sa sama. Dige sis ötse kui ütš perremees, kã hendä Eige wasta, mes tälle woip willitsusses päle tulla, wale mistap; ehk ötse kui ütš sullane, kã omma Essändä tullemisse wasta walwap. Sest sis saap se taiwa riki luggu ollema, ötse kui se saaja luggu om; kui neist neitsist, kumma säetu omma, pöigmeest wasta wötma, mönne walwawa, mönne jälle maggawa, ja ne kumma walwawa saja tullewa, ent ne jälle, kumma maggawa, sajast ilma jäwä. Nisammute
saap

saap ka tairwa riki luggu ollema, õtse kui ütte Es-
sanda ja temmä sullaste luggu, kummille Essand
mõnne punda ommast hääst om kätte usku, nink
kummist temmä, kui temmä taggasi tullep, arwo
küssip, kuis nemmä temmä hääd omma tallitanu,
ja häid sullasid häste, ent kurje sullasid kurjaste
wasta wõttap. Olge teije sis, arma Jüngri! õtse
kui targa saja-neitsi, kumma walmi omma, põig-
meest häste wasta wõtma; ehk õtse kui walwaja
nink tru ja usutawa sullasse omma Essanda wasta;
sest sis saap teil, se kige man, mes Jerusalemi linale
ja kigele Juda rahwale peap willitsuskes nink hukka-
tuskes päle tullema, hä luggu ollema. Matt. 24.
pät. Matt. 25. pät. Mark. 13, 28:37.

Oli mää päält ärräminnen Petaniatte, üttel Je-
sus Jüngride wasta: Teije tihate, et kätte päiwä
perräst Pasja pühhä saap, nink innimisse poig
saap ärräantus risti päle puwwa. Matt. 26,
1:2.

Tõissi päiwäl wasta kolma päiwä õfel, piddas
Jesand ürte Oddango sõmaiga Jüngridega, Petas-
nia Simoni, se piddalitõbbitse koan, kun reddä ka
jälle üts naine kalli õliga wois. Ent Judas läts
se ajaga ärrä Kõrge preestridega kauba reggemä.
Matt. 26, 14:16. Mark. 14, 10. 11.

Kolma päiwäl walmist Jesus henda omma
kannatamisse wasta, piddas weel ütte Oddango
sõmaiga Jüngridega, tõssi sõmajalt ülles, mõst
Jüngride Jalgu nink selket nelle se man ka ärrä,
milles temmä jeddä tennu, nink mes nemmä temmä
perräst tõine tõisele, armastusse nink orjusse polesty
jälle piddiwa reggema. Se man arwoid Jesus

eddimäst lörd omma ärräandjat. Jan. 13, 1:30.
 Nink kui Judas kurrati nouwoga täüs ärräläts; sis
 kōnnel Jesus weel, tük ö päle, töiste Jüingridoga,
 üttel ka, et Peter tedda saap ärräsalgma. Jan. 13,
 31. 38.

Neljä päiw olli kätte tulnu. Jüingri olliwa
 särätse juttu pääl, kui Jssand neide wasta olli pid-
 dānu, murrelikkus lānu. Ent Jesus püüs neid
 rōmsas tettä nink neile näütä, et neil ei olle waja
 temmä minneki perräst murrelikkus minnä; sest et se
 neil üttese kurja ei peä teggema; kunna temmä neid
 se perräst ommete ei tahha perrätummas jättä; enge
 jälle tahhap neide mannu tulla, nink neide eest kige
 piddi söämelikkult hoold kanda. Kumma juttusta-
 misse, mannitsemisse nink trōstmisse pääl Onnisteg-
 gijäl kē se päiw ärräläts. Jan. 14, 1:31 pät.
 15. 16. 17.

Selsammal päiwäl öddangul lähät Jesus
 Petrit nink Jani, et nemmä kē walmistasse Pasja-
 Wona sömä. Ne Jüingri lätsiwä ärrä, walmistiwa
 kē; nink Öddangus pole tulli Jesus töistega perrä.
 Pasja - Wona söminne peti ärrä. Sömisse man
 kōnnel Jesus jälle ommast ärräandjast. Päle se
 sget Onnisteggijä pühhä Altari sakramenti ehk pühhä
 Öddango sömaiga. Judas olli ka man; nink Jss-
 sand kaije weel ütškōrd, kas temmä tedda temmä
 kurjast möttest wois parrembide möttide päle sata.
 Ent asiata olli kē. Matt. 26, 1:28.

Neu Jüingri näggiwa nüüd selgede kēl, et neide
 Jssandalle suur assi piddi päle tulles. Nemmä
 arwasiwa essihennekeskel kē, mes Jssand neile se
 ajaga olli kōnnelnu se päle, et temmä sebdä tairwa

riki piddi ülles säädma. Ent sest et nemmä iggawel weel es olle õiget arwo sanu, mis se riki luggu om; konna nemmä weel es olle õigede tähhele pandnu, mes Issand neile temmä polest olli juttustanu: sis naksima nemmä jälle üllemba arwo perräst, Kristusse rikin, essi hennekõffet riidlema. Ent Issand manmits neid sel kirjaj ajal kuusatusse wasta hendä walmistada, nink kõnnel jälle Petri ärräsalgamisest. Luf. 22, 24, 38.

Õnnisteggijä kannatamisse aig jous temmäl nüüd päte. Seperräst wõt temmä weel wimate Jüngrid sõamelikkult manmitseda, temmäle otsani üssuramas jäda, nink ka tõine tõist ilrajätmata armastada. Temmä toot neile ka, ütte tõist rõmustajat nink oppetajat, seddä kallist pühhä Waimo lähhä tädä, nink muido ka weel seddä arwitada, et neile kii peap sama, mes nemmä ennege temmä nimmet sawa pallema. Kumma päle Jesus, henne essi eest, seddä tairwast Issa naksi pallema. Nink kui temmä olli lõpnu palroust piddäda, läts temmä ülle Kidroni jö, saäl olli üts aid; sinä läts temmä fiske nink temmä Jüngrä. Jan. 15. 16. 17.

Tee pääl kullut Jesus Jüngrille, et nemmä hendä kii sel õöl temmäst sawa pahhandama, nink et Peter teddä kolmekõrd saap ärräsalgma. Kõnnelders sawa nemmä õli mäe mannu, Ketsemani moisa, nink saäl läts temmä Jüngridega aida. Matt. 26, 30-35.

Sün Ketsemani aijan naksi Jesus õigede kannatama. Nink kui Jesus neljän paigan om kannatanu; sis tahhame ka neide neljä kottuste perrä temmä kannatamist ülleskulutada.

1) Jesuse Kannatamine allan Sii mäe man Ketsemani aija sissen.

Siin tullep 1) Jesuse siese piddist ehk henge kannatamist, kumb hirmus rasse olli, kaeda. Peter Jakob nink Jaan piddiwä man oliema, seddä, omni silmiga, näggema. Ent oh! seddä wabbisemist nink wärrisemist, mes nemmä nüüd siin, omma Jesuse man näiwa; seddä puhkamist nink oigamist, mes nemmä siin temmäst kuliwa! Sest temmä madel surmaga, nink üttel, omman suven ohhun: minnö heng oin wäega murrelik ammak surmani. Temmä waiw nink wallo nakkas tälle tõtteste nüüd ni sures nink rasses minnema, et temmä tälle ka kohhalt werre = higgi wäljä aije; sest temmä higgi olli kui werre pissara, ne sattewa ma päle. Temmä wingerd kui wäggel ma pääl, nink pallel kangeste, et se tund temmäst möda lääs, nink se mõrro karrik temmäst saas ärräwoetus. Temmä rammo löppi tälle, se sure waiwa al, ka nüüd nida ärrä, et kohhalt ütse Engel piddi tullemä, teddä finnitama. Matt. 26, 36-46. Luk. 22, 39-46.

2) Tullep siin Jesuse kinniwõtmist kaeda. Sest Judas tulli nink suur hulk rahwast temmäga, mõkuga nink nuijega. Jesus, ehk temmä seddä kül näggi, es lä seperräst mitte pakko; enge läts neil pahjo ennämbäste wasta. Judas and Jesusele suud. Nink se olli se täht, kumma man temmä omma Issandat ärräand. Nemmä panniwa seddämaid kät Jesuse külge. Peter löi kül mõkaga sekkä. Ent Jesus keeld seddä. Temmä last henda kannatalikkult kinniwõtta, kinnikeuta nink ärräwija. Jüngri seddä nädden lästiwä fik pakko. Matt. 26, 41, 56.

2) Jesuse

2) Jesusse Kannataminne sure kohto een.

Jesust widi ökwa Rörgepreestri Hanasse, nink
 säält jälle Raiwasse mannu, kun tedda sedda-
 maid üllekulleldi, nink wölstunnistajid temmä wasta
 otsiti. Sewaije sissen fallas Peter jo ütškörd Jesust ärrä.
 Perräst küssiti weel Jesusfelt ütte ja töist: Peter
 fallas Jesust töist puhku ärrä. Jesus sai naartus
 nink willitetus. Peter fallas Jesust kolmandal ha-
 wal ärrä. Rikkas kirg. Jesus kaije Petri päle.
 Lemmäl tulli Jesusse sõnna meelde, läts wäljä nink
 ik halledaste. Hommungutsel ajal tulliwa fik kohto
 Wannamba kokko, nink moistiwa Jesust seperräst,
 et temmä olli üttelnu, hendä Jummalä poiga olle-
 wat, hukka. Kumma päle nemmä tedda Willatusse
 mannu wišiwä, et temmä tedda pididi ristiti poma.
 Judas seddä näggemän, näksi omma kurja tööd
 taggafahhitsema, töi rahha taggasi nink läts ja
 poos hendä ülles. Matt. 27, 15. Mark. 15, 1.
 Luf. 22, 66-71.

3) Jesusse Kannataminne Pilatusse
kohto sissen.

Pilatus kullel Jesust ülle. Nink kui temmä temmä
 man üttele südä es lömwä; sis toot temmä
 teddä piitsuga lahku, nink wallale laske. Ent
 wainlasse es rahha seddä. Seperräst, ehk kül Pila-
 tus Jesust töttelikult hirmsaste last pessä, nink
 tedti, nida ärräpessetu nink tappetu, rahwa ette
 säed; sis es olle ne wainlasse ommete se man rah-
 hul. Ja kui Pilatus Jesust nink ütte töist rahwa
 ette säet, nink neil lubba and ütte neist wangešt
 wallale pallelda: sis palleldi seddä töist wallale; ent
 M 4 Jesus

Jesust kásti ikkes ristí kúolge puurwa. Kúmma pále ka Pilatus neile perrá and níne káste, et Jesus píddi ristí podama. Matt. 27, 6:26. Lúf. 23, 13:25. Jan. 19, 1:16.

4) Jesuse Kannataminne Kollata máe páal.

Sui Jesust wáhiá sadeti ristí-surma kannatada, sió panti temmále seddá ristí puud sálgá, et temmá essi seddá ni kawwa kui Kollata máe pále píddi kanda. Ent linast wáhián sundsiwa nemmá útte meest, kel nimmi olli Simon, et temmá Jesust píddi arwitama ristí-puud kanda. Mõnne naise látsiwa temmá perrá, níne iksiwa teddá. Ent temmá es kásse teddá; enge hendá essi níne neide látsi ikma. Kats rõdwlid wídi ka tossammal puhul wáhiá, et nemmá ka ni, kui Jesus, píddiwa sama ristí lödus. See páal anniwa nemmá Jesussele, se kostotawa joki eest, mes muido sárátsille wíis olli anda, mõr rodat wina sappiga. Pálae asseme pále tullen naglasíwa nemmá Jesust kássi níne jallust ristí-pu pále. Ent se eest, et Jesus olles wainlaste pále wihhatses jánu, pálel temmá pále ennámáste neile Jõsa káest pattu-andisandmist. Lúf. 23, 34.

Pále se jaeti Jesuse reiwid. Mõdámíneja, Kõrgepreestri, Wariseri níne rahwa-wannamba ka Soldati teotiwa níne willitelliwa teddá. Mida teggiwa ka ne rõdwlí, kumma Jesussega úttén saiwa ristí lödus. Kummist úts ommele perráste otáma meid umbrekaand níne Jesust pálel, et temmá nemmá pále mõtles, kui temmá omma rífi kullep. Kúmma pále ka Jõsand tálle toot níne úttel: támbá

saat sinna minnoga Paradisim ollema. Luf. 23.
42. 43.

Jesusse emmä nink Jaan saissiwä murretäüs
risti al. Kui Jesus neid näggi, sis üttel temmä Jani
wasta: näkse! se om sinno emmä. Jan. 19, 25:27.

Perräst seddä sai pimmedus kuwwendast tunnist
ammaf üttesani tunnini. Päle seddä pimmedust
tännit Jesus sure hälega: mo Jummal! mo Jum-
mal, minperräst ollit sinna minno mahha jännu.
Matt. 27, 4:47.

Pea perrä seddän kusse temmä juwwa nink
üttel: mul om janno. Ent nemmä piddivä tälle
ütte pässä, kumb ärtifega olli täüdetu, su ette, nink
keliwä tälle öiget joki. Jan. 19, 28. 29.

Uri perräst kuulti Jesusse suust seddä sömma:
nüüd om ärrätäüdetu. Nink se päle nõrgut temmä
kä pääd nink heit henge ärrä, kumba temmä Jesä
fätte ärräand. Jan. 19, 30. Nida om Jesusse
Kristusse elokäük siin ilman olnu.

Kes nüüd ütte säräst, kumma man-sündimissest
ammaf surmani se kif om tallitetus sanu, mes
Jlma-Sunnisteggijäst enne om kulutetu olnu, kä ni-
suggust suurt woimust omme iummetähtiga, nisuggust
suurt heldust omma oppetamisse nink többiste sütti-
tamisfega, kumma man temmä iggawel ärrä es
wässi, om wäljä näütneu, ja kä kä se perrä, mes
Esa. 53. enne om kulutetu olnu, kige rahwa pattu
eest, omma kippe kannatamisse nink surmoga om
masnu nink käl tennu, hämelega es tahhas ommas
Sunnisteggijas wasta wötta!

Seddä läap tööst eggäüts ennämbäste weel tege-
gemä, kui seddä weel tahhele pantas, mes Jesus

se koolmisse man nink ka temmä päle om sündim
 Templin wai Jummalä koan kaks üts paks siid
 rel katest kasti. Ma wärris, pae lahksima üttele
 ärrä nink paljo pühhide ihho tösiwa ülles. Roma
 wäe pälik tunnist ülles, et Jesus tötelikkult om
 Jummalä Poig olnu. Soldati nink kii mu rah
 was heitiwa ärrä nink läsiwa hirmoga alla lina
 Mönne pühhä naise nink Jesuse Jüngri jäiwa weel
 kaeman, mes Jesuse kehäle weel piddi tertäma
 Muile, kumma üttelelise oliwa risti lödu, mur
 luid; ent Jesuse kehä man es te nemmä seddä
 enge üts soldat pist rooga temmä külle sisse, kum
 mast werri nink wessi wälja tulli. Matt. 27, 51 = 56.
 Mark. 15, 38 = 41. Luk. 23, 47 = 49. Jan. 19,
 30 = 37.

Kui nüüd Jesus meije Onnisteggijä risti kanna
 külle olli ärräkoolnu, sis jurgus Josef, üts aus
 mees, üts Kohto = Herr, ka es olle töiste nouwo
 perrä kitnu, Pilatusse mannu minnema, nink
 teddä Jesuse kehä perräst pallemä. Pilatus es
 kela tälle ka Jesuse kehä üttele, nous ennege
 perrä, kas Jesus jo olli ärräkoolnu. Josef wäe
 sis Nikodemust, ka ka suur pälik olli abbis, mahs
 Jesuse kehä kalli linnatse reiwa sisse, pand kallist
 rohto sinnä mannu, ja mat teddä üttele wastse
 harowa sisse, kumba temmä, ütten ajan, üttele
 pae sisse olli lastnu rajoda, ausaste mahha nink
 pand üttele suurt kirowe harowa usse ette. Kumma
 läbbi ka se kirjälönnä täudetus sai, mes Esa. 53, 9.
 Ilma = Onnisteggijä matmissesst enne om kuluteru
 olnu. Matt. 27, 57. 66.

Perräst tulliva weel ne Rõrgepreestri, nink
 panniwa weel wahti Jesusse harwa mannu, ja
 seddä kiwwe, harwa usse eest, panniwa nemmä
 weel omma Petsatiga kinni. Matt. 27, 62. 66.
 Mõnne pühhä naise tootiwa ka weel Jesusse kehhä
 kalli salwiga wõida, tulliva se mõtrega, eesmärsel
 naddäli päiwäl, ülli warra, Jesusse harwa mannu.
 Ent näse! Jesus olli jo koolhist ülestõsnu. Halle-
 luja! Matt. 27, 57. 66. Mark. 16, 1-8.

Seije Isanda Jesusse Kris-
tusse Kannataminne nink Koolminne,
 neljä Ewangelisti perrä, Sõnna Sõnnast
 Rõrda mõdä kollo säetu.

I. P ä t ü k.

Sest, mes neil kattel Päiwäl enne Pasja-
 Sõomaiga om sündinu.

1. **S**ent maggusa ehk hapnematta Leiva Pühhä olli
 lähän, kumb kutsutes Pasja; Sis üttel
 Jesus omme Jüngeride wasta: Seije riäte, et karte
 Päiwä perräst Pasja-Pühhä saap, nink se Jnni-
 misse Poig saap ärräantus Nisti päle puwwa.

Sest

Sest Jesus tees õige selgede, et Rahwa wan
nambide nouw temmä perräst olli, tedda tappa
Temma tees ka, et se nüüd Essä Tahtminne olli
et temmä Surma ärräkannatas. Seperräst walmit
temmä] hendä; ka omma surmaminnemisse wasta
nink es jättä ka mahha ommille Jüngrielle nink ka
muile temmäst sagedaste kõnnelda. Üts kõrd sündi
et kui temmä, sel ajal, Petanion, Simoni Majan
ollu, kun üts Naine teddä kallu Oliga wois, ja
temmä Jüngri sedda asia wihhas wöttiwa, temmä
ka se man omma koolmisse päle tähend, üteldes:
Mes murret teete teije sel Naisel. Temmä om
etterühknu minno Jhho woida minno Mattusses.

Päle se olli Satanas Juda sisse lännu, nink
temma wõt seddä nouwo, Kõrgepreestride mannu
minna, neidega, Jesuse perräst, kauba teggema;
kunna man nemmä tälle 30. Höppetükki paksiwa,
et temmä neile Jesust ärräännas.

Ent Jesus essi möttel ennege se päle, kuitas
temmä omme Jüngrid kige hä sissen häste weel
wois kinnitada; Kunna perräst temmä ka neide
Jalgu nakkas mõkma, nink neid se. Tõ läbbi
Allandamist nink Armastust tõine tõist wasta man
nitsema.

Perräst naksi Jesus wäega murrelikkus minne-
ma, nink omman suren Murren üttel temmä Jün-
gride wasta: tõttelikult, tõttelikult minna üle teise,
üts teije seäst saap minno ärräändma. Seddä Ärrä-
andjat and Jesus perräst ka weel selgembide tedä;
kunna temmä õige arwalikkust ei ennege nüüd, enge
ka perräst, tõist ja kolmat puhku üttel, et se saap
Judas Iskariot ollema.

Kui Judas olli ärrälännu kōnnel Jesus weel paljo ommi Jūngridega, mannis neid ikkes weel Armastusse pole tōine tōisse wasta nink kuluu ka Petrilte ette, et temmä teddā kolm kōrd saap ärräsalgma, enne kui Rikkas kats kōrd kirrep.

2. Ent eesmatfel maggusa Letwa Päiwäl, kummal Wasja Boon pididi tappetama, tulliwa Jūngre Jesusse mannu, nink ütliwā teminä wasta: Kohhes sinna tahhat, et meije läme, nink walmistame sulle Wasja-Bona sūwōwā? Nink temmä lähhat Petrilte nink Jāni, nink üttel neide wasta: Minge Lina. Nink nārse, kui teije sinna sisse tullete, siis saap ütš Jūmmimine teije wasta tulles, se kannap ütte Wee-Krusi. Minge temmä perrā sinna Kotta, kohhe temmä sisse lāt, nink ütlege Koa-Jssandalle: Oppe-taja üttele sulle: Minno lig om lähhūn, minna tahha sinno man Wasja pididā, omme Jūngridega. Kus om se Hone, kum minna omme Jūngridega woi Wasjat sūwōwā? Nink temmä saap teile näütma suurt ehhitetu Tarret: Sāäl walmistage. Ent nemmä lārsiwa ärrā, nink löisiwa nida, kui temmä neile olli üttele. Nink nemmä walmistiwa Wasjat.

3. Oddangul tulli Jesus ka, nink iste mahha, nink ne karstöistkūmmend Apostilit temmäga. Nink temmä üttele neide wasta: Minna olle Himmoga himmustanu, seddā Wasjat teijega sūwōwā, enne kui minna kannata. Sest minna üttele teile, et minna ei sa ennāmb sest sōma, senni kui tādetas Jūmmala Kuningrikin. Nink temmä wōt Karrikat, rennās nink üttele: Wōtke seddā, nink jaggage henne sekkā. Sest minna üttele teile, et minna ei sa ennāmb sest Wina-Bu Wiljast joma, senni kui Jūmmala Kuningrikin.

ningriik tullep, senni Päiwani, kui minna sedd
wastsest sa joma teijega, minno Esä Riin.

4. Nink kui nemmä olliva Pasja, Wom
sõnu, sis wõt Jesand Jesus Leiba, tennäs
nink murs seddä, nink and neile Jüngerille nin
üttel: Wõtke söge, se om minno Jhho, kum
teije eest antas: Seddä tekke minno Mälletussee
Selsammal kumbel wõt Temmä ka Karriat
perräst Oddango Sömist, tennäs nink and neile
nink üttel: Joge kif se sissest. Sefinnane Kar
rik om se wastne Lepping minno Werren. Kum
teije nink mitma eest ärräwaltetas, Pattu An
disandmisses. Seddä tekke, ni saggede ku
teije seddä jote, minno Mälletussee. Nink nem
ma jöiwa sest kif.

II. Pätük.

Kannataminne essi.

Nink kui nemmä Kristuse Lauto olliva sawin
sis läts Jesus wäljä omma kumbe perrä üll
Kidroni Jõe, Oli Mäe mannu. Nink temmä Jünger
lätsiwa ka temmä perrä. Sis üttel Jesus neid
wasta: Selsinnatsel Döl sate teije hendä kif minnu
pahhandama. Sest kirjotet om: Minna sa Karjast
löma, nink Karja Lamba sawa ärräpillotus; Ent ku
minna olle ülestõsnu, sis tahha minna teije er
minna Kalilea Male. Ent Peter koste, nink üttel
temmä wasta: Kui nemmä ka hendä kif sinnust saisi
pahhandama, siski ei tahha minna hendä eäle pah
handada. Jesus üttel temmä wasta: Tõttelikult
minna üttele sulle: Täamba jelsinnatsel Döl, enne ku
Kittak

Rikkas Katskõrd kirrep, saat sinna minno kolinkõrd ärräsalgma. Ent temmä üttel weel väleke: Kui minna ka sinnoga peäs ärräkolma, siä ei tahha minna sinno mitte ärräfallata. Nida ütliwa ka kii Jüngre.

* Jesus om neljan Paigan kannatanu: seperräst peap se kannatamisse Luggu neljan Tütkin ette säetama.

I. Tük.

Sest, mes Temmä kannatanu allan Oli: Mäe man Ketsemani Nja sissen a) Henge n.

b) Jhho polest.

a) Sissenpiditfest Henge kannatamisest ütlep N. Kirri nidade.

1) Sis tulli Jesus neidega ütte Moisa mannu, se kutsuri Ketsemane, saäl olli üts Aid, sinnä läts temmä sisse, nink temmä Jüngre. Ent Judas, ka reddä ärrä and, tees ka seddä Paika; sest Jesus tulli sinnä saggede kokko omme Jüngridega. Sis üttel Jesus omme Jüngride wasta: Istke siä, senni kui minna sinnä lä nink Palwust peä. Nink temmä wõt hennega Peetrit, Jakkabit nink Jani, neid kats Zebedeusse Poiga, nink naksi murretama, wärrisema nink wabbisema. Nink temmä üttel neide wasta: Minno Heng om wäega murrelik, ammak Surmani: Jäge siä, nink waloke minnoga. Pallege, et teije Kuusatusse sisse ei johhu. Nink temmä taggasi neist ärrä lähhüd Kirowilassengo maad, nink sätte Põlwile mahha omma Palge päle, Ma päle, nink pollet, et, kui se wois olla, se Tund temmäst möda lääs, nink üttel: Abba, Josa, sinna woit kii tetta, wõtta seddä Karrikat

Karrikat minnust ärrä. Ent siski, ärrä sündko mitte, mes minna tabha, entge mes sinna tabha. Nink temmä tulli omme Jüngeride mannu, nink löis neid maggawat, nink üttel Peetri wasta: Simmon, Es sinna maggat? Es sinna kōhta ütte Tundi minnog walwa? Walwke, nink pallege, et teije Kiusatusse sisse ei johhu. Waim om kōl ussin, ent Lihha om nõr. Löist kōrda läts temmä jälle sinmä, pallel nink üttel Minno Josa, kui se Karrik ei woi möda minna minnust, kui ma teddä ei jo, sis sündko sinno Tabha minne. Nink temmä tulli nink löis neid jälle maggawat, sest neide Silmä olliwä rasseda, nink nemmä eijä, mes nemmä kalle kostiwa. Nink temmä jälle neid, nink läts jälle, nink pallel kolmat kōrda, nink pajat neidsammu Sõmmu, nink üttel: Josa, kui se tabhat, sis wotta seddä Karrikat minnust ärrä. Siski ärrä sündko minno Tabhminne, entge sinno.

2) Ent üts Engel Tawast näüt hendä temmä nink kinnit teddä. Nink kui temmä Surma Häädä olli, sis pallel temmä kängembaste. Ent temmä Higgi olli kui Berre Bissara, ne sattiwa Ma päle.

3) Nink temmä tössi ülles Palwusfest nink tulli omme Jüngeride mannu, nink löis neid maggawat Muore perräst. Nink temmä üttel neide wasta. Make nüüd weel, nink hengake. Mes teije maggawat. Kōl saap jo. Nätse, se Tund om tulnu, nink Innimist. Hoig antas ärrä Pattatside Kätte. Toustke ülles lätkem ärrä. Nätse, minno Ärräandja om lähhün. Pallege, et teije Kiusatusse sisse ei johhu.

b) Jhholikkust Kannatamissfest, ehk Kimmiwõtmisfest nink Wangiwimissfest loeme seddä.

I. Nink

1. Sinek seddämaid, kui temmä weel kõnnel, näitse, sis tulli Judas, üts neist Katsõistkümnest, kui temmä nüüd henne perrä olli wõtnu Hulka nink Sullasid Kõrgepreestrist nink Bariseerist, nink Kirjatundjist nink Wannambist, nink káwwe neide een, nink tulli sinná, Tõrwa-Kuunte, Euhte, Mõõtu nink Nuijega. Ent se, ká teddá árráand, olli neile Táhhe andnu nink üttelnu: Kummale minna sa Suud andma, se om sesamma. Haarke teddá kinni, nink weddage teddá kõrwaste. Kui nüüd Jesus tees kík, mes temmä päle saap tullemá, sis láts temmä wáijá nink üttel neide wasra: Keddás teije otsite? Nemmä kostsiwa tálle. Jesust Naatsaretist. Jesus üttel neile: Minna olle se. Ent Judas, ká teddá árráand, saís ka neide seán. Kui nüüd Jesus neile üttei: Minna olle se, sis taggasiwa nemmä taggosi nink sattiwama wasra. Sis kúsie temmä neist jálle: Keddás teije otsite? Ent nemmä ütliwa: Jesust Naatsaretist. Jesus koste: Minna olle teile üttelnu, hendá se ollewat. Kui teije nüüd minno otsite, sis laske n' id minná. Et se Sõnna táüderus saas, mes temmä olli üttelnu: Minna ei olle neist keddáke árráaotanu, kumbe sinna, Jssá, mulle ollet andnu.

2) Nink Judas lähüni Jesusse mannu, temmäle, Suud andma, nink seddämaid ast temmä temmä mannu, nink üttel: Terre, Rabbi, nink and temmäle Suud. Ent Jesus üttel temmä wasto: Sõbber, melles sinna siin ollet? Judas, kas sinna Suandmissega Innimisse Poiga árráannat? Sis asisiwa nemmä mannu, heidwa Káe Jesusse kúlge nink wõttiwa teddá kinni. Mõnne temmä Jángrist kússiwa kúl, kas peásse nemmä mõkaga sekká lõma; õtse kui ka

Peter

Peter üttel Sullasel ütte kõrwa ärräraggosi. Ent Jesus es tahha sedda, teggi ka se Sullase kõrwa jälle terwes nink üttel, et fik nida peap kääma, selle et kirri täüdetus saas. Kümma päle ka fik Jüngerid kui nemmä sedda näiwa, pakko heidiwa.

2. Lük.

Näütap, mes Jesus kannatanu Judaliste sure Kohto een.

- a) Selsammal Döl Hannasse nink Kaiwa Koan.
- b) Hommungo warra, kui suur Kohhus fik olli kofko tulnu.

1) Ent se Hulf nink üllemb Pamees nink Judaliste Sullase wöttiwa Jesust nink keittiwa tedda finni. Nink nemmä weijewa tedda eesmält Hannasse mannu. Sest temmä olli Kaiwasse Ai, kumb olli tolsammal Ujastajal Rörge-Preester. Ent Kaiwas olli se, ka Judalistle Nouwo and, et hä olles, ütte Jü nimist ärrähukkata Rahwa eest. Nink Hannas läh häät tedda jälle finni keüdetu Rörge-Preestri Kaiwa mannu, kohhe fik Rörge-Preestri nink Kirjatundja nink Wannamba olliwa kofko tulnu.

2) Ent Simmon Peter kääwe kääwest Jesuse perrä, nink se tõine Jünger, ammak Rörge-Preestri Kotta. Ent sesamma Jünger olli sel Rörge-Preestrit turwa, nink läts Jesussega Rörge-Preestri Kotta. Ent Peter sais wäljän Uuse een. Sis läts se tõine Jünger wäljä, ka Rörge-Preestriga turwa olli, nink kōnnel Uuse Hoidjaga, nink weije Peetrit sisse. Ent Sullase nink Orja saisiwa, nink olliwa Hüuse-Tuld tennu kes-

set Kotta, et Kulum olli, nink peestliwa. Ent Peter saís ka neide seán nink peestli, et temmá sedda Otsa náes. Ent Rörge-Preestri Näütsik, se Usse Hoidja, nággi Veetrit Balge man istwat, nink hendá peestleswat, nink kaije d'wa temmá päle nink ütlet: Nink sinnake ollit se Jesussega Kalileast? Es sinna ka olle sesunnatse Innimisse Jüngerist? Ent temmá fallas kike een, nink ütlet: Naine, minna ei olle mitte, minna ei tunne teddä, ei tija ka mes sinna ütlet.

3) Sis kusse Rörge-Preester Jesusfelt temmá Jüngeride perräst, nink temmá Oppusse perräst. Jesus koste tälle: Minna olle awwalikkult kónnelnu selle Jmale: Minna olle ikkes oppetanu Kerkun nink Jum-mala Koan, kohhe kík Judalisse kofko tulleswa, nink fallajan ei olle minna müddäke pajatanu. Mes sa mult küssit? Küssi neilt, kumma omma kuulnu, mes minna neile olle pajatanu. Näitse, ne teedwa, mes minna olle ütletnu. Ent kui temmá seddä ütlet, sis and üts Sullasist, ka saäl man saís, Jesussele Kämblet, nink ütlet: Midas sinna Rörge-Preestriлле kostat? Jesus koste tälle: Kui minna kurjaste olle pajatanu, sis tunništa seddä kurjas: Ent kui ma digede olle ütletnu, mes sa minno lööt?

4) Ent Simmon Peter saís, nink peestli, nink üri perräst, perräst eesmäst Arräsalmist, kui temmá wäljä Usaida läts, kirk Kikkas. Nink üts töine Näütsik nággi teddä, nink naksi jälle neide wasta üt-
 lema, kumma saäl saisiwa: Sesinnane olli ka se Jesussega Nazaretist. Sis ütliwa nemmá temmá wasta: Es sinna ka olle üts temmá Jüngerist? Nink üts töine ütlet: Sinna ollet ka neist. Nink temmá fallas jälle, nink wand wäleke, nink ütlet: Innimin-

ne, minna ei olle, minna ei tunne sedda Jnnimist. Nink ütte üri perräst, lähhud Tunni Uiga Bahhet, sis finnit sedda ürs tõine, neidega, kumma saäl ma saisiwa, nink üttel: Tõttelikult sinna ollet ka neist sest sinna ollet Kalilea-Ma Mees, nink sinno Keel teep sinno awwahõkus. Sis üttel ürs Rõrge-Preesre Sullasist, se sullasse Hõimlanne, kensk Rõrwa Peter ärä raggi: Es minna sinno näe temmäga Ujan? Si naksit temmä wäega needma nink hendä ärrawandma. Minna ei tunne sedda Jnnimist, kummast teije ütlete Nink seddamaid, kui temmä weel kõnnel, kirj Kikkar tõist puhku. Nink Jesand käänd hendä umbre nink kaje Peetri päle. Sis tulli Peetri meelde Jesuse Sõnna, kui temmä temmä wasta üttel: Enne ku Kikkas katskõrd kirrep, saat sinna minno kolm kõrd ärräsalmä. Nink temmä läts wäljä, nink hallosaste.

5) Ent Rõrge-Preesre nink Wannamba, nink koggona Suur-Kõhus, otsiwa Wõls-Tunnistus Jesuse wasta, et nemmä tedda Surmale awwitasse nink es lõwwä üttele. Nink ehk kül paljo Wõls-Tunnistajid ette astsiwa, es lõwwä nemmä middäke sest neide Tunnistusse es sünni ütte. Ent wiinär tõssiwa ülles nink astsiwa ette kats Wõls-Tunnistajat, nink anniwa Wõls-Tunnistusst temmä wasta nink ütliwa; Meije olleme kuulnu tedda ütlemat. Minna woi nink tahha Jummalä Kotta, kumb Kätega om tettu, mahha kirj, nink kolmel Päiwal tõist ülles tetta, kumb ei olle Kätega tettu: Nink nidafe es sünni neide Tunnistusse ütte. Nink Rõrge-Preesre tõssi ülles neide kessette, kusse Jesusest nink üttele: Es sinna middäke kosta se päle, mes nesinnatse sinno wasta

wasta tunnistawa? Ent Jeesus jäije waik, nink es kosta middäke. Sis küese temmält Kõrge-Preester jälle, nink ütlet temmã wasta: Kas sinna ollet Kristus, Kõrge kitteru Poig? Minna wannuta sinno ärrã elläwa Jummalä man, et sinna meile ütlet, kas sinna ollet Kristus, Jummalä Poig. Jeesus ütlet temmã was:a: Sinna ütlet seddã, minna olle. Siski ütlet minna teile: Sest Ujast sate teije nãggema Innimisse Poiga istwat Wãe hääl Kãel nink tulleswat Tãiwã Pitwin. Sis kisk Kõrge-Preester omme Keiwid kãtske, nink ütlet: Temmã om Jummalat teotanu. Mes om meil ennãmb Tunnistajid waja? Nãtse parhella ollete temmã Jummalä Teotust kuulnu. Mes teil tutta? Ent nemmã kisk moistiwa teddã Surmaga wõlgo olleswat, nink ütliwã: Temmã om Surmaga wõlgo. Ent ne Mihhe, kumma Jeesust kinni peijewa, nãgotiwa teddã, nink sũlgsiwa temmã Palgette, nink anniwa tãlle Kãmbliid. Ent mõnne kãttiwa teddã kinni, nink lõiwa temmã Palget, es siãrrãlikkult Sullase, nink ütliwã: Moista meile ärrã, Kristus, kes se om, kã sinno lõije? Nink mitto muid Teotusti pajatiwa nemmã temmã wasta.

6) Ent kui Hommung olli sanu, sis tulliwa kocko Kõrge-Preestri nink Kirjatundja nink Rahwa Wõn-namba, nink koggona Suur Kohhus, nink peijewa Nouwo wasta Jeesust, et nemmã teddã ärrãsurmãsse, nink weiwã teddã omma Sure Kohto ette, nink ütliwã: Kas sinna ollet Kristus? Ütlet meile. Ent temmã ütlet neide wasta: Kui minna teile ütlet, sis ei ussu teije. Ent kui ma teilt kã küssi, sis ei kosta teije mulle, nink ei lasse kã minno wallale. Sest sani saap se Innimisse Poig ollema isiman Jummalä Wãe

hää! Polel. Ent nemmä ütliwa kii: Kas sinna sis ollet Jummalala Poig? Temmä üttel neide wasta: Teije ütlete (s. ö. ö. ö.) sest minna olle. Ent nemmä ütliwa: Mes meil ennämb Jumnistust waija? Sest meije olleme essi kuulnu temmä Suust.

3. Lüt.

Sest, mes Jesus kannatanu Romaliste, ehk Pagganide Kohto een.

1) Nink kii neide Hult tössi ülles, nink keütiwa Jesust kinni, nink weiwat tedda Kaiwa manne Romaliste Kohto: Koa ette, nink anniwat tedda ärrä Ma: Wallitseja, Pontiususe Pilatusse Kätte. Ent se olli warra. Kui Judas sedda näggi, kää tedda olli ärräandnu, et temmä saije Surmale sunnitus, sis Kohhetse temmä sedda, nink töije jälle neid kosmikümmend Hõbbetükki Kõrge: Preestre nink Wannambide Kätte, nink üttel: Minna olle Pattu tennu, et ma wagga Werd olle ärräandnu. Ent nemmä ütliwa: Mes meije sest holime? Se eest kaije sinna. Nink temmä heit neid Hõbbetükki Jummalala Kotta, taggasi ärrä, läts nink poos hendä essi ülles. Nink temmä om keskest karske lahku, nink kii temmä Soliko omma waija puistetü. Ent Kõrge: Preestri wõttiwa neid Hõbbetükki nink ütliwa: Neid ei sünni Jummalala Kirsto heita, sest se om Berre Hind. Ent nemmä peijewa Nourwo nink ostiwa se eest ütte Botseppa Nurme, Wõrille Matmisse Paigas. Nink se om redä sanu kigille, kumma Jerusalem elläwa, nida et sesamma Põld neide omma Kelel kutsutas Akeldama,

se om Berre Pöld, täämbä Väiwani. Sis om täüdetu mes üteld om läbbi Jeremia, se Proweeti, kumba ütlet: Nemmä omma wötnu kosmikummend Höbberükki, se kallis arwatu Hinda, kumba nemmä arwsiwa Israeli Patsist, nink omma seddä andnu üttele Potseppa Nurme eest, kui minnole Issand om kasknu.

2) Ent Judalisse es lä essi mitte Kohto-Kotta, et nemmä es saas ärräpürretetus, enge et nemmä Pasjat södsse. Sis läts Pilatus wälja neide mannu nink ütlet: Mes teije se Innimisse päle kaibate? Nemmä kostsiwa nink ütliwä temmä wasta: Kui sesinnane es olles Kurjateggija, meije es olles teddä sulle mitte ärrä andnu. Sis ütlet Pilatus neide wasta: Wötke teije teddä, nink sundke teddä omma Säduusse perrä. Sis ütliwä Judalisse temmä wasta: Meil ei olle lubba teddäke ärrätappa, et Jesusse Sönnä saas täüdetus, kumba temmä ütlet tähhendaden, mes Surma temmä saas foolma. Nink Kõrge-Preeseri nink Wannamba naksiwa paljo temmä päle kaibama, nink ütliwä: Seddä löwwame Rahwast ärräkäändwat, nink keelwat Keisrille Tatsinat anda, nink ütlewät, hendä Kristust Kunninga pllewät.

3) Sis läts Pilatus jälle Kohto Kotta, nink heikäs Jesust, kusse temmält nink ütlet temmä wasta: Kas sinna ollet Judaliste Kunningas? Jesus saik temmä een nink koste temmäle: Kas sinna seddä hennesest essi ütlet, ehk kas sulle mu minnust omma ütlet nu? Pilatus koste: Kas minna olle Judalinne? Sinno Rahwas nink Kõrge-Preeseri omma sinno minnole ärrä andnu. Mes sa ollet tennu? Jesus koste: Minno Kuningriik ei olle mitte sest Ilmast, kui minna Kuningriik sest Ilmast olles, minno Sullase

taplesse se ülle, et minna es saas Judalistiche ärräantus. Ent nüüd ei olle minno Runningriik jüri mitte. Platus üttel temmâ wasta: Es ollet sinna siski Runningas? J sus koste: Sinna ütlet seddâ, sest minna olle Runningas. Minna olle seperräst iündinu, nink seperräst Jima sisse tulnu, et minna Tõtt lle Tunnisust annas. Kâ Tõttest om, se kulep minno Haald. Pilatus üttel temmâ wasta: Mes om Tõtte? Nink kui temmâ seddâ olli üttele, sis lâts temmâ jälle wâliä Judaliste mannu nink üttel neide wasta: Minna ei lö wa ü teke Süda temmâ pääl.

4) Nink kui temmâ päle kaibari Kõrgepreestri nink Wannambist, sis es kosta temmâ middäke. Ent Pilatus küsse temmält jälle nink üttel: Es sinna midäke kosta? Näse, mes suurt (Usja) nemmâ sinno wosta tunnis awa, es sinna kule? Nink temmâ es kosta temmâle ennâmb üttele Sõnna, nida et ka Ma-Ballitseja seddâ wäega Jimes pand. Ent nemmâ ajewa päle nink ütliwâ: Temmâ ajap ülles Rakwast, oppeten läbbi foggona Juda-Ma, nink om nakkanu Kalilea-Maast fenni Mani.

5) Ent kui Pilatus Kalilea-Maad kuuld, sis küsse temmâ, kas se Jannimenne Kalilealinne pididi ollema? Nink kui temmâ tedâ saije, et temmâ Herodesse Ballitusse alt olli, sis lähhat temmâ teddâ Herodesse mannu, kâ ka neilsammul Päiwil Jerusalemin olli. Ent kui Herodes Jesust näggi, sis saije temmâ wäega röömsas: Sest temmâ taht teddâ jo hääl Meel ammo näträ, sest temmâ olli paljo temmâst kuulnu, nink temmâ loot üttele Tähhe temmâst nättâ iündiwat. Nink temmâ küsse temmält mõnd Usja, ent temmâ es kosta tälle middäke. Ent Kõrgepreestri

Preestri nink Kirjatundja saisiwa nink ka bsiwa kangeste temmã päle. Ent Herodes omme Svameest ga teot nink willitelli teddã, nink pand walget Reiwast temmã Sãlgã, nink lähhat teddã jãlle Pilatusse mannu: Tol Päiwãl saiwa Pilatus nink Herodes tõne tõisega Sobras; sest enne elli neii tõine tõisega Wihha.

6) Ent Pilatus kuts kõrge-Preestrid nink Pälikuid nink Rahwast, nink üttel neide wasta: Teije ollete seddã Junimist minno mannu tonu, kui Rahwa Arakãanjat. Nink nãtse, minna olle teddã teije een kullelnu, nink ei lõrwã üttele Süda se Junimisie pääl, mes teije temmã päle kaibate: Ei ka Herodes. Sest minna olle teid temmã mannu lähhatãnu, nink nãtse, middãke ei olle temmã päle tõstet, mes Surma wãart om. Seperrãst tahha minna teddã karristada nink wallale lasse.

7) Ent Pühha Ujal piddi Ma-Wallitseia Wisi perrãst Rahwale üttele Wangi wallale lassema, kumba nemmã pãsiwa. Ent temmãl olli sis üts essiãrrãne Wang, üts Kurjateggija nink Rõwel, se kutsuti Parrabas, ka Mãsajidega olli Wangitorni heideru, kumba Mãsãmissen, kumb Linan tõssi, üttele olliwa arrãrdõwnu. Nink Rahwas tãnnit nink naksi pallesma, et temmã neile tees, nida kui temmã ikkes olli (tenu.) Nink kui nemmã koon olliwa, sis koste neile Pilatus: Teil om Wiis, et minna teile üttele wallale lasse Pasja Pühhat: Kumba es teije tahhate, et minna teile wallale lasse? Parrabast ehk Jesust, seddã Judaliste Kunningat, kumb kutsutas Kristus; Sest temmã tees kül, et Kõrge-Preestre teddã Kaddeussest olliwa arrãandnu.

8) Nink kui temmã Kohto-Zärje pääst iste, sis lähät temmã Eumand temmã mannu nink üttel: Sul ärrã olgo middäke teggemist sesinnatse Sigega: Minna olle täambã Unnen paljo temmã perräst kãnnatanu. Ent Rõrge-Preesere nink Wannamba anniwa Nouwo nink kihhoriva Rahwast, et nemmã pidõdiva Parraba perräst pallemã, nink Jesust ärrãhulõkama. Sis koste Ma-Wallitseja nink üttel neide wasta: Kumba es teije tahhate neist kart st, et minna teile peã wallale lassma? Sis tännit kã se Hulk, nink üttel: Hukka teddã ärrã, nink lasse meile Parrabast wallale. Sis tännit Pilatus jälle neide wasta, nink taht Jesust wallale lasse nink üttel: Mes peã minna sis reggema Jesussega, kumb kutsuras Kristus? Ent nemmã tännitiwa jälle: Po teddã Kristi. Ent temmã üttel kolmat puhku neide wasta: Mes temmã sis kurtia tennu? Minna ei lõwwã ütteke Surma Süda temmã pääst: Seperräst tahha minna teddã karristada nink wallale lasse. Ent nemmã tännitiwa weel ennãmb nink ütliwa: Po teddã Kristi. Nink nemmã ajewa päle sure Tännitamissega, nink passiva teddã Kristi punwa. Nink neide nink Rõrge-Preeseride Hõlli wõde Woimust.

9) Sis wõt Pilatus Jesust nink pes teddã. Ent Ma-Wallitseja Svãnihe weiwa teddã Kohto-Kotta, nink kurtiwa seddã koggona Hukka kõkko. Nink nemmã tõmbsiwa temmã Neiwid temmã pääst ärrã, nink panniwa ütte Purpuri Mãnõit temmã umbre nink palmitõsiwa ütte Orjowitsa Kroni, nink panniwa seddã temmã Pãhhã, nink anniwa ütte Pilliroga temmã Rãtte, nink kumardiwa omma Põlswega temmã een, nink willitelliwa teddã, nink nakõsiwa teddã terwitama, nink

ninſ ütliwä: Terre, Judaliste Runningas, ninſ an-
nima tälle Rämblid, ninſ ſulgsiwa temmä päle, ninſ
wöctiwa ſeddä Billiroga, ninſ löiwa ſega temmä Pä
päle, ſattiwa Pölwile mahha ninſ kummardiwa
teddä.

10) Sis läts Pilatus jälle wäljä ninſ üttel neide
wasta: Nätſe, minna wea teddä teile wäljä, et teije
tunnere, et minna üttele Süda temmä pääl ei löwwa.
Nida tulli Jesus wäljä ninſ kand ſeddä Orjawiſa
Kroni ninſ Purpuri Reiwast. Ninſ Pilatus üttel
neide wasta: Nätſe, märäne Juniminne! Kui nüüd
Körge-Preeſtre ninſ Sullase teddä näijewa, ſis tännis-
tiwa nemmä ninſ ütliwa: Po Risti, po Risti.
Pilatus üttel neide wasta: Wötke teije teddä ninſ
poge teddä Risti: Seſt minna ei löwwä temmä pääl
Süda. Judaliſſe koſſiwa tälle: Weil om Säduſ,
ninſ meije Säduſſe perrä peäp temmä foolma, ſeſt
temmä om henda eſſi Junmala Pojas tennu.

11) Kui nüüd Pilatus ſeddä Sönnä kuuld, ſis
peljas temmä weel ennämbest, ninſ läts jälle Kohto-
Korta, ninſ üttel Jefeſſe wasta: Kuſtas ſa ollet?
Ent Jesus es anna tälle Koſtuſt. Sis üttel Pilatus
temmä wasta: Es ſinna kōnnele minnoga? Es ſinna
tiſä, et mul Woimus om ſinno Risti puowa, ninſ
Woimus om ſinno wallale laſſe? Jesus koſte: Sul
es olles üttele Woimust minno ülle, kui ſe ſulle ülle-
wäſt es olles antu: Seperräſt om ſel, kã minno ſin-
nole om ärräandnu, ſuremb Pat. Seſt Haſt ots
Pilatus teddä; wallale laſſe.

12) Ent Judaliſſe tännitiwa ninſ ütliwa: Kui
ſinna ſeddä wallale laſſet, ſis ei olle ſinna Keisri Söb-
ber mitte. Kã henda eſſi Runningas teep, ſe om
Keisri

Keisri wasta. Kui nüüd Pilatus seddä Sõnna kumid, sis weije temmä Jesust wäljä, nink iste Kohto-
 Järje päle, tohhe Paika, kumb kutsutas Kiwwo-
 Põrmand, ent Heebrea Keel Kabbata. Ent se olli
 Põsja Walmistamisese Pääw, lähhud kuendal Sun-
 nil: Nink temmä üttel Judaliste wasta: Mätsse, teije
 Kunningas! Ent nemmä tännitiwa: Ärrä, ärrä, po
 teddä Kristi. Pilatus üttel neide wasta: Teije Kun-
 ningat peä minna Kristi löma? Kõrge Preestri kostsi-
 wa: Meil ei olle Kunningat, kui Keiser.

13) Ent kui Pilatus näggi, et temmä middä^e
 es woi tallitada, enge et paljo suremb Kärrä saije, sis
 mõstet temmä Nahwa Mele verräst teträ, nink moist
 Kohhut, et neide Valleminne pididi sündima, wõt
 Wet, nink mõst omme Kässä Nahwa een, nink üttel:
 Minna olle ütmsüta sefännatse Oigeda Werrest.
 Teije sate näggema.

14) Sis koste kil Nahwas nink üttel: Temmä
 Berri tulgo meije nink meije Laste päle. Sis last
 temmä neile Parrabast wallale, Eä Mässämisse nink
 Nõõwmi-se verräst olli Wangitorni heideru, kumba
 temmä palkiwa, ent Jesust, kui temmä teddä olli
 pönu, and temmä ärrä neide Mele-Balluoselle, et
 teddä Kristi Kälge pididi lödama.

4. Lük.

Jesuse Kannatamisest Kolgata Mäe pääl.

1) Sis mõtiwa Sõamihhe Jesust, tõmbsiwa seddä
 Purpuri Riivast temmä Säljäst ärrä, nink
 penniwa tälle temmä omme Keiwid Sälgä nink wei-
 wa teddä wäljä, et nemmä teddä Kristi päle poosse;
 Nink

Nink temmâ känd omma Nisti. Pakko. Nink kui nemmâ wäljä lätsiwa, ldišwa nemmâ ürte-möda min-nejat Juminiš Käreništ, Nimmega Simmon, kâ Murmest tulli, Aleksandri nink Ruhwi Ešša; Seddâ sundsiwa nemmâ wäggisi, et temmâ temmâ Nisti kannas nink panniwa seddâ Nisti temmâ päle, et temmâ seddâ Jესus-se perrâ kannas.

2) Ent suur Hul' Rahwast nink Naisi läts temmâ perrâ: Ne kaibsiwa nink iksiwa teddâ. Ent Jესus käänd henda ümbre neide pole nink üttel: Jerusalemi Turre, ärge ikke mitte minno, enge ikke henda essi, nink omme Lätsi. Sest nätsse, ne Päiwä tullewa, kummit nemmâ sawa ütlemä: Onsa omma Suggutuma, nink ne Jhho, kumma ei olle Jimale kändnu, nink ne Rinna, kumma ei olle immetanu. Sis sawa nemmâ nakkama ütlemä Mäkke wasta: Saddage meije päle. Nink Mäe = Kengo wasta: Katke meid. Sest kui se torele Pule tetras, mes kui wale tahhap sada?

3) Ent kats mund Kurjateggijat widi ka temmâga wäljä, ärrähukkata. Nink nemmâ weddiwa teddâ sinnä Paika, kumb kutsuras Heebrea = Kelel Kolgata, se om ärräselletetu: Pä-Dae Ašše. Sis anniwa nemmâ tälle Artiklet eh' Mürre-Wina juwwa, Sappiga seggäu, nink kui temmâ seddâ maits, sis es tahha temmâ seddâ mitte juwwa. Nink nemmâ ldiwa teddâ Nisti külge Kolgata Paiga pääl, nink kats töist Rööwolit temmâga, ürte temmâ häle, nink töist kurrate Pöle, ent Jესust keskette. Sis sai se Kirri täüdetus, kumb ütlep: Temmâ om Kurjategajide sekkä arwatu. Ent se olli kolmanda Tunni Ajal, kui nemmâ teddâ Nisti külge ldiwa. Ent Jესus üttel: Josä
anna

anna neile andis, sest nemmã ei tija mitte, mes nemmã teggewa.

4) Nink Pilatus kirjut Paal-Kirja, mes temmãle Siuis anti, nink pand seddã Risti Latwa, ùlle temmã Pa, temmã (Surma) Süda. Ent se olli kirjotet. Jesus Nazaretist Judaliste Kunningas. Seddã Kirja luggiwa paljo Judalissist, sest se Paal olli Lina lähhün, kun Jesust Risti podi. Nink se olli kirjotet Hebreä, Greka nink Ladina Keel. Sis ütliwa Judaliste Kõrge-Preestri Pilatusse wasta: Urrã kirjotago mitte: Judaliste Kunningas, enge, et seinnane ütlet: Minna olle Judaliste Kunningas. Pilatus ütlet: Mes ma olle kirjotanu, seddã olle ma kirjotanu.

5) Kuilnũud Sõamihhe Jesust olliwa Risti kũlge naglanu, sis wõtiwa nemmã temmã Reiwid (nink teggiwa nelli Osa, eggãüttele Sõamihhele Osa) nink Sãrki: Ent se Sãrk olli umblematta, ùlewãst lãbbi nink lãbbi koetu. Sis ütliwã nemmã tõine tõise wasta: Urge leigakem seddã mitte katske, enge heitkem Liusko seperrãst, kensk perrãst temmã peap ollema. Et se Kirri saas tãudetus, kumb ütlet: Nemmã omma minno Reiwid henne sekkã jagganu, nink ùlle minno Sãrgi omma nemmã Liusko heitnu. Nink nemmã istiwa nink hoidsiwa teddã sãäl. Seddã teggiwa nũud ne Sõamihhe. Nink Rahwas sais nink kãje.

6) Ent Jesuse Risti man sais temmã Emma nink temmã Emma Sõsar Maria Kleowa (Maine,) nink Maria Maddalena. Kui nũud Jesus omma Emma nãggi, nink seddã Jũngreit sãäl man saiswar, kumba temmã armast, sis ütlet temmã omma Emma wasta: Name, Nãtse sinno Poig. Perrãst ütlet

temmã

temmâ se Jünger wasta: Nätse, sinno Emma. Nink sest sammast Tunnist wot teddâ se Jünger henne mannu.

7) Ent no, kumma möda lätsiwa, teotiwa teddâ nink rappotiwa omma Pääd, nink ütliwâ: Hui, kâ sinna Jummalala Kotta mahha kistut, nink teet teddâ kolmel Päiwat jälle ülles, awwita hendâ essi. Kui, sinna ollet Jummalala Poig, sis astu Kristi päält mahha. Sellsammal kombel willitelliwa teddâ kâ Kõrg-Preestri henne wajjel, Kirjatundjide nink Wan-nambide nink Rahwaga, nink ütliwâ: Muid om temmâ awwitatu, hendâ ei woi temmâ awwitada. Kui temmâ om Kristus, Israeli Kuningas, Jum-mälâ Urrawallitsetu, sis awwitago temmâ hendâ essi, nink astko nüüd Kristi päält mahha, et meije ndeme nink ussume teddâ. Temmâ om Jummalala päle lootnu, se päätko teddâ nüüd, kui temmâ temmâ Mele perräst om. Sest temmâ om ütteleu: Minna olle Jummalala Poig. Sellsammal kombel willitelliwâ teddâ kâ ne Rõdwi, kumma temmâga saiwa Kristi päle podus, nink nägotiwa teddâ. Ent ne Sõamihhe nägotiwa teddâ kâ, lätsiwa mannu nink weiwâ tälle Ättiket, nink ütliwâ: Kui sinna ollet Judaliete Kun-ningas, sis awwita hendâ essi.

8) Ent üts neist üllespot-u Kurjateggiist teot teddâ nink ütlet: Kui sinna ollet Kristus, sis awwita hendâ nink meid. Ent idine koste, noom teddâ nink üsel. Nink sinna ei pelgâ kâ mitte Jummalat, kumna sa sensammian Hukkatussen ollet? Nink meije olleme kûl Digusse perräst; Sest meije same, mes meije Tõ wäärt om. Ent temmâ (Jesus) ei olle middäke Kurja tennu. Nink temmâ ütlet Jesusse wasta: Jõsand,

Jssand, mõtle minno päle, kui sinna omma Kuningriiki tullet. Nink Jesus üttel temmä wasta: Tõtte likkult, minna üttele sulle, täambä saat sinna minnoga Paradis'in ollema.

9) Nink kuendal Tunnil saije Pimmedus üll foggona Ma, ammak ütressa Tunnini Nink Päim läts pimmedas. Nink ütressamal Tunnil tämmä Jesus sure Hälega nink üttel: Eli, Eli, lammas sabbathani? Se om ärraselletetu: Minno Jummal minno Jummal, nink perräst ollet sinna, minna mahha jäctnu? Ent mõnne, kumma sääl saisiwa, kumma nemmä seddä kuliwa, ütliwä: Temma heikap Eliast.

10) Perräst seddä, kui Jesus tees, et kük jo wõttä tãüdetu, et Kirri saas tãüdetus, sis üttel temmä Minna jannone. Nink sinnä olli Annum pantä tãüs Attiket. Nink seddämaid jost ütse neide seäp wõttä üttele Pessu, nink tãüt seddä Attikega, nink pantä Jsopit se ümbre, nink pist seddä Pilliroo Otsa, nink peiije seddä temmä Su ette, nink joot teddä nink üttele tãüstega: Dot, las kaija, kas Elias tullep, teddä mahha wõctma.

11) Kui nüüd Jesus seddä Attiket olli wõctnu, sis üttel temmä: Se om tãüdetu. Nink temmä tãüct nink iälle sure Hälega nink üttel: Jssä, sinno Rãctre anna minna omma Waimo. Nink kui temmä seddä olli ütletnu, sis nõrgut temmä Pãäd, nink hen Henge ärrä.

III. P ä t ü k.

Näütap, mes Jesuse Koolmisse man ja perrän om sündinu.

1) Nink näitse, se eenpodaw Tek, (fige pühhamba Paiga een) Jummalala Koan, kaks katteft katski, üllembast Otsast, ammat allambabe Otsa. Nink Ma wärrisi, nink Pae lahksiwa üttest ärrä, nink Harwa awwasiwa hendä ülles, nink paljo Pühhide Jhho tössiwa ülles, kumma olliwa magganu, nink läsiwa ommist Haudust wäljä, perräst Jesuse Üllestössemist, nink tulliwa pühhä Lina, nink näütiwa hendä mitmale.

2) Ent se Pamees, Eä Jesuse Kottal sais, nink no, kumma temmä man olliwa, nink Jesust hoisiwa, kui nemmä näijewa, et temmä nida tänniten Hengeheit, nink näijewa seddä Ma, Wärrisemist, nink mes sääl sündi: sis heitiwä nemmä wäega ärrä, nink kitiwä Jummalat, nink üliwä: Töttelikkult sesinnane Anniminne om wagga nink Jummalala Poig olnu. Nink kii Rahwas, kumma sääl man olliwa, seddä Kajeman, kui nemmä näggiwa, mes sündi: sis löiwa nemmä omma Rinna wasta, nink kaniwa taggasi.

3) Ent kii Jesuse Tutwa saisiwa Karwest, nink paljo Naisi, kumma Kalilea - Maalt temmä perrä olliwa tulnu, nink Kajewa seddä. Neide seän olli Maria Maddalena, nink Maria, se wäiko Jakkabi nink Josesse Emmä, nink Salome Sebedeusse Poige Emmä, kumma ka olliwa Jesuse perrä tulnu, kui temmä weel Kalilea - Maal olli, nink teddä orjanu. Nink paljo muud olli, kumma temmäga olliwa ülles tulnu Jerusalemi.

4) Ent Judalisse, et ne Rehha Pühhis Kristi p
 es jääs, sest et Walmistamisse Päiw olli, (sest sesan
 ma-Pühhä-Päiw olli suur) pallsiwa Pilatust, et neid
 Luid pididi murrama nink neid mahha woetama. S
 tulliwä Sdamihhe, nink murdsiwa eesmäitse nink tōi
 Luid, kã üttelisse temmäga Kristi päle olliwa podi
 Ent kui nemmä Jesuse mannu tulliwa, nink näim
 reddã jo ärrãkolu ollewat, sis es murra nemmä temm
 Luid mitte. Enge üts neid Sdamihhi arowas Dag
 temmä Kälge, nink seiddãmaid tulli Berri nink Bes
 wãljã. Nink kã seiddã om nãmmu, se om seiddã tut
 nistanu, nink temmä Tunnistus om tōisi: Nink s
 samma tijãp, et temmä tōõst ütlep, et teije ussus
 Sest se om sundinu, et Kirvi saas tãudetus: Teije
 peã temmä Luud murdma. Nink taas ütlep tōim
 Kirvi: Nemmä sawa (teddã üts kõrd) nõggema
 kumma sisse nemmä omma pistnu.

IV. Pãtük.

Jesuse Matmisest ehk Ewangelium surel
 Redil.

1) Ent perrãst kui Oddang olli sanu, (sest et s
 Walmistamisse Päiw olli, kumb om se Cen
 Pühhä) sis tulli Josef Arimatias, Judaliste Linast
 üts rikkas Mees, üts auwus Radi-Essand, hã nink
 wagga Mees (se es olle mitte neide Mourwo nink S
 perrã litnu) kã kã essi Jummalala Kuningriki oot, sest
 temmä olli Jesuse Jünger, ent sallaja, Judaliste
 Welio perrãst: se julgu nink lãts sisse Pilatuse man
 nu, nink pãllel, et temmä Jesuse Rehha wois mahha
 wõrd. Ent Pilatus immetelli, et temmä jo olli
 ärrãkoolnu,

Koolnu, ning heigas sedda Pameest, ning kusse
 amalt, kas Jesus jo ainno arakoolnu: Ning kui
 ma sedda sest Vanuhhest teada saie, sis and temma
 kusse Kehha Joseppille, ning kass talle sedda anda.
 ning Josep ost linnast Reiwast.

2) Sis tuli ka Nikodemus; (ka enne Ose Jesusse
 annu olli tulnu,) ning toije seggatu Murrat ning
 oet lahhud sadda Nagla. Sis wõetiwa nemma
 kusse Kehha, kumb mahha olli woetu, ning mahkfi-
 sedda kalli puhta linnaste Reiwa sisse, kalli Koh-
 ka, nida kui Judalissil Wiis om matta.

3) Ent ton Paigan, kum Jesus Kristi pale podi,
 Uld, ning Alija sissen wastne Haub, se olli Joseppi
 walt, kumba temma Pae sisse olli lastnu raggoda,
 ma sisse eale utsike es olle pantu. Sinnä panni-
 nemma Jesusst, Judaliste Walmistamisse Väiwa
 walt, et suur Pühha pale tuli, ning se Haub lah-
 kesse olli. Ning nemma weritiwa sure Kiwoi, se
 wõewa Uuse ette, ning lastiwa arä.

4) Ent saäl olli Maria Maddalena, ning Maria
 koses, ne issiwa se Hamwa wasta, ka mu Naise,
 ma Jesussega olliwa Kallile-Maalt tulnu, kaise
 sedda Hauda, kohhe ning kaitas temma Kehha
 mahha panä. Ent nemma lastiwa taggasi, ning
 walmistiroa kallist Rehto ning Salwi. Ning Pühha
 ajal olliwa nemma wail Säduuse perrä.

5) Ent toisel Väiwäl, kumb om se Walmista-
 sisse Väiwa perran, tuliwa Kõrgepreestri ning Wa-
 seeri Pilatusse mannu koks, ning ütliwa: Esland,
 neile om Meelde tulnu, et seinnane Pejä ütrel, kum
 emma woel olli: Minna tahha kolme Väiwa perräst
 kes tusta. Seperräst kasse sedda Hauda hoita

Kolmanda Päiwani, et temmä Zingri Ole ei tulla
 nink warrastawa teddä ärrä, nink ütlewä Rohwale
 Temmä om Kooljist ülestösnu, nink saap wimam
 Bettus kurjembas, kui eddimänne. Nilatus ütles
 neide wasta: Teil om Hoidjid, minge nink hoides
 nida kui teije tiäte. Nemmä lätsiwä nink hoidsiwä
 seddä Hauda Hoidjidega, nink panniwä se Riw
 Pitsatiga kinni.

**Meije Isanda Jesusse Kris-
 tusse ülestössemisest nink Taima-
 Minnemisest, nink mes enne, nink
 perräst temmä Taima Minnemist
 om sindinu.**

I. T u k.

Ülestössemisest.

1) **T**ui Suur-Pühhä olli möda lännu, sis tulla
 Maria Maddalena nink se toine Maria, kumb
 kutsutas Maria Zakkabi, nink Salome, nink Johanna,
 nink mu neidega, ostsiwa nink walmistiwa kallist
 Rohto nink Salwi, et nemmä tullesse nink Jesusst
 woihasse, sest Pühhä Usal olliwa nemmä wait Säs-
 dusse perrä. Ent sure Pühhä Oddangul, kumb näe-
 rap eesmätsel Maddäle Päiwäl, tulli Maria Madda-
 lena,

na, nink se toine Maria, seddã Hauda Kaema: Ent
 omnogult ülli warra, kui weel pimme olli, tulliwa
 nemmã Hawwa mannu, kui Nãiw tõssi, nink kanni-
 wa seddã Nohto, kumba nemmã olliwa walmistanu.

2) Nink nãtse, perrãst Jესusse Üllestõssemist,
 sündi suur Ma-Wãrriseminne, sest Jესanda Engel
 ülli Tãiwast mahha, nink ast sinnã mannu, nink
 õweit ärrã se Kirowi Hawwa Usse eest, nink ist sinnã
 päle. Nink temmã Valge olli kui Wãk, nink temmã
 Reiwas walge kui Lummi. Ent ne Hoidja wãrriswã
 Weljo perrãst, nink saiwa õtse kui ollesse nemmã kolu.

3) Nink ne Nãise ütliwã toine tõist wasta: Kes
 neile se Kirowi Hawwa Usse eest ärrãweritap? Sest
 temmã olli wãega suur. Nink nemmã kãjewa sinnã,
 nink nãiwã, et se Kirowi olli Hawwast ärrãweritetu,
 nink lãtsiwã Hawwa sisse, nink es lõmwã Jესanda
 Jესusse Rehã mitte. Sis joost Maria Maddalena
 seddã tedã andma. Nink sündi, kui nemmã seperrãst
 kätte Kalo pããl olliwa, et Jესusse Rehã seãl es õlle,
 nãtse, sis saisiwa kãts Meest neide kõrwãl, wallosan
 Reiwã. Ent kui nemmã pelglikkus saiwa, nink
 Walget mahha kãniwa, sis ütliwã ne Nihhe neide
 wasta: Mes teije õfite Ellãwat Koolhõde man? Tem-
 mã ei olle sün, enge om üll-stõsnu. Mõtlege se päle,
 kuitas temmã teile om pajatanu, kui temmã weel
 Kõlõsea Maal olli, nink üttel: Innimisse Poig weãp
 ärrãantama pattaside Innimiste Kãtte, nink Nõsti
 podama, nink kõmandãl Pãiwãl ülestõusma. Nink
 nemmã mõtliwa temmã Sõnnu päle.

4) Nink nemmã kãniwa Hawwa mant taggasi,
 nink kũlutiwa seddã kũt neile üttetõistkũnnellõ, nink
 õigellõ muile, nink ütliwa seddã Apostõlle. Nink nei-

de Kõnne olli neil tutta kui Sorre, nink nemmä es
 ussu neid mitte. Ent kui Maria Maddalena nida
 jooff, (kui üteld om) sis tulli temmä Simmori Peteri
 nink se tõise Jüngri mannu, kumba Jesus armast, nink
 ütrel neide wasta: Nemmä omma Essandat Hawwa
 ärrawõtnu, nink meije ei tija mitte, kohhe nemmä
 tedda omma pannu.

5) Sis läts Peter wäjä nink se tõine Jünger
 nink tulliwa Hawwa mannu. Ent ne kats jostwa
 ütelligse, nink se tõine jooff nobbedambaste ette kui
 Peter, nink tulli enne Hawwa mannu. Nink kui
 temmä sisse kummarid, sis näggi temmä, et ne Linna
 maan olliwa; ent siski es lä temmä sisse. Sis tulli
 Simmon Peter temmä perra, nink läts Hawwa
 sisse, nink näggi neid Linna maan ollewat. Nink
 kät, kumb temmä Pä pääl olli olnu, es olle mitte
 Linna man maan, enge essi ärrälde ütten Paigan kõllo
 mähhiu. Sis läts ka se tõine Jünger sisse, kã ees
 malt Hawwa mannu olli tulnu, nink näggi tedda,
 nink usk. Sest nemmä es moista weel Kirja, et
 temmä Kooliist piddi üllestõusma. Sis lätsiwõ
 Jüngre jälle kõllo, nink Peter pand tedda henne man
 Jumes, mes olli sündinu.

6) Ent Maria sais wäljän Hawwa een, nink ik
 kui temmä nüüd ik, sis kummarid temmä Hawwa
 sisse, nink näggi kats Englit walgen Reirin istwat,
 üttee pähhitsen, nink tõist jallutsin, kohhe Jestsisse Rehha
 olli pantu. Nink nemmä ülliwä temmä wasta:
 Maine, nees sa ikker? Temmä ütrel neide wasta:
 Nemmä omma minno Essandat ärrawõtnu, nink
 minna ei tija, kohhe nemmä tedda omma pannu.
 Nink kui temmä? tedda olli ütletnu, sis kãänd temmä
 kenda

hendä taggasi nink näggi Jesust saiwat; Nink temmä es tijä mitte, et se Jesus olli. Sis üttel Jesus temmä wasta: Maine, mes sa ikket? Keddäs sa ostit? Temmä möttel Uidnikko ollewat, nink üttel temmä wasta: Essand, kui sinnä teddä ollet ärräandnu, sis üttele mulle, lohhe sa teddä ollet pannu, sis tahha minna teddä ärrä tuwra. Jesus üttel temmä wasta: Maria. Sis käänd temmä hendä iisbre, nink üttel temmä wasta: Rabbuni, se om, Opperaja. Jesus üttel temmä wasta: Ärrä pütke minno, sest minna ei olle weel ülles läänu omma Essä mannu. Ent minne minno Welliste mannu, nink üttele neile: Minna lä ülles ommi Essä mannu, nink teije Essä mannu nink minno Jummalä mannu, nink teije Jummalä mannu. Se om sesamma Maria Maddalena, kummaest Jesus säitse Kurratit olli wäjä ajanu, selle näüt temmä hendä tige eesmäit, kui temmä olli üllestösnu, warra eesmäitel Näddäle Päiwäl. Sesamma läts nink kullut feddä neile, kumma temmäga olliwa olnu, nink kumma keinsiwä nink iksiwä, neile temmä kullut nink üttel, et temmä Essandat olli nännu, nink et temmä tälle feddä olli üttele. Nink kui nesamma kulluwa, et temmä elki, nink temmäst olli näätu, sis es ussu nemmä mitte.

7) Ent ne Naise lätsiwä Hawwa sisse, nink näis wa üttele noort Meest hääl polel isiwat, sel olli pit, walge Särk Säljän, nink nemmä heitirda ärrä. Ent se olli Jofanda Engel. Ent temmä üttele neide wasta: Urge heitige mitte, sest minna tijä, et teije ostitte Jesust Naatsaretist, kää Nisti päle olli podu. Temmä ei olle mitte süin, sest temmä om üllestösnu, nida kui temmä om üttele. Tulge tännä, laege feddä Usfemet,

Kohhe se Jssand olli pantu, nink minge äkkitselt, nink ütlege temmä Jüngerille nink Petrille, et temmä om Kooljist üllestösnu. Nink nätse, temmä saap teije een minnema Kalilea-Male, saäl sate tedda näggema. Nätse, minna olle teile fedda üttele. Nink nemmä lätsiwa äkkitselt Harwast wäljä, Pelsjo nink sure Nj-moga, josiwa, fedda tenämä Jüngerille kulutama. Sest Wärrisemize nink Hirn olli neide päle tulnu. Nink nemmä es üttele kelleke middäke, sest nemmä päsiwa.

8) Ent kui nemmä lätsiwa fedda temmä Jüngerille kulutama, nätse, sis tulli Jesus neide mannu nink üttele: Terve, nink nemmä astiwa tenämä mannu, nink näksiwa temmä Jalgu kinni, nink kumwardiwa tedda. Sis üttele Jesus neide wasta: Urge pehäke. Minge nink kulutage fedda minno Wellisille, et nemmä läwa Kalilea-Male, nink saäl sawa nemmä minno näggema.

9) Ent kui nemmä sinna lätsiwa, nätse, sis tullis wa mönne neist Hoitjist Eina, nink kulutiwa Rörge-Breestriille kii, mes olli sündinu. Nink nemmä tullis wa kofko Wannambidega, nink peijewa Nouwo, nink annis wa neile Sdameestille Rahha kii, nink ütliwa: Ütlege, et temmä Jüngeritulliwa Dse, nink war-rastiwa tedda ärrä, kui meije maggasime. Nink kui se Ma-Bollitsejalle tedda saas, sis tahhame meije tedda leppitada, nink sata, et teije peäte holeta ollema. Nemmä wöttiwa Rahha, nink teiwa nida, kui nemmä olliwa oppetetu. Nink sesamma kōnne om wäljä laggonu Judaliste sekkä, ammaak täambä Wäiwäni.

10) Nink nätse, kats neist olliwa selsammal Wäiwäl minnemän üttele Allewette, sinä olli Jerusalemist Buustümmend Waggo Maad, sel olli Nimmi Emaus.

Nink

Minik nemmã kõnneliwa tõine tõisega kigist neist Usjust,
 kumma olliva sündinu. Minik jostõ, kui nemmã
 nida kõnneliwa, nink tõine tõiselt kãssitelliwa, jis
 tuli ka Jesus essi neide mannu, nink kãwwe neidega.
 Ent neide Silmi peti, et nemmã teddã es tunne; sest
 temmã nõut hendã neile tõisel kombel. Minik temmã
 üttel neide wasta: Mõarõse Kõnne es ne omma,
 kumbe teije kãwwen tõine tõisega peãte, nink ollete
 murrelikko? Ent ütõ, kummal Nimmi olli Kõewas,
 koste nink üttel temmã wasta: Sinnas ütõinda wõ-
 ras ollet Jerusalemin, nink ei tija, mes se sissen neil
 Pãiwil om sündinu? Minik temmã üttel neile: Mes?
 Ent nemmã ütõiwã tãlle: Si, Jesussest Maatsaretist,
 kumb olli Proweet, wãggew Tõõn nink Sõnman
 Jummalã nink kige Rahwa een. Kuitao meije Kõrge-
 Preestri nink Pãlikko teddã Surma Hukkarusse sisse
 omma õrrã andnu, nink omma teddã Kristi pãle ponu.
 Ent meije lodime teddã ollewat, kã Israelt pididi lun-
 nastama. Minik pãle se kige om niõud tããmbã kolmas
 Pãiw, kui se sündi. Ent mõõne meije Naisist omma
 meid ka heiditanu, kumma ülli warra Hawwa man
 omma olnu. Minik kui nemmã temmã Kehhã es lõw-
 wã, jis tulliwa nemmã nink ütõiwã, hendã Englide
 Nãutmist nõnnus, kumma teddã ütõiwã ellãwat.
 Minik mõõne meije seãst lãtsiwã Hawwa mannu, nink
 lõsiwa nida, kui ne Naise ütõiwã, ent teddã hendã
 es nõe nemmã.

11) Sis üttel temmã neide wasta: O teije rum-
 mala nink rasseda Sõãmest, seddã kã uskma, mes
 Proweeti omma ütõinu. Es Kristus nisuggust peã
 kannatama, nink omma Awõustusse sisse minnenã?
 Minik temmã nõkõas Mosessest nink kigist Proweetist,

nink sellet nelle ärrä kigen Kirjan, mes temmäst oll' Kirjotetu. Nink nemmä tulkiva se Allewe lähhüde, kohhe nemmä lätsiwa. Nink temmä pand henda karrowemballe minnewas. Nink nemmä wäijewa teddä, nink ütliwä: Jä meije mannu, sest Oddang jowwap, nink Päiw kaldus Otsa minnema. Nink temmä läts sisse, neide mannu jäma.

12) Nink sündi, kui temmä neidega Lawwa man iste, sis wõt temmä Leiwa, tennäs nink murs, nink and neile. Sis awwati neide Silmi ülles, nink nemmä tulkiva teddä. Nink temmä kätte neist ärrä. Nink nemmä ütliwä tõine tõist wasta: Es meije Sõä meije sissen palla, kui temmä weijega pajat Te päääl nink kui temmä meile Kirja ärräsellet? Nink nemmä tõssiwa selsammal Tunnit ülles nink kantiwa jälle tag'gasi Jerusalemi, nink lösiwa neid ürstõistkümmed, nink kumma neide man olliwa, koon ollewat, nink ütlewat: Jõsand om tõttelikult üllestõõnu, nink henda Simmonille näütü. Nink nemmä juttustiva, mes Te päääl olli sündinu, nink kuitas temmä Leiwa Murdmisfen neist olli tuttu. Neid es ussu nemmä kummitte. Ent se olli sis kui Oddang olli tolsammal ees'ntätfel Nõddäle: Päiwäl nink Uuse olliwa kinni pantu, kum ne Jüngre koon olliwa, Judaliste Peljo perräst.

13) Ent kui nemmä teddä pajatiwa, sis tulli Jesus esst, kui nemmä Lawwa man istewa, nink sais neide keskette, nink ütlet neide wasta: Rahho olgo teijega! Nink temmä sõimas neide Umbuskü nink Sõäme Kallestust, et nemmä neid es olle ussnu, kumma teddä kalliwa nämmu üllestõõnu ollewat. Ent nemmä heitiwa ärrä, nink saiwa pelglikkus, nink mõtliwa henda Waino näggewat. Nink temmä ütlet neile: Kuis

teije ni heitina ollete, ning inelles säräse Mõete teije Sõamette tullewa? Raege minno Käsfi ning minno Jalgu, et minna olle essi. Purke minno ning Raege, sest Waimul et olle mitte Sihha ning Luid, nida kui teije näete mul ollewat. Nink kui temmä sebdä olli üttelmu, sis näät temmä neile Käsfi ning Jalgu, ning Külle. Sis saiwa ne Jünger rödmisas, et nemmä Jssandad ndjewa.

14) Ent kui nemmä weel Rõmo perräst es ussu, ning imserellhwa, sis üttel temmä neide wasta: Kas teit siin middäke sirowä om? Nink nemmä panniwa tälle ette Tükki Kiserut Kalla, ning sullatamatta Met. Nink temmä wõt nink sõije neide een. Ent temmä üttel neide wasta: Ne omma ne Rõnne, kumbe minna teije wasta olle pajatanu, kui minna weel teije man olli; Sest kii peap rähdetama, mes minnust om Eri-jotetu Mosesse Sädussen, ning Proweetin, ning Paulus. Sis awwas temmä neide Moistus, et nemmä Kirja moistira. Nink temmä ütrel neile: Nida om Eri-jotetu, ning nida yiddi Kristus kannatama, ning üllestoušma Koolhiit kolmandal Päiwäl, ning laffina kullutaba omma Nimme pääl, Pattustkäänd-miist ning Pattu Andisandmiist Eige Rahwa seän, ning allustada Jerusalemiist. Ent teije ollete sest Sunnstaja.

15) Sis üttel temmä jälle neide wasta: Rahho olgo teijega: Dife kui Jssa männo om lähätanu, nida lähäta minna teid ka. Nink kui temmä sebdä olli üttelmu, sis puhk temmä neide päse, ning üttel neide wasta: Wõtke pühhä Wainu, kelle teije Pattu andis annate, neile omma nemmä andis antu, ning kelle teije Pattu linnitate, neile omma nemmä linnitatu.

16) Ent Tomas, üss neist Katstõistkõnnest, kumb kuschitas Kasiķeskes, es olle mitte neide man, kui

Jesus

Jesus tulli. Sis ütlivä tõise Jüngre tälle: Meije olleme Esandat nännu. Ent temmä üttel neide wasta: Kui minna ei näe temmä Kätte sissen Nagla Täbbe, nink panne omma Sõrme Nagla Tähre sisse, nink panne omma Käe temmä Külle sisse, sis ei tahha minna usku. Nink kattesõa Väivä perräst olliva temmä Jüngre taas sääl sissen, nink Tomas neidega. Sis tulli Jesus, kui Usse olliva kinni pantu, nink sais neide keskette nink üttel: Nahho olgo teijega. Perräst üttel temmä Tomale: Künita tännä omma Sõrme, nink kae minno Käsi; Nink künita tännä omma Käe, nink panne minno Külle sisse, nink ärrä olle umbuskik enge olle uskik. Sis koste Tomas nink üttel temmä wasta: Minno Jõsand nink minno Jummal. Jesus üttel temmä wasta: Sest et sinna minno ollet nännu, Tomas, sis ollet sinna usknu. Unsa omma ne, kumma ei näe nink siski uskwa.

17) Perräst seddä näüt hendä Jesus jälle neile Jüngriõe Tiberia Järwe man. Ent temmä näüt hendä nidade: Simmon Peter nink Tomas, kumb Katsikeses kutsutas, nink Natanael Kalilea, Ma Kanast, nink Zebedeusse Poja, nink kats tõist temmä Jüngrist, olliva üttenkoon. Sis üttel Simmon Peter neide wasta: Minna lä Kallõ püüdma. Nemmä ütliwa tälle: Meije läme ka sinnoga. Nemmä lä siwa wäljä nink astiwa seddamaid Väiwa. Nink tolsammal Dõl es sa nemmä middäke. Ent kui jo Homnung tulli, sis sais Jesus Nannan: Ent ne Jüngre es tijä mitte, et se Jesus olli. Sis üttel Jesus neide wasta: Kats, kas teil middäke siwvä om? Nemmä kostiwa tälle: Ei olle. Sis üttel temmä neide wasta: Heitke wäljä Root häle pole Väiwa,

Laiwa, sis sate löidma. Sis heisiwa nemmä, nink es jowwa ennämb wäjä weddäda, Hulga Kallu per-räst. Sis üttel se Jünger, kumba Jesus armast, Petri wasta: Se om Essand. Ent kui Simmon Peter kuuld Essandat ollewat, sis wöt temmä Hanni met henne ümbre, (sest temmä olli allaste) nink heit hendä Järwe. Ent ne töije Jüngerit tulliwa Laiwaga, (sest nemmä es olle Kawwen Waast, enge lähhüd kars sadda Künart,) nink weddiwa Kalla Nota.

18) Kui nemmä nüüd Male astiwa, sis näiwa nemmä kuma Hütsse pantu ollewat, nink Kallu sääl pääl, nink Leiba. Sis üttel Jesus neide wasta: Toge neist kallust, mes teije nüüd ollete püüdnü. Sis läts Simmon Peter, nink weddi Nota Male, täis sadda wiiskümmeend päle kolm suuri Kalla. Nink ehk neid kül ni paljo olli, siski es kalle se Root ärrä. Sis üttel Jesus neide wasta: Tulge, söge Lounat. Ent keäke es tohhi neist Jüngerist temmält küsida: Kes sa ollet? Sest nemmä tefiwa Essandat ollewat. Sis tulli Jesus nink wöt Leiba, nink and neile, nida ka Kalla. Se olli nüüd jo kolmas kord, et Jesus hendä ommille Jüngerille, kui nemmä koon olliwa, näüt, kui temmä Kooljist olli ülles tösnü.

19) Kui nemmä nüüd olliwa sönu, sis üttel Jesus Petri wasta: Simmon Jona (Poig,) kas sa minno armastat ennämb kui ne? Temmä üttel Jesusse wasta: Ja, Essand, sinna tijät, et minna sinno armasta. Sis üttel Jesus temmä wasta: Käidsa minno Wona keisi. Sis üttel Jesus jälle töist korda temmä wasta: Simmon Jona Poig, kas sa minno armastat? Temmä üttel temmä wasta: Ja, Essand sinna tijät, et minna sinno armasta. Sis üttel Jesus temmä wasta:

wasta: Kaidfa minno Lambid. Sis üttel temmä kolmat puhku temmä wasta: Simmon Jona Voig, Kas sa minno armastat? Peter saije kurwas, et Jesus kolmat puhku temmä wasta üttel: Kas sa minno armastat? Mink üttel temmä wasta: Essand, sinna tijät kii; Sinna tijät, et minna sinno armasta. Sis üttel Jesus temmä wasta: Kaidfa minno Lambid. Tõttelikult, tõttelikult minna üttele sulle, kui sinna noxemb ollit, sis wõõrsit sinna henda essi, nink lqõsiti kohhe sa tahsiti; Ent kui sa wannas laät, sis saat sa omme Kassi wäljä kunitama, nink tõine saap sinno wõtama, nink sinno weddama, kohhe sinna ei tahha. Ent seddä üttel temmä tähhendaden, määräse Surmaga temmä saap Jummalat kitma. Mink kui temmä seddä olli üttelnu, sis üttel Jesus temmä wasta: Tulle minno perrä.

20) Ent Peter kaänd henda ümbre, nink näggi seddä Jüngerit (Jani) perrä tulawat, kumba Jesus armast, ke ka Sõdm-Nial temmä liggi olli istnu nink üttelnu: Essand, kes se om, ke sinno saap ärdaandma? Kui Peter seddä näggi, sis üttel temmä Jesusse wasta: Mes se sis peap? Jesus üttel temmä wasta: Kui minna tahha, et temmä jääs senni kui minna tulle, mes se sinno puttup? Tulle sinna minno perrä. Sis laggosi Kõnne Welliste sekkä wäljä, et sesinnane Jünger ei kole mitte. Mink Jesus es üttele talle mitte, et temmä ei kole, enge: Kui minna tahhas, et temmä jääs senni kui minna tulle, mes se sinno puttup? Se om sesamma Jünger, ke neist Usjust tunnustap, nink om ka neid kirjitanu; Mink meije tijame, et temmä Tunnustus om tõisi.

21) Ent

21) Ent ne üestöistkammend Jüngerl lätšiwä Kög-
 lileä: Male ütte Mäe päle, kohhe neid Jesus oll' kutsu-
 nu, nink sääl om temmä nättu enndamb kul wijest saast
 Bellitšist ittelišse, kummist weel paljo senni Miani
 allale omma, ent mönne omma ka jo uinonu. Nink
 kui nemmä tebdä näjewa, kummardiwa nemmä
 tebdä. Ent mönne mödliwa katsire. Ent Jesus ast
 neide mannu, pajat neidega nink üttel: Minnote om
 antu kii Melewald Taiwan nink Ma pääl. Seper-
 väst minge kige Ilma sisse, nink kulutage Armo-Opoust
 kigelle Lojussele, nink tekke Jüngeris kii Pagganid,
 neid risten se Jessa nink se Poja nink pühhä Baimo
 Nimmel, nink oppetage neid piddama kii, mes minna
 teile olle käftnu. Kä ussup nink riseitas, se saap on-
 las sama. Ent ka ei ussu, se saap ärräsunnitus.

22) Ent Ustjide perrä sawa nisuggutse Tähhe
 tullemä: Minno Nimmel sawa nemmä Kurratid
 wäljä ajama, wastse Keeldega pajatama, Siugu
 ärräajama, nink kui nemmä middäke sarmlikko sawa
 joma, sis ei peä neil middäke wigga ollema. Töb-
 biste päle sawa nemmä Kässi pannema, sis sawa
 nemmä parrembas sama. Nink näitse, minna olle
 teije man eggä Päiwa, animal Ilma Otsani. Perväst
 om temmä nättu Jakkabist. Enne kui temmä neide
 nädden neide Silmi eest ülles woeti, sis om temmä
 herwä nidabe elläwält, perväst omma Kannatust,
 näütnu ommille Apostlile, mitmasuggutse Tährega,
 nink nätti neide seän nellikammend Päiwa, nink pajat
 neidega Jummalä Kunningrikist, arwas neide Moisi-
 ust et nemmä Kirja moisiwa.

II. Lül.

Taiwa Minnemisfest.

1) Nink kui temmä neid olli kocko foggonu, es kass
 temmä neid Jerusalemist minnä, enge Essa
 Tootust ota, nink üttel: Nätse, minna lähhata omma
 Essa Tootamist teije päle, kumba teije minnust ollete
 kuulnu. Ent teije olge, Jerusalemi Linan, semmi
 kui teid ehhitetas Bäega kõrgest. Sest Jaan om
 kül Weega ristnu, ent teid peap pühhä Waimoga
 ristitama, eimitte karwa perräst neid Päiwi. Sis
 kussewa ne temmäst, kumma olliwa kocko tulnu, nink
 ütliwä: Essand, kas sinna sel Ujal jälle saat üles
 säedna Israeli Kuningriiki? Ent temmä üttel neide
 wasta: Teil ei sünni mitte tedä Uiga ehk Tundi,
 kumbe Essa ommale Melewallale om tallele pannu.
 Enge teije sate sama pühhä Waimo Wäkke, kumb
 teije päle saap tulles, nink sate ollema minno Tum-
 nistaja Jerusalemis, nink foggona Juda - nink
 Samaria - Maal, nink Ma Otsani.

2) Nink temmä weije neid wäljä ammat Petani-
 atte, nink tõst üles omme Kassi, nink õnnist neid.
 Nink sündi, kui temmä neid õnnist, kui temmä jo kül
 neidega olli pajatanu, perräst omma Üllestõõsemist:
 sis lahku temmä neist ärrä, nink woeti neide nättin
 üles, nink läts üles Taiwatte, nink Pilw wõt teddä
 neide Silmi eest ärrä; Nink temmä om istnu Jum-
 mala häle Käele.

3) Nink kui nemmä Taiwatte Kaijeliwa, kui
 temmä ärrä läts, nätse, sis saisiwa kass Weest neide
 man walgen Keiwin, kumma ka ütliwä: Kalilea - Ma
 Mihhe, mes teije saisate nink kaete Taiwatte? Se-
 samma

Samma Jeesus, ke teist Taimatte om ülles woetu, saap
 indade tulles, kui teije tedda ollere nannu Taimatte
 minnewat. Nink nemmä kummardima tedda, nink
 kåniva taggasi Jerusalemi, sure Rõmoga, sest
 Mäest kumb kutsuras Oli-Mäggi, kumb om Jerusa-
 lemi lähhün, pühhä Päiwä Te Rõnnik.

4) Nink kui nemmä sisse tullima, sis lätsiwä
 nemmä ülles sinnä Põningo päle, kun nemmä ollima,
 Peter nink Jakkap, Jaan nink Andreas, Wilip nink
 Tomas: Pärtel nink Matteus, Jakkap Alweusse
 Poig nink Simmon Zelotes, nink Judas Jakkabi
 Belli. Nesamma ollima kif kindmä üttemelekkult
 Palwussen nink Vallemissen, Maiste nink Maria
 Jeesuse Emmä nink temmä Bellistega. Nink nem-
 mä ollima allasi Jummalala Koan, kittiwa nink tennä-
 siwa Jummalat.

Jummalala Pühhä Sõaimo nättawast Tullemisest Apostlide päle.

1) Nink kui Surowiste Pühhä Päiw täüdeti, sis
 ollima nemmä kif üttemelekkult üttenkoon.
 Nink Müriseminne sündi äkkitselt Taimast, õse kui
 kange Tuul olles puhõnu, nink täüt sedda koggona
 Maija, kun nemmä ollima istman. Nink Kele nätti
 neil ärräjaetu ollewat, õse kui tullitse, nink se iste
 eggäütte päle neide seäst. Nink neid täüdeti kif püh-
 hast

hast Waimust, nink naksiwa kōnnelema tōiste Keel-
dega, nida kui Waim neile and kōnnelda.

2) Ent Jerusalemin olliva Judalisse ellāman,
Jummala peiglikko Mihhe, figest Rahwast, kumma
Taima al omma: Kui nüüd se Hää sündi, sis tulli
se Hulf fokko nink jammāti ärrā. Sest eggäüts
kuuld neid ommal Keel kōnnelewat. Nink neuimā
heitwa kē ärrā nink panniwa Jmines, nink ütliwa
tōine tōise wasta: Mätsē, es nesinnatse kē, kumma
kōnnelewa, olle Kalilealisse? Kuis meije sis kuleme
eggäüts neid pajatawat ommal Keel, kumman meije
olleme sündinu? Parde nink Medē nink Elamide,
nink kumma ellāme Mesopotamia, Juda nink Kap-
padoetsia, Ponto nink Asia-Maal, Brügian nink
Pamwilian, Egiptia nink Libia-Ma Piril, kumb om
Kūrene kottal, nink wōra Romalisse, Judalisse nink
Juda-Ussu Wōtja, Kreetre nink Urabe: Meije kuit-
me neid meije omma Keel Jummala Suri-Tekko
pajatawat. Nink nesimā heitiwa kē ärrā nink olliva
katre Kalo päääl, nink ütliwa tōine tōist wasta: Mes
sest tahtnes sada? Ent mu nariva nink ütliwa: Mem-
mā omma täüs magusat Wina.

3) Ent Peter sais neide Ütterdisikūnnega, nink
tōst omma Hääld, nink pajat neide wasta: Juda
Mihhe, nink kē, kumma ellāte Jerusalemin, se olgo
teile tedā nink pandke tähhele minno Sōnnu; sest nes-
sinnatse ei olle mitte joobnu, nida kui teije mötlete, sest
se om kolinas Päiwā Sund, enge se om se, mes üteld
om läbbi Joeli, se Proweeti: Nink wimātsel Päiwil
saap sündima, (ütlep Jummal) minna tahha om-
mast Waimust wäljä kallara fige Lihha päle: Nink
teije Poja nink Tūttrē sama Prohweete Oppust kulu-
tama,

tama, nink teije More Mihhe sawa Nákko nággema,
 nink teije Wannamba sawa Und nággema. Nink
 minna tahha omme Sullaste nink omme Náuťsikuide
 pále neil Páiwil ommast Waimust wáľhá kallata,
 nink nemmá sawa Prohweete Depust kulutama.
 Nink minna tahha Immet anda Fairwan úllewán,
 nink Táhre Ma páál allan, Werd nink Euld, nink
 Suidso Tosso. Páiw saap pimmes minnema, nink
 Ru Berres, enne kui se suur nink arowalik Isanda
 Páiw tulley. Nink peap sündima, et ká Isanda
 Minne saap appheikama, se saap ónsas sama.

4) Israeli Mihhe, kuulge neidsinnatsid Sónnu:
 Jesust Matsaretist, Jummalast teije seán úlles náüdetu
 Meest, Wáe, Imme nink Táhtega, kumbe Jummal
 lábbi temmá teije kessen teggi, nida kui teije ka esfi
 tiháre, Seddasamma, kui temmá Jummal árrá-
 mötteldu Nouwust nink Enteedmisfest oli árráantu,
 otere teije wótnu, lábbi úllekohruside Kátte, álles ponu
 nink árrátapnu. Seddá om Jummal úll s árrátanu,
 kui temmá teddá Surma Wallust om pástnu, sest se
 es woi mitte olla, et teddá temmást pididi kinni
 petama. Sest Tawid útlep Temmást: Minna olle
 Isandat ikkes henne ette säednu, sest temmá om min-
 no háál Káel, et minna ei hetjo, seperrást om minno
 Südda rõõmsa, nink minno Keel rõmüstap hendá,
 sest ka minno Eihha saav Lotusien hengáma. Sest
 sinna ei sa minno Henge Pórgutte jámma, ei ka perrá
 andma, et sinno Pühhá Árrán-áddanemist náes.
 Sinna ollet mulle tedá andnu Elio Teed; Sinna
 saat minno táütma Róntoga omma Palge een.

5) Mihhe Wellitse, laske minno julgede teije
 wasta kónnelda wannast Essast Tawidast, sest tem-

mä om ärräfoolnu nink mahha mattetu, nink temmä Häud om täämbä Päiwäni meije man. Kui temmä nüüd Prohweet olli, nink tees, et Jummal Wandmissega tälle, olli tootanu, temmä Pusa Suggust Kristust ülles ärrätada, Eihha perrä, temmä Järje päle istma; Sis näggi temmä ette ärrä, nink pajat Kristusse Üllestössemisest, et temmä Heng ei olle mitte Pörgutte jätteru, nink temmä Eihha ei olle Ärrämädänemist nännu. Seddäsamma Jesust om Jummal ülles ärrätanu, sest olleme meije Eik Sunnistaja. Et temmä nüüd om läbbi Jummal hä Käe üllendetu, nink Pühhä Waimo Tootust Essäst sanu, sis om temmä seddä wäljä kallanu, mes teije nüüd näete nink kulete. Sest Dawid ei olle mitte ülles lännu Lawatte, ent temmä üttelep: Issand om üttelnu minno Essandalle: Istu minno häle Käele, senni kui minna panne sinno Wainlaisi sinno Jalgu Allutjes. Sis teedke nüüd koggona Israeli Kooda töttest, et Jummal reddä Essändas nink Kristusses om tennu, seddäsamma Jesust, kumba teije ollete Risti ponu.

6) Ent kui nemmä seddä kuliwa, sis nässi se neide Edämette, nink ütliwä Peetri nink toiste Apostlide wasta: Mes peäme teggema, Mihhe Wellitse? Ent Peter üttele neide wasta: Käändke hendä Pattust, nink laske eggäüts teije seäst hendä risti Jesusse Kristusse Nimmel. Pattu Andisandmisses; nink sis sate teise sama Pühhä Waimo Andet. Sest teile nink teije Latfile om se Tootus antu, nink figille, kumma Kawwen omma, kumbe eäle Issand meije Jummal tännä saap mannu kutsma. Ka paljo idiste Sönnuga tunnist nink mannits temmä, nink üttele: Laske hendä arwitada sefstinnatsest tiggedast Suggust. Kumma nüüd

nüüd hääł Melel temmä Sömma wasta wöttiwa, neid ristiti. Nink tol Päiwäl suggesti Roggodusselle päle lähüd kolm tuhat Henge.

7) Ent nemmä jäiwa kindmalt Apostlide Oppusse nink Osfause nink Leiwa Murdmisse nink Palwusse päle. Ent life Henge päle tetti Belg, nink paljo Immet nink Tähte sündi Apostlide läbbi. Ent Eik ne Ustja olliwä ütten koon, nink piddiwa Eik ni, et eggä mihhel fest Osfa olli. Nink nemmä möiwa ärrä omma Hääd nink Barra, nink jaggasiwa seddä ärrä figille, se peerrä kui kummaleke waja olli. Nink nemmä olliwä eggä päiwä üttemelesiikkult koon Jummalä Roan, nink murdsiwa eggän ütten Roan Leiba, nink wöttiwa Roga ütten, Römo nink öige Söamega, Jummalat fitten, nink neil olli Armo fige Rahwaman. Ent Jesand pand eggä päiwä ennämb Roggodusselle päle, kumma önsas saiwa.

8) Ent Peter nink Jaan lätsiwa üttelisse ülles Jummalä Kotta, üttesamal Palwusse Tunnil Nink ütš Mees, Eä Emma Jhhust sani jalloto olli, kanneli sinnä; Seddä panniwa nemmä eggäpäiwä Jummalä Roa Usse eite, kumb illosas kutsui, et temmä neist Andet palles, kumma Jummalä Kotta lätsiwa. Kui se Peetrit nink Jani näggi, et nemmä tahhiwa Jummalä Kotta minnä, sis pallel temmä neist Andet sada. Ent Peter kaije Janiga temmä päle nink üttel: Rae meije päle. Ent temmä kaije neide päle, nink oot neist middäke sada. Sis üttel Peter: Höbbedat nink Kulda mul ei olle, ent mes mul om, seddä anna minna sulle: Jesusse Kristusse Nimmel Naatsaretist tösse ülles nink kōnni. Nink Peter haard teddä hääst Käest Kinni, nink tömmas teddä

ñis: Nink seddâmaid saiwa temmä Zalla nink Zalla Kundias. Nink temmä karras ülles, sais nink tawwe, nink läts neidega Zummala Korta, kōnd nink karras, nink lit Zummalat.

9) Nink lit Kahwas nāggi teddā kōndwat nink Zummalat litwat, nink tusiwa teddā, et temmä sesamma olli, k Zummala Koa illusa Wārrāja een olli istnu nink kerjanu. Nink nemmä saiwa tāsus Hirno nink Heiditamist se ülle, mes temmäle olli sūndinu. Ent kui se ärräjūrtinu Zakhoro hendā Peetri nink Jani man piddi, sis jooft lit Kahwas neide mannu, se Kummi sisse, kumb kutsutas Salomoni Kum, nink pamaiwa Zimmes.

10) Ent kui Peter seddā nāggi, sis koste temmä Kahwale: Israeti Mihhe, mes teije seddā Zimmes pannete, ehk mes teije meije päle kaere, kui ollesse meije omma Zowwo, ehk Pühhäussega teddā läu na tennu? Abrahami nink Isaki nink Jakobi Zummäl, meije Wannambide Zummäl, om ärräselletanu omma East Jesust, kumba teije ollete ärräandnu, nink seddā ärräsalganu Pilatusse een, kui temmä Kohhut moist teddā wallale laske. Ent teije ollete Pühhä nink Digedat ärräsalganu, nink pallelnu hennele Zaxas Meest kinki, ent Ello Saacijat ollete teije ärrätapnu, seddā om Zummäl Kooljst üllesärrätanu, sest olleme meije Zummistaja. Nink läbbi Usu temmä Nimme sisse, om temmä sesinnatse pääl, kumba teije näete nink tunnere, omma Nimme kinnitanu; Nink Us läbbi temmä om selle omma Terwust andnu teije Eile een.

11) Nink niid tija minna kūt, Wellitse, et teije seddā teedmatra ollete tennu, nida, kui ka teije Päliko.

Ent

Ent Jummal om seddâ nidade tãutnu, mes temmã enne om kulutanu, lâbbi fige omme Prohweete Su, et Kristus piddi kannatama. Sis parrandage hendã nũud, nink kããndke umbre, et teije Patru arrãwoetas, kui Kostutamisse Uig tulley Jssanda Valg. st, nink lâhhãtap teile seddã enne jutrustetu Jesust Kristust, kã Taiwast peap hennele wõtina, tohhe Ujani, kui kã saap jãlle todus, mes Jummal om pajatanu lâbbi fige omma pũhhã Prohweete Su, ammust sani.

12) Sest Moses om Wannambide wasta ùttelnu: Jssand teije Jummal saap teile ùtte Prohweeti ùlles arrãtama teije Wellitsist, kui minno, seddã peãte kuulma Egen, mes temmã teile saap ùtlenã. Nink se saap sũndina, et eggãũts Heng, kã seddã Prohweeti ei sa kuulma, peãp Rahwa seãst arrãhãeterama. Nink kã Prohweeti, Samuelist sani nink perrãst, mitto neid omma pajatanu, ne omma neistsinnatsist Pãrwist enne kulutanu. Teije ollete Prohweete nink Leppingo Latse, kumbe Jummal meije Wannambidega om ùllesfãednu, kui temmã Abrahami wasta ùttel: Nink sinno Seemmen peãwa kã Suggu Ma pããl sama õnnistetus. Teile om Jummal eesmãlt omma Woiga Jesust ùllesarrãtanu, nink om teddã lâhãtanu teid õnnistama, et hendã eggãũts ommast Kujusfest kãnãs.

13) Ent kui nemmã Rahwa wasta pajatinsa, sis astiwa Preestri nink Jummalã Koa Pã-Mees nink Saduzeeri neide mannu, nink neil olli haige Meel, et nemmã Rahwast oppetiwa, nink Jesusfen ùllestõses niist kulutiwa Kooljist. Nink nemmã heidiwa Kãt neide kũlge, nink panuwa neid hommungus Wangi, sest sis olli jo Oddang. Ent paljo neist, kumma seddã

seddä Sönnä olliwa kuulnu, uffsiwa. Nink Meeste
Urw olli lähhud wiis tuhhat.

14) Ent töisel Päiwäl sündi, et neide Pälikko
nink Wannamba nink Kirjotundia kofko tulliwa Jeru-
safalemi. Nink Hannas, se Kõrge: Preester, nink
Kaiwas, nink Jaan, nink Aleksander, nink mitto
neid Kõrge: Preestri Sukku oli. Nink nemmä säde-
siwa neid henne keskette, nink nousiwa neilt: Märät-
sest Wäest, ehk märätset Nimmel es teije seddä ollete
tennu? Sis üttel Peter, täus Pühhä Waimo, neide
wasta: Rahwa Pälikko, nink Israeli Wannamba,
kui meid täamba sunnitas se hä Tõ perräp, mes selle
tõbbitselle Mihhele om tetu, kumma läbbi tenmä om
ärräsüttinu: sis olgo teile nink Eige Israeli Rahwale
tedä, et Jესusse Kristusse Nimmel Naatsaretist,
kumba teije ollete Nisti ponu, keddä Jummal Koolijst
om üllesärrätanu, selsammal saisap sesinnone siin teije
een terwe. Se om se Kiwwi, kã teist Koateggiist
om ärräheidetu, kē Mulga Pã: Kiwwis om sanu.
Nink üttele mu sissen ei olle Onsus, sest ütse mu
Ninnä ei olle kã Taiwa al Jnnimistille antu, kum-
man meije peäme õnfas sama.

15) Ent nemmä kãjewa Peetri nink Jani Jul-
gusse päle; Nink panniwa seddä Jnmes, sest nemmä
tesiwa neid opmatta nink rummala Mihhi ollewat,
nink tusiwa neid kã, et nemmä Jესussega olliwa olnu.
Ent kui nemmä seddä Jnnimist näiwa henne man
saawat, kē terwes olli sanu, sis es olle neil middäke
wasta pajata nist. Ent nemmä kãssiwa neid Surest:
Kõhtust wäljä minnä, kõnneliwa tõine tõist wasta,
nink ütliwa: Mes meije neile Meestelle peäme tegge-
ma? Sest arwalik Täht om neide läbbi sündinu,
nink

ninſ om tedä figil, kumma Jerufalemin elläwa, ninſ meije ei woi ſeddä mitte ſallata. Ent et ſe kawwemballe Nahwa ſekkä ei laggone, ſis ähwärdakem neid kōwwaſte, et nemmä eddiſpäide ennämb ütſeke Innimisse waſta ſel Nimmel ei pajata. Ninſ nemmä heiſiwa neid, ninſ es kāsſe neid üſſike ennämb lönnelä, ei ka oppetada Jeſuſſe Nimmel.

16) Ent Peter ninſ Jaon koſſiwa neile ninſ ütliwa: Kaſ ſe öige om Jummalä een, et meije teid ennämb kuleme, kui Jummalat? Moſſike eſſi Kohhut. Seſt meije ei woi mitte mahha jättä, ſeddä pajatamaſt, meſ meije oileme nännu ninſ kuulu. Ent nemmä ähwärdiwa neid, ninſ laſſiwa n id wallale ninſ es löwwa mitte, kuitao nemmä neid waiwaſſe, Nahwa verräſt; Seſt kii kittiwa Jummalat ſe ülle, meſ olli ſündinu. Seſt ſe Innimenne olli ennämb nelli kummend Ujaſtaiga wanna, kumma kullen ſe Sütitea miſſe Täht olli ſündinu.

17) Ent kui nemmä olliwa wallale laſtu, ſis tulliwa nemmä Ommarſide mannu, ninſ kulutiwa, meſ Kōrge, Preeſteri ninſ Wannamiba neide waſta olliwa ütſelnu. Ent kui nemmä ſeddä kuliwa, ſis töſſiwa nemmä kii üttemeleſſekult Häald Jummalä pole, ninſ ütliwa: Jeſand, ſinna ollet ſe Jummal, kää om tennu Taiwaſt, Maad ninſ Merd, ninſ kii meſ neide ſiſſen om: Kä läbbi omma Sulläſe Tawida Su om ütſelnu: Miiſt verräſt mäſſäwa Paggana, ninſ Nahwaſ wöttap tühjä ette? Ma Kunninga läwa ütſe, ninſ Ulemba tullewa kōkko waſta Jeſandat ninſ waſta remmä Kriſtuſt. Seſt tötteliſſekult nemmä omma hendä ütſe kōggonu ſinno pühhä Poja Jeſuſſe päle, kumba ſinna

ollet woidnu, Herodes nink Pontius Pilatus, Pag-
ganide nink Jraeli Rahwaga, seddâ teggema, mes
sinno Kâssi nink sinno Mouru om enne ärrämötteinu,
et se piddi sündina. Nink nüüd Jesand, Eae neide
Abwârdamisse päle, nink anna om mille Sullasille,
Eige Julgussega sinno Sönnâ pajatoda, se sisien, et
sinna omma Kâc wâjja kunitat, et Süttitamisse nink
Eähje nink Imme sündiwa, läbbi sinno pühhä
Poja Jesusse Nimme. Nink kui nemmä olliwa
Waimust piddanu, sis lico se Paig, Eui nemmä koon
olliwa. Nink nemmä saiwa kic Pühhä Waimoga
täüderus, nink pajatiwa Jummalâ Sönnâ Jul-
gussega.

Jerusalemi = Lina hirmsast
Ärrähäetamisest, kumb neljal kümnel
Ujastajal perräst Jesanda Kristusse Saiwa
Minnemist' om sündinu.

Kui Uig naksi kätte joudma, et Jummal, ülle Jeru-
salemi Lina nink Juda: Rahwa, omma otsalist
Wihha toht laske kârwâ, nida kui Prohweeti nink
Jesand Kristus essi nelle ähwârden olliwa ette üttel-
nu, sis om nisuggursid Eähji enne nättu. Saiwan
om üts Hannaga: täht, nisammute Eä ötse kui Wan-
Fre, Rütli nink Jalg: wäggi nättâ olmu. Ütsödrd
om nisuggune wallus Paisle, öse, Jummalâ Koan,
Altri

Uuri man, paistnu, et eggäüts mõitelnu päiwa olles
 wat. Üts siar fange Barräja Jummalä kean, kumb
 tattekümmele Mihhele saije tõsta, om, üttele Döl, essi
 henda wallal tennu. Esfiäärälikkult om se sündinu,
 et üts noor Mees, Jesus Anani nimmega, om Lina
 möda jooftnu nink üttele puhku tännitanu: Hädda!
 Hädda! sulle waine Jerusalem; kummasi Tännita-
 missest nink Röötkaissest temmä ka, üttele wiisi pääl,
 ei olle woinu sada ärrähtmotetus, nihirwolikkult kui
 tedda ka mõnnikõrd se eest karristi nink nuheldeti;
 seni kui temmä wiuäte ka neid Sdänu we: sinnä
 kõrwale pannu nink üttele: Hädda ka wulle! Kum-
 ma päle temma Wainlaisist, Walli pääl, fogge-
 mata om mahha lastu.

2.

Qui Judalisse, (nida kui pühhä Teppan üttele Ap:
 Teg. 7, 52) kui Tapja nink Arrä: Andja, õige-
 dat nink wagga Kr:stust, ollüwa ärrätapanu; sis om
 foggona Judaliste Kuning: N ik figüte ikkes kurtjem-
 bas lännu. Kõrge:Preestri naksiwa Wä:kaupa nink
 illekojbut tõisille Preestrielle teggema; Eõiste Ullem-
 bide waijel olli selge Wihkaminne nink Kaddeus, nink
 ik Wallitus naksi lahkuma, nida et nättä käl oki, et
 se Wallitus se: Järg peäke piddi tõisite tullemä. Nis
 saggutse Ullembide Tulli nink Wihkamisse perräst,
 kumb neil henne waijel olli, naksi mõnni Hull neist
 ärrätagganema, nink essi Seltsi tokko löma. Nink
 ik Assi nätti nida nättawat, et sefinnatse Nahwa
 Kerko: nink Kohto: Wallitus olli Umbresaddamisse
 pääl. Seperräst lähhat ka Keiser Nero Zestust Wlo-
 rust Juda Ma sisse, Judalistle Wallitsjas. Nink
 kui temmä Judalistle wäega kalg olli mitma Aejaga,
 nink

ninſ omma Ahnuſt, Rödfuſt ninſ Wallatuſt tagga
 aije, ſis aijewa Judaliſſe teddä ärrä. Kui temmä
 perräſt neid ga ſaije ſöddama, ſis kaot temmä ommaſt
 Rahwaſt wiis tuhhat Weeſt ärrä, kumbe Judaliſſe
 mahha tappiwa. Nida mäſſaſiwa Judaliſſe, läbbi
 Jummalä Perraändmiſſe, et nemmä ka Romaliſte
 waſta wöttiwa panna, ninſ taggaſiwa neiſt ärrä.
 Ent Kui Keiſer Nero ſeddä tedä ſaije, ſis lähhät tem
 mä Blawiuſt Weſpaſianuſt temmä Poja Tituſſega
 Süria:Ma ſiſſe. Sellsammal Ajal omma koggona
 Hommungo:Ma ſiſſen ſärätſe Kömme ja Sömmune
 käänu, et öiſe ſel Ajal mönne Juda:Ma aſt ſaaſte
 tullema, kumma piddiwa ſures ninſ wäggewaſ touſi
 ma, ninſ kii Juma:Maad henne alla ſama. Eht
 nääud ſe kii Kriſtuſſe waimoliſſe Kuuningriki poeſt
 törtöſ ſaije; kumma Kriſtuſſe Niimi (ke Judaliſſe
 Sugguſt om ſündiinu) ülle kige Juma:Ma ſures läts:
 ſiſſi omma mönne ſeddä neide kätte Weſpaſianuſſe
 päle arwanu. Ent Judaliſſe ſelletiwa ſeddä Kulutuſt
 hennefeſt, ninſ möttiwa omma Aſſia ſe läbbi tähhen
 d:tu ollewat. Ninſ kui neile kolm Tapluſt neide
 Wainlaſte waſta kōrda lätsiwa, ſis paiſo neide Weel
 kōrgiſ, töstiwa kolm Sōa:Päliſſet ammeti ſiſſe, ninſ
 lätsiwa Wäega, Aſſalonni Eina ärrä ſama. Siſ lödi
 neid kätte puhhuga mahha, ninſ nemmä kaotiwa (päle
 ſe weel, et ne Sōa:Päliſſe hukka ſaiwa) liggi kate
 kimmend tuhhat Weeſt ärrä. Siſ läts Weſpaſia
 nuſ, Keiſri Sōmma pääl, Kalliſea:Ma ſiſſe, kumb
 olli wäggew ninſ rikkaſ Ma, Rahwa poeſt; poeſt,
 rik, ninſ pallut kii ärrä, nida et Tapmiſſel, Riis
 miſſel ninſ Pallotamiſſel Oſſa ei ka Tukkant eſ olle.
 Siſ ſaije Judaliſſi mitto tuhhat hukka, ninſ tappeti
 mahha

mahha ütte woriga liggi wiiskümmend tuhhat Sötta
 Sibawat Meest; Ilma Maiste nink Lasteta, kumma
 alwast nink Maal elläjäst Rahwast ollima. Söa-
 Wäggi es anna sääl Armo Wannule ei ka Norille,
 ni rasstjallutsille Naifille, ei ka Hällin maggawille
 Patsile. Kuus tuhhat Noort-Meest lähhat Wespas-
 sianus üttel hawal, kui iggawetsid Orje, Akaja-Ma-
 sisse, seddä kirsast Maad karsipolelisse Merre waijelt
 ärräkaiwoma. Kolmkümmend Tuhhat walmist
 Södda-Meest Judaliste seest müdi tol Ajal ärrä
 iggawetse Orjusse sisse. Wiis tuhhat omma surest
 Peljust henda, korge Kirwi-Mäkke päält, essi mahha
 heitnu, nink hennele essi Otsa tennu. Tol Ajal olli
 üts tark nink moistlik Mees Judaliste feän, sel olli
 Niumi Josep, se olli neil Preestris nink Pälkkus Söan:
 Sefamma paggesi, eddinärsen Peljun, weirsi Rah-
 waga ütte Koba sisse, liggi Zotapat, Kalilea-Ma-
 lina, säält sadi temmä Sätte, nink widi Wespas-
 sianusse mannu. Kui temmä Wespasianusfelle üttel,
 et temmä weel pididi Keisris sama, sis and temmä
 tälle Armo. Nink sefamma Josep om seddä kirjota-
 nu, mes meije, sest sündinu Ajast, tijame. Kui se
 Kalilea-Maal sündi, sis talli üts kofko koggotu Hull
 julgedat nink rödwjat Rahwast Jerusalemi Lina.
 Seddä olli üts neist surembist Essandist kofko saamu,
 et temmä se läbbi kif seddä Wallitsust henne Kätte
 soos. Sis om taas paljo sallajat Tapmist, Rödw-
 mist nink Riisamist Jerusalem in olnu, nink kif om
 Rahjus figginu, nida et se waine Lina kigest polest om
 waiwatu. Sel Ajal omma mönne Korge-Preestri
 ärrätappetu, nink saggede om Werd ärräwalleru, ka
 öise Jummalä Koa sissen. Josep kirjotap, et kats-
 öristä

töistkümminend tuhhat parrembat nink üllembat Juda
 Rahwast, sensinnatsen Mässämissen, om ärrätappetu,
 nink neide Hä nink Koa antu alwale Rahwale nink
 Soldatile, risu nink wötta: Mõnne mõtliwa, Roma
 leisi karmwala Nougä seddä temnus. Nida waiwatti
 jo Jerusalem, enne kui dige Marro weel temmä päle
 tulli, kolmesuggutse Häddäga, 1) Romaliste Söast,
 2) Lahkmissest nink figesuggutsest Mässämissest nink
 Tullist Lina sissen nink 3) tiggedast üleantust Essan
 dist, kumma, petlikko Komboka, mõnd Hulka henne
 perrä saiwa, hendä Essandis tõstwiwa nink Essand
 Nu perräst paljo Werb ärräwalliwa.

Berräst wõt Titus Kaddara Lina, kumb Roma
 liste wasta olli tõsnu, ärrä, kumma wan paljo Kod
 daniko ehk pakko saiwa ajetus, ehk wangi woerus,
 ehk ka Jordani Jõ sissen ärräupporerus. Keisest
 Nero olli, se Liaga, ärräkoosnu nink Söawäggi tõst
 Westpasiast Keisris; kumma päle temma seddä
 Södda Judaliste wasta, omma Poja holele jät, nink
 essi säält ärräläts.

3.

Ent Titus läts Jerusalemi Lina'alla, nink jaggi omma
 Söa-Wäkke nida ärrä, et temmä seddä Lina
 ennämb kui ütelt kottalt wois taotada nink üm
 brepirita. Sen waijen olli ilmorsata paljo Rah
 wast, figest polest, figist Linust, Jerusalemi, Pas
 ja - Nühhas, kofko tulnu, Jummalä Orjust
 widdäma. Päle se olli jo enne paljo asjatamma,
 üleantut, julgedat Rahwast, hendä Jerusalemi
 Lina kofko koggonu, kumb Kalilea - Ma sissest olli
 wäljä aetu. Nink nida olli kolm Hulka nink Ossa
 Rahwast Linan, kumma üttemelolist Wallitust
 ennämb

ennämbeste nink' ennämbäste (nida kui sis Jära ikkes
) ärräriffiwa. Uttel Otsal olli Jummalas Rodda
 enne alla moet. Selsammal Hulgäl olli Eleasar,
 Simmeni Poig, Pälikun: seddä arwitiwa Müüt-
 rikkö, kumb tigde nink' kawwal Rahwas olli, nink'
 Roddan-ikkide wasta suurt Wibha peije. Lina allu-
 manne Otsa olli Jani Käen, kummast kii Willisus
 illi, kummast jo enne om üteldu. Päälmenne Lina
 Otsa peti Simmonist finni, kummal karskummen
 puhhat Idumea-Rahwast Abbis olli, kumma sinnä
 olliwa kutsutu, Lina Müütnekkude Wallatusse nink'
 Wäewasta kaitsuma; Meistsammust Wörist olles Rah-
 was henda hääl Melel jälle päästreu, ent es woi mitte.

Kui nüüd Titus moist, et seddä Raswast Jerusa-
 lemi Linan ülli paljo nink' sijalt olli: sis rühk nink'
 Walmist remmä henda u-sinaste, Lina umbre piirma
 nink' Walli remmä umbre ülles heitma, (nida kui
 Kristus neile olli ütelnu,) senni kui se Rahwas wees
 k' ütren koon olli; et Nalg neid kowwembide nink'
 peembide pididi waiwama.

Kui Judalisse seddä räijewa, sis wäijewa nemmä
 käl figest Sdamest ni paljo, kui nemmä fusiwa nink'
 joufiwa, seddä kielda, et se es peä Tituselle korda
 männeina; ent nemmä es kōhta mitte. Neil es olle
 üttele Dnne: Jummal es si taht neile Otsa tetta: se
 perräst es figgine neile ütsele Nout, nink' neide henneste
 seän olli seiget Nida nink' Tulli. Nink' duse to: hawal
 tössi suur Wäsfäminne Lina sissen, et paljo Rahwast,
 Jummalas Koa man, mahha tapperi. Jerusalemi
 Liin olli wäega kōwwa nink' finni, nink' remmäl olli
 kolm Müür-Walli sel pelet, kust Lina pididi tuldama.
 Seperräst kiusiwa Romalisse sure Wäega Müri päle
 sada, nink' Toriniga Lina ärrawotta. Wimäte sojwa
 nemmä

nemmä sure Waiwa ja Tõga kats Muri ärrå. Tõl
 sammal Ujal kosi ilm Otsata Rahwast Nålga ärrå,
 nida kui Josef kirjotap. Ütte Leiwa Pallakesse per
 räst omma Eige suremba Sõbra Mõgaga tõine tõi
 rajonu nink pistnu. Latse omma Wannambi e, Esä
 nink Emma Su eest nink Su sissest Leiwa Pallakesse
 ärräkistnu; Ei olle jis Welli Sõsfarelle, ei ka Sõs
 far Wellele Armo andnu, ei ka tõine tõise päle halles
 tanu. Üts Wak Terri om paljo Rahha masnu.
 Mõnne omma Tõpra Sitta surest Näljast sõnu,
 Mõnne omma, Saddulla Nihnu, nink Mõga-Tuppe
 päält, Nahka ärräjarranu nink ärräsõnu. Mõnne
 omma kolu lõitu, kummil weel Hain Su sissen om
 olnu. Mitto omma Põdikid ärräotõnu, nink Moa
 nink Sirtaga vüüdnu Nålga ärräajada. Sis om
 wäega paljo Rahwast Nålga koolnu, et Ananias.
 Eleafari Poig, ke se Waino-Ujal Titusse pole olli
 paggenu, ütley: Sadda päle wiistõistkümmend tuh
 hat Kolu, Rehã Sinan lõitus nink mahhamattetus.
 Egesippus kirjotap, et üttest Wärräjäst ennege mitto
 tuhhat Kooljat om wäijä kannetu, nink et sel Ujal,
 kummi Titu Lina al olli, krus sadda tuhhat Innimist
 om ärräkoolnu.

Judaliste Käen olli weel Antonia-Liin, kumb Lin
 ui nink kõwwa Liin olli, nink Jummalä Rodda olli
 neil ka weel allale, kummaast Sild Lina läts. Sedda
 Lina ärrå saijen nätti paljo ennamb Waiwa, kui kibe
 tõiste Paiku man. Ehk nüüd kül Titus kindmaste
 tees, et Nalg Judalissi Linan wimäte saas wäärma
 nink lõppetama, siski läts tälle Uig iggäwes; sepe
 räst aije temmä Sõawätke, Wäe nink Tormiga, Lina
 ärrawõtma. Ehk nüüd se man kül suurt Waiwa
 nätti, siski läts Romalistle kiz Ussi kõrda, nink Ju
 dalisfil

talissil es olle Boimust, ei ka Onne. Kui niid Ro-
 malisse sedda Lina olliva arrasanu, sis and Passuna-
 Duhkja Passunaga Tahhe. Sis tappeti Judaleisse
 ehk mahha, kumma se Lina paal olliva, mond heideri
 Balli-Muri paalt mahha, monne sattema essi kolus;
 Monne paasiwa, Dse, Lina, pakko. Perrast sedda laas
 Sodda-Waggi korwaste neide pale, kummist Jum-
 mala Kodda weel Kaen hoijeti. Titust utteldas kul
 Jummal Kotta, Jummal Orjusse perrast, tahtnus,
 kinnatta jatta, ent Ors olli Kaen. Jummal tallit
 edda Asja nidade, et saal es pea utteke Armo-Andmist
 llemma. Sest kui jo kawwa olli maasatu ja tappeldu,
 nink Judalisse ei Ahwardamisse ei ka Mannitsemissega
 s tahha, kindmambid Paiku arraanda: sis moist
 Sodda-Waggi, et neid, muul Moul, te: Paigan, es
 poi arrawaarda, kui Naljaga (ent se wottap paljo-
 lliga) ehk Tullega. Seperrast wottiva monne Sda-
 Mihhe Tuh Jummal Kotta heita, se laaggisi sedda-
 maid. Nink nida palli se illus, torre nink kakis-Hone
 arra, kumb tol Ujal suur nink kulus olli, nink tetti
 Tuhhas. Ne Judalisse, kumma paalmest Lina Ossa
 hoifiwa, omma Ossast Lina paggeni, ent suremb
 Ossa neid saije Tulle nink Moga labbi hukka.
 Preestri omma ulli halledaste palleinu, et neide Ellole
 piddi Armo antama, ent saal es olle Armosamist Jum-
 mala, ei ka Jmmimiste man loida. Titus om kostnu:
 kui neide Jummal Kodda nink Orjus om arrahacetet,
 sis ei olle ka Preestrid mitte tarwis. Jummal Kod-
 da om Orse Lauritse Paawal arrapallotetu, tollammal
 Paawal, kummal Pabiloni Kunniugas ennemuste
 eddimast Jummal Kotta olli arrapallotanu. Nink
 se Paaw ow sel Jummal Koal dige otsateggiia nink
 saotaja Paaw olnu. Sedda Uiga, eddimast Jum-
 mala

mala Roast nink temmä illesteggemisest, kumba Sa-
 lomon olli illestennu, Keisri Wespasianusse töise
 Wallitsusse Ajastani, kummal se Jummal Rodda
 futumas om ärrähäetetu, om ütstöistkummend sadde
 Ajastaiga päle ütse. Ent sest Ajast, kummal se töim
 Jummal Rodda jälle nakkati illes teggema, kummi-
 ga Jirusse töisel Wallitsusse Ajastajal, om wiis sadde
 päle üttesa säitsmet kummend Ajastaiga. Kui nink
 Judaleisi nidade waiwati, ehk käl Pässemisest Lotu-
 ennämb es olle, sis jäiwa ommerige ne töise weel om-
 ma Mötte päle. Siski kui nemmä wimate kuulda
 fanu, et Nälj, Linan, jo ni sures lännu, et ka it-
 aus Emmänd, sure Näljä perräst, omma noort
 weikest lastest, Hällist wötnu nink tapnu, ja temmä-
 sönu nink ka Söameestille temmäst süwä andnu: sis
 om se emmete wimate neide söamette nakkanu, wint
 neid se mötte päle saatnu, henda Titussele, hä Roma-
 bega, ärräanda. Ent kui nemmä säwätsse Ärräanda-
 missega jo ülli kawa olliwä wibinu: sis es tahha
 Titus neid ennämb kuulda. Weidi Päwi peti wöet
 Lina Finni; kummal, tol puhhul, läbbi Näljä nink
 mu Wallitsusse, paljo Rahwast Bainlaste Leri paga-
 genu, kumbe öige oddewaste ärrämüdi. Üttel Dö-
 sai Lerin, lattetuhhanda Judaliste Kötto illesleikatus,
 sest et Lerin olli Könnö wäljä laggonu, et Judalisse,
 Linast tulken, Kulda ollesse henne sisse neelnu; kumma
 mönne Soldati olliwä nännu, ütse Judalist, om na
 Sitta sissest, Kuldpennigid wäljä korjawat. Wimate
 sis woeti Jerusalemi-Liin ärrä, nink sis es anta Morille
 ei ka Wannute Armo. Siski om heigatu, et jöwwo-
 tumalle Rahwale, kumma es olle joudnu Söa-Krista
 piddäda nink wasta panna, piddi Armo nähdetama.
 Nida risuti, lähdeci nink pallotesi koggona Jerusalemi

in puhtas nink sutumas ärrä Wainlaisist; Suremb
 Osa Linast kissoi nink häeteti hirmsaste ärrä. Mõnne
 one jätteti saisma Romaliste Sõameeste Barjus,
 umbes sinna panti seddä Maad wahtma: Ka mu tuhja
 krowi nink perräto Torni jäiwa sinnä saisma, üttes
 lähhes nink Tunnistusses, et sääl om Eim ennemuste
 mu. Mida om Jerusalemi ärrähäeret nink perrätumas
 rärifforu, õtse wäike Maarja Päiwal, siggisetes
 kuul, kumb olli wijes Ku sest Wjast, kui, temmä alla,
 Wainlanne tull, teddä umbre piirma. Wangiworetu
 Rahwa hirmsast surest. Hulgast lähhat Titus säitsetõist
 kummend tuhhat, walmist kanger noort Keest Aleksan-
 driatte, iggawettes Orjas, Krowe kandma nink muud
 kasledat Tõdd teggema. Paljo Judalissi müdi odda-
 waste ärrä kui Karja. Kats tuhhat jaeti sinnä nink
 wannä ärrä Roma. Kiki Maije sisse, et neid wahhest,
 sure Essandide Wdrusse: Piddun, Rahwa Immes
 nink Raetusses, Mõrsaliste ette piddi heidetama nink
 ärräkissotama. Ellawid Wange om figist sanu üttes-
 sakummend päle säitse tuhhat; Kunna sis, kui eddimäit
 Lina alla tuldi, käl kummelõrd sadda tuhhat Jnniust
 Linan om olau, kummist suremb Osa wdrast Rahwast
 olli, kumma es olle Lina Ellaja, siski oliwa käl Judae-
 liste Suggust nink Berrest sündinu. Kui nüüd Titus
 sure Wäe nink Auwoga Jerusalemi-Lina olli ärrawõte-
 nu, ärräpallotawu, mahha kistnu nink ärrähäetawu:
 sis pand temmä mõnd Sõamihhi seddä Maad hoidma,
 neide Maije perräst, kumma sääl umbrel oliwa; Mink
 läts essi ärrä Sõawäega Eüwrati: Jõle, sest ni kars-
 wette kãwwe tol hawal Roma. Kiki Piir. Ene kui se
 kange, kulus nink Pühha Jerusalemi-Liin ärrähäeteti,
 sis arwati seddä Liga ollewat Jlna Algmisfest nell
 tuhhat päle nell neljat kummend Wjastaiga; Roma-

Eina Algmisest olli fattessa sadda päle kolm kolm
 kummend Ajastaiga; Kristusse Kammatamisest sa
 fenni Ajani nellikummend Ajastaiga. Nida om Jer
 salem, Eige kuussamb nink ullamb Eiin Eige Hommung
 Ma sissen, häddälis nink hallelikko Oesa sanu.

Mi rassedaste nink hiemsaste, om Jummal omma
 pühhä, jummalikko Sönnä Pölgjid nink Naar
 sundnu nink nuhhelnu, nink om se läbbi Eigelte Ma
 Zmale ütte Mälletusse. Tahhe nink Mannitsust an
 nu, et eggäüts Jummalä Wihha nink Sundust pe
 pelgäma, nink Jummalä nink meije Jesanda Jesus
 Kristusse Tunduisse pole hendä Eäänma. Seperr
 peap eggäüts essi omman Melen, allasi se päle mis
 ma: Kui Jummal sellesinnatselle ommale Rah
 ei olle Armo andnu, kummale temmä mönda kall
 Tootust olli andnu, kumma seän mitto kalli, suuri
 pühhä Proweeti nink Wannambid om olnu, kumma
 Jesand Kristus essi, omma Innimisse. Olemisse pe
 rä, om sündinu nink tousnu; Et temmä paljo ennäm
 bäste nink Eörowembaste muud Rahwast saap sund
 ma, kummale temmä, selgest Armust, omma Jumma
 likko Tundmist nink kallist Armo Oppust om andnu,
 kui nemmä teddä se eest ei tennä, enge seddä öige
 edtelikko Jummalä Tundmist nink Orijust pölgwa
 nink kalle Söämega naarwa nink mahha järwa; Ni
 da kui (parrako Jummal!) Eul näüs meije seän sün
 diwat. Selle piddägem Jerusalemi Ärråhæetamisest
 allasi omman Melen, jätkem Nattuteggemist mahha
 nink Eäänkem hendä Eigest Söämeest Jummalä pole,
 ja pallegem itkes, et se armolinne Jummal nink Jesand,
 sellesinnatsel häddälisfel Ajal, meid nink meije Makest
 nisugguse hiemsa Sundusse eest armolikkult tahhas ho
 da, meije Jesanda Jesusse Kristusse perräst. Amen!

ofen u. d. h.

